http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Strategia Rozwoju Miasta Tychy

część diagnostyczna

2030+

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

Diagnoza sytuacji społecznej,

gospodarczej i przestrzennej miasta Tychy

Opracowanie:

DELTA PARTNER
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA INICJATYW GOSPODARCZYCH

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Spis treści

Wstęp 4

1. Metodologia badań 7

2. Ogólna charakterystyka gminy 16

3. Diagnoza sfery społecznej 18

3.1. Struktura demograficzna 18

3.2. Prognozy demograficzne 24

3.3. Ruch ludności 26

3.4. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia 32

3.5. Edukacja i wychowanie 46

3.6. Kapitał społeczny 58

3.7. Kultura 63

4. Diagnoza sfery gospodarczej 74

4.1. Rynek pracy 74

4.2. Przedsiębiorczość 81

4.3. Finanse samorządowe 91

5. Diagnoza sfery przestrzennej 97

5.1. Zasoby mieszkaniowe 97

5.2. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja 103

5.3. Infrastruktura, transport i łączność oraz sport i rekreacja 107

5.3.1. Infrastruktura 107

5.3.2. Transport i łączność 109

5.3.3. Sport i rekreacja 118

5.4. Bezpieczeństwo 123

5.5. Ochrona środowiska 130

6. Analiza benchmarkingowa 136

7. Podsumowanie prac diagnostyczno-badawczych 177

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wstęp

W Tychach do 2020 roku obowiązywała „Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2020+”. Zawarte w niej cele zostały osiągnięte, a zaplanowane działania zrealizowane. W 2021 roku miasto przystąpiło do opracowania nowego dokumentu, który zawierać będzie obowiązkowe elementy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Podstawę prawną do opracowania niniejszej diagnozy, jak i dokumentu strategii, stanowią dwie ustawy: z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) oraz z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583). Prezentowany materiał ma na celu identyfikację sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Tychy. Analiza sytuacji w podziale na trzy sfery wynika wprost z zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), z art. 10a. ust. 1. *Podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju, projekt polityki publicznej, projekt programu rozwoju lub projekt programu służącego realizacji umowy partnerstwa przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych*. Kompleksowa diagnoza stanowi bazę i podstawę do opracowania „Strategii Rozwoju Miasta Tychy 2030+”. Została przygotowana jako odrębny materiał, a płynące z niej wnioski zostaną zaprezentowane w dokumencie strategicznym. Na jej podstawie możliwe jest określenie wizji i misji rozwoju miasta w długookresowej perspektywie, a przede wszystkim zaplanowanie działań, które będą realizowane dla osiągnięcia celów. Skupia się ona nie tylko na stanie obecnym, ale również na analizie dotychczasowych trendów i tendencji obserwowanych w Tychach. Zbadanie dynamiki zjawisk umożliwia prognozowanie przyszłych skutków różnych procesów społecznych czy gospodarczych. Dzięki zweryfikowaniu czynników mających wpływ na rozwój diagnozowanego obszaru, możliwe było poznanie barier oraz szans rozwojowych. Przeprowadzana diagnoza wskazuje również potencjały miasta wynikające z jego specyfiki oraz dostępnych zasobów. Analiza prowadzona była zgodnie z najlepszymi praktykami i wytycznymi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, zawartymi w dokumencie „Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny”.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Niniejszy dokument został podzielony na kilka zasadniczych rozdziałów:

1 Metodologia badań

W rozdziale przedstawiono w sposób kompleksowy metodologię opracowania diagnozy, wraz ze wskazaniem wykorzystanych metod oraz źródeł danych.

2 Ogólna charakterystyka gminy

Rozdział zawiera ogólną charakterystykę i podstawowe dane dotyczące Miasta Tychy.

3 Diagnoza sfery społecznej

W rozdziale tym skupiono się na diagnozie szeroko rozumianej polityki społecznej, obejmującej m.in. kwestie demografii, edukacji i wychowania, pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia. Przeanalizowano przede wszystkim stan oraz ruch naturalny ludności, migracje, procesy starzenia się społeczności i związane z nimi wyzwania. Omówiono także kwestie warunkujące wysoką jakość życia mieszkańców, w tym dostępność i jakość edukacji, ofertę kulturalną, jak również dane dotyczące pomocy społecznej. Ponadto, analizie podlegała działalność podmiotów trzeciego sektora, w tym aktywność obywatelska i kapitał społeczny.

4 Diagnoza sfery gospodarczej

W niniejszym rozdziale analizowano kwestie dotyczące rozwoju gospodarczego miasta, jego atrakcyjności i możliwości inwestycyjnych, jak również zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy. Skupiono się także na omówieniu skali problemu bezrobocia obserwowanego w mieście. Przeanalizowano wpływ pandemii COVID-19, która w Polsce rozpoczęła się początkiem 2020 roku oraz jej skutków, mogących wywołać istotne zmiany w strukturze gospodarczej Tychów. Kluczowe w tym obszarze było zwrócenie uwagi na kwestie dotyczące aktywności gospodarczej oraz kondycji finansowej miasta, zwłaszcza w kontekście zmieniającej się struktury demograficznej.

5 Diagnoza sfery przestrzennej

Diagnozie podlegały zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego i rewitalizacji, jak również szeroko rozumianej gospodarki komunalnej, czyli m.in. sytuacji transportowej, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, czy dostępności usług publicznych. Ponadto, poruszono kwestie związane z bezpieczeństwem publicznym w mieście, mającym bezpośrednie przełożenie na jakość życia mieszkańców, a także kwestie stanu i jakości środowiska naturalnego.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

6 Analiza benchmarkingowa

Analiza benchmarkingowa umożliwiła porównanie Tychów z innymi miastami, jak również ocenę pozycji względem tych jednostek, co z kolei pozwoliło na zdiagnozowanie potencjałów oraz deficytów. Do analizy wybrano następujące miasta: Bielsko-Białą, Dąbrowę Górniczą i Gliwice. Wskazane jednostki stanowią układ odniesienia przy ocenie obecnej i przyszłej sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Tychy.

7 Podsumowanie prac diagnostyczno-badawczych

Rozdział zawiera kluczowe wnioski wraz z identyfikacją problemów i potencjałów rozwojowych gminy, sformułowanych dzięki wykorzystaniu różnych metod badawczych. Stanowią one podstawę do formułowania celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań przyszłej interwencji. Wnioski będą integralną częścią dokumentu „Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2030+" zgodnie ze znowelizowanymi przepisami i wymogami ustawowymi[1].

[1] Art. 10e. ust. 3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) - Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), przygotowanej na potrzeby tej strategii (…).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

1. Metodologia badań

Na potrzeby opracowania kompleksowej diagnozy wykorzystano zarówno **metody jakościowe, jak i ilościowe**. Przeprowadzone prace pozwoliły na zdiagnozowanie najważniejszych uwarunkowań rozwojowych miasta Tychy.

Metody jakościowe

Analiza desk research

Podstawową metodą, którą wykorzystano w pracach nad diagnozą sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Tychy, była analiza danych zastanych (tzw. analiza desk research). Metoda ta opiera się na analizie dostępnych źródeł, ich weryfikacji i wyselekcjonowaniu wiarygodnych oraz przydatnych informacji, w kontekście opracowania dokumentu. Dzięki wykorzystaniu wielu różnorodnych źródeł danych możliwe było stworzenie pogłębionej diagnozy obszaru. Analizie poddano dokumenty strategiczne, raporty, ogólnodostępne opracowania oraz statystyki. Diagnozę przeprowadzono w ujęciu dynamicznym, analizując głównie zmiany w latach 2016-2020[2] (w przypadku stanu ludności za lata 2011-2020[3] oraz prognozy do roku 2030), a tam, gdzie było to możliwe – najnowsze dane z 2021 roku, np. wyniki egzaminów. Ponadto, niektóre ze wskaźników odniesiono do wartości wojewódzkiej i krajowej. Uwzględniono również wpływ pandemii (która w Polsce rozpoczęła się w I kwartale 2020 roku) na sytuację społeczno-gospodarczą miasta. Analiza trendów i tendencji pozwoliła na zidentyfikowanie możliwych przyszłych skutków związanych z procesami zachodzącymi w gminie oraz w jej otoczeniu.

Poniższa tabela przedstawia wykorzystane źródła danych, w odniesieniu do poszczególnych fragmentów diagnozy.

[2] W przypadku niektórych danych dokonano porównania ich wartości z roku 2016 i 2020. Wynika to ze specyfiki danych, które charakteryzują się określoną dynamiką i ich zmiany nie są zauważalne z roku na rok, ale w szerszej perspektywie.

[3] Stan ludności zaprezentowano w szerszym horyzoncie czasowym, w celu zobrazowania tendencji związanej z ogólną zmianą liczby mieszkańców, przedstawione dane wykorzystane zostały również do opracowania prognozy do 2030 r.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

Tabela 1. Źródła danych wykorzystane do opracowania diagnozy wraz z odniesieniem do poszczególnych elementów dokumentu

Sfera	Fragment tematyczny diagnozy	Źródła danych
Społeczna	Struktura demograficzna	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miasta Tychy – Wydział Spraw Obywatelskich, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok
	Ruch ludności	GUS – Bank Danych Lokalnych, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok
	Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	GUS – Bank Danych Lokalnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach, www.umtychy.pl, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020, Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach w 2020 roku, Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021 w mieście Tychy, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Tychy na lata 2021-2027+, Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Tychy na lata 2021-2023, Program Polityki Senioralnej dla Miasta Tychy na lata 2020-2027, Gminny Program Osłonowy w Zakresie Dożywiania na lata 2019-2023, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022, Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022, Miejski Program ochrony zdrowia psychicznego do roku 2022, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024, Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2022-2025, Sprawozdanie z działalności MOPS za rok 2020 wraz z Oceną zasobów pomocy społecznej, Sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach w okresie od 01.01.2021 roku – 31.12.2021 roku
	Edukacja i wychowanie	GUS – Bank Danych Lokalnych, www.mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/, www.licea.perspektywy.pl, www.oke.jaworzno.pl, www.technika.perspektywy.pl, Informacja o Stanie Realizacji Zadań Oświatowych w Tychach w Roku Szkolnym 2020/2021, Strategia oświatowa Miasta Tychy na lata 2015 – 2020, Sprawozdania RB-28S – Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych JST z lat 2016-2020, Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w latach 2016-2021 opracowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną
	Kapitał społeczny	GUS – Bank Danych Lokalnych, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok, www.pkw.gov.pl, www.umtychy.pl, www.razemtychy.pl, Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020
	Kultura	GUS – Bank Danych Lokalnych, www.umtychy.pl, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok, Strategia rozwoju kultury w mieście Tychy 2020+, Program opieki nad zabytkami Miasta Tychy na lata 2015-2018, www.mosir.tychy.pl
Gospodarcza	Rynek pracy	GUS – Bank Danych Lokalnych, Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok
	Przedsiębiorczość	GUS – Bank Danych Lokalnych, Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, www.barometrzawodow.pl
	Finanse samorządowe	GUS – Bank Danych Lokalnych, Ministerstwo Finansów

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Przestrzenna	Zasoby mieszkaniowe	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miasta Tychy – Wydział Gospodarki Lokalowej, Wydział Budownictwa, Wydział Planowania przestrzennego i Urbanistyki, Strategia Rozwoju Mieszkalnictwa Miasta Tychy na lata 2015-2020+
	Planowanie przestrzenne i rewitalizacja	GUS – Bank Danych Lokalnych, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok, Program rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy
	Infrastruktura, transport i łączność oraz sport i rekreacja	GUS – Bank Danych Lokalnych, Miejski Zarząd Ulic i Mostów, Zarząd Transportu Metropolitalnego, Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Tychach, Tyskie Linie Trolejbusowe, www.mapbook.uke.gov.pl/, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok, www.pkmtychy.pl, www.umtychy.pl, Zarządzenie nr 0050/119/21 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie rocznego sprawozdania z wykonania budżetu miasta Tychy za 2020 rok
	Bezpieczeństwo	GUS – Bank Danych Lokalnych, Komenda Miejska Policji w Tychach, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
	Ochrona środowiska	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miasta Tychy - Wydział Komunalny, Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach, Raport o stanie miasta Tychy za 2020 rok, Plan adaptacji Miasta Tychy do zmian klimatu do roku 2030, Aktualizacja Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Tychy na lata 2015 – 2020 z perspektywą do roku 2023, Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Tychy do roku 2022, Program ochrony środowiska dla miasta Tychy na lata z uwzględnieniem perspektywy do 2020 roku, Program Ochrony Środowiska dla miasta Tychy na lata 2022-2025 z perspektywą do 2029 roku, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy
Analiza benchmarkingowa		Monitor Rozwoju Lokalnego – wprowadzenie. Aktualizacja – 25.06.2019 r., www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego, Raport o stanie województwa śląskiego za 2020 rok,

Źródło: opracowanie własne.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Zogniskowany wywiad grupowy i indywidualne wywiady pogłębione

W ramach badań jakościowych, na przestrzeni lutego i marca 2022 roku przeprowadzono 9 indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz zogniskowany wywiad grupowy, w którym udział wzięło 6 osób. Badania jakościowe przeprowadzone zostały wśród przedstawicieli kluczowych instytucji i podmiotów związanych z funkcjonowaniem miasta, w tym przede wszystkim instytucji publicznych, sportowych, organów bezpieczeństwa, czy służb zdrowia. Celem badań jakościowych było zgromadzenie i usystematyzowanie informacji związanych z funkcjonowaniem miasta Tychy w obszarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, komunikacyjnym i przestrzennym oraz określenie kierunków i wyzwań rozwojowych miasta w kolejnych latach.

Metody ilościowe

Badanie ankietowe

Badanie ankietowe wśród mieszkańców przeprowadzono w celu poznania ich opinii w zakresie kluczowych elementów funkcjonowania Tychów. Umożliwiło to poznanie deficytów oraz potrzeb lokalnej społeczności, jak również atutów widocznych z perspektywy mieszkańców. Sondaż prowadzono w dniach od 18 listopada do 3 grudnia 2021 roku w formie ankiety internetowej, w której udział wzięło łącznie 1721 mieszkańców miasta. Efektem badań był „Raport z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców", którego wyniki i wnioski posłużyły jako materiał diagnostyczny w przedmiotowym opracowaniu. Raport stanowi załącznik do niniejszej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Tychy.

Analiza benchmarkingowa

Analiza benchmarkingowa umożliwiła porównanie Tychów z innymi miastami, jak również ocenę pozycji względem tych jednostek, co z kolei pozwoliło na zdiagnozowanie potencjałów rozwojowych oraz deficytów. Przy prowadzeniu benchmarkingu kluczowy jest dobór jednostek do porównania. Do analizy wybrano następujące miasta: Bielsko-Białą, Dąbrowę Górniczą i Gliwice. Wśród kryteriów, którymi kierowano się przy wyborze punktów odniesienia do niniejszej analizy były: podobieństwo (pod względem pełnionych funkcji oraz poziomu rozwoju i zachodzących w nich procesów, m.in. obserwowana suburbanizacja), sąsiedztwo (położenie na terenie województwa śląskiego) oraz liczba ludności (w przypadku Dąbrowy Górniczej zbliżona do Tychów) nie przekraczająca 190 tysięcy. Wybrane do porównania gminy są miastami na prawach powiatu oraz ośrodkami wzrostu w województwie śląskim. W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030" zastosowano podział ośrodków wzrostu na: najważniejsze ośrodki wzrostu, ważne ośrodki

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

wzrostu i pozostałe ośrodki wzrostu. Miasto Tychy zostało zaliczone do kategorii „pozostałe ośrodki wzrostu". Porównania dokonano z jednym ośrodkiem zdefiniowanym na tym samym poziomie (Dąbrowa Górnicza) oraz z dwoma ośrodkami z poziomu, do którego Tychy aspirują, tj. ważnymi ośrodkami wzrostu (Bielsko-Biała, Gliwice). Porównanie Tychów do ważnych ośrodków wzrostu (zdefiniowanych w strategii „Śląskie 2030") – Bielska-Białej i Gliwic – wynika z aspiracji miasta do podniesienia jakości życia mieszkańców oraz standardów świadczonych usług publicznych. Wszystkie porównywane miasta stanowią układ odniesienia przy obecnej i przyszłej ocenie sytuacji społeczno-gospodarczej Tychów. Poniżej przestawiono podstawowe informacje dotyczące każdego z miast.

Tabela 2. Wskaźniki wybrane do porównania sytuacji w miastach wskazanych do analizy benchmarkingowej

Wskaźnik	Miasto			
	Bielsko-Biała	Dąbrowa Górnicza	Gliwice	Tychy
Liczba ludności	169 756	118 285	177 049	126 871
Powierzchnia [ha]	12 451	18 873	13 388	8 181
Gęstość zaludnienia [os/km^2]	1 363	627	1 322	1 551
Dochody gminy na 1 mieszkańca [zł]	8 151,40	7 788,75	8 896,50	7 739,92
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem [%]	20,7	18,1	18,6	9,5
Specjalizacja[4]	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz produkcji pojazdów samochodowych	Produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz produkcji pojazdów samochodowych
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego dla powiatów województwa śląskiego[5]	bardzo wysoki	średni	wysoki	wysoki
Indeks Niedostosowania Społecznego w powiatach województwa śląskiego[6]	0,15 (średni)	-0,16 (średni)	0,07 (średni)	0,69 (niski)
Indeks Aktywności Społecznej w powiatach województwa śląskiego[7]	1,26	-0,04	0,65	1,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i raportu o stanie województwa śląskiego za 2020 rok.

[4]Opracowanie na postawie Raportu o stanie województwa za 2020 rok.

[5]Dane za 2019 rok. Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego to syntetyczny miernik rozwoju regionu obrazujący zróżnicowania terytorialne w ramach określonych obszarów polityki rozwoju.

[6]Dane za 2019 rok. Indeks Niedostosowania Społecznego ma na celu syntetyczne przedstawienie poziomu niedostosowania społecznego w rozkładzie terytorialnym. Elementami składowymi indeksu są współczynniki syntetyczne w zakresie przestępczości oraz korzystających z pomocy społecznej, a także współczynnik liczby samobójstw. Powiatom przyporządkowano trzy kategorie (czerwona – wysoki indeks niedostosowania społecznego (-1,31 – -0,34), żółty – średni (-0,33 – 0,32), niebieski – niski (0,33 – 0,94)).

[7]Dane za 2019 rok. Indeks Aktywności Społecznej jest syntetycznym wskaźnikiem obrazującym zagadnienia społeczne w przestrzeni. Opracowany wskaźnik ujmuje elementy przedsiębiorczości mieszkańców, aktywności obywatelskiej oraz działalność NGO.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizę benchamarkingową przeprowadzono w oparciu o Monitor Rozwoju Lokalnego[8] w trzech wymiarach – społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Wykorzystano wskaźniki konstruowane w oparciu o ogólnodostępne dane statystyczne, udostępniane przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) i Ministerstwo Finansów. Przyjęty zakres obejmował lata 2016-2020, dzięki czemu możliwe było zaobserwowanie dynamiki zmian, zidentyfikowanie tendencji w poszczególnych jednostkach, z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19, która w Polsce rozpoczęła się w 2020 roku. Poszczególnym aspektom przyporządkowano odpowiednie wskaźniki, które umożliwiły zbadanie stopnia rozwoju w wybranych miastach. Podczas wyboru wskaźników kierowano się istotnością z punktu widzenia badanego zjawiska, jego mierzalnością, łatwością w pozyskaniu danych, ale również całościowym wyjaśnieniem zakresu zjawiska. Finalnie wybrano 53 wskaźniki, które zostały wcześniej poddane analizie w ramach opracowywanej diagnozy. Istotnym punktem odniesienia analizy jest średnia z grupy porównawczej, czyli wartość charakteryzująca całą grupę jednostek o zbliżonej charakterystyce funkcjonalnej i uwarunkowaniach rozwojowych.

Katalog wybranych do badania wskaźników został przedstawiony poniżej.

Tabela 3. Katalog wskaźników służących do wyznaczenia poziomu rozwoju miast w ramach niniejszej analizy

Wymiar	Aspekt	Destymulanta/ stymulanta[9]	Wskaźnik
SPOŁECZNY	Struktura demograficzna	destymulanta	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		destymulanta	Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem
		stymulanta	Liczba osób w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców
	Ruch ludności	stymulanta	Przyrost naturalny na 1000 osób
		stymulanta	Urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)
		stymulanta	Saldo migracji ogółem na 1000 osób
	Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	destymulanta	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej
		destymulanta	Kwota świadczeń rodzinnych na 1 mieszkańca
		stymulanta	Lekarze pracujący według podstawowego miejsca pracy na 10 tys. osób
		stymulanta	Pielęgniarki i położne pracujące według podstawowego miejsca pracy na 10 tys. osób
		stymulanta	Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji Q, dział 86 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów
		destymulanta	Liczba osób przypadających na ogólnodostępną aptekę
	Edukacja i wychowanie	stymulanta	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach
		stymulanta	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

[8] Monitor Rozwoju Lokalnego – wprowadzenie. Aktualizacja – 25.06.2019 r., www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego

[9] Stymulanta, gdy wzrost jej wartości jest korzystny z punktu widzenia rozwoju zjawiska złożonego; destymulanta, gdy z punktu widzenia rozwoju zjawiska złożonego korzystne są jej malejące wartości.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wymiar	Aspekt	Destymulanta/ stymulanta[9]	Wskaźnik
		stymulanta	Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły podstawowe
		stymulanta	Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem
		stymulanta	Wyniki egzaminu maturalnego (języki polski, matematyka, język angielski)
	Kapitał społeczny	stymulanta	Frekwencja w wyborach samorządowych
		stymulanta	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 osób
	Kultura	stymulanta	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 osób
		stymulanta	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
		stymulanta	Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji R, dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów
		stymulanta	Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem
GOSPODARCZY	Rynek pracy	destymulanta	Stopa bezrobocia rejestrowanego
		stymulanta	Pracujący na 1000 osób w wieku produkcyjnym
		destymulanta	Bezrobotni zarejestrowani, pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok
	Przedsiębiorczość	stymulanta	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym
		stymulanta	Relacja podmiotów nowo rejestrowanych do podmiotów wykreślonych w rejestrze REGON
		stymulanta	Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
	Finanse samorządowe	stymulanta	Dochody gminy na 1 mieszkańca
		stymulanta	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
		destymulanta	Udział wydatków na administrację w wydatkach ogółem
		stymulanta	Udział wydatków majątkowych budżetu gminy przypadających na 1000 osób
		stymulanta	Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem
		destymulanta	Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia
PRZESTRZENNA	Zasoby mieszkaniowe	stymulanta	Mieszkania na 1000 osób
		stymulanta	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę
		stymulanta	Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób
		destymulanta	Średnia cena za 1 m^2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych
	Infrastruktura, transport i łączność oraz sport i rekreacja	stymulanta	Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej
		stymulanta	Udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wymiar	Aspekt	Destymulanta/ stymulanta[9]	Wskaźnik
		stymulanta	Ścieżki rowerowe na 100 km^2
		stymulanta	Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem
	Bezpieczeństwo	destymulanta	Przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców stwierdzone przez Policję
		destymulanta	Przestępstwa o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców stwierdzone przez Policję
		destymulanta	Przestępstwa drogowe na 1000 mieszkańców stwierdzone przez Policję
		stymulanta	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję
		destymulanta	Pożary na 1000 mieszkańców
		destymulanta	Miejscowe zagrożenia na 1000 mieszkańców
	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	destymulanta	Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca
		stymulanta	Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów
		destymulanta	Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego
		stymulanta	Udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem

Źródło: opracowanie własne.

Dla uzyskania porównywalności wskaźników, a w konsekwencji stworzenia wskaźnika syntetycznego, poddano je standaryzacji z uwzględnieniem czy dany wskaźnik jest stymulantą czy destymulantą. Standaryzacji dokonano w następujący sposób:

1	Obliczono różnicę między wartością wskaźnika dla badanych jednostek oraz średnią wartość wskaźnika w grupie porównawczej.
2	Podzielono różnicę przez odchylenie standardowe wartości wskaźnika w grupie porównawczej.

Wartości wszystkich zmiennych po przeprowadzonej standaryzacji są niemianowane, co umożliwia ich porównywanie. Wynik pokazuje, o ile wartość wskaźnika w badanym mieście różni się od średniej (różnica wyrażona jest jako krotność odchylenia standardowego w grupie porównawczej). Wartości większe od średniej po standaryzacji będą przyjmowały wartość dodatnią (korzystniejszą dla

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

analizowanej jednostki), a wartości mniejsze od średniej – wartość ujemną (niekorzystną dla analizowanej jednostki).

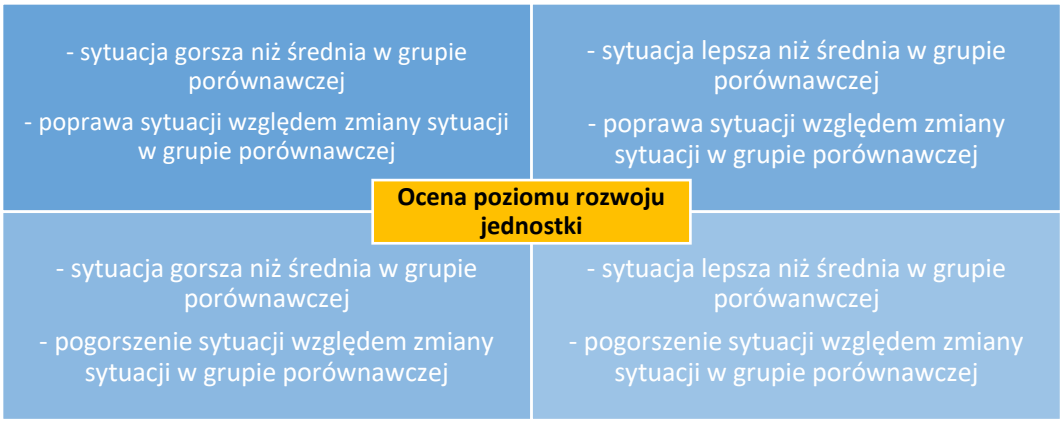
Dynamika zmian wskaźnika w czasie została obliczono w następujący sposób:

1	Obliczono różnicę między wartością wskaźnika dla poszczególnych jednostek w roku 2020 i 2016.
2	Obliczono różnicę między średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej w roku 2020 i 2016.
3	Wynik działania nr 2 odjęto od wyniku działania nr 1.
4	Wynik działania nr 3 podzielono przez wartość odchylenia standardowego wskaźnika w grupie porównawczej w roku 2016.

Analiza benchmarkingowa pokazuje różnice między wartością wskaźnika dla miasta a średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej oraz między dynamiką zmian odnotowanych w mieście i grupie porównawczej. Wyższa dynamika w grupie przyjmuje wartości dodatnie (poprawiające się dla analizowanego miasta), a niższa od średniej – wartości ujemne (pogarszające się).

W celu stworzenia wskaźnika syntetycznego zsumowano wartości wskaźników po dokonanej standaryzacji, zatem wskaźnik syntetyczny obejmował wartości dla wskaźników za 2020 rok oraz uwzględniał dynamikę zmian w latach 2016-2020.

Zarówno wskaźniki indywidualne, jak i syntetyczne przedstawiono na wykresach XY (w rozdziale dotyczącym analizy benchmarkingowej), co pozwoliło na ocenę wartości dla poszczególnych jednostek w stosunku do średniej wartości wskaźnika w grupie w 2020 roku, jak i zmiany w ostatnich pięciu latach. Poniżej przedstawiono sposób interpretacji prezentowanych danych.

Ostatnim etapem benchmarkingu było przedstawienie poziomu rozwoju miasta Tychy w poszczególnych wymiarach oraz porównanie z wybranymi jednostkami o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju, za pomocą wskaźników syntetycznych dla sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

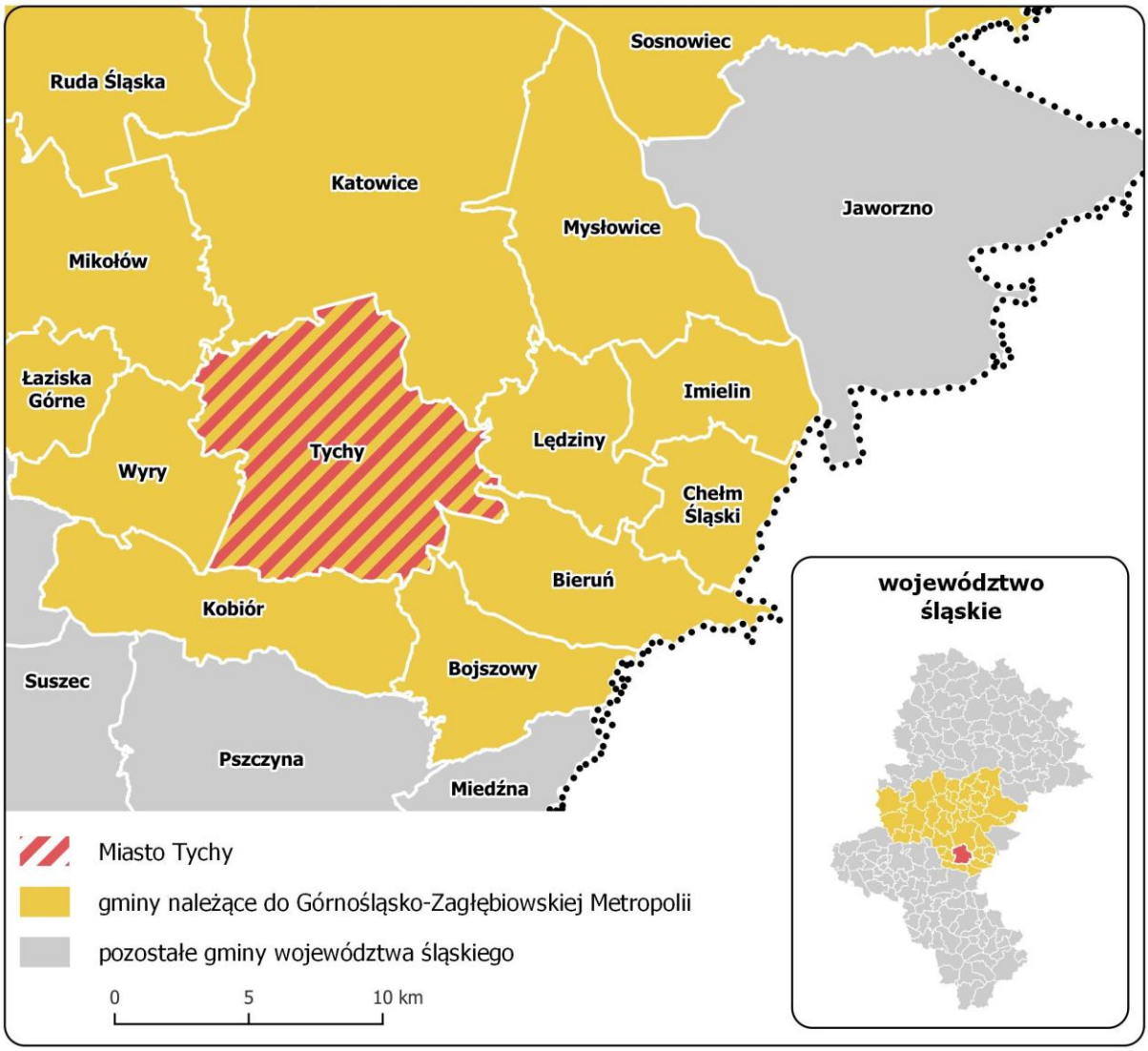
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

2. Ogólna charakterystyka gminy

Tychy to miasto na prawach powiatu, liczące ponad 120 tys. mieszkańców (według danych GUS za 2020 rok). Od 1 lipca 2017 roku w grupie 41 miast Tychy należą do Górnośląsko – Zagłębiowskiej Metropolii. Miasto położone jest w subregionie centralnym województwa śląskiego. Pełni rolę lidera w podregionie tyskim, do którego należą również trzy sąsiednie powiaty: bieruńsko-lędziński, pszczyński i mikołowski. Od północy miasto graniczy z Katowicami, od wschodu z Lędzinami i Bieruniem, od południa ze Świerczyńcem i Kobiórem, natomiast od zachodu z Wyrami i Mikołowem.

Rysunek 1. Położenie miasta Tychy na tle województwa śląskiego i gmin ościennych

Źródło: opracowanie własne.

Położenie gminy na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych, Warszawa-Cieszyn oraz Kraków-Wrocław, zapewnia jej dobrą łączność z krajem. Sprawna komunikacja wynika także z lokalizacji miasta przy autostradzie A4 oraz bliskości dwóch portów lotniczych (Port lotniczy Katowice-Pyrzowice i Port lotniczy Kraków-Balice). Tychy pełnią w regionie rolę ośrodka

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

gospodarczego o silnie rozwiniętych funkcjach przemysłowych, handlowo-usługowych i administracyjnych. Główną bazę gospodarczą stanowi zlokalizowana poza miastem Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. Podstrefa Tyska, w której znajduje zatrudnienie blisko 12 tys. pracowników. Znajdują się tu duże zakłady produkcyjne, w tym między innymi: FCA Poland S.A. (należący do koncernu motoryzacyjnego Stellantis), Nexteer Automotive Poland sp. z o.o., Lear Corporation Poland II Sp. z o.o., Huf Polska Sp. z o.o., Hager Polo Sp. z o.o., Zakład Produkcji Sprzętu Oświetleniowego ”ROSA” Sp. z o.o. Ponadto miasto jako część obszaru funkcjonalnego stolicy województwa śląskiego (Katowic) ma duże znaczenie dla rozwoju powiązań gospodarczych (branży spożywczej i motoryzacyjnej), administracyjnych, funkcjonalnych i komunikacyjnych.

Jednym z wyróżników Tychów jest wysoka dostępność terenów zielonych, których udział w powierzchni miasta w 2020 roku wynosił ok. 30,2% (dane GUS, z uwzględnieniem lasów). Na system parków i zieleńców składają się trzy parki o znaczeniu miejskim (Park Północny, Park Miejski i Ośrodek Wypoczynkowy w Paprocanach) oraz osiem parków dzielnicowych. Jednakże jednym z atrakcyjniejszych w regionie jest Ośrodek Wypoczynkowy „Paprocany” położony nad Jeziorem Paprocańskim – ulubione miejsce spędzania czasu wolnego przez lokalną społeczność.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

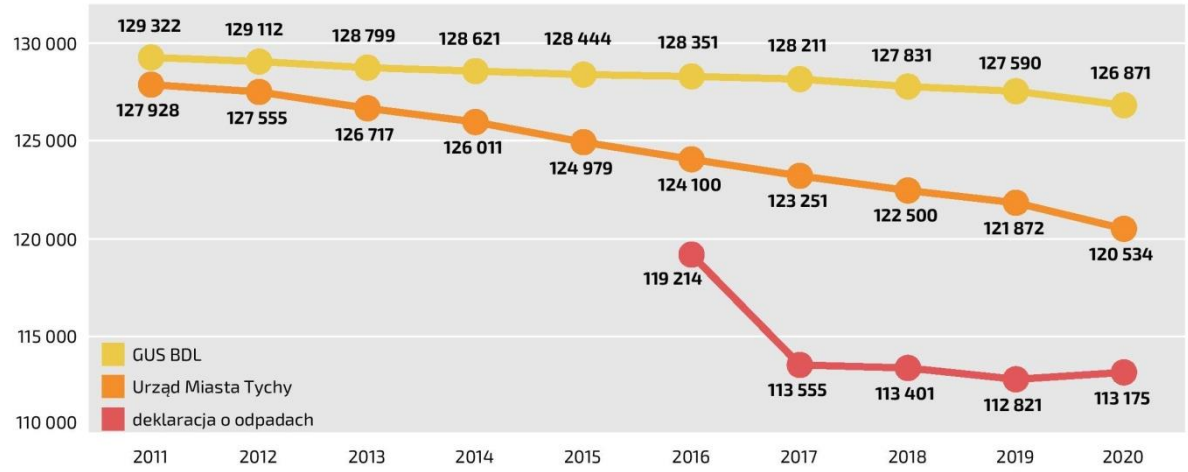
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3. Diagnoza sfery społecznej

3.1. Struktura demograficzna

W rozdziale dotyczącym struktury demograficznej skupiono się na analizie mieszkańców Tychów według grup wieku i płci, prognozach dotyczących ich liczby oraz obserwowanych procesach demograficznych. Ponadto, scharakteryzowano ludność miasta według ekonomicznych grup wieku. **Tendencja dotycząca zmian liczby ludności i sytuacji demograficznej obserwowana w gminie jest niekorzystna (odnotowywany jest systematyczny spadek liczby ludności na przestrzeni lat).**

Wykres 1. Stan ludności

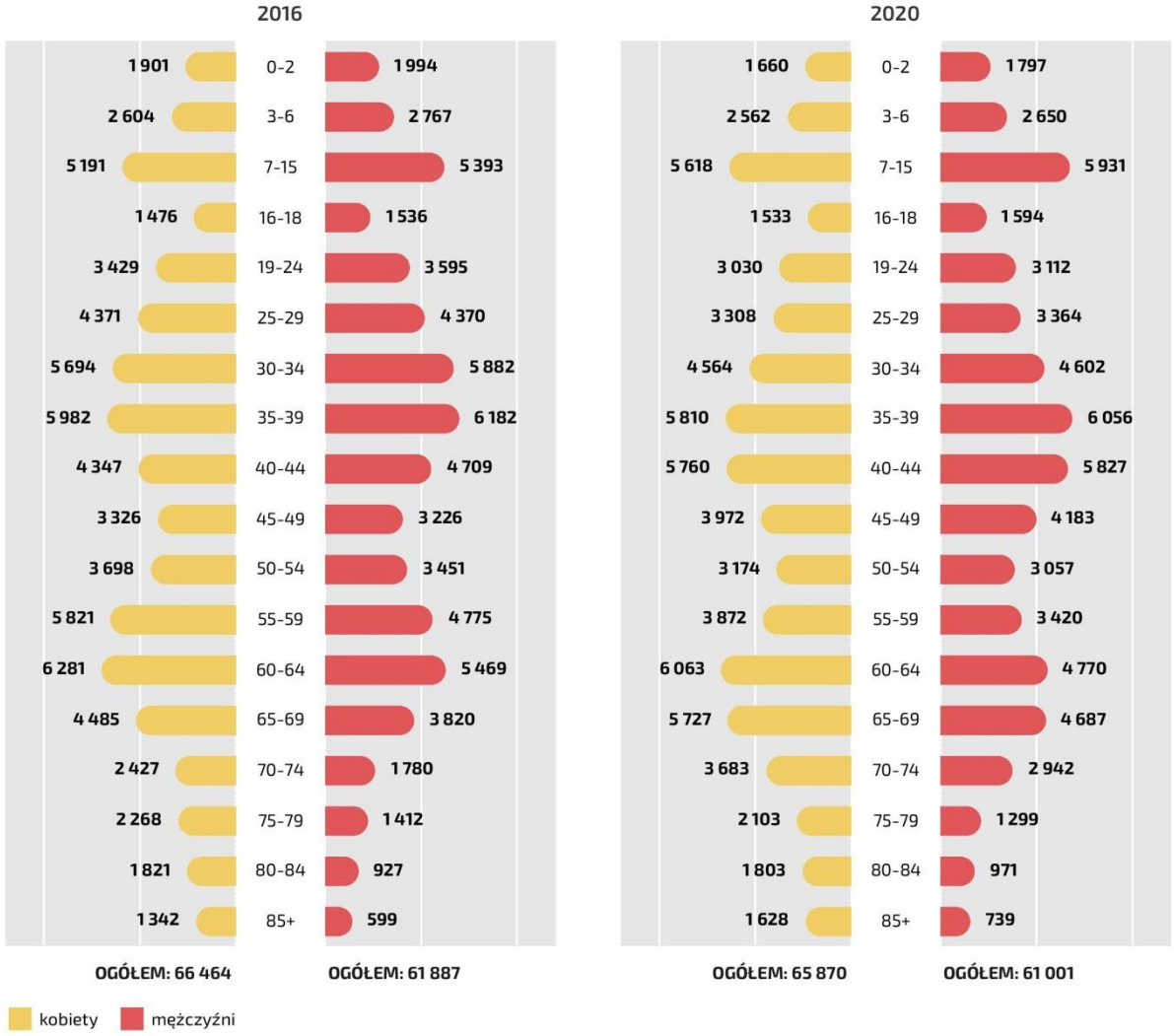
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS oraz danych Urzędu Miasta Tychy.

W ramach niniejszej analizy skorzystano z danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS), a do ich weryfikacji wybrano dane ludnościowe z Urzędu Miasta oraz liczbę składanych deklaracji śmieciowych. Według danych BDL GUS w 2020 roku Tychy zamieszkiwało 126 871 mieszkańców. Liczba ludności w ostatniej dekadzie spadła o 1,9%. Statystyki Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tychy uwzględniające liczbę mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy wskazują na większą dynamikę zmian w tym okresie. Według statystki prowadzonej przez urząd w 2020 roku miasto zamieszkiwały 120 534 osoby, czyli o ponad 6 tysięcy mniej niż według statystki BDL GUS. W latach 2011-2020 odnotowano spadek liczby mieszkańców rzędu 5,8%. Jeszcze inną liczbę ludności miasta pokazują dane wynikające ze złożonych deklaracji śmieciowych, jednakże dane te mogą być zaniżone, ponieważ nie wszyscy mieszkańcy składają deklarację śmieciową, mimo takiego obowiązku. W 2020 roku liczba ludności Tychów obliczona na podstawie deklaracji śmieciowej wynosiła 113 175 mieszkańców. Dane te dostępne są za lata 2016-2020 i wskazują na 5% spadek w liczbie ludności w tym okresie. **Przedstawione wyżej statystyki wskazują, że miasto się wyludnia.** Wśród czynników wpływających na spadek tempa rozwoju demograficznego w mieście, wskazuje się ujemny przyrost naturalny oraz obserwowany proces suburbanizacji i związane z nim ujemne saldo migracji.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 2. Ludność według grup wieku i płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

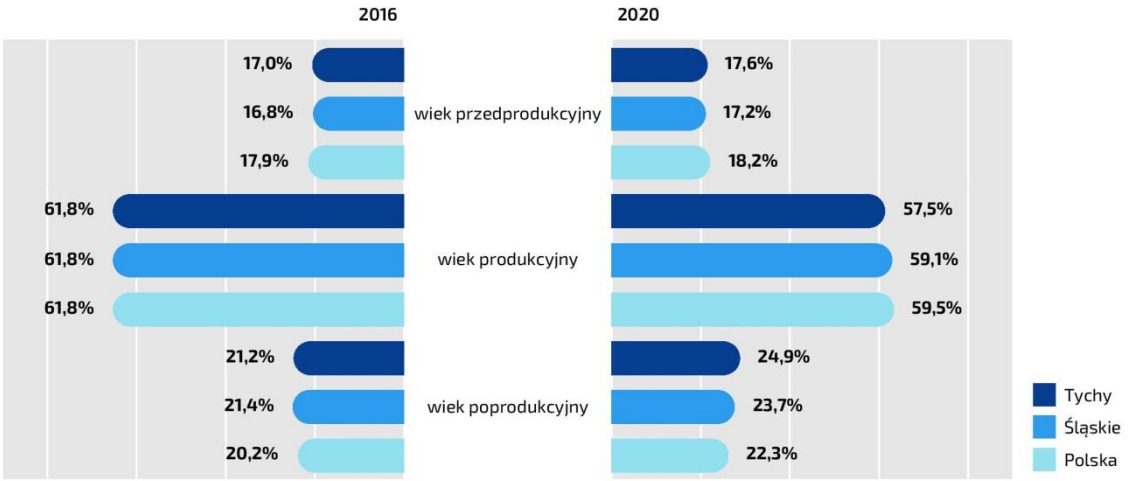
W ostatnich pięciu latach odnotowano spadek liczby kobiet o około 0,9%, natomiast w przypadku mężczyzn o 1,4%. W 2020 roku kobiety stanowiły blisko 52% mieszkańców miasta, a ich liczba była równa 65 870. Zmieniła się również wartość współczynnika feminizacji świadczącego o przewadze liczebnej kobiet w populacji, z 107 w 2016 roku do 108 w 2020 roku. Przewaga liczebna mężczyzn nad kobietami widoczna jest w młodszych rocznikach. Analizując powyższe wykresy zauważyć można także, iż w ostatnich pięciu latach zmniejsza się liczba mieszkańców w grupach wiekowych 0-2 (o 11%) i 3-6 (o 3%), a więc dzieci będących w wieku żłobkowym i przedszkolnym. Widoczny jest natomiast 9% wzrost liczby dzieci w wieku 7-15 oraz blisko 4% wzrost osób w grupie wiekowej 16-18 lat. **Zmiany te świadczą o konieczności rozbudowy infrastruktury szkolnej w najbliższych latach.** Dane pokazują, iż osoby w wieku 35-39 lat stanowią najliczniejszą z wyróżnionych grup funkcjonalnych (w 2020 roku – 11 866 osób), aczkolwiek w ostatnich pięciu latach odnotowano spadek liczby ludności w tej grupie o około 2,4%. Obserwuje się stopniowy wzrost liczebności grupy wiekowej 40-49 lat o 26%, analizując rok 2016 i 2020. W starszej grupie wiekowej (50-64 lata)

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

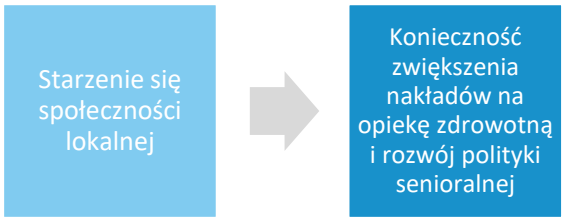
widoczny jest odwrotny trend – liczba mieszkańców spadła z 29 495 w 2016 roku do 24 356 w 2020 roku, tj. o 17% (mniej o 5139 osób). Widoczny jest natomiast blisko 22,5% wzrost liczby mieszkańców w wieku 65+, co świadczy o konieczności rozwoju polityki senioralnej. Ze względu na powyższe, samorząd powinien realizować przedsięwzięcia mające na celu nie tylko dostosowanie oferty do osób najstarszych, ale również podejmować działania zmierzające do ograniczenia odpływu osób w wieku produkcyjnym. Reasumując, zaobserwowane trendy demograficzne wskazują, że w najbliższej perspektywie powinno się dążyć do intensyfikacji działań prowadzących do zwiększenia się liczby mieszkańców i ograniczenia zjawiska migracji, takich jak: wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej, systematyczne podnoszenie jakości życia mieszkańców, profesjonalizację usług i rozwój oferty skierowanej do różnych grup mieszkańców, m.in. dzieci i młodzieży, rodzin z dziećmi czy seniorów.

Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w liczbie ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W strukturze ludności dominują osoby w wieku produkcyjnym, stanowiące w 2020 roku 57,5% ogółu ludności miasta, aczkolwiek widoczny jest spadek w tej grupie o 4,3 pp.[10] w stosunku do 2016 roku. W 2020 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym kształtował się na poziomie blisko 25%, a odnotowany w ostatnich pięciu latach wzrost wyniósł 3,7 pp. Świadczy to o **problemie starzenia się społeczności lokalnej.** Najmniejszą dynamikę zmian odnotowano w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym (wzrost o 0,6 pp. w latach 2016-2020). W 2020 roku udział tej grupy był równy 17,6%.

[10] pp. oznacza punkt procentowy będący jednostką różnicy między wartościami jednej wielkości a drugiej, które podane są w procentach.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

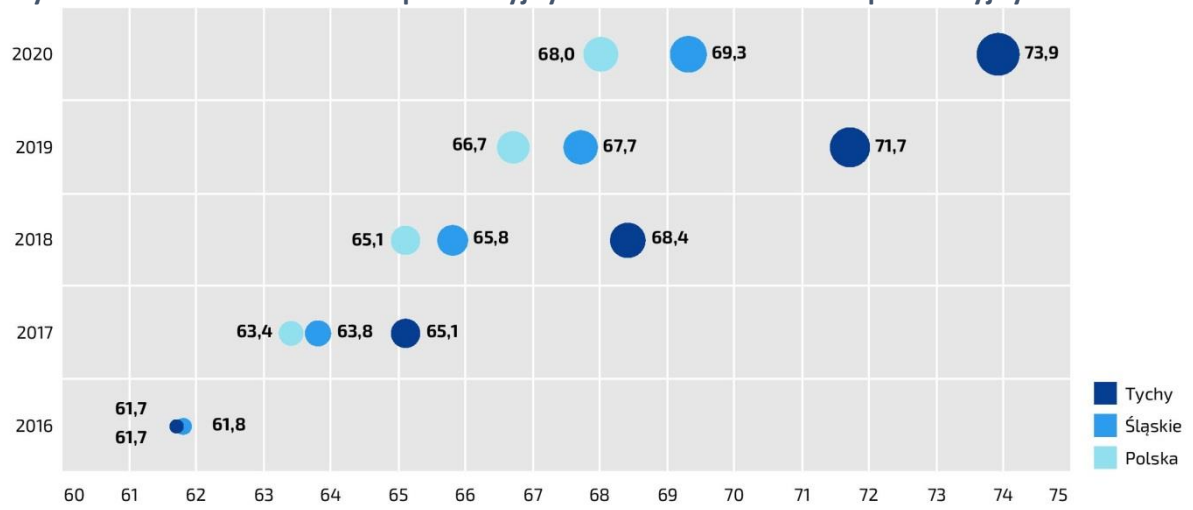
Wykres 4. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Potwierdzeniem obserwowanej tendencji związanej ze starzeniem się społeczeństwa jest również zmiana odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. W przypadku Tychów odsetek ten wzrósł z 16,3% w 2016 roku do 20,2% w 2020 roku. Wartość ta była wyższa w porównaniu do wartości wojewódzkiej (19,8%) i ogólnopolskiej (18,6%), co świadczy o tym, że skala problemu starzenia się społeczności jest większa w Tychach, aniżeli w województwie i w Polsce. **Dynamika zmian w liczbie osób w wieku senioralnym w mieście jest stosunkowo wysoka**, co potwierdzają przedstawione dane. Przyrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej wynosił odpowiednio: 3,9 pp. dla Tychów, 2,5 pp. dla województwa śląskiego i 2,2 pp. dla Polski. **Potwierdza to, iż kluczowe znaczenie w kontekście prowadzonej polityki społecznej w Tychach odgrywać będzie przede wszystkim polityka senioralna.**

Wykres 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

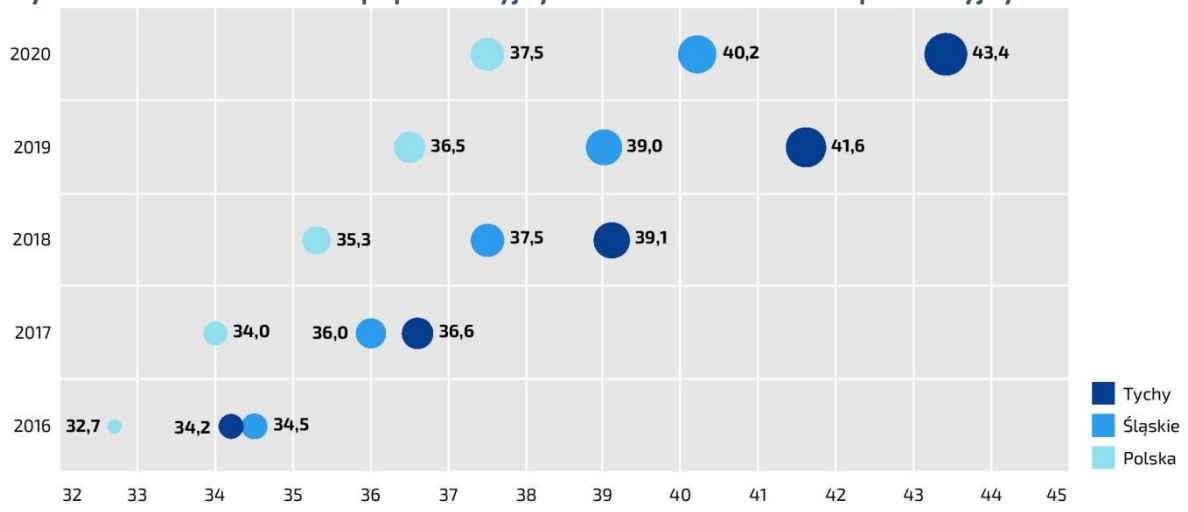
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analiza wartości współczynnika obciążenia demograficznego[11] pozwala na określenie zmian w strukturze wiekowej ludności oraz umożliwia zaplanowanie niezbędnego wsparcia społecznego dotyczącego systemu emerytalno-rentowego, ale również kwestii związanych z edukacją, czy ochroną zdrowia. Wartość tego współczynnika dla Tychów wzrosła z 61,7 w 2016 roku do 73,9 w 2020 roku. Był on jednocześnie wyższy w porównaniu do województwa (69,3) i kraju (68,0). Należy tu podkreślić, iż dla każdej z analizowanych jednostek odnotowano wzrost, na co wpływ w dużej mierze ma ogólnopolska tendencja związana ze starzeniem się społeczeństwa oraz charakterystyczny dla Polski regresywny typ społeczeństwa, będący wypadkową zmniejszającej się liczby urodzeń.

Wykres 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

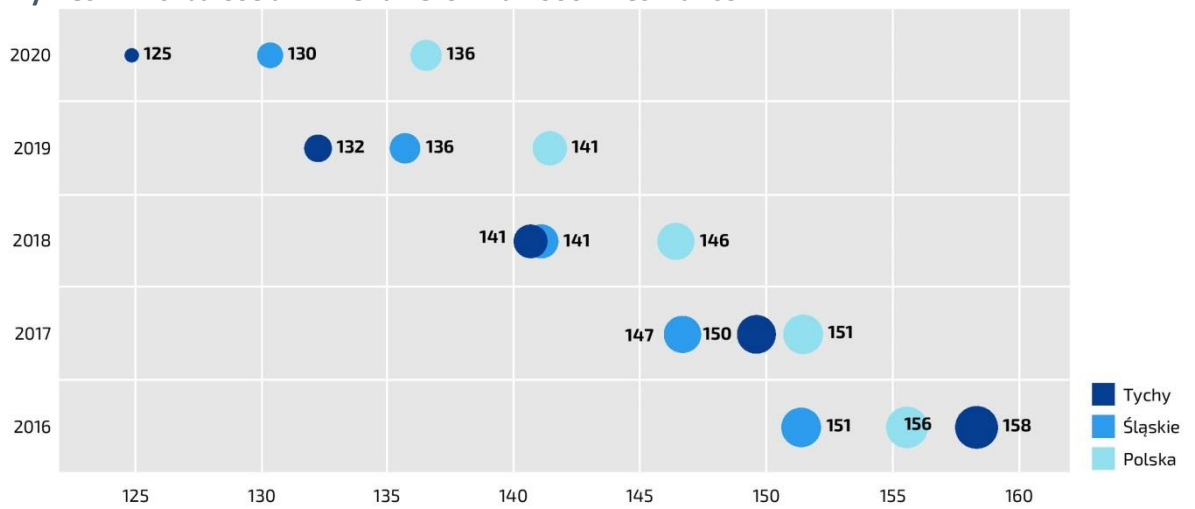
Bardziej szczegółowe dane pokazuje wskaźnik dotyczący liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Jego wartość w przypadku Tychów wzrosła z 34,2 w 2016 roku do 43,4 w 2020 roku. **Wzrost wartości tego wskaźnika świadczy o senioralnym obciążeniu demograficznym, czyli starzeniu społeczeństwa, jak również o słabnącym potencjale lokalnego rynku pracy oraz zmniejszającej się przedsiębiorczości.**

[11] Rozumiany jako ludność wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 7. Liczba osób w wieku 25-34 na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W celu analizy struktury ludności posłużono się również wskaźnikiem informującym o liczbie osób w wieku 25-34 na 1000 mieszkańców. Osoby w tym wieku stanowią główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego miasta. Kluczowym wyzwaniem jest więc utrzymywanie jak największego udziału tej grupy wiekowej w strukturze demograficznej. W przypadku Tychów wartość tego wskaźnika zmniejszyła się w ostatnich pięciu latach z 158 w 2016 roku do 125 w 2020 roku. **Miasto traci zasoby kapitału ludzkiego** w wyniku migracji (głównie młodych osób – tzw. drenaż mózgów), na co wpływ ma w dużej mierze niewystarczająca atrakcyjność osiedleńcza miasta. **Wyzwaniem dla samorządu będzie przede wszystkim stworzenie atrakcyjnych warunków – zarówno na rynku pracy, jak i w obszarze rozwoju usług społecznych, dostosowanych do potrzeb i aspiracji młodszej części mieszkańców**.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

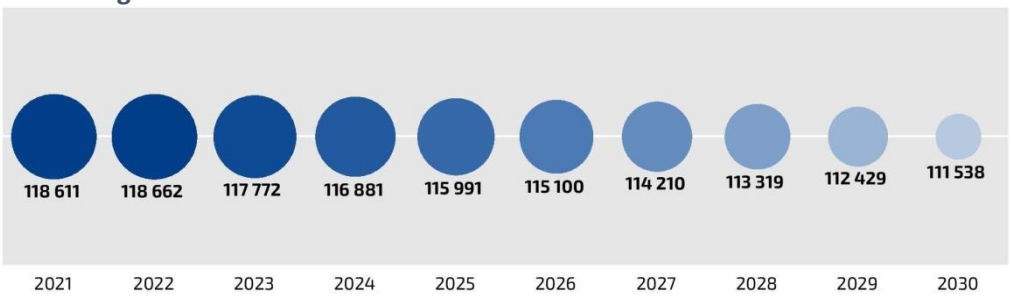
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3.2. Prognozy demograficzne

W celu pogłębienia informacji o zachodzących procesach i zidentyfikowania wyzwań, z którymi będzie musiał się zmierzyć samorząd w przyszłości, skupiono się również na analizie prognoz demograficznych (zmiany ludnościowe zarówno ilościowe, jak i jakościowe, na które wpływ ma płodność, ale również umieralność, czy ruch wędrówkowy ludności). Zbadano tendencje dotyczące liczby ludności miasta oraz ekonomicznych grup wieku. Zachodzące zmiany stylu życia, rozwój społeczno-gospodarczy, suburbanizacja ośrodków miejskich, ogólnopolska tendencja związana ze starzeniem się społeczeństwa pozwalają uznać, że obserwowane dotychczas trendy demograficzne będą aktualne w perspektywie 2030 roku.

Przedstawione dane opracowano na podstawie prognozy liniowej, odwzorowującej trendy i tendencje widoczne w ostatnim dziesięcioleciu (prognoza ludności) i dwudziestoleciu (prognoza ekonomicznych grup wieku). Jednakże wartości te są szacunkowe, uzależnione od prowadzonej w kraju polityki i wdrażanych reform. Zmiany te są również powiązane z czynnikami zewnętrznymi, m.in. sytuacją w innych państwach, której wpływ widoczny jest w Polsce. Ze względu na dużą zmienność współczynników demograficznych i aktualne procesy związane m.in. z trudnymi do przewidzenia konsekwencjami pandemii COVID-19, jak również sytuacją i kryzysem na Ukrainie, dane te są wyłącznie szacunkowe, obarczone błędem. Wynika to z faktu, iż nie uwzględniają one aktualnych procesów i zachodzących zmian w strukturze ludności. Ponadto, szacunki te nie uwzględniają również danych dotyczących skali migracji, ani możliwych konsekwencji pandemii. Z uwagi na postępujące w szybkim tempie zmiany w strukturze ludności Tychów, należy zachować dużą ostrożność przy ich interpretacji.

Wykres 8. Prognoza ludności

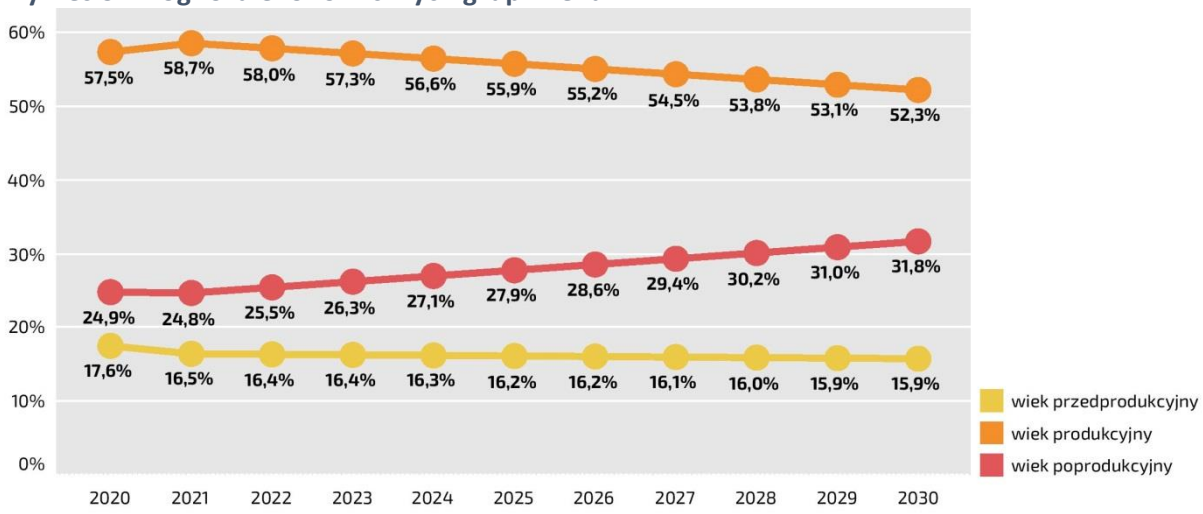
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Tychy.

Prognoza opracowana na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta wskazuje na 6,0% spadek liczby ludności do 2030 roku w stosunku do roku 2021. **Prognozowana tendencja dotycząca liczby mieszkańców miasta pokazuje, że populacja Tychów będzie systematycznie się zmniejszać.** Według prognozy, w 2030 roku miasto Tychy prawdopodobnie zamieszkiwać będzie około 111 tys. mieszkańców (dane szacunkowe).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 9. Prognoza ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Prognoza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że obserwowane do tej pory trendy związane ze starzeniem się społeczeństwa będą się utrzymywać. Do 2030 roku spodziewany jest wzrost udziału osób będących w wieku poprodukcyjnym o 6,9 pp. w stosunku do 2020 roku. Osoby te w strukturze ludności stanowić będą około 32% ogółu mieszkańców. Jednocześnie zauważyć można systematyczne zmniejszanie się udziału osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Największą dynamikę zmian w porównaniu do 2020 roku prognozuje się w grupie osób w wieku produkcyjnym (spadek o 5,2 pp.). Wskazane procesy determinują przede wszystkim konieczność rozwoju polityki senioralnej, profesjonalizacji szeroko rozumianych usług publicznych, kreowania miasta jako miejsca odpowiedniego do życia dla mieszkańców w różnym wieku, ze szczególnym wskazaniem na osoby młode. Rozwój gospodarczy miasta powinien skupiać się także na zapewnieniu atrakcyjnych miejsc pracy dla młodych, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju lokalnej gospodarki.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3.3. Ruch ludności

Analiza struktury demograficznej uwzględnia zachodzące w mieście procesy związane m.in. z ruchem ludności – naturalnym (urodzenia i zgony) oraz wędrówkowym (saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych).

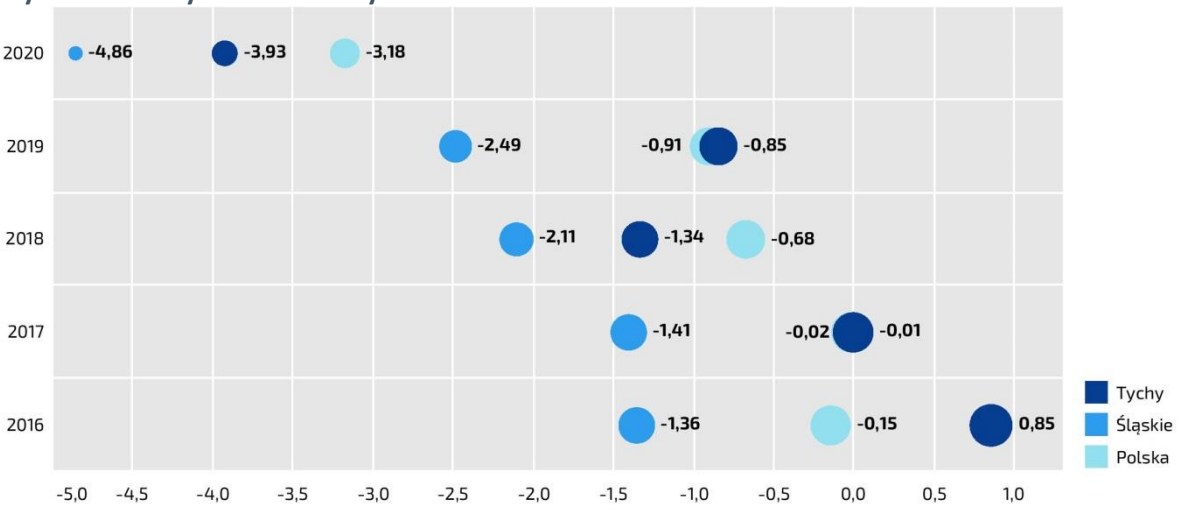
Wykres 10. Ruch naturalny ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane zaprezentowane powyżej jednoznacznie wskazują, iż w Tychach odnotowuje się ujemny przyrost naturalny, który powoduje jednocześnie spadek liczby ludności miasta. W latach 2016-2020 zmniejszała się liczba urodzeń, a jednocześnie wzrastała liczba zgonów. Liczba urodzeń spadła o 18,7% i w 2020 roku wynosiła 1042, natomiast liczba zgonów wzrosła o 31,5%, w 2020 roku, osiągając wartość 1542.

Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

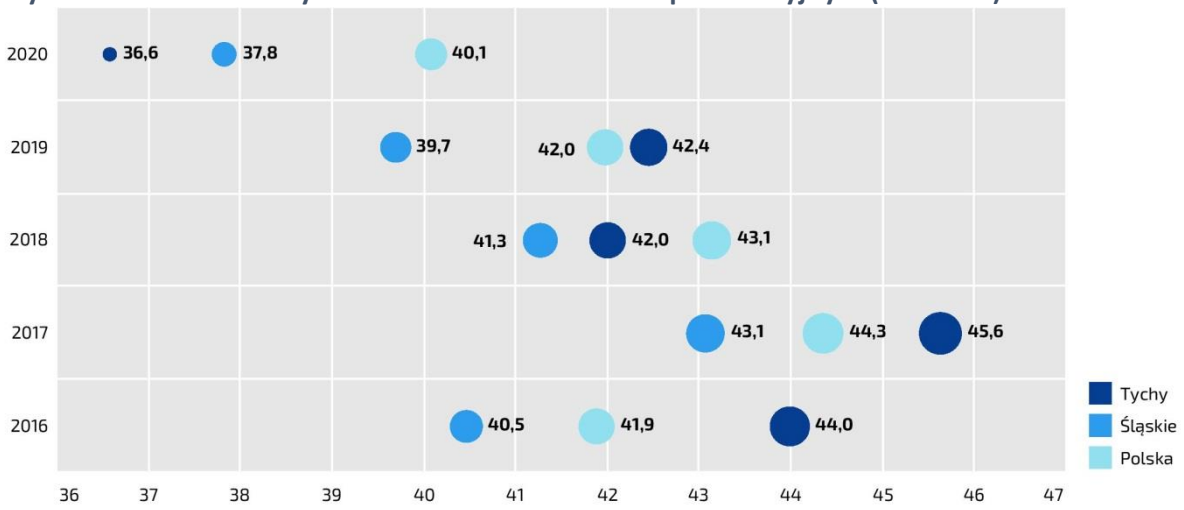
W 2020 roku przyrost naturalny wynosił -500, co w przeliczeniu na 1000 osób daje wartość -3,93. **Ubytek naturalny obserwowany w mieście jest konsekwencją wzrostu liczby zgonów w 2020 roku, spowodowanych pandemią i zachorowalnością na COVID-19.** Wartość przyrostu naturalnego

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

w Tychach (-3,93) jest wyższa w stosunku do wartości dla województwa śląskiego (-4,86), ale niższa w porównaniu do wartości dla kraju (-3,18).

Wykres 12. Urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując wskaźnik płodności można zauważyć, że sytuacja w mieście w porównaniu do sytuacji w kraju i województwie jest podobna. W 2020 roku wartość wskaźnika dla Tychów (36,6) była zbliżona do wartości wojewódzkiej (37,8) i niższa niż dla kraju (40,1). Na przestrzeni analizowanych lat widoczne są zmiany i wahania wartości wskaźnika. Można przypuszczać, że dla Tychów będzie się ona stopniowo zmniejszać z uwagi na spadek liczby kobiet w wieku reprodukcyjnym oraz odraczanie zamierzeń prokreacyjnych.

Wykres 13. Ruch wędrówkowy ludności

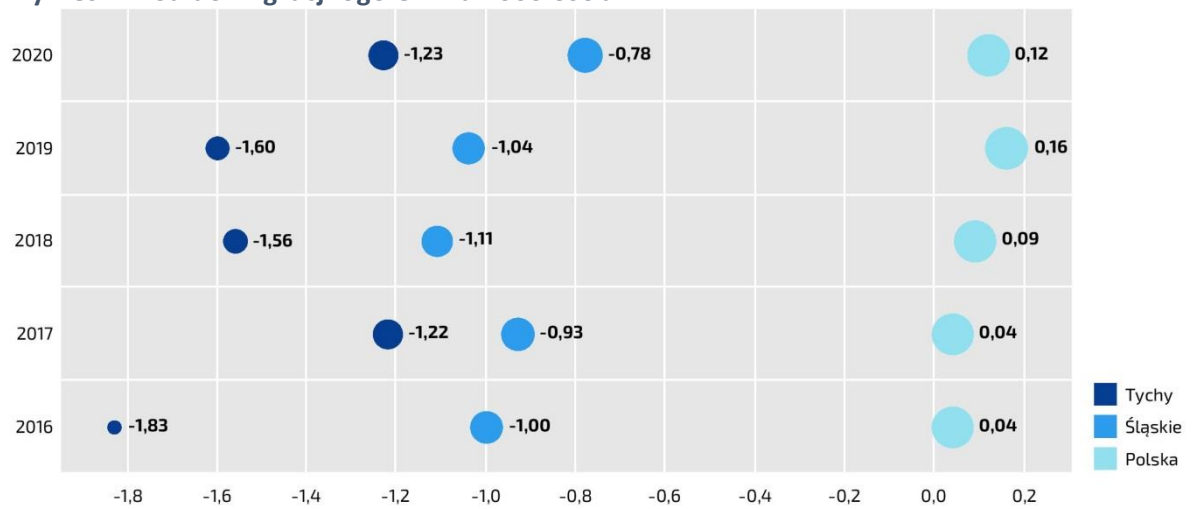
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wśród zmian zachodzących w ostatnich latach, w Tychach obserwuje się odpływ ludności i postępujące zjawisko suburbanizacji oraz osiedlanie się ludności na terenach wiejskich. Saldo migracji w ostatnich pięciu latach utrzymywało się na poziomie ujemnym, co oznacza, że więcej osób wyjechało z gminy, niż do niej przyjechało. W 2020 roku z miasta wymeldowało się 1029 mieszkańców, a zameldowało 873 nowych osób.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 14. Saldo migracji ogółem na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2020 roku saldo migracji wynosiło -156, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość -1,23, a więc sytuacja jest nieco lepsza niż w 2016 roku, kiedy saldo migracji wynosiło -1,83. Wartości tego wskaźnika w 2020 roku są niższe w porównaniu do województwa śląskiego (-0,78) i kraju (0,12). Na saldo migracji ogółem składają się zarówno migracje wewnętrzne, jak i zagraniczne. Saldo migracji zagranicznych od 2017 roku utrzymuje się na dodatnim poziomie i systematycznie rośnie, a różnica między osobami przyjeżdżającymi z zagranicy a wyjeżdżającymi wynosiła 27 w 2020 roku. W tym również roku liczba meldujących się cudzoziemców była równa 893, z czego 87% stanowili obywatele Ukrainy. Obecna sytuacja geopolityczna w tym kraju powoduje bowiem napływ uchodźców do miasta. Dane wskazują, że już 2,5 tys.[12] osób narodowości ukraińskiej otrzymało PESEL w Urzędzie Miasta Tychy. Migracje uchodźców i ich wsparcie stanowić będą obecnie wyzwanie dla miasta.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	854	862	986	928	826
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	1 049	1 030	1 208	1 162	1 009
Saldo migracji wewnętrznych	-195	-168	-222	-234	-183
Zameldowania z zagranicy	49	56	44	50	47
Wymeldowania z zagranicy	89	44	22	20	20
Saldo migracji zagranicznych	-40	12	22	30	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jak pokazują dane, saldo migracji wewnętrznych utrzymuje się na ujemnym poziomie. Różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań w 2020 roku wynosiła -183. **Wskazane dane świadczą o ograniczonej atrakcyjności migracyjnej.** Jednakże w opinii blisko 90% ankietowanych

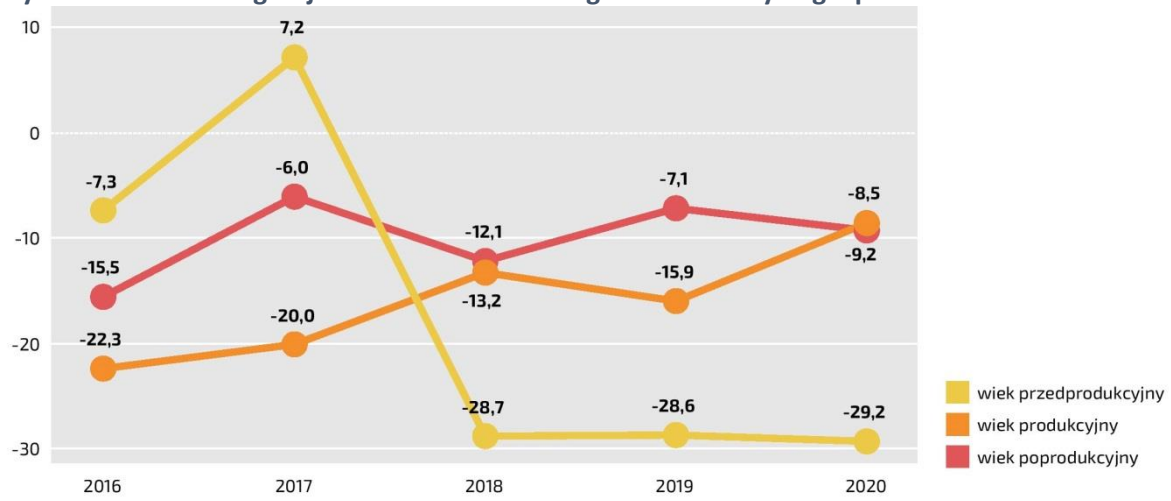
[12] Stan na koniec marca 2022 roku.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

mieszkańców, Tychy są dobrym miejscem do życia, a ponad 75% chce pozostać w mieście w perspektywie najbliższych pięciu lat[13]. Wyzwaniem dla samorządu będzie więc w szczególności wzmocnienie atrakcyjności osiedleńczej w celu zatrzymania obecnych i przyciągnięcia nowych mieszkańców do miasta.

Wykres 15. Saldo migracji na 1000 osób według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

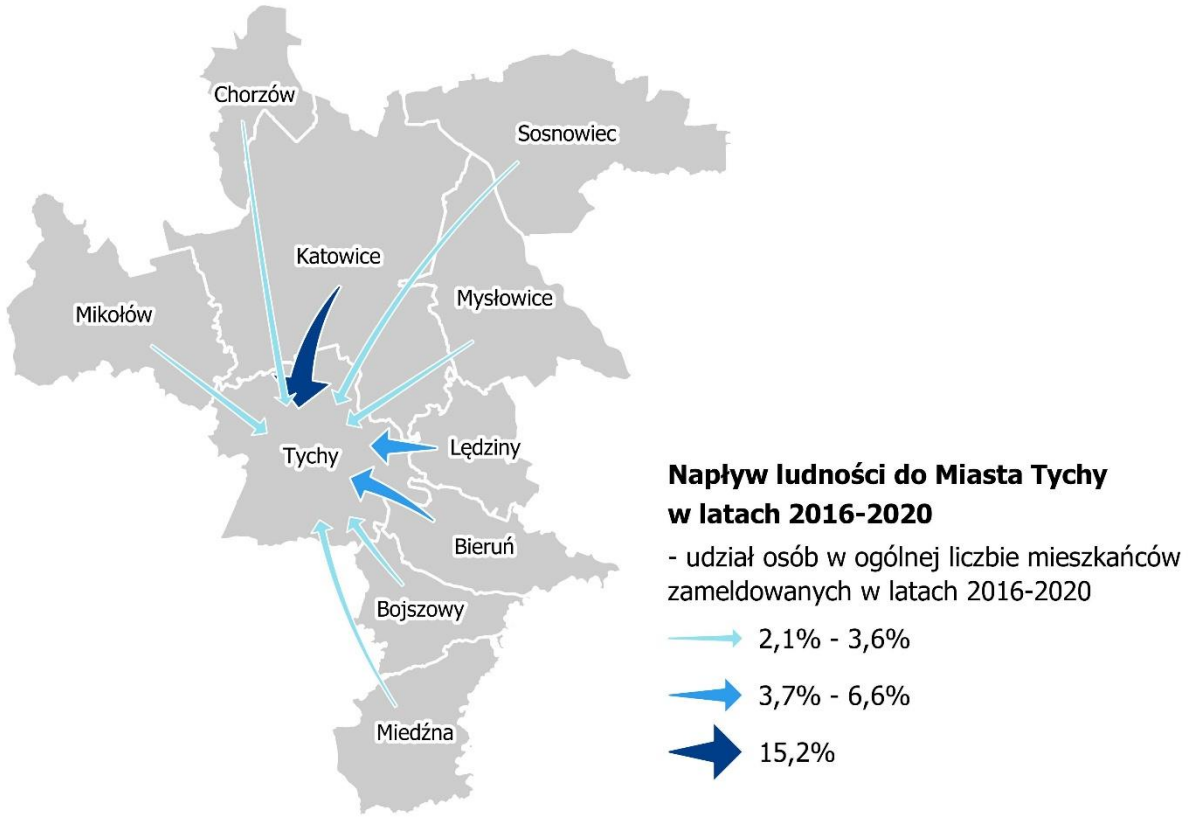
Problem ograniczenia atrakcyjności migracyjnej uwidacznia również wskaźnik salda migracji na 1000 osób według ekonomicznych grup wieku. Od 2017 roku, kiedy saldo migracji osób w wieku przedprodukcyjnym było dodatnie i wynosiło 7,2 na 1000 mieszkańców, odnotowuje się gwałtowny spadek i ujemne wartości wskaźnika. Drugą grupą najczęściej opuszczającą miasto w latach 2016-2019 były osoby w wieku produkcyjnym. Tendencja ta uległa zmianie w 2020 roku, kiedy to zwiększyła się wartość salda migracji osób będących w wieku poprodukcyjnym, które wynosiło w tym roku -9,2 na 1000 osób.

[13] Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Tychów w ramach diagnozy w okresie od 18 listopada do 3 grudnia 2021 roku.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

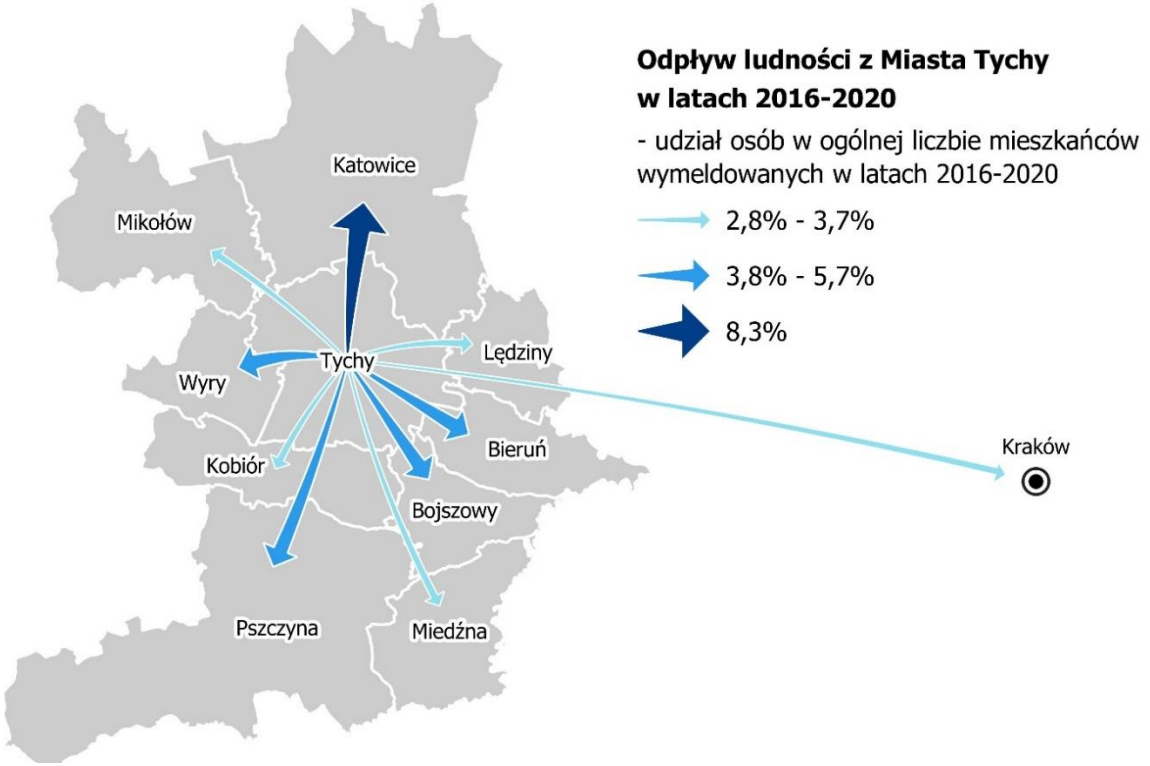
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Rysunek 2. Napływ ludności do miasta Tychy w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 3. Odpływ ludności z Miasta Tychy w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizując ruch ludności skupiono się również na omówieniu kierunków migracji. Najwięcej osób przyjeżdżających i osiedlających się w Tychach według danych za lata 2016-2020 stanowili mieszkańcy Katowic (15,2%), następnie Bierunia (6,6%) i Lędzin (5,5%). W przypadku kierunków i miejsc, do których przenoszą się mieszkańcy gminy, również na pierwszym miejscu wskazuje się Katowice (8,3% wyjeżdżających w latach 2016-2020). Kolejno, wśród popularnych miejsc migracji wymienia się: Pszczynę (5,8%), a następnie Bojszowy (5,7%) i Bieruń (5,7%). Struktura głównych kierunków migracji pokazuje, że Tyszanie przenoszą się do miast i gmin sąsiadujących z Tychami.

W gminie obserwuje się zjawisko „drenażu mózgów", czyli wyjazdu osób młodych i wykształconych do innych ośrodków. Młodzi mieszkańcy opuszczający Tychy w celu dalszego kształcenia często decydują się na pozostanie w innym mieście (m.in. w Katowicach i Krakowie). Saldo migracji osób w wieku poprodukcyjnym również przyjmuje wartości ujemne, jednakże skala problemu jest niższa. Obecnie miasto odnotowuje wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, który jest naturalną tendencją oraz wynikiem spadku przyrostu naturalnego.

Tabela 5. Liczba zameldowań z innych powiatów

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób meldujących się z innych powiatów będących w wieku poprodukcyjnym	70	79	81	103	74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jednakże wpływ na te zmiany w najbliższej perspektywie może mieć również zjawisko migracji powrotnych, które obserwowane jest wśród osób w wieku senioralnym, przenoszących się z obszarów wiejskich na tereny miejskie. Jak można zauważyć, w ostatnich pięciu latach liczba osób będących w wieku poprodukcyjnym i meldujących się w Tychach rośnie. W 2019 roku liczba nowo zameldowanych osób wynosiła 103, zatem odnotowano wzrost o 47% w stosunku do 2016 roku. W 2020 roku liczba meldujących była niższa niż w roku poprzednim i wynosiła 74, na co wpływ miało osłabienie migracji spowodowane wystąpieniem pandemii COVID-19. Wśród głównych przyczyn migracji tej grupy można wskazać na czynniki zdrowotne oraz lepszą dostępność do usług podstawowej, jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej w miastach. Duży wpływ na tę sytuację ma również dostęp do szeroko rozumianej oferty senioralnej, w porównaniu do strefy podmiejskiej, a także czynniki środowiskowe związane z chęcią i możliwością poprawy poziomu i jakości życia.

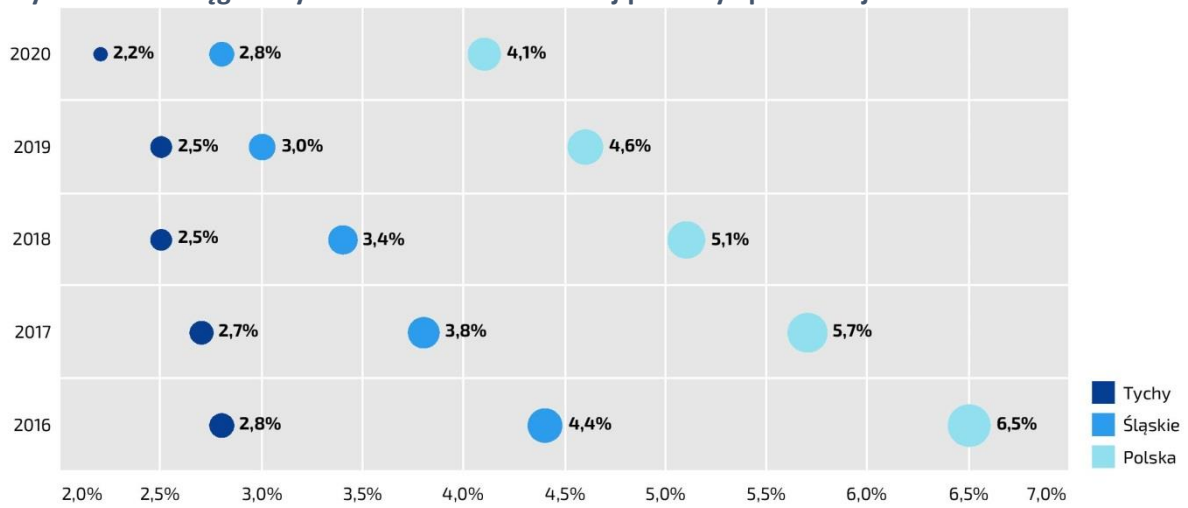
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3.4. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Analizując kwestie dotyczące pomocy społecznej skorzystano z danych statystycznych udostępnianych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) i BDL GUS.

Wykres 16. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2016-2020 liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmniejszyła się z 3653 do 2742, tj. o około 25%. W ostatnich pięciu latach o 0,6 pp. zmniejszył się również zasięg korzystania ze świadczeń pomocy społecznej[14] - w 2020 roku wartość wskaźnika wynosiła 2,2% i była niższa w porównaniu do województwa śląskiego (2,8%) i kraju (4,1%).

Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	284	271	254	247	215

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmniejszenie zapotrzebowania na pomoc społeczną w Tychach potwierdza również spadek w ostatnich pięciu latach wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców. W 2020 roku liczba beneficjentów na 10 tys. wynosiła 215 (spadek o 69 w stosunku do roku 2016).

[14] Według GUS zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej to udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

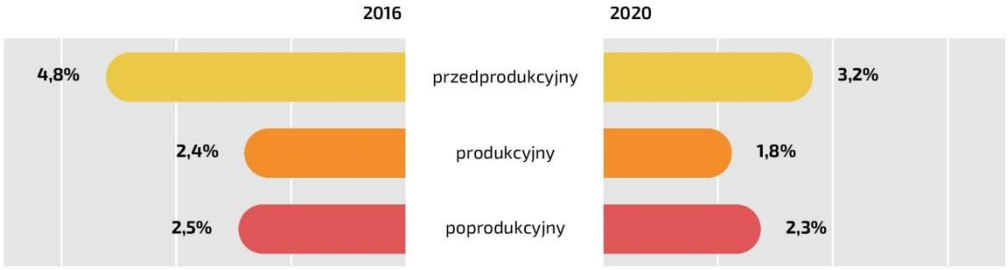
Wykres 17. Rodziny objęte pomocą społeczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną systematycznie spada. W 2016 roku pomocą objęto 2109 rodzin, a w 2020 roku 1830 (spadek rzędu 13%). Zmniejszyła się także liczba osób w rodzinach objętych wsparciem, która w 2020 roku wynosiła 3013 (spadek o 22% w stosunku do roku 2016). **Świadczy to o poprawiającej się sytuacji ekonomicznej mieszkańców miasta.**

Wykres 18. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej[15] według ekonomicznych grup wieku, widoczna jest przewaga udziału dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 roku życia z ubogich gospodarstw domowych (3,2%). Jednakże udział tej grupy zmniejszył się w ostatnich latach o 1,6 pp. Mimo to istotne jest prowadzenie działań i wsparcie skierowane w stronę rodzin z dziećmi. Drugą grupę w 2020 roku stanowiły osoby będące w wieku poprodukcyjnym (2,3%). Sytuacja życiowa osób będących w wieku poprodukcyjnym jest zróżnicowana, jednakże często pojawiające się dolegliwości i problemy zdrowotne prowadzą do marginalizacji oraz wykluczenia społecznego tej grupy. **Z uwagi na starzenie się społeczności, istotnym wyzwaniem będzie rozwój polityki senioralnej**. Samorząd powinien zapewnić odpowiednie warunki i starać się stale podnosić jakość życia osób w wieku senioralnym wraz z aktywizacją ich środowiska w celu eliminacji negatywnych procesów, m.in. izolacji

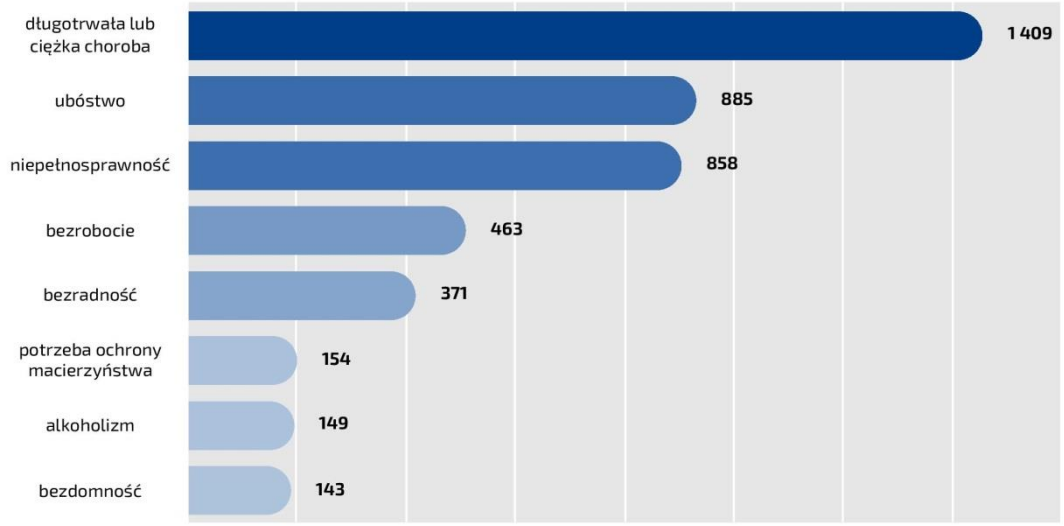
[15] Według BDL GUS - Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej to udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem. Wskaźnik według grup w wieku wyliczono jako udział korzystających w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym odpowiednio do ludności ogółem w tym wieku.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

społecznej. Konieczna jest poprawa zarówno w zakresie świadczonych usług medycznych, jak i stworzenie odpowiedniej oferty kulturalno-rozrywkowej dla najstarszej grupy mieszkańców.

Wykres 19. Rodziny, którym przyznano pomoc według głównych przyczyn w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

Struktura wsparcia rodzin oraz jego charakter wskazuje, iż jest ono kierowane do osób ze szczególnymi potrzebami oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z powodów zdrowotnych. W 2020 roku najwięcej rodzin otrzymało zasiłek ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę (1409 rodzin), ubóstwo (885) i niepełnosprawność (858). Tendencja ta w ostatnich pięciu latach nie ulegała zmianie i wskazane powyżej powody przyznawania pomocy w Tychach były najczęstszymi. **Polityka społeczna realizowana w gminie powinna skupiać się zatem na zapewnieniu odpowiednich warunków osobom ze szczególnymi potrzebami, w szczególności seniorom i osobom z niepełnosprawnościami, tak, aby umożliwić im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.**

Wykres 20. Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

W przypadku oferowanego wsparcia finansowego zauważalny jest spadek zarówno liczby osób pobierających zasiłki, jak i kwoty na to przeznaczanej. W 2020 roku kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy wynosiła około 8,43 mln zł.

Wykres 21. Liczba osób otrzymujących zasiłek stały i okresowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba osób otrzymujących zasiłek stały[16] spadła o 12,4%, a otrzymujących zasiłek okresowy[17] aż o 63,3%. Zmalały także łączne kwoty świadczeń. W 2020 roku na wypłacenie zasiłków stałych przeznaczono 1 828 488 zł – wzrost o blisko 25% w stosunku do 2016 roku, a łączna kwota zasiłków okresowych spadła o prawie 50%, wynosząc w roku 2020 977 359 zł.

Tabela 7.Kwoty zasiłków stałych i okresowych

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Kwota zasiłków stałych [zł]	1 463 079	1 905 509	8 849 416	1 918 711	1 828 488
Kwota zasiłków okresowych [zł]	1 950 068	1 265 057	1 062 921	971 897	977 359

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

Zmniejszyła się także liczba rodzin pobierających świadczenia pieniężne (spadek o 27,5% względem 2016 roku), natomiast nieco zwiększyła się grupa, której przyznano zasiłek niepieniężny w 2020 roku (wzrost o 1,7%), co mogło być powiązane z pandemią COVID-19.

Tabela 8. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia pieniężne	1 485	1 393	1 257	1 162	1 076
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia niepieniężne	995	1 060	1 042	1 102	1 012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

[16] Zasiłek stały – jest to świadczenie pieniężne wypłacane przez pomoc społeczną, mające na celu pomoc osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.
[17] Zasiłek okresowy – zasiłek ten przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność czy bezrobocie.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Głównym realizatorem zadań polityki społecznej w Tychach jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). Oferuje on szeroko rozumianą pomoc, zarówno pieniężną, jak i niepieniężną, realizując przedsięwzięcia w zakresie pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej. Mogą one skorzystać między innymi z następujących form wsparcia:

●	podstawowe świadczenia pieniężne i niepieniężne,
●	usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
●	mieszkania chronione – forma pomocy społecznej umożliwiająca samodzielne życie lub zastępująca pobyt w całodobowej placówce, skierowana przede wszystkim do osób starszych i niepełnosprawnych. MOPS posiada 3 mieszkania chronione przeznaczone dla 9 osób,
●	telefon zaufania (Tyska Niebieska Linia) działający w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej, pod który mogą dzwonić osoby będące świadkami przemocy,
●	Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Wsparcia Dziennego (Placówka Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży „BAZA") – przeznaczona dla dzieci i młodzieży w wieku 7-16 lat, których rodziny mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych,
●	Noclegownia Miejska – całodobowa placówka udzielająca schronienia bezdomnym mężczyznom,
●	Ośrodek Interwencji Kryzysowej – pomagający osobom i rodzinom w kryzysie, przede wszystkim przez udzielanie profesjonalnej pomocy psychologicznej.

Oprócz realizacji zadań ze środków gminnych, MOPS w 2020 roku realizował także projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej, takie jak m.in.:

●	„Po ludzku, po sąsiedzku, u siebie" – projekt skierowany do seniorów, wspierający ich samodzielność i umożliwiający skorzystanie ze specjalistycznych usług opiekuńczych.
●	„Wspieraj Seniora" – ogólnopolski program, którego celem było ograniczenie konieczności wychodzenia osób starszych na zewnątrz w czasie trwania pandemii COVID-19.
●	„Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19" - Dział Pieczy Zastępczej MOPS w Tychach realizował projekt w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Celem projektu był zakup sprzętu potrzebnego do nauki zdalnej – zakupiono 100 laptopów, które trafiły do 88 rodzin zastępczych.
●	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie – celem programu było ograniczenie zachowań agresywnych w życiu społecznym, w tym przede wszystkim zmiana zachowania u osób stosujących przemoc w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest również organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. W latach 2020 i 2021 realizował zapisy i cele zawarte w *Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019- 2021 w mieście Tychy.* Program ten kładł nacisk na tworzenie zawodowych rodzin zastępczych oraz promowanie zastępczych form opieki w środowisku lokalnym. Ponadto, zakładał coroczną organizację Pikniku z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, który był okazją

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

do promowania tej formy wsparcia i umożliwił integrację rodzin zastępczych. W 2020 roku wydarzenie nie odbyło się ze względu na pandemię COVID-19.

Jednostkami organizacyjnymi miejskiego systemu pieczy zastępczej są: Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat", Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2. W 2020 roku podmioty te obejmowały opieką 39 wychowanków, zapewniając zaspokojenie niezbędnych potrzeb.

W mieście realizowane są założenia programów i strategii z zakresu pomocy społecznej. Wśród najważniejszych dokumentów wymienić można:

●	**Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Tychy na lata 2021–2027+**, którą opracowano, aby skutecznie działać na rzecz mieszkańców miasta, przede wszystkim poprzez poznanie ich realnych potrzeb, wspieranie osób w kryzysie, wypracowywanie nowych rozwiązań problemów społecznych, zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz przez wzmacnianie integracji społeczności lokalnej.
●	**Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Tychy na lata 2021-2023**, którego celem jest przede wszystkim pomoc rodzinom w sytuacji kryzysowej w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
●	**Program Polityki Senioralnej dla Miasta Tychy na lata 2020-2027,** obejmujący rozwijanie sieci wsparcia seniorów i ich rodzin, promowanie zdrowego trybu życia, zachęcanie seniorów do idei uczenia się przez całe życie i włączania się w działania na rzecz lokalnej społeczności, a także wspieranie przedsięwzięć związanych z kształtowaniem świadomości społecznej dotyczącej procesu starzenia się.
●	**Gminny Program Osłonowy w Zakresie Dożywiania na lata 2019-2023**, którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz znajdujących się w kryzysie.
●	**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022,** tworzący system zaplanowanych działań, które mają na celu zapobieganie problemom alkoholowym i ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu.
●	**Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022**, którego priorytetem jest ograniczenie zjawiska narkomanii i jego negatywnych skutków społecznych, w tym odpowiednia pomoc osobom uzależnionym.
●	**Miejski Program ochrony zdrowia psychicznego do roku 2022,** w którym założono realizację profilaktyki problemów zdrowia psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
●	**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024** stanowiący część polityki społecznej miasta Tychy, wyznaczającym główne kierunki profilaktyki i działań mających na celu rozwiązywanie problemów w obszarze uzależnień w ujęciu zintegrowanym. Istotą Programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom, których podłoże i sposób powstawania są podobne bez względu na rodzaj substancji czy czynności wywołujących nałogi.
●	**Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2022-2025,** którego głównym celem jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

W mieście funkcjonuje **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności**, realizujący zadania w zakresie orzekania o niepełnosprawności, jej stopniu oraz wskazaniu do ulg i uprawnień.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Tabela 9. Wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności i liczba wydanych orzeczeń

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnospra wności	Dotyczy osób powyżej 16. roku życia	1 698	1 722	1 799	2 076	1 722	1 869
	Dotyczy osób poniżej 16. roku życia	244	237	241	243	278	229
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnospra wności	Dotyczy osób powyżej 16. roku życia	1 626	1 681	1 693	1 654	1 722	1 712
	Dotyczy osób poniżej 16. roku życia	232	243	222	247	247	222

Źródło: sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach za lata 2016-2021.

W 2021 roku liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności wśród osób powyżej 16 roku życia w Tychach wynosiła 1869, to o 10% więcej w stosunku do 2016 roku. Najwięcej, bo ponad 2 tys. wniosków dotyczących osób powyżej 16 lat, przyjęto w 2019 roku. W 2021 roku wydano 1712 orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców, co stanowi ponad 91% przyjętych wniosków. W przypadku osób poniżej 16 roku życia w 2021 roku złożono 229 wniosków (o 6% mniej w porównaniu do 2016 roku), z czego blisko 97% osób wydano orzeczenie o niepełnosprawności. W 2021 liczba osób z wydanym orzeczeniem o niepełnosprawności była równa 1934 i wzrosła o 4% w stosunku do 2016 roku (1858 osób). Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób z niepełnosprawnościami się zwiększa, co determinuje konieczność prowadzenia działań z zakresu wyrównywania szans osób ze szczególnymi potrzebami, zwiększenia ich udziału w życiu społecznym, jak również poprawy dostępności przestrzeni publicznych i likwidację barier architektonicznych.

W mieście działa również **Powiatowa Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych**, która realizuje przedsięwzięcia zmierzające do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, ocenia realizację programów, opiniuje projekty uchwał i programów działań pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnością. Jednym z programów dedykowanych tej grupie jest Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2022-2025, którego głównym celem jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Według danych Raportu o stanie miasta Tychy za 2020, na zadania realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami w roku 2020 wydano 340 190 zł.

Gmina od lat realizuje program 3+ liczna rodzina, którego celem jest upowszechnienie kultury i sportu oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych. Uczestnicy programu otrzymują zniżki na udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Ponadto, miasto realizuje również realizuje zadania z zakresu polityki senioralnej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Filia Dziennego Domu Pomocy Społecznej „WRZOS" prowadzą w Tychach między innymi **Centrum Usług Społecznościowych (CUS).** Celem utworzenia placówki jest integracja seniorów, zachęcanie ich do aktywności społecznej, budowanie poczucia przynależności do lokalnej społeczności, aktywne uczestnictwo w różnych zajęciach tematycznych, warsztatach, zapewnianie rozrywki oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia cyfrowego.

Filia Dziennego Domu Pomocy Społecznej „WRZOS" oferuje seniorom:

●	30 miejsc w Dziennym Domu Pomocy, w tym usługi opiekuńcze, posiłki, zajęcia ruchowe, terapia zajęciowa, różnego rodzaju warsztaty oraz zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe,
●	20 miejsc w Klubie Seniora, w którym zapewniony jest dostęp do czytelni CUS, prowadzone są spotkania i warsztaty, w tym kursy komputerowe i fotograficzne.

MOPS oferuje seniorom pobyt w mieszkaniach chronionych:

●	4 miejsca w pokojach jednoosobowych, gdzie podczas pobytu czasowego, który trwa od 7 do 21 dni, organizowane są m.in. specjalistyczne usługi opiekuńcze w zakresie pielęgnacji, realizowane 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu,
●	6 miejsc w 2 komfortowych mieszkaniach pobytu stałego, gdzie realizowane są m.in. usługi opiekuńcze w wymiarze 4 godzin dziennie przez 7 dni w tygodniu, poradnictwo psychologiczne, treningi umiejętności społecznych.

Projekt CUS był współfinansowany ze środków EFS i EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Na adaptację budynku po dawnym Zespole Szkół nr 5 wydatkowano 5 366 367,55 zł, z tego 3 472 071,94 zł stanowiło dofinansowanie z EFRR. Z kolei na rozpoczęcie i prowadzenie działalności przeznaczono 2 147 877,68 zł, z których 1 997 526,24 zł stanowiły środki EFS.

Ponadto, w Tychach od 2012 roku realizowany jest program dla seniorów „Aktywni 60Plus", którego głównym celem jest zwiększenie fizycznej i społecznej aktywności osób starszych. Seniorzy mogą skorzystać z bogatej oferty darmowych zajęć oraz zniżek.

Jednocześnie, od 2020 roku, w Tychach realizowany jest projekt pn. „Srebrna linia dla seniora", mający na celu kompleksowe wspieranie seniorów i zapobieganie ich wykluczeniu. W ramach projektu seniorzy mogą uzyskać bezpłatną pomoc telefoniczną w zakresie:

- wsparcia psychologicznego,
- informacji o wydarzeniach i ciekawych inicjatywach dla seniorów,
- zarezerwowania leków w aptekach na terenie Tychów,
- obsługi telefonu komórkowego czy komputera,

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

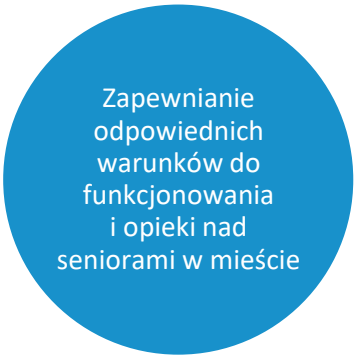
- doradztwa w rozwiązywaniu codziennych problemów,
- zorganizowania pomocy wolontariusza potrzebnej np. do zrobienia zakupów.

W 2017 roku miasto nabyło od Archidiecezji Katowickiej ponad 3 hektarowy teren w gminie Kobiór wraz z istniejącą zabudową. Znajdujący się tam budynek wyremontowano i zmodernizowano na potrzeby uruchomienia Domu Pomocy Społecznej. Całkowity koszt robót budowlanych wyniósł 9 259 138,41 zł. W budynku mieści się Tyski Dom Pomocy Społecznej „Dobre Miejsce", przeznaczony dla 66 seniorów wymagających całodobowej opieki.

W Tychach funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej (DPS): Dom Pomocy Społecznej św. Anna oraz Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych, które są instytucjonalną formą pomocy skierowanej do osób, które z powodu wieku, choroby i niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować we własnym środowisku i wymagają całodobowej opieki. Ponadto, w mieście działa również Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Wrzos", będący ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób w podeszłym wieku. Zapewnia on seniorom całodzienny pobyt, posiłki, zajęcia kulturalno-oświatowe i edukacyjne oraz uczestnictwo w terapii zajęciowej i ćwiczenia usprawniające.

Osoby doświadczone kryzysem psychicznym, w trakcie diagnozy psychiatrycznej lub remisji choroby psychicznej mogą liczyć na wsparcie Środowiskowego Domu Samopomocy „Mozaika", który oferuje im wsparcie psychologiczne, opiekę pielęgniarską oraz pomoc pracownika socjalnego. Ponadto, odbywają się tam zajęcia edukacyjne z lekarzem psychiatrą, warsztaty terapii zajęciowej, jak również treningi umiejętności społecznych.

Opisane powyżej formy wsparcia realizowane w gminie wskazują na aktywne prowadzenie i rozwój polityki społecznej w Tychach. Wyzwaniem dla samorządu lokalnego będzie przede wszystkim systematyczne podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz dostosowanie oferty do zmieniających się i wzrastających potrzeb, które determinują zmiany w strukturze społecznej miejscowej ludności.

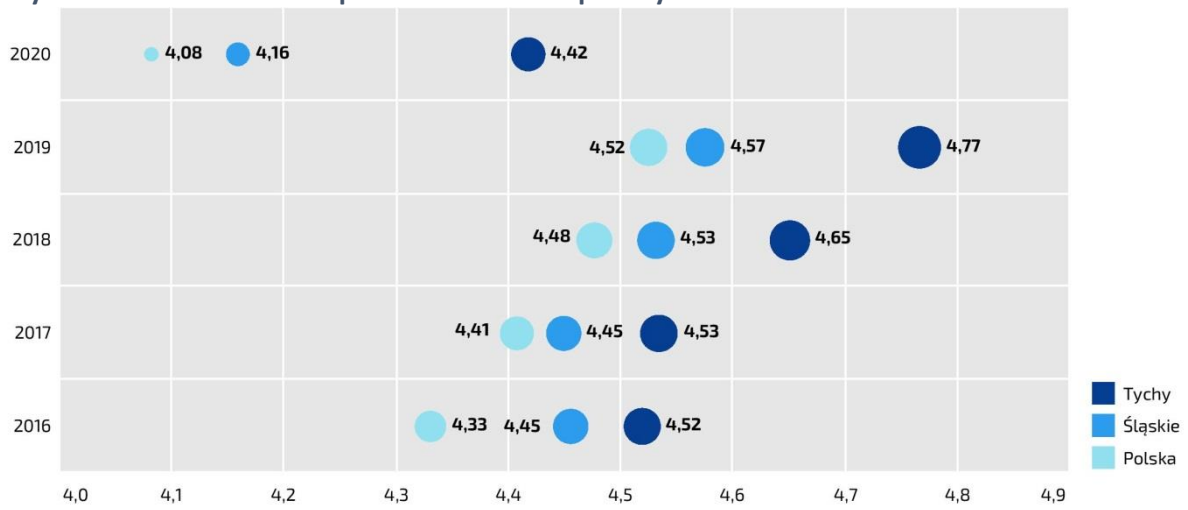
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Ochrona zdrowia

Dostępność usług i placówek ochrony zdrowia ma istotny wpływ na jakość życia mieszkańców. Zapewnienie wysokiego poziomu i standardu usług jest kluczowe ze względu na obserwowane procesy starzenia się społeczności lokalnej.

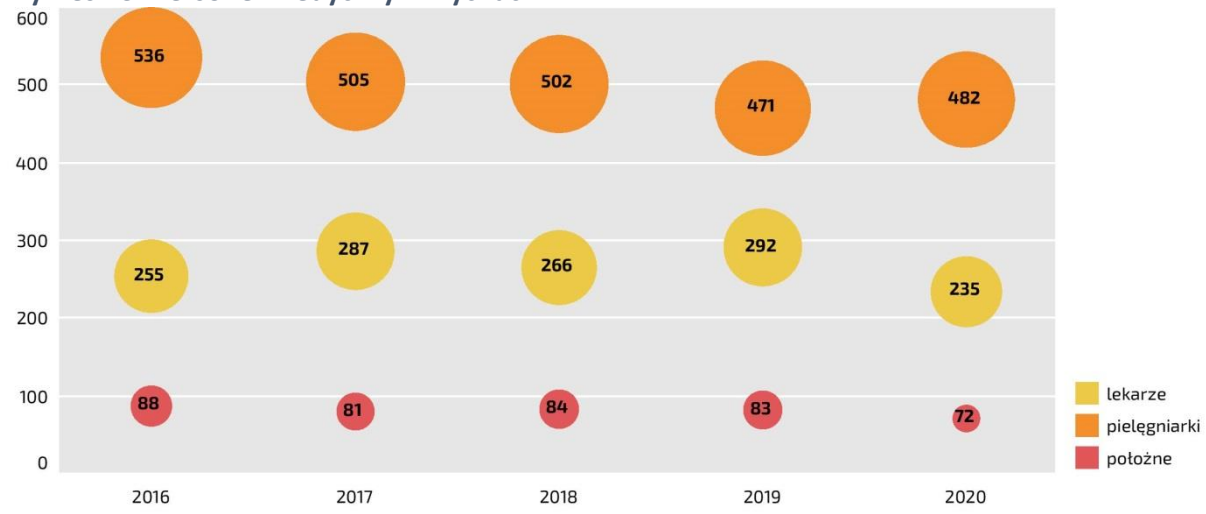
Wykres 22. Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Badając sytuację w obszarze ochrony zdrowia warto przyjrzeć się wskaźnikowi udzielonych porad lekarskich na jednego mieszkańca. W 2020 roku w Tychach wskaźnik ten wynosił 4,42, co jest wartością wyższą w porównaniu do średniej dla województwa (4,16) i kraju (4,08). Porównując te wyniki do wyników z 2016 roku, w Tychach odnotowano spadek wynoszący 2,2%, choć mniejszy niż w województwie śląskim (6,5%), czy całej Polsce (5,8%). Niewątpliwie jest to spowodowane pandemią COVID-19 i związanymi z nią ograniczeniami w dostępie do usług medycznych.

Wykres 23. Personel medyczny w Tychach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

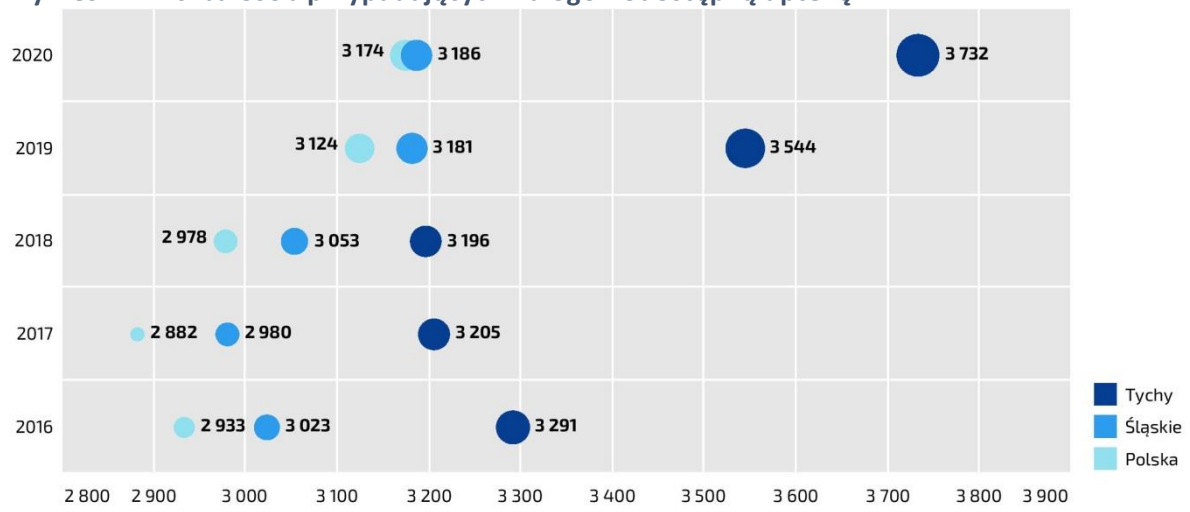
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Ponadto istotne jest również zwrócenie uwagi na dostępność personelu medycznego, który, jak pokazują dane, systematycznie się zmniejsza. W 2020 roku liczba lekarzy wyniosła 235, położnych 72, a pielęgniarek 482 (spadek o 54 w ostatnich pięciu latach). Największą dynamikę zmian odnotowano w przypadku liczby położnych. Najmniejsze wahania widoczne są w liczbie lekarzy.

Zmniejszające się zasoby personelu medycznego

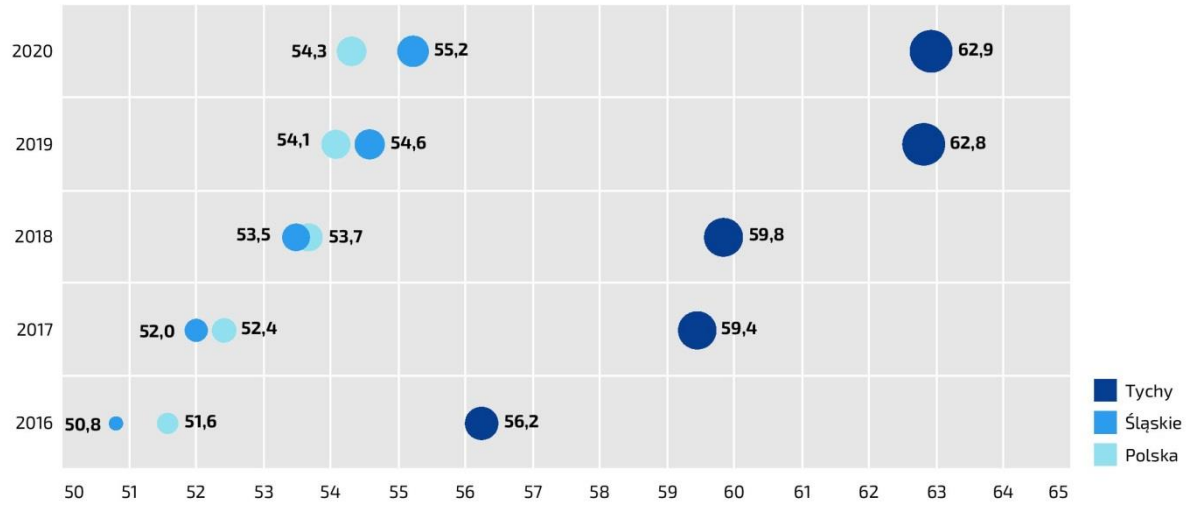
Wykres 24. Liczba osób przypadających na ogólnodostępną aptekę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Inną kwestią, której warto się przyjrzeć, jest dostępność aptek. W 2020 roku w Tychach na jedną aptekę ogólnodostępną przypadały 3732 osoby. W przypadku województwa było to 3186 mieszkańców, a Polski - 3174. W stosunku do kraju i województwa, Tychy odnotowały największy wzrost osób na jedną aptekę – o 441. W województwie i Polsce odnotowano mniejsze wzrosty, kolejno o 163 i 241.

Wykres 25. Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji Q dział 86 PKD

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze opieki zdrowotnej (PKD: Sekcja Q, dział 86) na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, można zauważyć, że w latach 2016-2020 nastąpił wzrost tego wskaźnika dla Tychów – z 56,2 do 62,9 (o blisko 12%). Wskaźnik ten w 2020 roku był wyższy w porównaniu do województwa śląskiego (55,2) i Polski (54,3), co wskazuje na wyższą dostępność placówek opieki zdrowotnej w mieście. Jednakże w opinii mieszkańców dostępność do placówek opieki zdrowotnej, zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej, jest niewystarczająca. Dostępność do specjalistycznych usług medycznych oceniło negatywnie 67,1% mieszkańców, nieco lepiej oceniona została natomiast dostępność do podstawowych usług opieki medycznej (48,6% negatywnych wskazań i 45,5% pozytywnych)[18].

Na terenie miasta działają dwa szpitale: **Wojewódzki Szpital Specjalistyczny** oraz **Szpital Miejski.**

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny zarządzany jest przez Megrez sp. z o.o., która realizuje zadania w zakresie ochrony zdrowia - udziela świadczeń podstawowej, nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. W październiku 2017 roku miasto przejęło placówkę (działki wraz z nieruchomościami) od Marszałka Województwa Śląskiego, dzięki czemu może przeznaczać większe środki finansowe na poprawę opieki zdrowotnej mieszkańców oraz kompleksowo rozwiązywać problemy pojawiające się w tym obszarze. Szpital Wojewódzki posiada 12 oddziałów: chorób wewnętrznych z pododdziałem kardiologicznym, chorób wewnętrznych, geriatryczny, chirurgii ogólnej, obserwacyjno-zakaźny, okulistyczny, ginekologiczno-położniczy, neonatologiczny, otolaryngologiczny, chirurgii rekonstrukcji narządu ruchu, anestezjologii i intensywnej terapii oraz neurologiczny. W marcu 2020 roku placówka została przekształcona w jednoimienny szpital zakaźny. Na dostosowanie oddziałów do leczenia pacjentów z COVID-19 miasto przekazało spółce prawie 5,3 mln zł, a Ministerstwo Zdrowia 3,2 mln zł (projekty: „Modernizacja infrastruktury dostarczania tlenu medycznego w szpitalach jednoimiennych" oraz „Modernizacja wentylacji i klimatyzacji w szpitalach jednoimiennych w związku z COVID-19"). Na uzupełnienie brakującego sprzętu i wyposażenia pozyskano dodatkowo środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, z działania 10.1. Infrastruktura ochrony zdrowia w kwocie 2 060 551,79 zł. Dzięki temu w okresie od 20 marca do 31 grudnia 2020 roku można było efektywnie hospitalizować 2674 pacjentów z COVID19.

[18] Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Tychów w ramach diagnozy w okresie od 18 listopada do 3 grudnia 2021 roku.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Miasto systematycznie poprawia standard infrastruktury Szpitala Wojewódzkiego poprzez modernizację, remonty oraz zakup doposażenia. W 2020 roku zrealizowano m.in. następujące inwestycje:

- przebudowa wraz z wyposażeniem technicznym oddziału neonatologicznego oraz odcinka położniczego oddziału ginekologiczno-położniczego z pododdziałem ginekologii onkologicznej,
- termomodernizacja wraz z poprawą efektywności energetycznej budynku Bloku Łóżkowego i Bloku Leczniczego (projekt dofinansowany ze środków unijnych),
- wymiana kanałów wentylacyjnych wraz z robotami odtworzeniowymi branży budowlanej i instalacyjnej w budynku Bloku Łóżkowego.

W Tychach działa ponadto **Szpital Miejski**, który realizuje świadczenia medyczne w trzech oddziałach szpitalnych (kardiologicznym, dziecięcym i internistycznym) oraz sześciu poradniach specjalistycznych (kardiologiczna, diabetologiczna, gastroenterologiczna, okulistyczna, onkologiczna, chorób metabolicznych). Szpital dysponuje pracownią endoskopową, w której wykonywany jest pełen zakres badań górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego (gastroskopia i kolonoskopia). W placówce funkcjonuje także Poradnia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, która uzupełnia ofertę świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Szpital Miejski w Tychach od 2006 roku realizuje program lekowy „Leczenie choroby Gaucher'a", będąc jednocześnie jedynym szpitalem na terenie województwa śląskiego, który otacza opieką pacjentów z tą rzadką chorobą.
Liczba i dostępność placówek opieki podstawowej i specjalistycznej w Tychach jest szeroka. **Niedogodnością jest jednak zauważany przez mieszkańców brak Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR).** W stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego Tyszanie muszą korzystać z usług świadczonych przez inne szpitale w okolicznych miejscowościach. Wpływa to negatywnie na jakość ich życia.

Nieuleczalnie chorzy dorośli w terminalnym stanie choroby nowotworowej mogą skorzystać z opieki tyskiego **Hospicjum im. Św. Kaliksta I w Tychach.** Ma ono charakter opieki domowej, która w 2017 roku uzupełniona została o całodobową opiekę stacjonarną oraz ponadgminny Dom Pomocy Społecznej - Dom Hospicyjny dla 16 osób, do którego przyjmowane są osoby przewlekle i somatycznie chore skierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach. Zespół placówki tworzą: lekarz, pielęgniarka, psycholog, masażysta, kapelan oraz wolontariusze. Personel sprawuje również opiekę nad rodzinami pacjentów oraz rodzinami i dziećmi w żałobie. Dla tych osób odbywają się spotkania terapeutyczne, okolicznościowe oraz integracyjne. W Stowarzyszeniu działa Grupa Wsparcia Dla Rodzin Osieroconych, Grupa Wsparcia Dla Dzieci Osieroconych oraz Hospicyjna Grupa Modlitewna. Społeczne Stowarzyszenie Hospicjum im. Św. Kaliksta I organizuje również różne

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

akcje promocyjne i edukacyjne na terenie miasta Tychy. Ponadto bierze udział w akcjach ogólnopolskich (np. akcja „Hospicjum to też życie”) oraz wydarzeniach artystycznych o idei międzynarodowej, np. „Voices for Hospices”.

Ponadto w Tychach funkcjonuje Hospicjum Perinatalne oraz hospicjum domowe, obejmujące specjalistyczną, bezpłatną opieką nieuleczalnie chore dzieci w miejscu ich zamieszkania, prowadzone przez Fundację Śląskie Hospicjum dla Dzieci „Świetlikowo”. Od 2010 roku fundacja prowadzi również Centrum Opieki Dziennej.

Warto również zaznaczyć, iż w ramach Programu Polityki Zdrowotnej w mieście realizowane były następujące zadania:

- Program profilaktycznych szczepień przeciwko grypie dla osób powyżej 65 r. ż. w mieście Tychy,
- Program zapobiegania czynnikom ryzyka raka szyjki macicy -szczepienia przeciw HPV dla dziewcząt 12-letnich w mieście Tychy.

Celem programów było zmniejszenie zachorowalności na ww. choroby oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta. W kolejnych latach planuje się kontynuację tego typu działań.

Pomimo szerokiej oferty dostępności do usług medycznych, mieszkańcy widzą potrzebę ciągłego podnoszenia jakości oferowanych usług medycznych, a dla 92,2 % z nich jest to istotny czynnik dla dalszego rozwoju Tychów.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3.5. Edukacja i wychowanie

W niniejszym rozdziale przedstawiono analizę dostępności i jakości funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobki, przedszkola) i edukacyjnych oraz wyniki badania poziomu nauczania w tyskich szkołach.

Miasto Tychy jest jednostką samorządu terytorialnego, która realizuje, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe oraz Ustawy o finansowaniu zadań oświatowych z dnia 27 października 2017 roku (Dz.U. z 2021 poz. 1930, 2445), zadania oświatowe należące do zadań własnych[19]:

gminy:	
●	zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli i szkół podstawowych,
●	dotowanie przedszkoli i szkół podstawowych prowadzonych przez podmioty inne niż jst.
powiatu:	
●	zakładanie i prowadzenie publicznych szkół ponadpodstawowych, szkół specjalnych, a także m.in. placówek oświatowo-wychowawczych, placówek kształcenia ustawicznego, placówek artystycznych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych;
●	dotowanie szkół ponadpodstawowych, szkół specjalnych i placówek oświatowo-wychowawczych prowadzonych przez podmioty inne niż jst.

Tychy realizują zadania gminy, jak i powiatu w zakresie zadań oświatowych. Łączna liczba publicznych szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tychy, w roku szkolnym 2020/2021 wynosiła 68[20].

W Tychach funkcjonuje **Miejskie Centrum Oświaty (MCO)** – jednostka organizacyjna gminy, którego głównymi zadaniami są: obsługa finansowo-księgowa, administracyjna, organizacyjna, prawna, informatyczna z zakresu danych osobowych szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest miasto Tychy. MCO realizuje także zadania wynikające ze Strategii Oświatowej Miasta Tychy.

W Tychach funkcjonuje żłobek miejski, który dysponuje 150 miejscami. Ponadto w mieście w 2020 roku do rejestru wpisane były 23 żłobki niepubliczne. Wsparcie żłobków niepublicznych to jeden z ważniejszych elementów polityki prorodzinnej prowadzonej przez tyski samorząd. Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Tychy z 28 listopada 2019 r. na każde dziecko objęte opieką żłobka niepublicznego, którego rodzice lub opiekunowie prawni mieszkają w Tychach, przypada miesięczna

[19] Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Tychach w roku szkolnym 2020/2021.
[20] Jw.

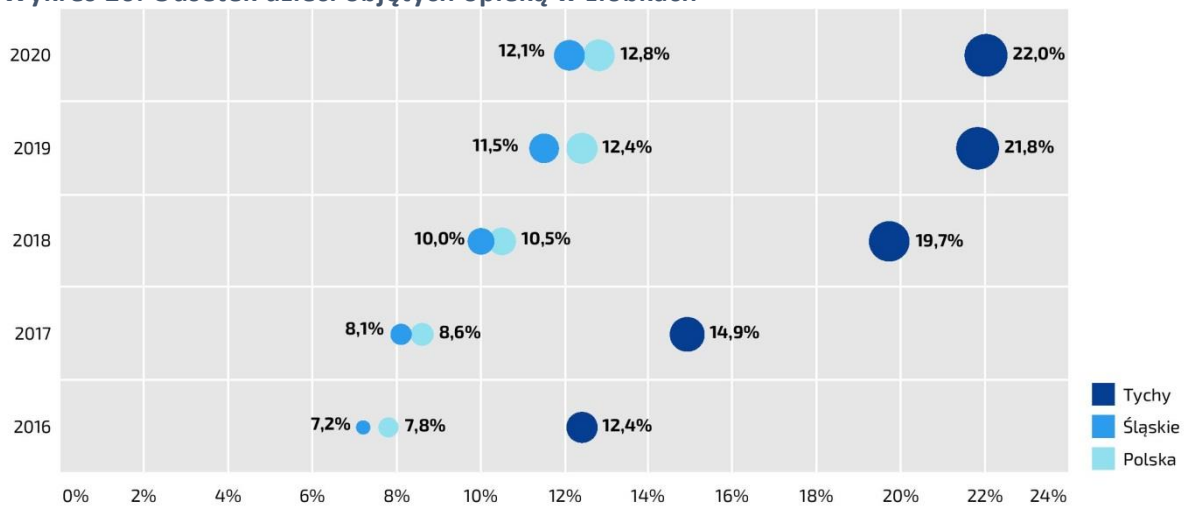
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

dotacja w wysokości 400,00 zł, Miasto zawiera stosowne umowy o przekazanie dotacji bezpośrednio z placówkami żłobkowymi.

Łączna liczba miejsc w żłobkach w 2020 roku według danych BDL GUS wynosiła 697.

Wykres 26. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach

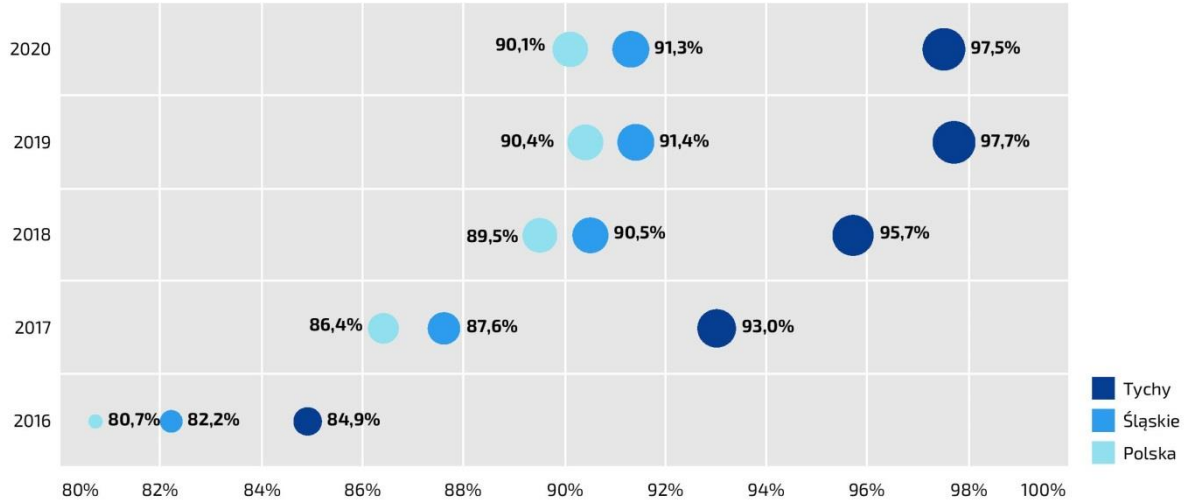

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jak wynika z zaprezentowanych danych, w Tychach widoczne są pozytywne zmiany w zakresie odsetka dzieci objętych opieką żłobkową. W ostatnich pięciu latach wzrosła ona z 12,4% w 2016 roku do 22,0% w 2020 roku. **Świadczy to o dostępności infrastruktury placówek opiekuńczo-wychowawczych, ale również chęci korzystania z tej formy opieki przez rodziców.** W porównaniu do wartości dla województwa (12,1%) i Polski (12,8%), dostępność do opieki żłobkowej w Tychach jest na dużo wyższym poziomie.

Według danych Miejskiego Centrum Oświaty, w 2020 roku w Tychach działalność prowadziły 22 przedszkola.

Wykres 27. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

W ostatnich pięciu latach wzrósł odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Tychach. W 2020 roku jego wartość wynosiła 97,5%, a więc była o 12,6 pp. wyższa niż w 2016 roku. Odsetek ten jest wyższy od wartości dla województwa (91,3%), czy kraju (90,1%). **Jego wzrost świadczy o upowszechnieniu opieki przedszkolnej.**

Edukacja na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym prowadzona jest w Tychach przez:

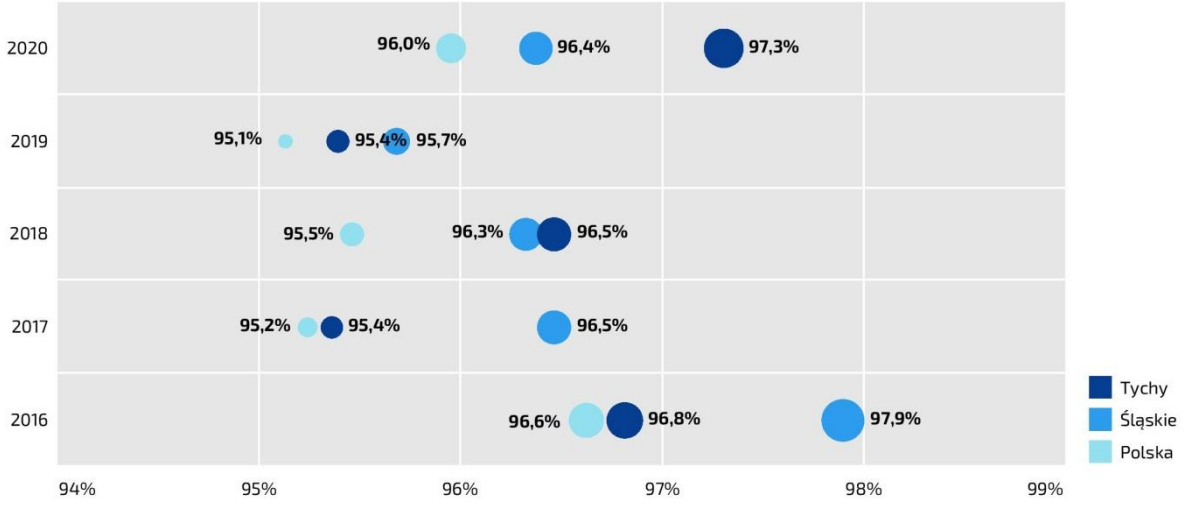
●	23 szkoły podstawowe, w tym szkołę muzyczną i sportową,
●	szkołę podstawową specjalną,
●	szkołę podstawową dla dorosłych,
●	4 licea ogólnokształcące,
●	6 techników,
●	4 branżowe szkoły I stopnia i branżowa szkoła I stopnia specjalna,
●	szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
●	szkołę policealną.

Ponadto, w Tychach funkcjonują również inne publiczne placówki oświatowe, wśród których można wskazać na:

●	Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 im. Artystów Rodu Kossaków,
●	Młodzieżowy Dom Kultury nr 2,
●	Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Poniżej przeanalizowano sytuację dotyczącą szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Tychach.

Wykres 28. Współczynnik skolaryzacji

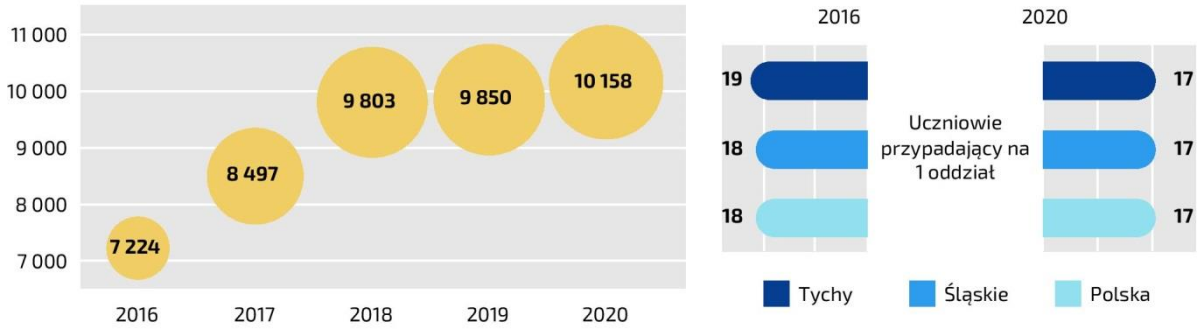
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

W celu oceny aktywności edukacyjnej mieszkańców posłużono się współczynnikiem skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych[21]. Jego wartość w ostatnich pięciu latach utrzymywała się na poziomie ponad 95% (niewielki wzrost wartości o około 0,5 pp). W 2020 roku współczynnik skolaryzacji wynosił 97,3% i był nieco wyższy niż wartość dla województwa (96,4%), czy kraju (95,9%). Świadczy to o tym, że mieszkańcy wybierają lokalne szkoły jako miejsce edukacji dla swoich dzieci.

Wykres 29. Liczba uczniów w szkołach i uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych

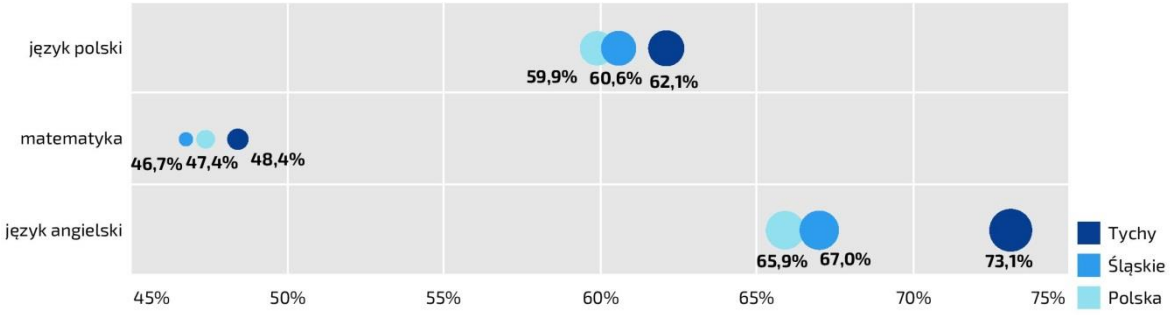

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując dane dotyczące liczby uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach, w ostatnich latach w gminie zauważa się pozytywne zmiany. Mimo wzrostu liczby uczniów z 7224 w 2016 roku do 10 158 w 2020 roku, **zmniejsza się ich liczba na 1 oddział w szkołach (z 19 w 2016 roku do 17 w 2020 roku). Wpływ na to ma powstawanie nowych oddziałów w placówkach edukacyjnych.** Mniejsza liczebność klas zapewnia lepsze warunki pracy i daje nauczycielowi możliwość zindywidualizowanego podejścia do każdego z uczniów, co jest trudniejsze, gdy klasy są bardziej liczne.

W Tychach funkcjonują placówki oświatowe kształcące na różnych poziomach i w różnych kierunkach. Jednakże jakość i standardy nauczania stanowią istotne wyzwanie.

Wykres 30. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku

Źródło: opracowanie właśnie na podstawie mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/

[21] Według GUS: Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

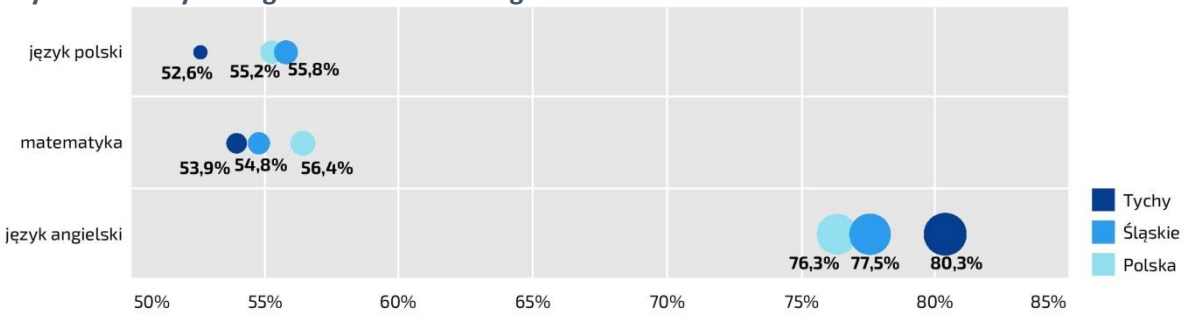
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Przeciętna jakość nauczania na poziomie ponadpodstawowym

Jako potencjał uznać można wyższe w porównaniu do województwa i kraju wyniki egzaminu ósmoklasisty uzyskane w 2021 roku. Najlepsze wyniki uczniowie uzyskali z języka angielskiego – 73,1%, a różnica w wynikach w odniesieniu do średniej krajowej (65,9%) i wojewódzkiej (67,0%) była największa.

Diagnozując sytuację dotyczącą edukacji ponadpodstawowej w mieście, skupiono się również na jakości kształcenia, którą analizowano na podstawie danych dotyczących wyników maturalnych oraz rankingu liceów ogólnokształcących[22] i techników[23] „Perspektywy” za 2022 rok.[24]

Wykres 31. Wyniki egzaminu maturalnego w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/.

Uczniowie tyskich szkół w egzaminie maturalnym w 2021 roku uzyskali gorsze wyniki z języka polskiego i matematyki, w porównaniu do średniej dla województwa i kraju. Najgorszy wynik uzyskano z języka polskiego – 52,6%, a więc o 3,2 pp. mniej w stosunku do średniej dla województwa (55,8%) i o 2,6 pp. mniej niż średnia krajowa (55,2%). Wyjątek stanowił egzamin z języka angielskiego. Średnia dla Tychów wynosiła 80,3%, natomiast dla województwa śląskiego 77,5%, a dla kraju 76,3%.

Przytoczone dane wskazują na konieczność podnoszenia standardów nauczania w szkołach ponadpodstawowych zlokalizowanych w mieście, m.in. poprzez realizację działań podnoszących poziom kluczowych kompetencji uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji językowych, matematycznych, naukowo-technicznych oraz kompetencji społeczno-obywatelskich, a także innowacyjności i przedsiębiorczości.

O niższej w porównaniu do województwa i kraju jakości kształcenia świadczy również pozycja tyskich szkół w rankingu „Perspektywy 2022”.

[22] www.licea.perspektywy.pl/2022/rankings/ranking-glowny-liceow
[23] www.technika.perspektywy.pl/2022/rankings/ranking-glowny-technikows
[24] W zestawieniach zostały zaprezentowane jedynie szkoły, które uzyskały najlepszą pozycję rankingową.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Ranking „Perspektywy" uwzględnia następujące kryteria:	
●	dla liceów ogólnokształcących – sukcesy szkoły w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych oraz wyniki matury z przedmiotów dodatkowych[25],
●	dla techników – sukcesy szkoły w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych, wyniki matury z przedmiotów dodatkowych oraz wyniki egzaminu zawodowego.
Wyniki rankingu dla liceów w Tychach przedstawiają się następująco:	
●	I LO im. Leona Kruczkowskiego – miejsce 174, tytuł złotej szkoły,
●	IV LO – miejsce 674, tytuł brązowej szkoły,
●	II LO z Oddziałami Integracyjnymi im. Cypriana Kamila Norwida – miejsce 922, tytuł brązowej szkoły.
Wyniki rankingu dla techników w Tychach przedstawiają się następująco:	
●	Technikum nr 2 (Zespół Szkół nr 2) – miejsce 321, tytuł brązowej szkoły,
●	Technikum nr 4 im. H. i K. Wejchertów – miejsce 340, tytuł brązowej szkoły.

Aby ocenić jakość kształcenia na poziomie ponadpodstawowym w Tychach, wyniki powyższego rankingu porównano z wynikami, jakie uzyskały miasta: Bielsko-Biała, Gliwice i Dąbrowa Górnicza.

Tabela 10. Ranking szkół - Perspektywy 2022

Wyszczególnienie	Liceum			Technikum		
	Tytuł złotej szkoły	Tytuł srebrnej szkoły	Tytuł brązowej szkoły	Tytuł złotej szkoły	Tytuł srebrnej szkoły	Tytuł brązowej szkoły
Bielsko-Biała	5	3	5	3	2	5
Dąbrowa Górnicza	0	2	2	0	1	1
Gliwice	2	2	2	1	0	1
Tychy	1	0	2	0	0	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie **http://perspektywy.pl/portal/**.

Na podstawie przytoczonych danych oraz wyników egzaminu maturalnego można stwierdzić, że jakość kształcenia ponadpodstawowego w Tychach jest na niższym poziomie, niż w Bielsku-Białej i Gliwicach. Świadczy o tym przede wszystkim liczba szkół, które zakwalifikowały się do rankingu (wśród 10 tyskich liceów i techników zakwalifikowała się tylko połowa). Tylko jedna ze szkół kształcących na średnim poziomie uzyskała tytuł złotej szkoły.

Dodatkowym potwierdzeniem tego stanu rzeczy są wyniki uzyskane podczas przeprowadzonego na potrzeby strategii badania ankietowego wśród mieszkańców. Wynika z niego, że w zakresie edukacji

[25] https://licea.perspektywy.pl/2022/methodology/ranking-liceow-ogolnoksztalcacych-2022-metodologia

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

szkolnej najwyżej oceniana jest edukacja prowadzona w szkołach podstawowych (60,9% pozytywnych ocen). Znacznie gorzej oceniona została edukacja ponadpodstawowa: ogólnokształcąca otrzymała blisko 52% pozytywnych odpowiedzi, a techniczna i zawodowa – około 43%.

W mieście kształcenie zawodowe w roku szkolnym 2020/2021 prowadziło 11 publicznych szkół, z których 5 stanowiły szkoły branżowe I stopnia (w tym jedna szkoła specjalna), a pozostałe to technika. W szkołach branżowych na terenie Tychów w roku szkolnym 2020/2021 uruchomiono kierunki kształcenia w następujących zawodach: fryzjer, operator obrabiarek skrawających, zawody budowlane, mechanik pojazdów samochodowych, magazynier logistyk, kucharz i cukiernik. Uczniowie szkół branżowych mają szasnę nabywać umiejętności podczas warsztatów oraz praktyk u pracodawców. Praktyczną naukę zawodu w roku szkolnym 2020/2021 odbywało bezpośrednio u pracodawcy jako młodociani pracownicy 34 uczniów szkół branżowych I stopnia, z czego 14 w zawodzie kucharza. W ramach kształcenia młodocianych pracowników 22 pracodawców otrzymało dofinansowanie, a wypłacona kwota wynosiła około 250 tys. zł.[26]

Ze względu na zmiany podstawy programowej w latach 2011 i 2019, analizy wyników egzaminów zawodowych dokonano w podziale na ich formuły. Egzaminy zawodowe przeprowadzane są dla uczniów, którzy rozpoczęli naukę w latach 2012-2017 (formuła z roku 2012), 2017-2019 (formuła z roku 2017) i po 2019 roku (formuła z roku 2019). Najważniejszą różnicą między poszczególnymi formułami jest inna podstawa programowa, a tym samym inne kwalifikacje oraz zawody, w których przeprowadzany jest egzamin.

Uczniowie w Tychach przystępowali do egzaminu w formule z 2012 roku do roku 2020, kiedy to jego zdawalność była najniższa (62,21%). W latach 2019-2020 zdawalność egzaminu w formule z 2017 roku była na poziomie 67-69%, co było wynikiem słabszym w porównaniu do zdawalności egzaminu w poprzedniej formule. W 2021 roku natomiast po raz pierwszy uczniowie szkół zawodowych i branżowych przystąpili do egzaminu w formule z 2019 roku, którego zdawalność wyniosła 72,6%. Do obu części egzaminu (części pisemnej i praktycznej) przystąpiło wtedy łącznie 1159 osób. Zgodnie z zasadami formuły z 2019 roku, zadania w części praktycznej egzaminu we wskazanych kwalifikacjach są jawne, co mogło stanowić pewne ułatwienie i wpłynąć na wzrost zdawalności w 2021 roku.

Tabela 11. Zdawalność egzaminu zawodowego w Tychach – zasadnicza szkoła zawodowa/szkoła branżowa, technikum oraz szkoła policealna

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019		2020		2021	
Formuła egzaminu	2012	2012	2012	2012	2017	2012	2017	2017	2019

[26] Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Tychach w roku szkolnym 2020/2021

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Liczba przystępujących do obu części egzaminu	1 243	1 240	1 182	728	331	299	646	743	416
Zdawalność egzaminu w procentach [%]	71,84	74,27	75,72	73,21	67,07	62,21	68,58	65,41	72,6

Źródło: oke.jaworzno.pl/www3/2020/03/18/wyniki-egzamin-zawodowy/.

Analizując zdawalność egzaminów zawodowych w szkołach branżowych oraz technikach w latach 2016-2021 można zauważyć, że najwyższą zdawalność uzyskiwali uczniowie kształcący się na kierunkach takich jak m.in.: technik elektryk, technik weterynarii, technik budownictwa, technik logistyk, technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, fryzjer, kucharz. Najniższa zdawalność została natomiast odnotowana w zawodach takich jak m.in.: technik transportu kolejowego, technik ochrony środowiska, technik teleinformatyk. Biorąc pod uwagę popularność kierunków, najwięcej osób na przestrzeni lat 2016-2021 podchodziło do egzaminów kwalifikacyjnych w zawodach takich jak: technik informatyk, magazynier-logistyk, technik logistyk, kucharz, technik żywienia i usług gastronomicznych[27].

W tyskich technikach w roku szkolnym 2021/2022 była możliwość kształcenia w następujących kierunkach: ochrona środowiska, analityka badań chemicznych, ekonomia, rachunkowość, handel, reklama, organizacja turystyki, hotelarstwo, żywienie i usługi gastronomiczne, automatyka, elektronika, elektryka, informatyka, programowanie, teleinformatyka, budownictwo, mechanika, architektura krajobrazu, pojazdy samochodowe, logistyka, eksploatacja portów i terminali.

W 2020 roku Zespół Szkół nr 5 i Zespół Szkół nr 6 w Tychach wzięły udział w projekcie „Śląskie. Zawodowcy", którego liderem było Województwo Śląskie. Celem projektu było m.in. podniesienie jakości kształcenia zawodowego na terenie województwa śląskiego, poprawa i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, w tym stworzenie warunków dla zajęć praktycznych uczniów poprzez udział w stażach uczniowskich, szkoleniach, kursach, doradztwie, jak również podnoszenie kompetencji nauczycieli.

W celu ukierunkowania oferty szkolnictwa zawodowego na potrzeby rynku pracy, szkoły w Tychach współpracują z lokalnymi firmami prowadząc tzw. klasy patronackie. Są to szkoły takie jak:

- Technikum nr 1 w ZS nr 1 – nad kierunkiem technik ochrony środowiska patronat sprawuje Master - Odpady i Energia Sp. z o.o.

[27] Według danych zawartych w Sprawozdaniach z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w latach 2016-2021 opracowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, dostępnych na stronie https://cke.gov.pl/wyniki-egzaminow/egzamin-zawodowy-2/

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

- Zespół Szkół nr 4 - patronatem firmy Opel Manufacturing Poland Sp. z o.o. objęci są uczniowie kształcący się na kierunkach elektryk i elektronik.
- Zespół Szkół nr 5 - Opel Manufacturing Poland Sp. z o.o. objął patronatem kierunek technik mechanik.
- Zespół Szkół nr 6 - patronatem firmy Inter Cars w ramach programu „Młode Kadry" objęte są wszystkie kierunki motoryzacyjne prowadzone w szkole. Ponadto technik pojazdów samochodowych objęty jest patronatem Opel Manufacturing Poland Sp. z o.o. oraz Maflow, natomiast firma Wellcome Airport Services sprawuje patronat nad technikiem eksploatacji portów i terminali.

Ponadto, standard infrastruktury szkół zawodowych i techników poprawił się dzięki realizacji w latach 2017-2019 kolejnych projektów unijnych. W Zespołach Szkół nr 4 i nr 7 zaadoptowano część powierzchni na warsztaty i pracownie zawodowe, które wyposażono w nowoczesny sprzęt celem dostosowania ich do potrzeb rynku pracy. Na poprawę jakości nauczania w przebudowanych warsztatach miały wpływ projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jedną z form wspierania uczniów uzdolnionych jest realizacja stypendiów takich jak „Tyskie Orły" oraz „Lider zawodu". O pierwsze z nich ubiegać się mogą uczniowie szkół podstawowych (za wyjątkiem klas I-III), branżowych, technikum oraz liceum. Jest przyznawane na okres 10 miesięcy najlepszym uczniom na terenie miasta Tychy. „Lider zawodu" jest natomiast skierowane wyłącznie do uczniów szkół branżowych i technikum, mających szczególne osiągnięcia w zakresie kształcenia w zawodzie. Oba stypendia są przyznawane na okres 10 miesięcy w kwocie 500 zł na miesiąc.

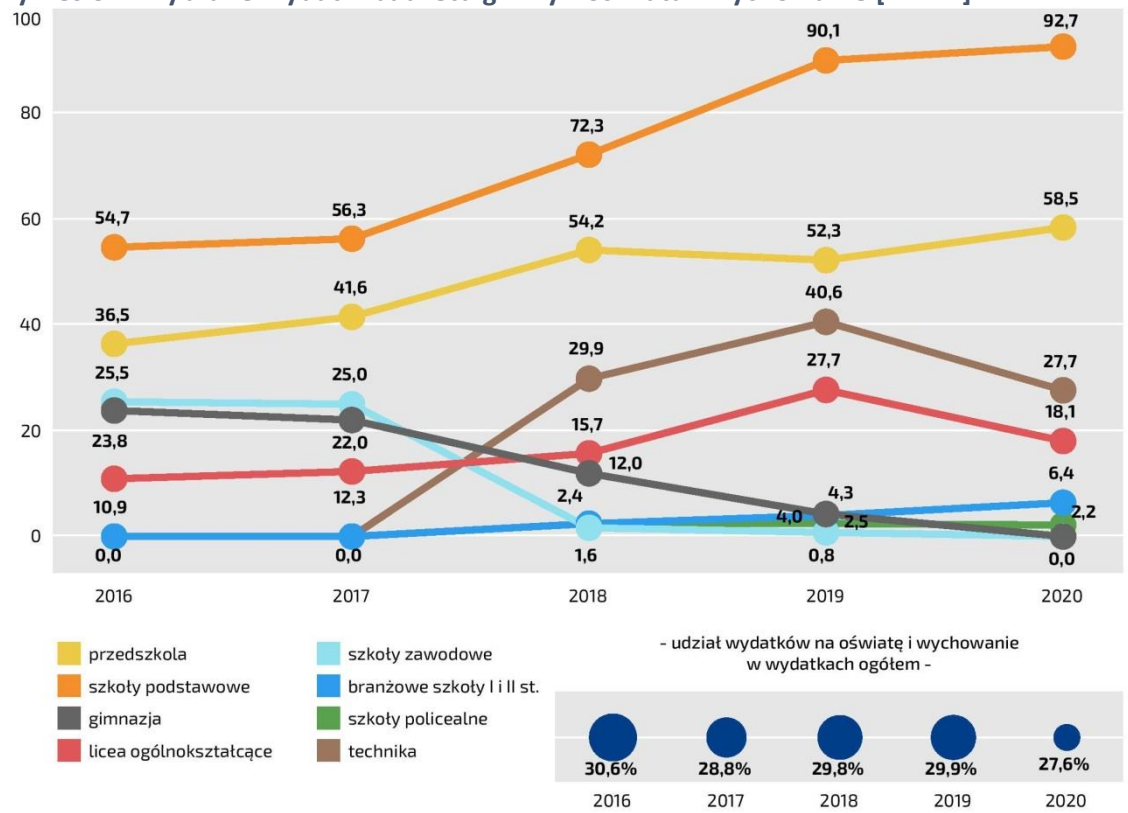
Obszar szkolnictwa zawodowego w Tychach wymaga podjęcia kompleksowych działań związanych m.in. z jego promocją wśród uczniów szkół podstawowych, podniesieniem jakości nauczania oraz dostosowania go do aktualnych potrzeb rynku pracy. Konieczność zmian w szkolnictwie zawodowym wymuszają m.in. globalizacja, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe technologie oraz zmiany w organizacji pracy. Ważne, aby szkolnictwo zawodowe uwzględniało te wszystkie trendy, gwarantowało wysoką jakość kształcenia i odpowiadało na potrzeby regionalnego rynku pracy. Istotnym problemem jest również bardzo niska świadomość uczniów dotycząca potrzeb rynku pracy i własnego rozwoju edukacyjnego i zawodowego. Na poziom jakości nauczania w znacznym stopniu wpływa również wyposażenie szkół podstawowych i ponadpodstawowych w nowoczesne pracownie i laboratoria. Miasto systematycznie doposaża placówki na każdym poziomie kształcenia, zarówno ze środków własnych gminy, jak i poprzez realizację różnego rodzaju projektów unijnych. Pomimo tego, chcąc dostosowywać ofertę edukacyjną do zmieniających się potrzeb rynku pracy i nowoczesnych metod nauczania, konieczne jest stałe monitorowanie potrzeb szkół i doposażanie bazy dydaktycznej.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizując kwestie dotyczące oświaty, wzięto również pod uwagę aspekty związane z wydatkami.

Wykres 32. Wybrane wydatki budżetu gminy - oświata i wychowanie [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych z Sprawozdań RB-28S – Sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych JST z lat 2016-2020.

W 2020 roku wydatki z budżetu gminy przeznaczane w dziale 801 Klasyfikacji Budżetowej na oświatę i wychowanie wyniosły blisko 269 mln zł[28]. Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem zmniejsza się. W 2016 roku wydatki w tym zakresie stanowiły 30,6%, natomiast w 2020 roku ich udział zmniejszył się o 3 pp. i wyniósł 27,6%. Na wykresie przedstawiono wybrane, podstawowe grupy wydatków w dziale 801 Klasyfikacji Budżetowej, dotyczące placówek wychowawczo-oświatowych. W analizowanym okresie widoczny jest wzrost środków przeznaczanych na szkoły podstawowe (92,7 mln zł) i przedszkola (58,5 mln zł). W związku z reformą szkolnictwa i likwidacją gimnazjów, od 2020 r. nie przeznacza się środków na rozwój i utrzymanie tego rodzaju placówek. Reforma szkolnictwa wprowadziła również zmiany w funkcjonowaniu placówek kształcących na poziomie ponadpodstawowym – techników (wydłużeniem okresu kształcenia) i szkół zawodowych (przekształcając je w szkoły branżowe). Zmiany i ponoszone nakłady odzwierciedlają dane na przedstawionym wykresie. Tychy odnotowują zmniejszenie wielkości wydatków na szkoły zawodowe i jednoczesny wzrost wydatków na technika od 2017 roku. Od 2018 roku widoczny jest

[28] Kwota stanowi sumę wydatków w Klasyfikacji Budżetowej – Dział 801 – Oświata i wychowanie. Z uwagi na szeroki zakres danych wchodzących w skład działu 801, na wykresie przedstawiono tylko dane dotyczące placówek opiekuńczych i edukacyjnych.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

również wzrost wydatków na szkoły branżowe I i II stopnia, które w 2020 roku wyniosły około 6,4 mln zł.

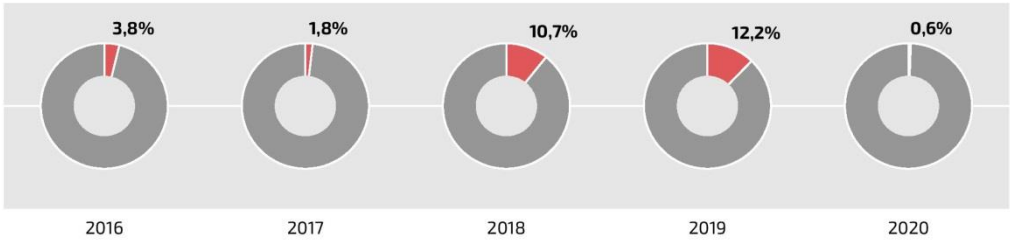
Wykres 33. Pokrycie wydatków oświatowych subwencją oświatową

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2016-2019 widoczny jest spadek wartości wskaźnika dotyczącego pokrycia wydatków oświatowych subwencją z budżetu państwa o 11,4 pp. W 2020 roku nastąpił natomiast wzrost o 7,9 pp. w stosunku do roku poprzedniego, co świadczy o wyższym poziomie finansowania oświaty z budżetu państwa w tym roku. Wpływ na to miało wystąpienie pandemii COVID-19 i konieczność dostosowania szkół do zmiany warunków nauczania (przejście na tryb zdalny, realizacja programu nauczania w formie cyfrowej).

Wykres 34. Udział wydatków majątkowych w wydatkach na oświatę i wychowanie ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zmiany w strukturze wydatków na oświatę i wychowanie odzwierciedla również wskaźnik udziału wydatków majątkowych w wydatkach na oświatę i wychowanie ogółem. Od 2016 roku udział ten naprzemiennie wzrastał i spadał, osiągając w 2019 roku 12,2%, a w 2020 roku zaledwie 0,6%. Wahania te mogą wynikać z konieczności dostosowywania infrastruktury oświatowej do zmieniających się potrzeb i oczekiwań jej użytkowników w poszczególnych latach. W 2020 roku, z powodu wybuchu pandemii COVID-19, priorytetowym bieżącym wydatkiem szkół był m.in. zakup sprzętu umożliwiającego prowadzenie zajęć on-line, co wpłynęło na zmniejszenie się udziału wydatków majątkowych.

Powyższe wyzwania wskazują na potrzebę **rozwijania technologii cyfrowych** oraz informatyzację procesu nauczania. Ze względu na zmianę formy prowadzenia zajęć, w 2020 roku technologie cyfrowe odgrywały kluczową rolę w procesie nauczania, co wymagało dostosowania infrastruktury oświatowej do potrzeb i oczekiwań jej użytkowników. Kluczowa jest również **indywidualizacja pracy,**

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

głównie z uczniami uzdolnionymi, jak również ze szczególnymi potrzebami. Z uwagi na obecność szkół branżowych i techników ważne jest **tworzenie oferty zawodowej spójnej z wymaganiami lokalnego i regionalnego rynku pracy,** a także nawiązywanie współpracy placówek oświatowych z przedsiębiorcami. Wyniki analizy pokazują, że uczniowie tyskich szkół zawodowych i branżowych korzystają z możliwości odbywania praktyk w lokalnych przedsiębiorstwach, co jest ważne z punktu widzenia wykonywanego w przyszłości zawodu.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

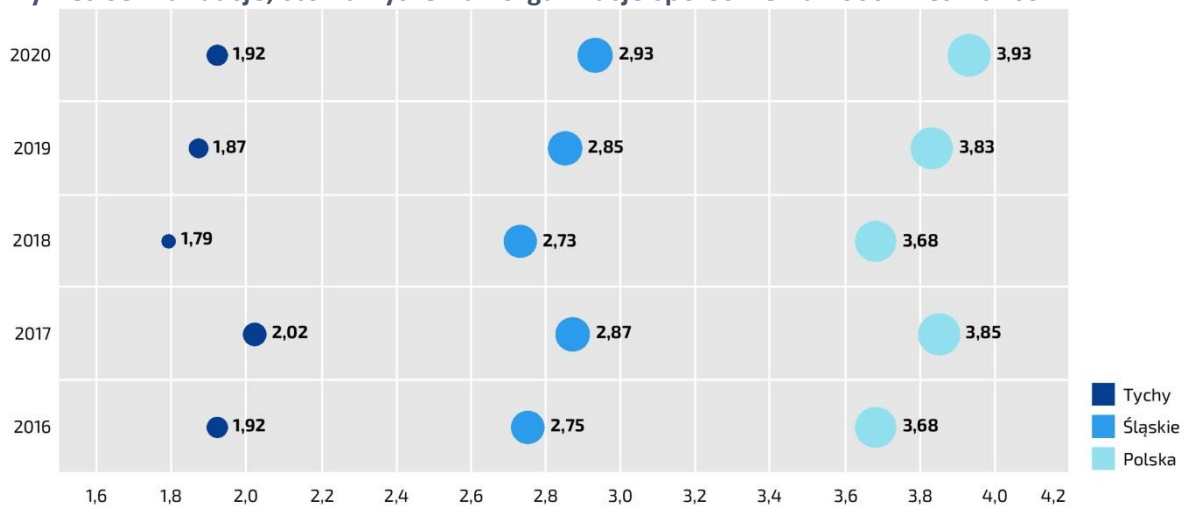
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3.6. Kapitał społeczny

W celu zbadania poziomu kapitału społecznego oraz aktywności obywatelskiej przeanalizowano dane dotyczące funkcjonowania trzeciego sektora i mechanizmów wsparcia partycypacji, takich jak: Budżet Obywatelski czy konsultacje społeczne, ale również frekwencję w wyborach samorządowych.

Według stanu na koniec 2020 roku liczba aktywnych organizacji pozarządowych działających w Tychach wynosiła 253. Tyski trzeci sektor pełni ważną rolę w budowaniu kapitału społecznego, ponieważ integruje ludzi, którzy są zaangażowani w rozwój społeczności lokalnej. Zgodnie z uchwalanym corocznie *Programem współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,* trzeci sektor podejmuje współpracę z miastem zarówno w zakresie finansowym, jak i niefinansowym. W 2020 roku miasto Tychy przeznaczyło kwotę 18 334 542 zł na dotacje dla organizacji pozarządowych[29].

Wykres 35. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w latach 2016-2020 nie odnotowano dużych wahań wskaźnika. W 2017 roku wartość ta była najwyższa i wynosiła 2,02, a w 2020 roku wskaźnik ten wyniósł 1,92 (tyle samo co w 2016 roku). Jest to mniej niż średnia dla województwa śląskiego (2,93) i Polski (3,93). Warto zaznaczyć, że wskaźnik przedstawia jedynie liczbę podmiotów trzeciego sektora w stosunku do liczby ludności, nie ukazując w pełni aktywności tych podmiotów.

W Tychach główną formą partycypacji publicznej jest Budżet Obywatelski, który funkcjonuje od 2014 roku. Jest to wydzielona część budżetu miasta, o przeznaczeniu której decydują mieszkańcy.

[29] Dane dotyczące współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi pochodzą ze *Sprawozdania z realizacji Programu współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020*.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Dzięki temu wzrasta zaangażowanie i aktywność obywatelska, co pozwala na skuteczniejsze rozwiązywanie problemów społecznych. Każdy tyszanin może zaproponować dowolną liczbę projektów, które mają poprawić jakość życia mieszkańców. W 2020 roku wybrano 70 projektów, z których zdecydowana większość dotyczyła poszczególnych rejonów miasta (64). Projekty ogólnomiejskie stanowiły mniejszość (6). Ogólna wartość wyniosła około 5 mln zł. W budżecie obywatelskim głos oddało ponad 18 tys. mieszkańców, a frekwencja w skali całego miasta była na poziomie 15%. W poprzedniej edycji budżetu obywatelskiego do realizacji wybrano 67 projektów, a frekwencja była na tym samym poziomie (15%). W analizowanych latach można zauważyć zmniejszenie się liczby zgłaszanych projektów, przy jednoczesnych wzroście liczby projektów wybranych do realizacji. W ostatnich pięciu latach liczba zgłoszonych projektów zmniejszyła się o 16%, natomiast wzrosła o blisko 35% liczba projektów wybranych do realizacji.

Tabela 12. Projekty zgłoszone i wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zgłoszonych projektów	135	124	106	114	113
Liczba projektów wybranych do realizacji	52	37	55	67	70

Źródło: https://razemtychy.pl/.

Od 2018 roku działa również **Młodzieżowy Budżet Obywatelski**, w ramach którego w 2020 roku zrealizowano 9 zadań zaproponowanych przez tyską młodzież, m.in. zakupiono sprzęt sportowy, rzutnik i ekran do projekcji filmów, stworzono miejsca do odpoczynku oraz doposażono szkolne laboratorium.

Tyska młodzież może wyrazić swoje zdanie oraz zaproponować własne pomysły również poprzez działanie w ramach **Młodzieżowej Rady Miasta**, która istnieje od 2016 roku.

Miasto bierze pod uwagę także głos najstarszych mieszkańców – od 2014 roku w Tychach działa **Tyska Rada Seniorów**. Ze względu na postępujące starzenie się społeczeństwa zwiększa się liczba osób powyżej 65. roku życia, zatem opinia seniorów dotycząca funkcjonowania miasta i artykułowanych potrzeb jest bardzo ważna. Tyska Rada Seniorów składa się z 15 członków – aktywnych osób starszych, które chcą działać na rzecz lokalnej społeczności. Kadencja rady trwa 4 lata, a frekwencja na posiedzeniach to około 80%.

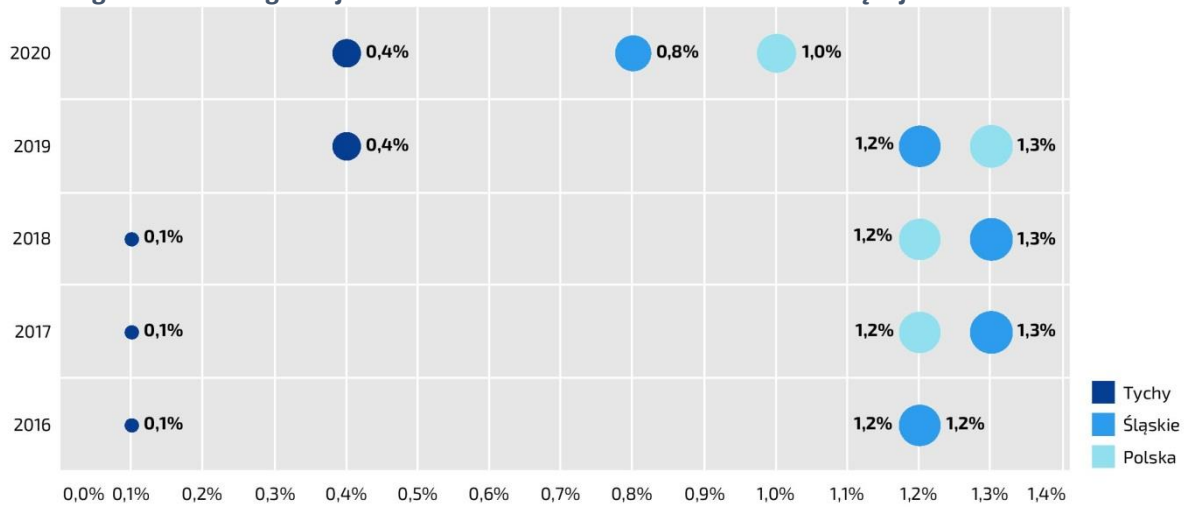
Tychy umożliwiają seniorom aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez funkcjonowanie klubów seniora. Odbywają się w nich między innymi spotkania towarzyskie, zajęcia sportowe, taneczne, a także organizowane są wycieczki oraz wyjścia do kina i teatru. Największe kluby seniora w Tychach to Klub Senior+ (posiadający dwie filie) oraz Klub Seniora działający w Centrum Usług

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Społecznościowych. Ponadto, w mieście funkcjonują kluby osiedlowe, które także kierują swoją ofertę do seniorów. W gminie znajdują się również trzy ośrodki wsparcia seniorów: Ośrodek Christoforos przy parafii bł. Karoliny Kózkówny „Świetlica seniora", Ośrodek charytatywno-społeczny Oratorium p.w. św. Rodziny „Oratorium Seniora" oraz Ośrodek Wsparcia Seniora „Serio". Starsi mieszkańcy Tychów mogą także zostać słuchaczami Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW) Filii Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. UTW umożliwia osobom w wieku 55+ uczestniczenie w różnych zajęciach, takich jak kursy języka obcego, nauka obsługi komputera, gimnastyka, rysunek i rękodzieło, czy sekcja kulturalno-literacka. **Tyski UTW działa od 2007 roku i jest jednym z największych w kraju.** W 2020 roku w zajęciach uczestniczyło około 1 500 seniorów[30].

Wykres 36. Udział osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku 60 lat i więcej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując wskaźnik udziału osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku 60 lat i więcej, można zauważyć, że **aktywność seniorów w Tychach jest stosunkowo niska, mimo atrakcyjnej i szerokiej oferty kierowanej do tej grupy.** Wartość wskaźnika w mieście w 2020 roku była równa 0,4%. W przypadku województwa wynosiła 0,8%, a dla kraju kształtowała się na poziomie 1,0%. W poprzednich latach (2016-2018), aktywność seniorów była jeszcze niższa, a udział osób będących członkami kół, klubów i UTW, stanowił zaledwie 0,1%. Mimo szerokiej oferty skierowanej do seniorów, ich niska aktywność może świadczyć o niewystarczającej promocji adresowanych do nich wydarzeń. Wskazane jest zatem prowadzenie działań we współpracy z m.in. Tyską Radą Seniorów w celu aktywizacji i integracji tej grupy mieszkańców oraz zachęcenie jej przedstawicieli do angażowania się w różnego rodzaju przedsięwzięcia.

[30] https://umtychy.pl/artykul/6531/uniwersytet-trzeciego-wieku

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Inną formą partycypacji publicznej w Tychach są konsultacje społeczne, przyjmujące postać spacerów badawczych, badań ankietowych, bezpośrednich spotkań z mieszkańcami oraz konsultacji stałych i jednorazowych dotyczących projektów istotnych dla mieszkańców. W 2020 roku liczba konsultacji z mieszkańcami wyniosła 17[31], a z NGO – 11[32]. Narzędziem wspierającym dialog społeczny jest strona internetowa *www.razemtychy.pl,* na której znajdują się informacje związane z Budżetem Obywatelskim, Tyskim Centrum Wolontariatu, organizacjami samorządowymi oraz konsultacjami społecznymi.

Wykres 37. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 i 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.pkw.gov.pl

Poziom aktywności obywatelskiej obrazuje także frekwencja wyborcza. Podczas analizy skupiono się na wynikach wyborów samorządowych z 2014 i 2018 roku, w których udział wzięło odpowiednio: 39,5% oraz 51,6% mieszkańców miasta. Jednakże frekwencja w 2018 roku w porównaniu do średniej dla województwa (52,3%) czy kraju (55,1%) była niższa.

Tyskie Centrum Wolontariatu zostało powołane w 2020 roku. Jest prowadzone przez Fundację International Bund Polska. W centrum można znaleźć bazę ofert wolontariatu i wolontariuszy chętnych do podjęcia działań na rzecz społeczności lokalnej. Ponadto, zajmuje się ono organizacją szkoleń dla wolontariuszy, spotkań zachęcających do zostania wolontariuszem, doradztwa dla trzeciego sektora.

Jesienią 2021 roku, ze względu na rosnącą liczbę obcokrajowców meldujących się w Tychach (w szczególności osób narodowości ukraińskiej), w mieście utworzono **Punkt Wsparcia Cudzoziemców**. Udziela on wsparcia przede wszystkim przez prowadzenie kursów języka polskiego, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych oraz w tłumaczeniu dokumentów, konsultacje związane z legalizacją pobytu, lekcje historii i kultury polskiej, a także przez wydarzenia kulturalne polsko-ukraińskie, spotkania integracyjne i pomoc psychologiczną.

Ponadto, Tychy współpracują **z Regionalnym Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej (ROWES 2.0),** który od 2015 roku realizuje działania zorientowane na rozwój ekonomii społecznej na terenie województwa śląskiego. Od 2016 roku w Tychach swój oddział ma Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej, która jest operatorem projektu ROWES 2.0 na terenie miasta. Przedstawiciele ROWES

[31] https://razemtychy.pl/konsultacje-spoleczne/konsultacje-zakonczone
[32] https://www.razemtychy.pl/ngo/konsultacje-z-ngo

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

i Urzędu Miasta Tychy oferują organizacjom pozarządowym doradztwo w zakresie prowadzenia, zakładania i zarządzania podmiotami ekonomii społecznej, zarządzania projektami i finansami w podmiotach ekonomii społecznej, przygotowywania wniosków o dofinansowanie, tworzenia przedsiębiorstw społecznych i partnerstw lokalnych, a także kreowania dodatkowych miejsc pracy w działających podmiotach społecznych.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

3.7. Kultura

Analizując ofertę kulturalno-rozrywkową w mieście, skupiono się na działalności bibliotek, ofercie ośrodków kultury, działalności wystawienniczej i teatralnej oraz funkcjonowaniu kina.

W Tychach funkcjonuje wiele instytucji kultury, również o znaczeniu ponadlokalnym. Wśród najważniejszych wymienić można:

1

Muzeum Miejskie w Tychach

Muzeum jest samorządową instytucją kultury zajmującą się gromadzeniem, konserwowaniem, przechowywaniem i udostępnianiem zbiorów dotyczących historii miasta i ziemi pszczyńskiej. Zostało utworzone w listopadzie 2004, a zwiedzającym udostępniono je w kwietniu 2005 wraz z pierwszą wystawą „Sto lat z życia miasta. Tychy i tyszanie w XX wieku". Jego główna siedziba mieści się w budynku Starego Magistratu na placu Wolności 1. W latach 2005-2012 siedziba Muzeum mieściła się w zabytkowym budynku dawnej suszarni młóta w kompleksie zabudowań Tyskich Browarów Książęcych, w sąsiedztwie Muzeum Tyskich Browarów Książęcych. Jednak w 2012 roku placówka zyskała siedzibę główną w budynku po dawnym magistracie przy placu Wolności, a sala ekspozycyjna przy ul. Katowickiej 9 pozostawała do jego dyspozycji do końca 2018 roku.

Muzeum ma znaczący wpływ na kształtowanie tożsamości lokalnej. Angażuje mieszkańców do ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zachęca do dokumentowania dziejów miasta. Posiada cztery działy: Historii Miasta, Fotografii, Sztuki, Etnologii. W placówce organizowane są m.in. prelekcje, wykłady autorskie, seminaria, sympozja, oprowadzania kuratorskie. Realizowane są także wystawy i ekspozycje plenerowe.

W 2020 roku Muzeum brało udział w realizacji filmu dokumentalnego „Niemczyk – ostatni buntownik architektury", angażowało się w rozpoczęte wcześniej inicjatywy lokalne, w tym związane z rewitalizacją oraz zapoczątkowało badania dotyczące historii mówionej pn. „My z osiedla A". Ponadto Muzeum zrealizowało pomysł pn. „Pocztówki na dobre! (jutro)", w ramach którego mieszkańcy niektórych osiedli mogli znaleźć w swoich skrzynkach pocztówki, które miały podnieść mieszkańców na duchu w trudnym czasie pandemii. W lipcu 2016 roku na Stadionie Miejskim - jako oddziale muzeum – powstała Tyska Galeria Sportu. Jest miejscem spotkań mieszkańców z ważnymi dla tyskiego sportu postaciami, centrum edukacji o tyskim sporcie dla dzieci i młodzieży, a także miejscem promocji sportowego stylu życia wśród najmłodszych.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

2

Miejskie Centrum Kultury (MCK)

Miejskie Centrum Kultury (MCK) w Tychach jest jednostką organizacyjną miasta, której zadaniem jest tworzenie i upowszechnianie kultury. Centrum jest organizatorem większości dużych imprez plenerowych (Święto Miasta, Rock na Plaży, Jarmark Bożonarodzeniowy, Dożynki Miejskie) oraz prestiżowych festiwali (Międzynarodowy Festiwal Śląska Jesień Gitarowa, Tyski Festiwal Performance, Festiwal Szantowy Port Pieśni Pracy, Tychy Light & Sound Festiwal, Tyskie Wieczory Kolędowe). Zajmuje się także organizacją obchodów świąt miejskich i państwowych. Swoją misję realizuje także poprzez wspieranie inicjatyw mieszkańców w ramach programów, takich jak m.in. Tyski Bank Kultury czy Tyskie Inicjatywy Kulturalne.

MCK prowadzi swoją działalnością także w Klubach Wilkowyje i Urbanowice, w których nie brakuje zajęć stałych dla dzieci, dorosłych i seniorów, jak również wydarzeń cyklicznych, posiadających wciąż poszerzające się grono sympatyków. W czasie ferii Kluby oferują dzieciom i młodzieży ciekawe programy i zajęcia.

W 2020 roku, z uwagi na panującą pandemię, realizowano cykle online, w tym m.in. „Miasto Całkiem Kulturalne", „Spotkania Karolińskie", „Dla Tych zagrają w sieci", „Niemożliwe? Nie dla Polaków!". Z kolei latem rozpoczęto cykl „I Letni Ogród Sztuk Wszelakich" (imprezy plenerowe i warsztaty dla dzieci) oraz pierwsze w Tychach gry miejskie – „Zgrane Tychy", obejmujące trzy gry skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych.

3

Miejska Biblioteka Publiczna

W Tychach działa Biblioteka Główna (Mediateka XXI wieku) i 13 filii. Ich zadaniem jest gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów (obecnie jest to około 400 tys. sztuk).

W 2020 roku przez kilka miesięcy wszystkie oddziały biblioteki były zamknięte z powodu pandemii. Uruchomiono wtedy wrzutnię i książkomat, dzięki którym nadal można było oddawać i wypożyczać książki. Biblioteka zrealizowała także 166 działań online, które dotarły do 102 385 osób oraz 6 spotkań na żywo online, w których uczestniczyło 154 widzów.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

4

Teatr Mały

Teatr Mały rozpoczął działalność w 1965 roku jako zakładowy dom kultury przy Kopalni Węgla Kamiennego „Ziemowit". W 1991 roku został własnością miasta i po remoncie, w 1994 roku stał się siedzibą Miejskiego Ośrodka Kultury. Od 2000 roku jest samorządową instytucją kultury, finansowaną przez miasto.

Teatr Mały nie posiada własnego zespołu aktorskiego. Funkcjonuje jako teatr impresaryjny, co umożliwia dostosowanie repertuaru do zainteresowań mieszkańców. Można w nim zobaczyć koncerty, spektakle teatralne, operowe, operetkowe, kabaretowe, teatry tańca oraz wydarzenia przybliżające działalność tyskich teatrów amatorskich. Dodatkowo, od września 2017 roku, w budynku głównym Teatru udostępniono Pokój Edukacji Twórczej, który przeznaczony jest do realizacji projektów z zakresu edukacji kulturalnej oraz animacji społecznej i skierowany jest do tyskiego środowiska twórczego, m.in. grup i teatrów związanych z tyską sceną offową. Oferta kulturalna Teatru Małego poszerzana jest rokrocznie o projekty sceniczne, spotkania artystyczne oraz własne produkcje teatralne w ramach Otwartej Sceny Teatru Tychy.

Sala teatralna liczy 426 miejsc siedzących i jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W ramach struktury organizacyjnej Teatru Małego funkcjonuje Pasaż Kultury ANDROMEDA. Jest to przestrzeń teatralno-konferencyjna, w ramach której odbywają się spotkania autorskie oraz prezentacje spektakli teatralnych z pogranicza performance. W sali projekcyjnej, która dysponuje 100 miejscami, realizowane są projekty z zakresu prezentacji kina artystycznego oraz promowane są działania z zakresu edukacji kulturalnej i animacji społecznej.

W 2020 roku ze względu na pandemię teatr musiał zmienić swój program działalności – nagrano wiele audiobooków, słuchowisk, spektakli, koncertów i wideo czytanek dla dzieci, które udostępniano na stronie internetowej. W 2020 roku w ramach krajowego programu „Kultura w sieci" zrealizowano proLOGOS – Festiwal Słowa Online. W ramach VII edycji LOGOS FEST Tyskiego Festiwalu Słowa miało miejsce wydarzenie pn. „Song o ciszy" - koncert piosenek Jonasza Kofty. W grudniu 2020 roku rozpoczął się przegląd konkursowy kolektywów artystycznych „Scena Tychy", w ramach którego odbyło się kilka spektakli online. Teatr współpracuje z Miejską Galerią Sztuki „OBOK", która dopełnia jego program artystyczny. W 2020 roku galeria prowadziła głównie działalność internetową. Działania zrealizowane w tym roku na terenie galerii to: Tychy Press Photo – 20 edycja konkursu fotograficznego, wernisaż „W oczekiwaniu Ocaliciela", wystawa „Zapis obecności" oraz „Artysta w narożniku" – rzeźbiarski performance trwający 9 dni.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5

Orkiestra Kameralna Miasta Tychy AUKSO

Orkiestra działa od 1998 roku i jest jedną z najlepszych w Europie. Regularnie współpracuje z najważniejszymi w Polsce festiwalami muzyki poważnej i alternatywnej. Repertuar zespołu rozpięty jest od klasyki po muzykę współczesną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki polskiej.
W 2020 roku zrealizowała 38 przedsięwzięć – 20 z udziałem publiczności, a 18 online. Program koncertowy obejmował pięć cykli związanych z różnym typem muzyki: AUKSO MODERN, AUKSO CLASSICS, AUKSO4KIDS, POLISH SOUNDS i NEXT WAVE. W grudniu 2020 roku odbył się koncert świąteczny AUKSO, transmitowany online. W 2020 roku zrealizowano także trzecią odsłonę festiwalu AUKSODRONE, dotyczącego muzyki poważnej, elektronicznej i jazzowej. Festiwal obejmował 7 koncertów. Na wydarzenia organizowane z udziałem publiczności w 2020 roku sprzedano 2688 biletów.

6

Muzeum Miniaturowej Sztuki Profesjonalnej

Muzeum sztuki nowoczesnej, gromadzące zbiory z zakresu miniaturowej sztuki profesjonalnej, falerystyki, weksylologii, heraldyki, symboliki, emblematyki, mundurów i broni białej. Jest jednym z najmniejszych muzeów w Polsce i na świecie – mieści się w mieszkaniu właściciela muzeum.

7

Muzeum Wojny Obronnej 1939 roku na Śląsku

Największe muzeum prywatne poświęcone Kampanii Wrześniowej na Śląsku. Zlokalizowane jest w siedzibie Szkoły Podstawowej nr 14.

Tyskie Browarium

8

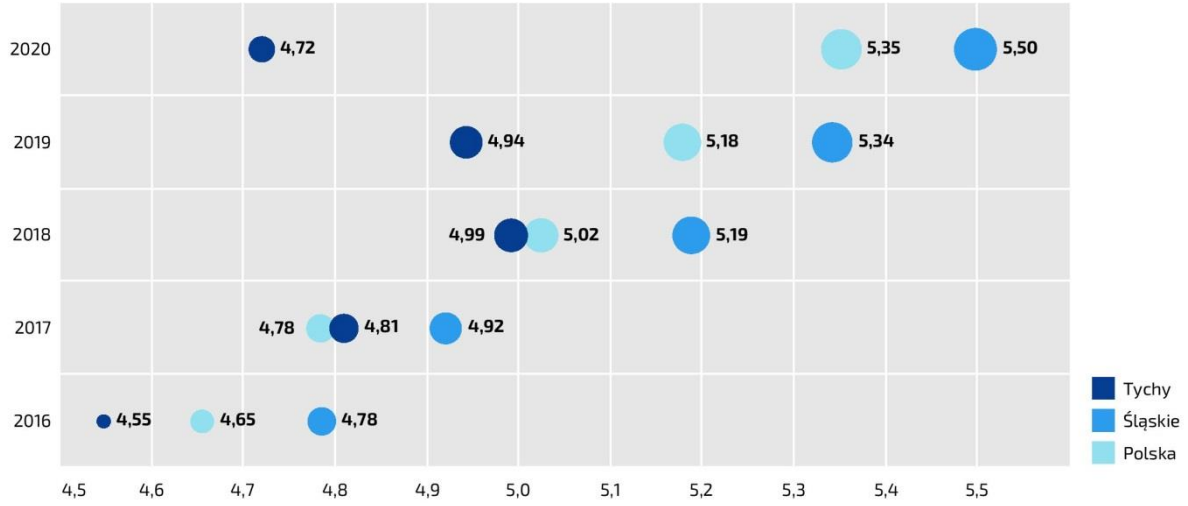
Muzeum Tyskich Browarów Książęcych gromadzi eksponaty związane z historią piwowarstwa na terenie Tychów.
Browarium to pierwszy obiekt turystyczny, który wprowadził zwiedzanie w gwarze śląskiej. Od 2021 roku**,** z powodu prac rewitalizacyjnych, muzeum jest nieczynne do odwołania**.**

Oprócz wyżej opisanych instytucji kultury, w Tychach działają rozmaite galerie, liczne domy kultury i kluby. Są to między innymi: Galeria StrefArt, Tichauer Art Gallery, Galeria Sztuki Miriam, Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 i 2, Spółdzielczy Dom Kultury Tęcza, Stowarzyszenie Twórców Kultury w Tychach, Kluby osiedlowe (takie jak „Magdalena”, „Olimpia”, „Orion”, „Regina”, „Tuptuś”, „Uszatek”, „Zuzanna”). Podmioty te mają wpływ na podtrzymywanie dziedzictwa kulturowego oraz inicjują ciekawe lokalne wydarzenia kulturalne.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 38. Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji R dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Tychach liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji R, dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (PKD: sekcja R, działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, dział 90: działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką) w 2020 roku wyniosła 4,72. To mniej niż województwie śląskim (5,50) oraz w kraju (5,35), co świadczy o niższej dostępności obiektów budujących ofertę kulturalno-rozrywkową w mieście.

Tychy są jednym z ważniejszych miast w województwie śląskim, mającym duży potencjał kulturowy. Z tego względu powstała *Strategia rozwoju kultury w mieście Tychy 2020+,* która dopełnia inne dokumenty strategiczne, uwzględniając potrzebę rozwoju kulturalnego oraz ochrony dziedzictwa kulturowego. Jak wynika z dokumentu, Tychy mają być miastem otwartym, innowacyjnym oraz kreatywnym. W *Strategii rozwoju kultury w mieście Tychy 2020+* znalazły się cztery cele strategiczne:

●	Tychy miastem silnych, współpracujących instytucji, organizacji, środowisk podejmujących innowacyjne, partnerskie projekty w dziedzinie kultury,
●	Tychy biegunem kultury Aglomeracji Górnośląskiej przyciągającym twórców i odbiorców kultury oraz projekty i wydarzenia o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym,
●	Tychy miastem społeczności lokalnych integrujących się wokół aktywności kulturalnych zorientowanych na poprawę warunków życia oraz włączenie społeczne,
●	Tychy miastem o wysokiej atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej opierającej się na rozwoju funkcji kulturalnych oraz przestrzeni miejskich ożywianych przez kulturę.

Ponadto w Tychach funkcjonuje gminna ewidencja zabytków, w której uwzględnione są zabytki nieruchome objęte ochroną prawną przez wpis do rejestru, dzieła architektury i budownictwa o wartości zabytkowej, zabytkowe cmentarze oraz stanowiska archeologiczne.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

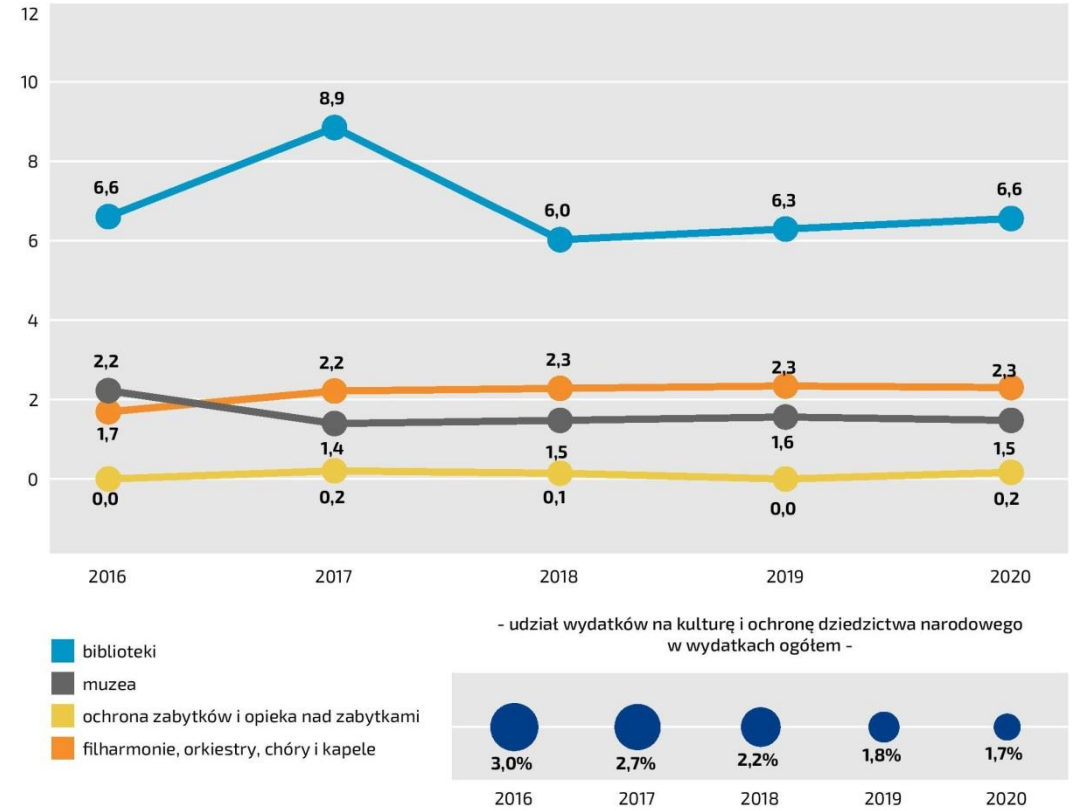
W latach 2015-2018 w mieście obowiązywał **Program Opieki nad Zabytkami,** w którym ujęto trzy priorytety działań:

I	dbałość o zasób dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta z uwzględnieniem ekspozycji zabytków,
II	skuteczne zarządzenie zasobem dziedzictwa kulturowego,
III	dokumentowanie i promocja dziedzictwa kulturowego miasta.

Wśród zabytków znajdujących się na terenie Tychów można wymienić m.in.:

●	Zespół zabudowy Browaru Obywatelskiego – kompleks budynków przemysłowych z przełomu XIX/XX wieku związanych z produkcją piwa
●	Zespół zabudowy Browaru Książęcego – kompleks budynków powstałych w latach 1861-1914 składający się z dwóch założeń przestrzennych: Starego i Nowego Browaru
●	Stara Poczta – budynek pocztowy z 1899 roku
●	Huta Paprocka – zespół zabytkowych budynków z XVIII-XIX wieku
●	Kościół św. Marii Magdaleny – świątynia z XVIII wieku
●	Fabryka Celulozy Sulfitowej – budynki papierni z XIX wieku
●	Młyn miejski – pierwszy parowy młyn w Tychach z 1910 roku
●	Kościół pw. Ducha Świętego – wybudowany na przełomie lat 70. i 80. XX wieku, cechujący się ciekawą architekturą i wystrojem wnętrza

Wykres 39. Podstawowe wydatki budżetu gminy - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

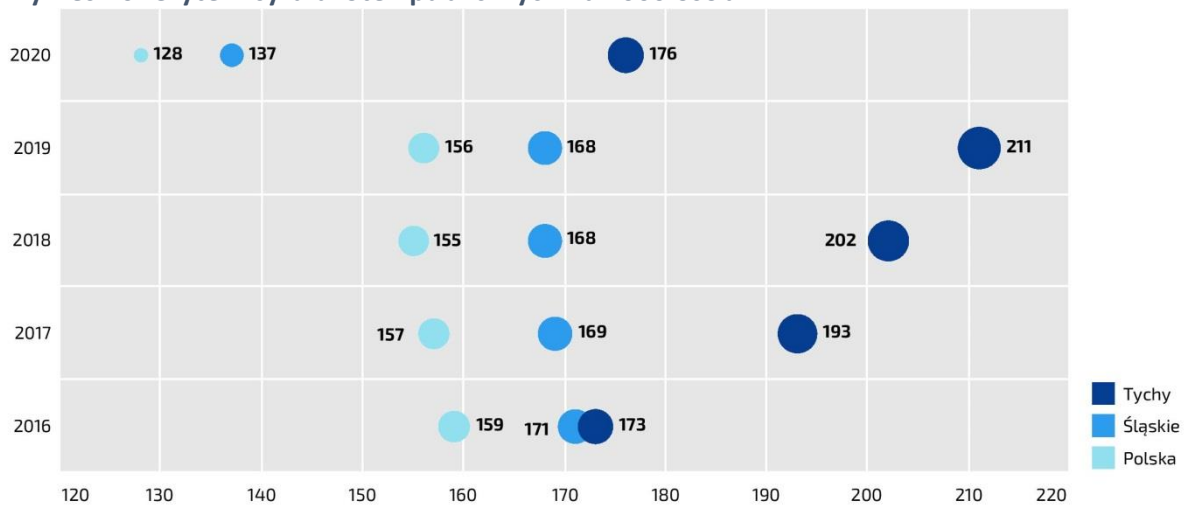
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wydatki miasta na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2016-2020 systematycznie malały – z 18,6 mln zł do 16,9 mln zł[33], co daje spadek na poziomie ok. 9,5%. W przypadku udziału wydatków na kulturę w wydatkach ogółem, w 2016 roku udział ten wyniósł 3,0%, a w 2020 roku prawie o połowę mniej (1,7%).

Suma 16,9 mln zł w 2020 roku obejmuje wszystkie wydatki z działu 921 Klasyfikacji Budżetowej, natomiast na powyższym wykresie przedstawiono wyłącznie podstawowe wydatki budżetu gminy w tym zakresie. Wśród wydatków w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego najwięcej przeznacza się na działalność bibliotek (6,6 mln zł w 2020 roku), najmniej natomiast na ochronę zabytków i opiekę nad nimi (0,2 mln zł).

Wykres 40. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

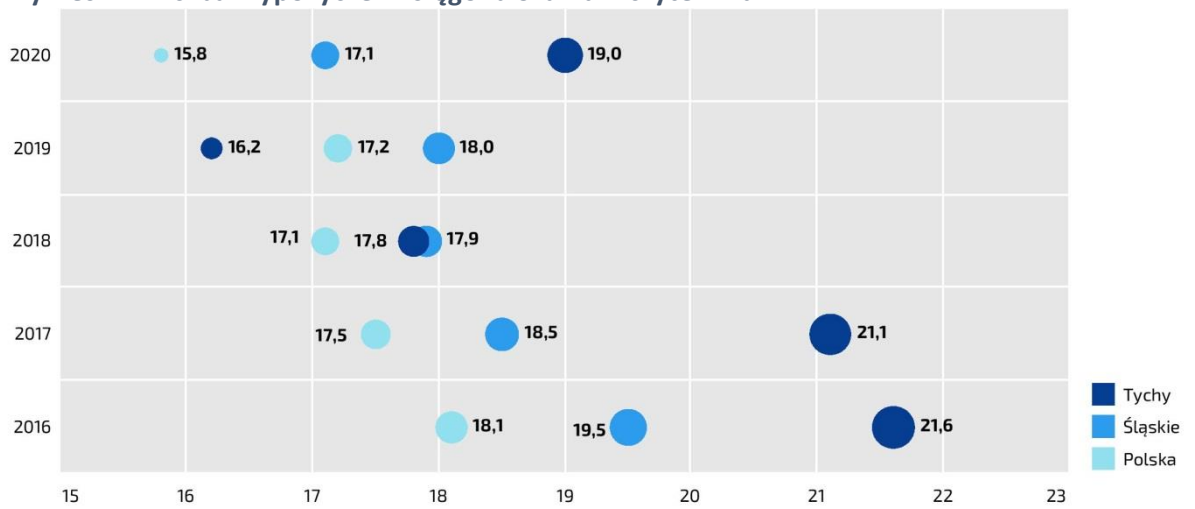
Wskaźnik liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 osób w latach 2016-2019 stopniowo wzrastał, osiągając w 2019 roku wartość 211. W 2020 roku zmniejszył się i wyniósł 176, co było spowodowane pandemią COVID-19 i związanymi z nią obostrzeniami oraz ograniczeniami w funkcjonowania bibliotek. Mimo to wskaźnik ten był wyższy w porównaniu do województwa śląskiego (137) i kraju (128).

[33] Dane BDL GUS przedstawiające kwotę wydatków budżetu gminy - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

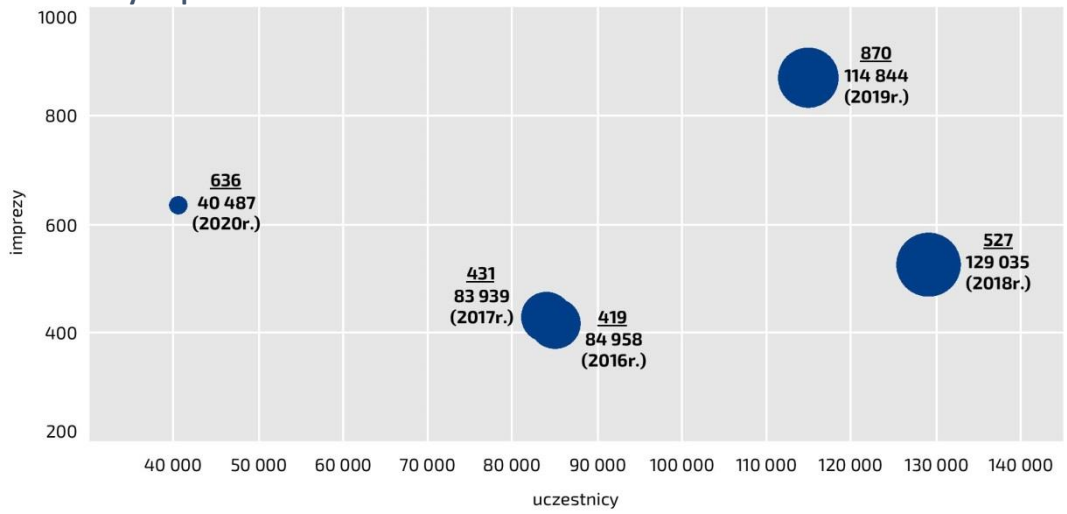
Wykres 41. Liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w 2020 roku ich liczba wyniosła 19,0 – więcej niż w województwie (17,1) i Polsce (15,8). Ponadto, zaobserwowano podobną tendencję spadkową w liczbie wypożyczeń w ostatnich pięciu latach – około 12% zarówno w Tychach, jak i w województwie i kraju.

Wykres 42. Imprezy organizowane przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice i uczestnicy imprez

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba imprez organizowanych przez centra i domy kultury, kluby i świetlice w 2020 roku wyniosła 636. W związku z ograniczeniami, jakie wprowadzano z powodu trwającej pandemii koronawirusa, liczba ich uczestników wyniosła zaledwie 40 487 osób. W analizowanym okresie największą liczbę imprez odnotowano w 2019 roku (870 imprez). Najwięcej uczestników imprez zarejestrowano natomiast w 2018 roku – 129 035. W analizowanym okresie liczba imprez wzrastała rokrocznie, a organizowane wydarzenia cieszyły się zainteresowaniem mieszkańców. W porównaniu z 2016 rokiem, w roku 2020 w Tychach odbyło się ponad 200 imprez więcej, jednak ze względu na pandemię

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:50

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

COVID-19, liczba uczestników spadła o ok. 50%, czego przyczyną była prawdopodobnie troska o zdrowie uczestników.

Tabela 13. Uczestnicy imprez na 1000 mieszkańców

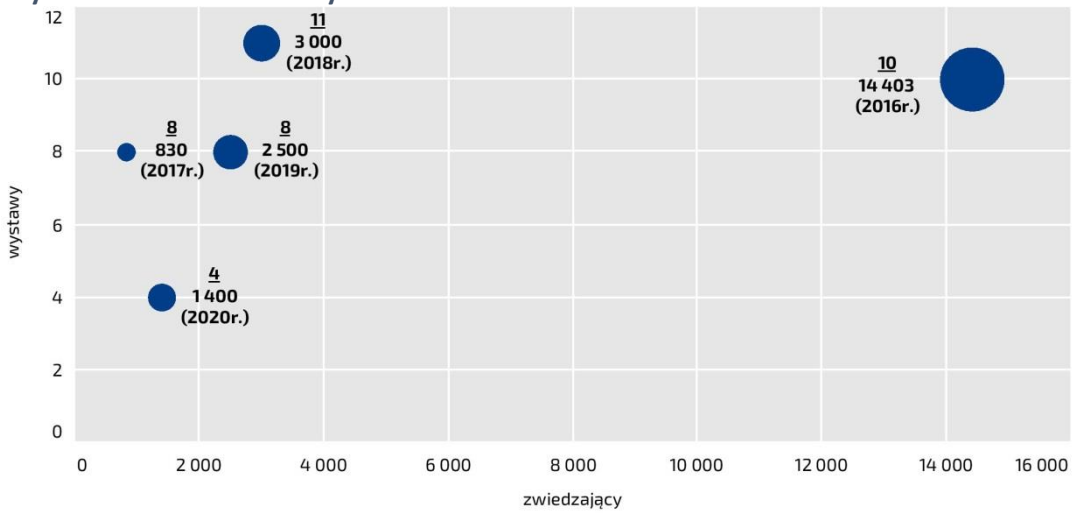
Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Uczestnicy imprez na 1000 mieszkańców	662	655	1009	900	319

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik liczby uczestników imprez na 1000 mieszkańców w 2019 roku w mieście był równy 900, w 2020 roku wynosił już 319, zatem w ciągu roku odnotowano spadek o ok. 65%.

Analizując zainteresowanie ofertą kulturalną i jej dostępność, skupiono się również na działalności wystawienniczej i teatralnej oraz sytuacji dotyczącej dostępności kin w Tychach.

Wykres 43. Działalność wystawiennicza

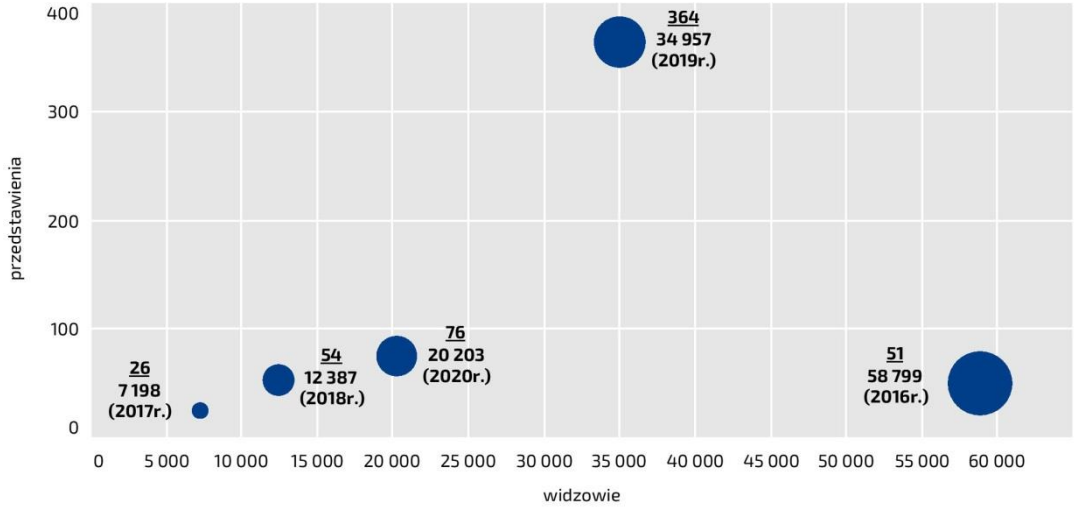
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2016-2020 najwięcej osób odwiedzających wystawy było w 2016 roku (14 403 osoby). Liczba wystaw również była w tym roku jedną z wyższych (10). W 2020 roku zarówno liczba wystaw, jak i zwiedzających była niższa. Miało na to wpływ czasowe zamknięcie muzeów i galerii oraz wprowadzenie limitów wśród odwiedzających obiekty. Wśród dostępnych wystaw w 2020 roku były m.in. „Zapis obecności" czy „Artysta w narożniku". Ponadto, w związku z pandemią zorganizowano również cykl e-wystaw, wśród najważniejszych można wskazać: „Świat bez nas II", „Martwe z natury – suplement" czy „Andyjski kobierzec".

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 44. Działalność teatralna

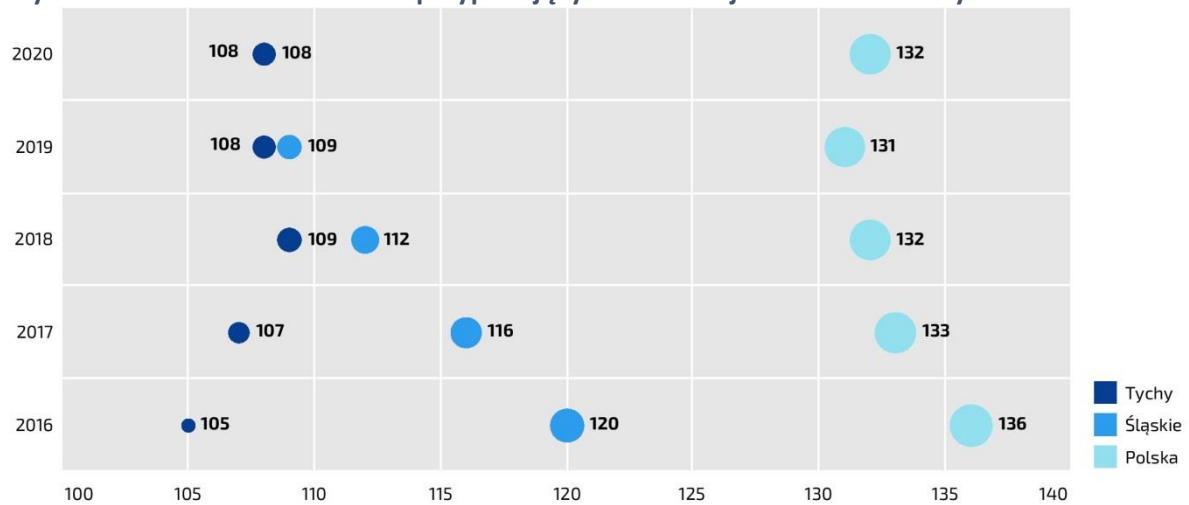

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku działalności teatralnej, 2019 rok odznaczał się największą liczbą zorganizowanych wydarzeń, równą 364. Pod względem liczby widzów, największe zainteresowanie przypadło na rok 2016, kiedy wyniosła ona prawie 59 tys. osób. Rok 2020, pomimo wprowadzonych ograniczeń sanitarnych, charakteryzował się wyższą liczbą zorganizowanych przedstawień, niż w latach 2016-2017. W 2020 roku oferta teatralna została dostosowana do panującej w kraju sytuacji pandemicznej i w związku z tym wzbogacono ją o produkcje audio i wideo. Liczba uczestników i widzów była wtedy wyższa niż w 2017 i 2018 roku, co świadczy o wzroście zainteresowania mieszkańców i efektywności realizowanych działań.

W mieście działają ponadto dwa Multikina oferujące premiery kinowe, nocne maratony firmowe, a także transmisje różnych wydarzeń. Analizując ofertę kulturalno-rozrywkową, skupiono się również na liczbie mieszkańców przypadających na 1 miejsce w kinach stałych.

Wykres 45. Liczba mieszkańców przypadających na 1 miejsce w kinach stałych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Dane dotyczące liczby mieszkańców przypadających na 1 miejsce w kinach pokazują, że dostępność tego rodzaju obiektów jest wyższa w Tychach, w porównaniu do wartości dla kraju i na zbliżonym poziomie do wartości wojewódzkiej. W 2020 roku w gminie na 1 miejsce przypadało 108 osób (tyle samo, co w województwie śląskim), a w przypadku Polski wskaźnik ten wynosił 132 osoby. W dalszej perspektywie wskaźnik ten będzie prawdopodobnie znacznie niższy, gdyż od marca 2022 rozpoczęło działalność drugie Multikino z 7 nowoczesnymi salami kinowymi.

Tychy są miastem zapewniającym dostęp do różnorodnej oferty kulturalno-rozrywkowej, zarówno dla mieszkańców, jak i ludności otaczających je gmin. Blisko 68% respondentów biorących udział w badaniu ankietowym pozytywnie oceniło ofertę instytucji kultury. Z uwagi na obserwowane zmiany w strukturze demograficznej, kluczowy jest systematyczny rozwój i poszerzanie oferty dostosowanej do rosnących oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Oferta powinna być kierowana przede wszystkim w stronę starszej grupy mieszkańców i równocześnie być wystarczająco interesująca dla młodszej części społeczności, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej i przyciągnięcia nowych mieszkańców do Tychów.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

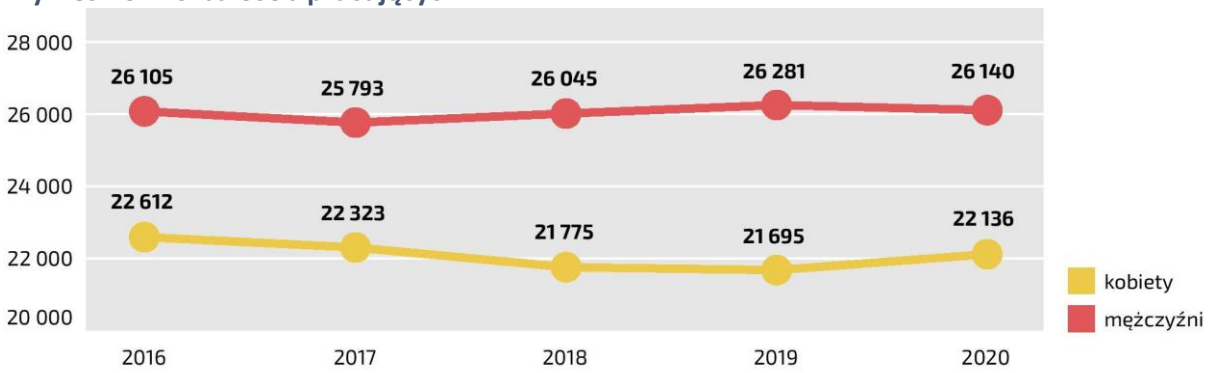
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

4. Diagnoza sfery gospodarczej

4.1. Rynek pracy

Poniższy rozdział przedstawia informacje dotyczące funkcjonowania i kondycji lokalnego rynku pracy. Skupiono się na analizie liczby osób pracujących oraz przepływów związanych z zatrudnieniem, jak również skali zjawiska bezrobocia i zmian wywołanych pandemią COVID-19.

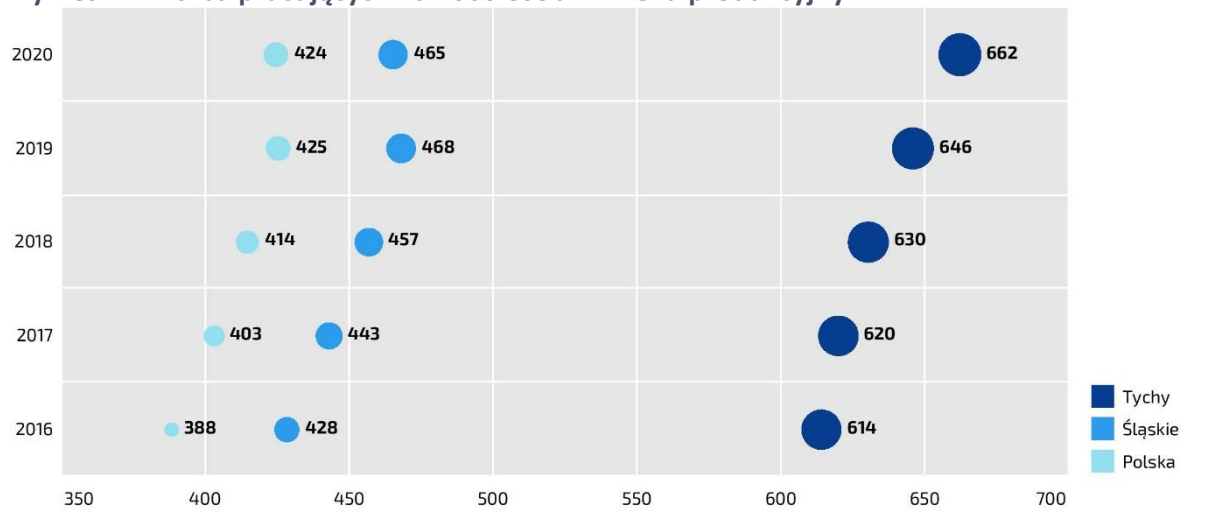
Wykres 46. Liczba osób pracujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba pracujących osób w Tychach w 2020 roku według danych GUS[34] była równa 48 276, z czego 54% stanowili mężczyźni. Widoczny jest niewielki spadek (około 1%) liczby pracujących w 2020 roku w stosunku do 2016 roku.

Wykres 47. Liczba pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując dane dotyczące liczby pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym, zauważa się ich wzrost z 614 w 2016 roku do 662 w 2020 roku, co świadczy o zwiększeniu poziomu przedsiębiorczości

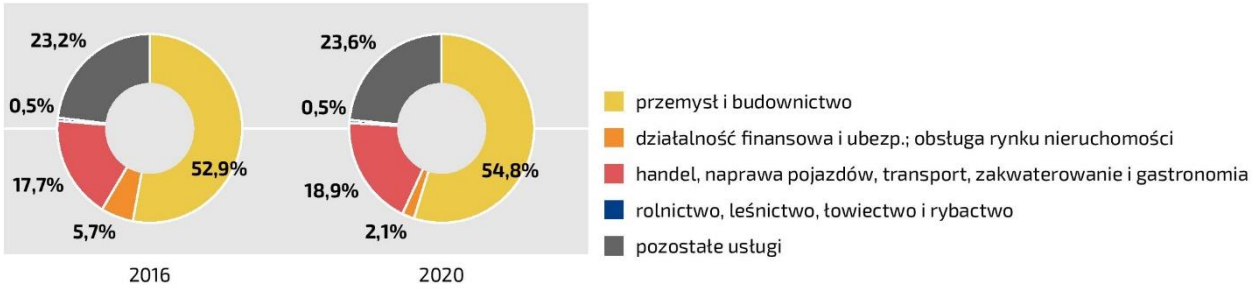
[34] Według GUS, liczbę osób pracujących podaje się „bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób".

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

i aktywności zawodowej mieszkańców. Wartość tego wskaźnika dla Tychów jest znacznie wyższa w porównaniu do wartości dla województwa (465) czy kraju (424).

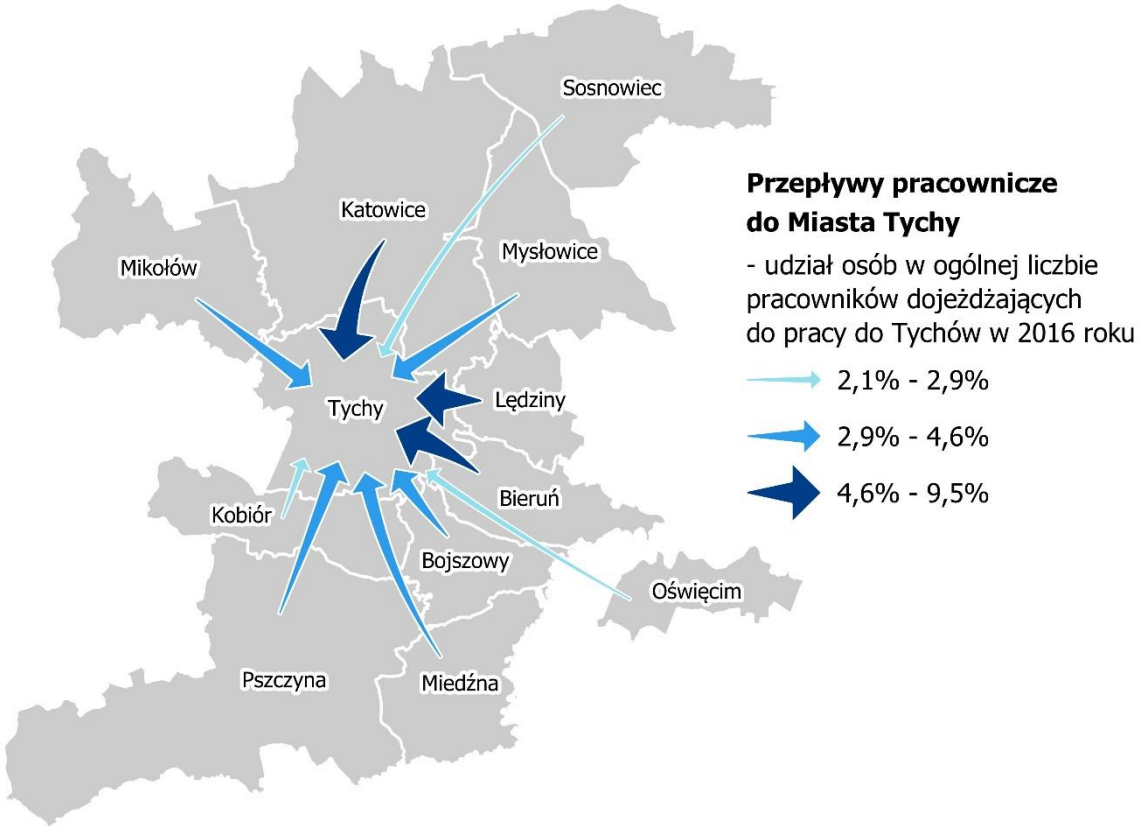
Wykres 48. Pracujący w Tychach według sekcji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wśród pracujących najwięcej osób zatrudnionych jest w sekcji przemysł i budownictwo, co wynika m.in. ze specjalizacji miasta, związanej z produkcją części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz produkcji pojazdów samochodowych. Odsetek osób pracujących w tym sektorze w 2020 roku w porównaniu do 2016 roku wzrósł o 1,9 pp., na rzecz spadku zatrudnienia w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości.

Rysunek 4. Udział osób w ogólnej liczbie pracowników dojeżdżających do Tychów w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie opracowania GUS.

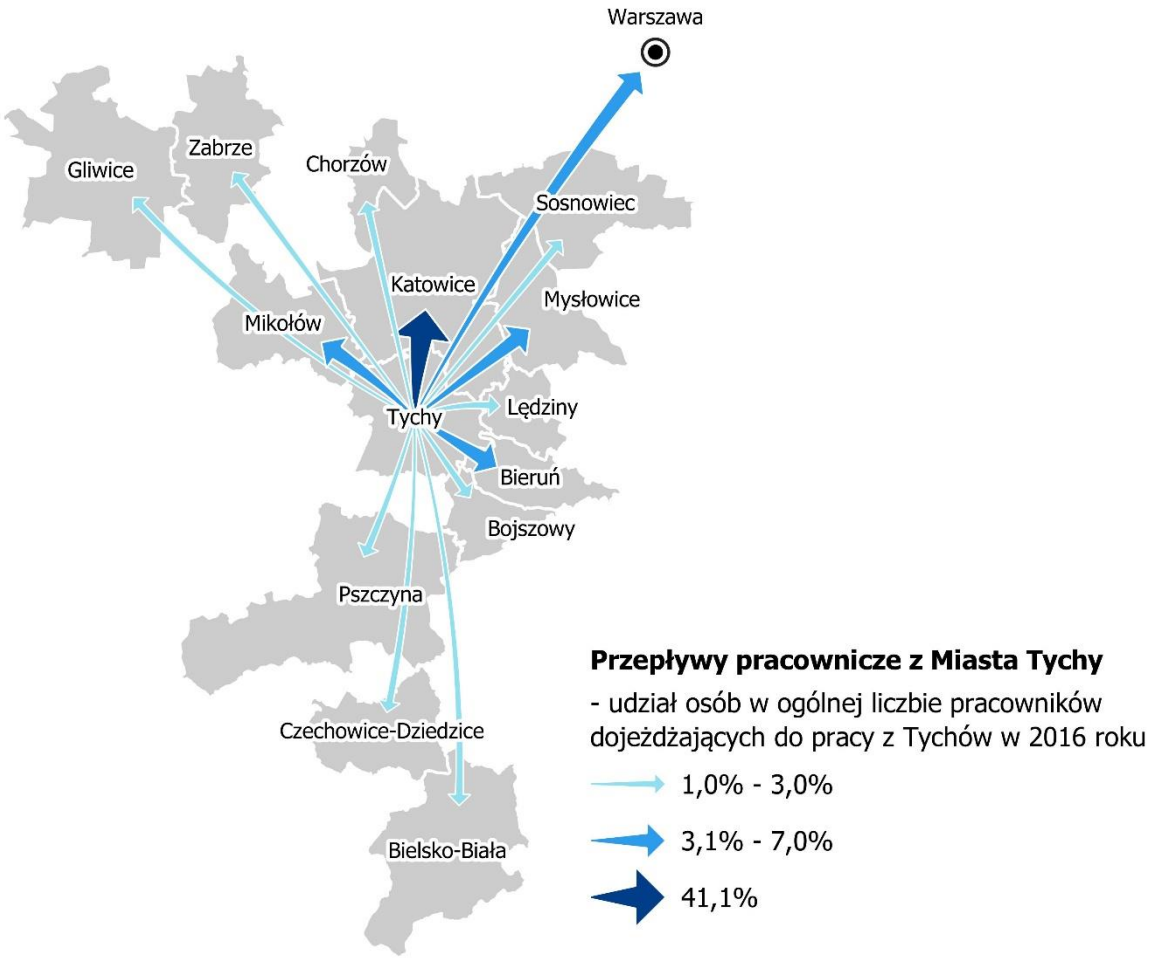
W celu pogłębienia informacji dotyczących sytuacji na tyskim rynku pracy skupiono się na analizie przepływów związanych z zatrudnieniem i mobilnością zawodową mieszkańców. Z analizy danych

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

wynika, że do pracy do Tychów w 2016 roku dojeżdżało więcej osób (około 15 tys.), niż wyjeżdżało (około 11 tys.) do pracy w innych miastach[35].

Rysunek 5. Udział osób w ogólnej liczbie pracowników dojeżdżających do pracy z Tychów w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie opracowania GUS.

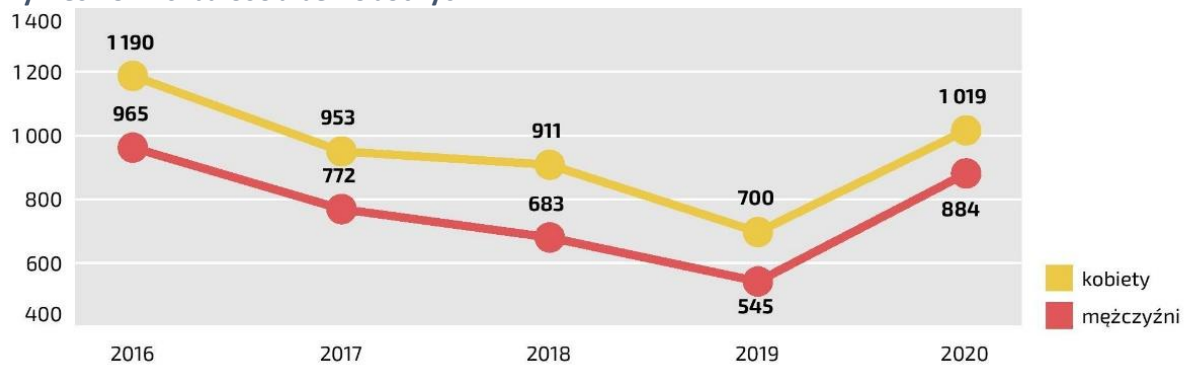
Najwięcej osób dojeżdżających do pracy zamieszkiwało Bieruń (9,5%), Katowice (9,4%) i Lędziny (7,0%). Główny kierunek wyjazdów do pracy stanowią miasta zlokalizowane w wojewódzkie śląskim. Miastem będącym miejscem pracy dla ponad 40% mieszkańców Tychów są Katowice. Następnie wskazuje się na Mikołów (7,0%) i Bieruń (6,6%). Na czwartym miejscu, z odsetkiem 6,0% wyjeżdżających do pracy, znalazła się Warszawa.

[35] Przedstawione dane pochodzą z opracowania Głównego Urzędu Statystycznego z 2016 roku. W celu pogłębienia informacji i nakreślenia skali przepływów związanych z zatrudnieniem zdecydowano się na przedstawienie danych. Według stanu na maj 2022 r. GUS nie dysponuje nowszym opracowaniem.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 49. Liczba osób bezrobotnych

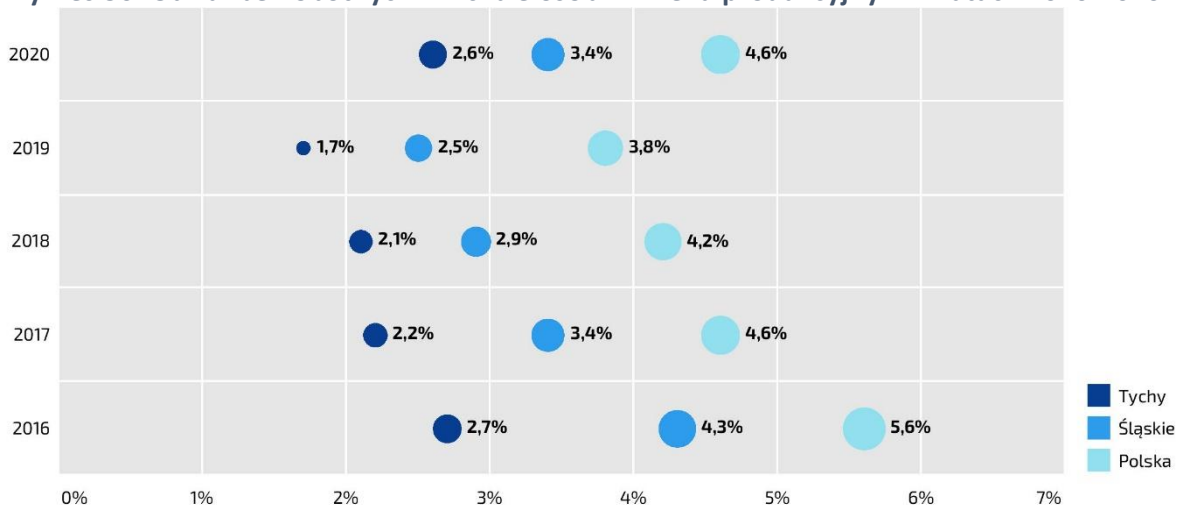

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

W latach 2016-2019 miasto odnotowało spadek liczby osób pozostających bez pracy o 42%. W 2020 roku w stosunku do 2019 roku odnotowano wzrost o blisko 53%, a ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 1903 osoby. **Wzrost liczby osób bezrobotnych w 2020 roku jest w dużej mierze negatywnym skutkiem pandemii COVID-19.** W strukturze bezrobotnych dominują kobiety, które w 2020 roku stanowiły prawie 54% osób pozostających bez pracy.

Wzrost bezrobocia w 2020 roku jako konsekwencja pandemii COVID-19

Wykres 50. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2016-2020

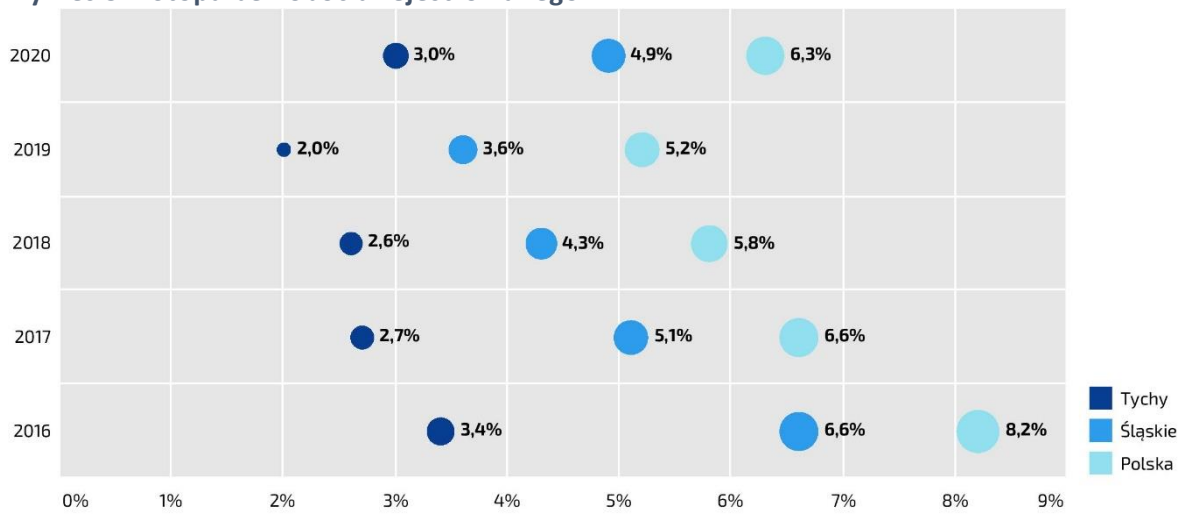
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W analizowanym okresie udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w Tychach był stosunkowo niski i rokrocznie spadał. Udział ten zmniejszył się o 1 pp. w latach 2016-2019. W 2020 roku udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym wzrósł i wyniósł 2,6% – mniej w porównaniu do województwa śląskiego (3,4%) i Polski (4,6%), co świadczy o mniejszej skali zjawiska bezrobocia w Tychach. Wzrost ten był konsekwencją wystąpienia pandemii COVID-19.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

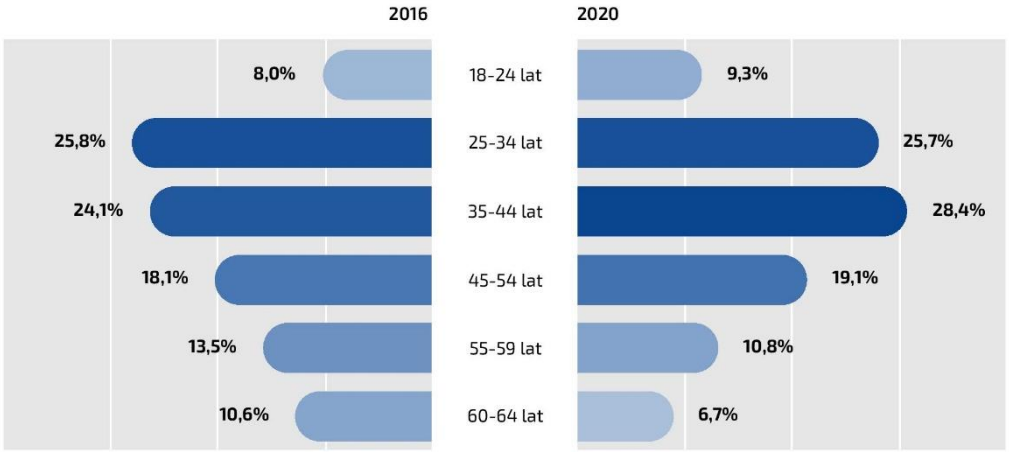
Wykres 51. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Stopa bezrobocia rejestrowanego również pokazuje, że sytuacja na tyskim rynku pracy przedstawia się nieco lepiej niż w przypadku województwa śląskiego, czy całego kraju. Od 2016 do 2019 roku stopa bezrobocia zmalała z 3,4% do 2,0%. W 2020 roku z uwagi na zachwianie sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19, wskaźnik wzrósł do 3,0%, ale mimo to był niższy o 1,9 pp. w stosunku do wartości wojewódzkiej (4,9%) i o 3,3 pp. niższy w porównaniu do wartości dla kraju (6,3%).

Wykres 52. Bezrobotni według wieku

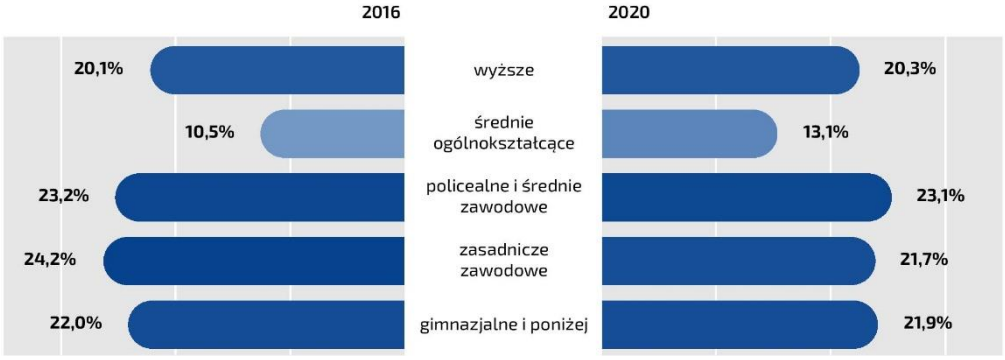
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

Analizując strukturę osób pozostających bez pracy, można zauważyć, że największy odsetek w 2020 roku stanowiły osoby w wieku 35-44 lat (28,4%) oraz w wieku 25-34 lat (25,7%). Osoby w wieku 60-64 lata stanowiły najmniejszy odsetek – zaledwie 6,7%, a w ostatnich pięciu latach ich udział zmniejszył się o 3,9 pp. Może to świadczyć o aktywności osób starszych na rynku pracy i o ochronie pracowników z długim stażem, ale również o przechodzeniu na wcześniejsze emerytury i korzystaniu z renty lub zasiłku.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

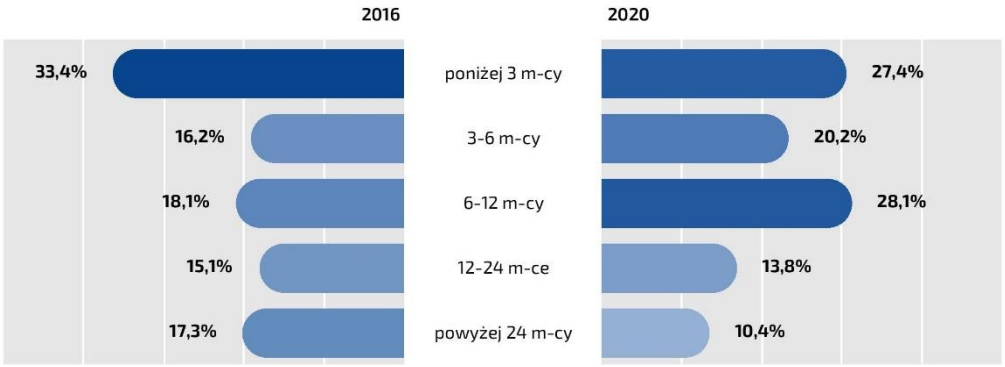
Wykres 53. Bezrobotni według wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

Po względem posiadanego wykształcenia, wśród osób pozostających bez pracy największy odsetek stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (23,1%) oraz gimnazjalnym i niższym (21,9%). Wysoki udział w strukturze bezrobotnych w 2020 roku (jak i w 2016 roku) stanowiły również osoby z wykształceniem wyższym, co może świadczyć o niedopasowaniu ofert na lokalnym rynku pracy do oczekiwań, wykształcenia i kompetencji mieszkańców.

Wykres 54. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

W 2020 roku w strukturze osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy największą grupę stanowią osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (28,1%) oraz poniżej 3 miesięcy (27,4%). Analizując dane z 2016 roku można zauważyć, że największą grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy poniżej 3 miesięcy (33,4%). Obserwuje się zatem wzrost udziału liczby osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (o 10 pp. w ostatnich pięciu latach), co jest zjawiskiem negatywnym, gdyż wydłużony czas pozostawania bezrobotnym może być przyczyną problemów ze znalezieniem zatrudnienia.

Głównym podmiotem przeciwdziałającym bezrobociu w mieście jest Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Tychach. Wśród podstawowych działań realizowanych przez PUP można wymienić: aktywizację zawodową osób bezrobotnych, pośrednictwo, monitorowanie oraz wspieranie lokalnego rynku pracy.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wśród głównych programów realizowanych przez PUP można wymienić:

●	**Promowanie kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy** – w 2020 roku zorganizowano dwa spotkania dla 180 uczniów wybierających swoją ścieżkę zawodową, w trakcie których mieli możliwości uzyskania informacji na temat aktualnej sytuacji na rynku pracy i zapotrzebowanie na konkretne zawody.
●	**Krajowy Fundusz Szkoleniowy** – w 2020 roku ze środków KFS skorzystało 500 pracodawców i pracowników, a limit finansowy na szkolenia wyniósł 1 613 300,00 zł.
●	**„Trafny Wybór" -** celem programu jest wsparcie realizacji obowiązku szkół w organizowaniu doradztwa zawodowego dla uczniów poprzez wspieranie uczniów metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowania kariery zawodowej.
●	**Program „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach" –** celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób w wieku 30+ pozostających bez pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach.
●	**„Szybki powrót - wsparcie osób młodych z miasta Tychy i powiatu bieruńsko-lędzińskiego" -** celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia dla 40 osób młodych w wieku 18-29 lat pozostających bez pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach jako osoby bezrobotne, w tym w szczególności osoby, które pozostają poza rynkiem pracy w wyniku negatywnych skutków pandemii wirusa SARS-CoV-2, zamieszkujące miasto Tychy i powiat bieruńsko-lędziński.
●	**Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Tychy i powiecie bieruńsko-lędzińskim –** celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET).

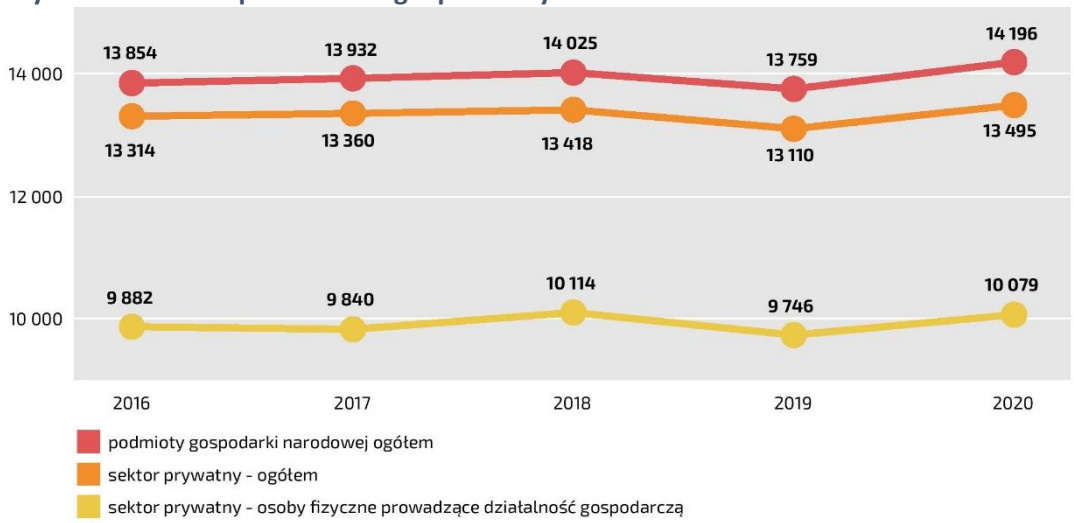
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

4.2. Przedsiębiorczość

Tychy są miastem atrakcyjnym pod względem prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania, na co wpływ ma kilka czynników. Jednym z nich jest położenie i dostępność komunikacyjna, sąsiedztwo dużych rynków zbytu, chłonność rynku pracy, jak również obecność i funkcjonowanie Tyskiej Podstrefy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W podstrefie działa wiele firm z różnych branż, m.in. samochodowej, spożywczej i metalowej, które reprezentują kapitał polski i zagraniczny. Wśród największych inwestorów znajdują się: Fiat Chrysler Automobiles Poland S.A., Kompania Piwowarska S.A. – Browar Tychy, Isuzu Motors Polska sp. z o.o., ZPSO Rosa Sp. z o.o., Sertop Sp. z o.o., Agora Poligrafia Sp. z o.o., Lear Corporation Poland II Sp. z o.o., Huf Polska Sp. z o.o., Stora Enso Poland, Hager Polo Sp. z o.o.

Wykres 55. Liczba podmiotów gospodarczych

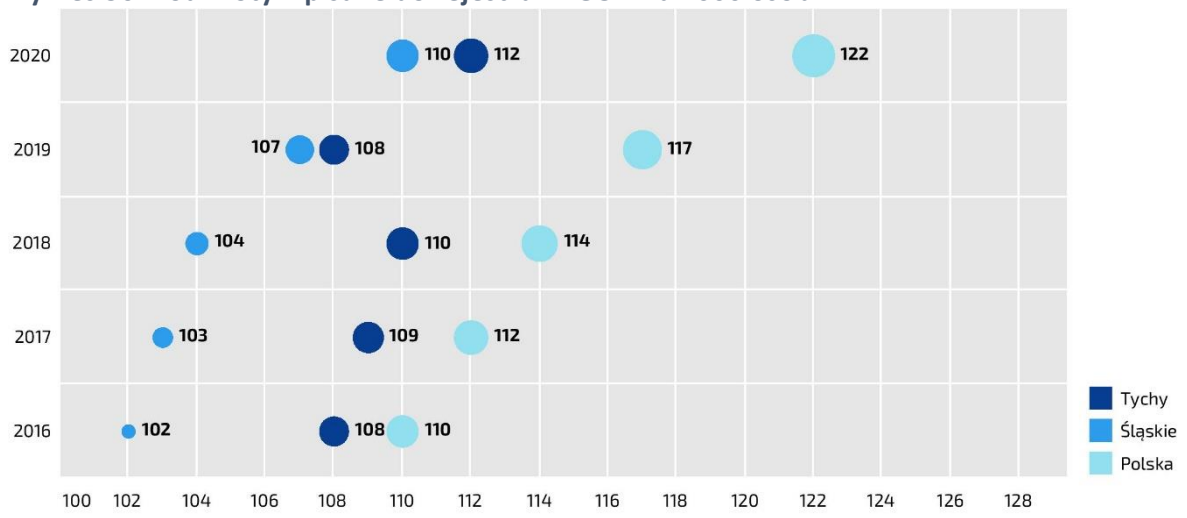
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Według rejestru REGON w 2020 roku w Tychach zarejestrowanych było 14 196 podmiotów gospodarki narodowej. To o około 2,5% więcej niż w 2016 roku. Według sektorów własnościowych, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny (95,1%), w którym zdecydowaną przewagę ma liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (75%).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

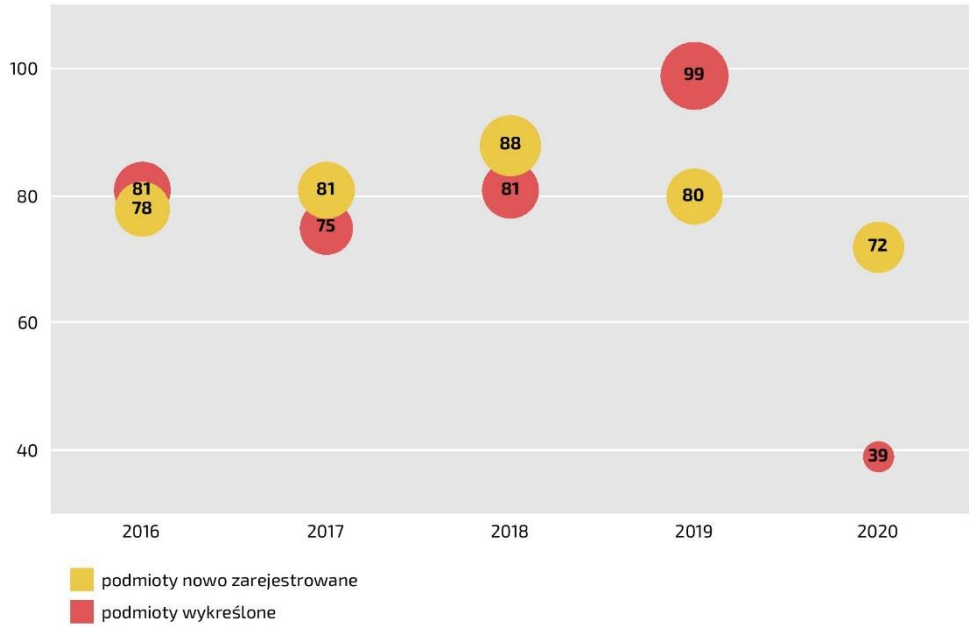
Wykres 56. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W przeliczeniu na 1000 osób w 2020 roku w Tychach funkcjonowało 112 podmiotów wpisanych do REGON. Wskaźnik ten jest wyższy w porównaniu do województwa śląskiego (110), ale niższy w stosunku do kraju (122). Od 2016 roku liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 osób w mieście stopniowo rośnie. Wyjątek stanowiła sytuacja w roku 2019, kiedy to wartość wskaźnika spadła i była porównywalna do wyniku w województwie śląskim.

Wykres 57. Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2020 roku liczba podmiotów nowo zarejestrowanych (72) była niemal dwukrotnie wyższa od liczby podmiotów wykreślonych (39), co jest sytuacją korzystną. Oba wskaźniki w 2020 roku były niższe od wartości odnotowanych w roku 2019, czego przyczyną (w przypadku podmiotów nowo

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

zarejestrowanych) mogła być trudna sytuacja ekonomiczna wywołana pandemią COVID-19 i związany z nią zastój aktywności w sferze gospodarczej.

Tabela 14. Podmioty według klas wielkości

Podmioty według klas wielkości (liczba pracowników)	2016	2017	2018	2019	2020
0-9	13 192	13 274	13 412	13 154	13 599
10-49	542	541	501	491	458
50-249	95	92	88	91	89
250-999	20	20	19	18	18
1000 i więcej	5	5	5	5	5
Ogółem	13 854	13 932	14 025	13 759	14 169

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

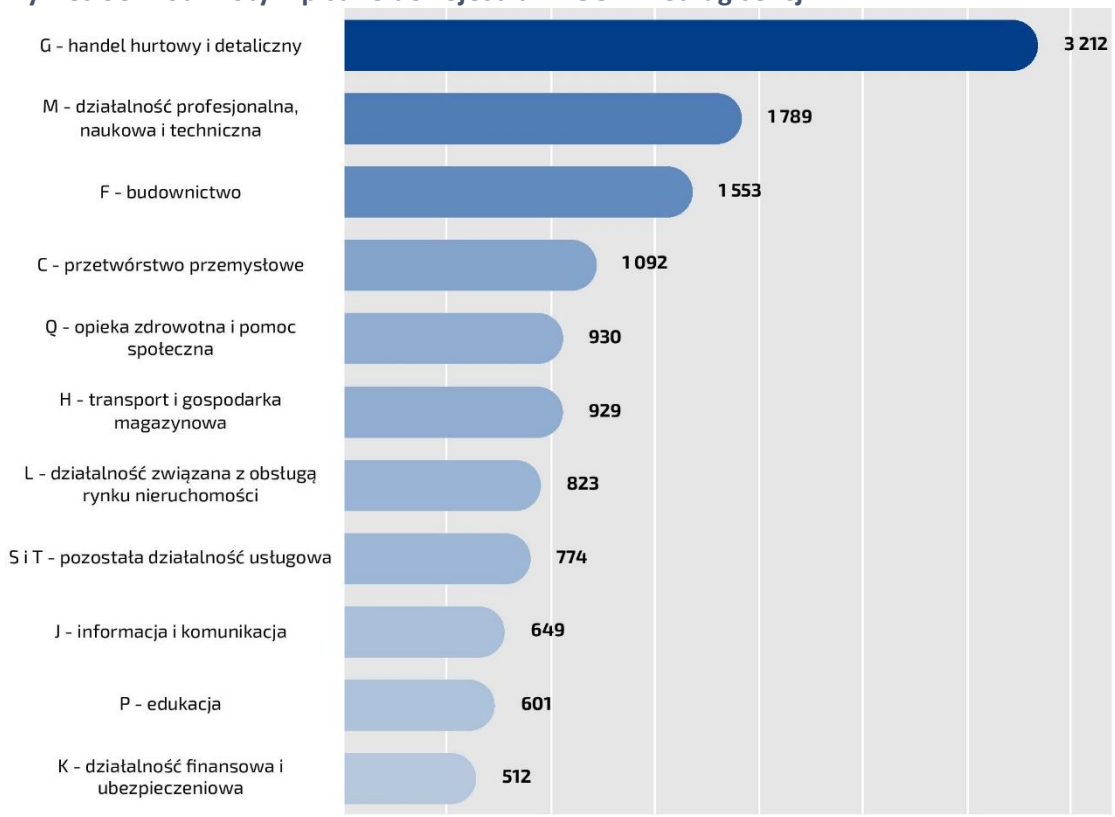
Rozwój sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw

W Tychach dominuje sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Mikroprzedsiębiorstwa (do 9 pracowników) stanowią blisko 96% podmiotów. W latach 2016-2020 zmniejszył się odsetek małych (10-49 pracowników) i średnich przedsiębiorstw (50-249) przy jednoczesnym wzroście liczby mikroprzedsiębiorstw (wzrost o 3%). Liczba podmiotów zatrudniających 250-999 pracowników zmniejszyła się z 20 do 18, a liczba przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 1000 osób w analizowanym okresie pozostała bez zmian (5). Wskazuje to na sukcesywny rozwój sektora MŚP, co może być wynikiem polityki państwa i UE uwzględniającej szczególne wsparcie w tym zakresie.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

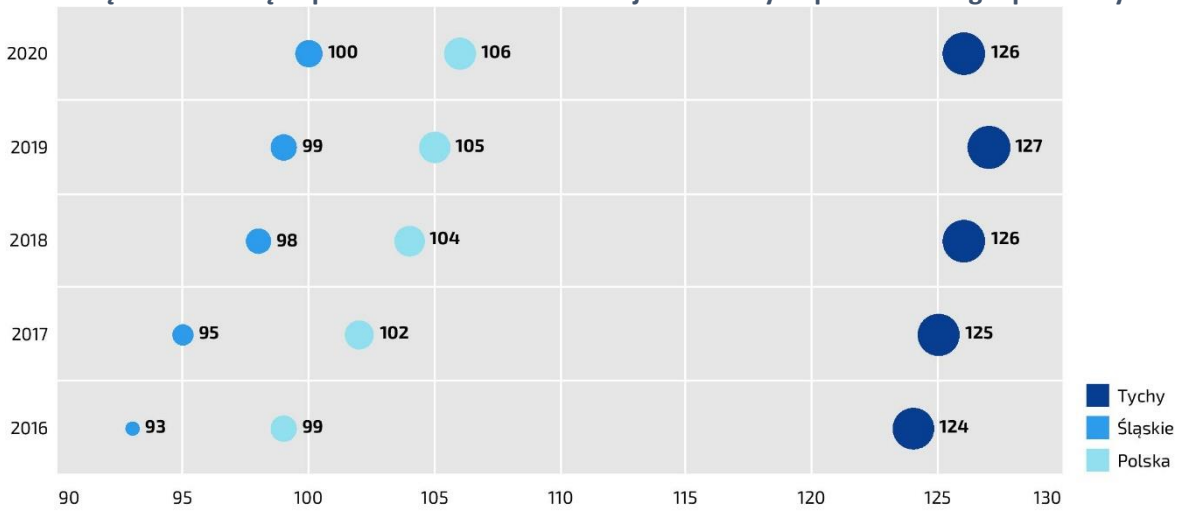
Wykres 58. Podmioty wpisane do rejestru REGON według sekcji

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jak wynika z powyższego wykresu, w 2020 roku w Tychach wśród podmiotów wpisanych do rejestru REGON dominowały podmioty z sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny, w tym naprawa pojazdów samochodowych i motocyklowych, które stanowiły 22,6% wszystkich podmiotów na lokalnym rynku. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły podmioty z sekcji M, związane z prowadzeniem działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, stanowiące 12,6% wszystkich firm.

Wykres 59. Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną w przeliczeniu na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

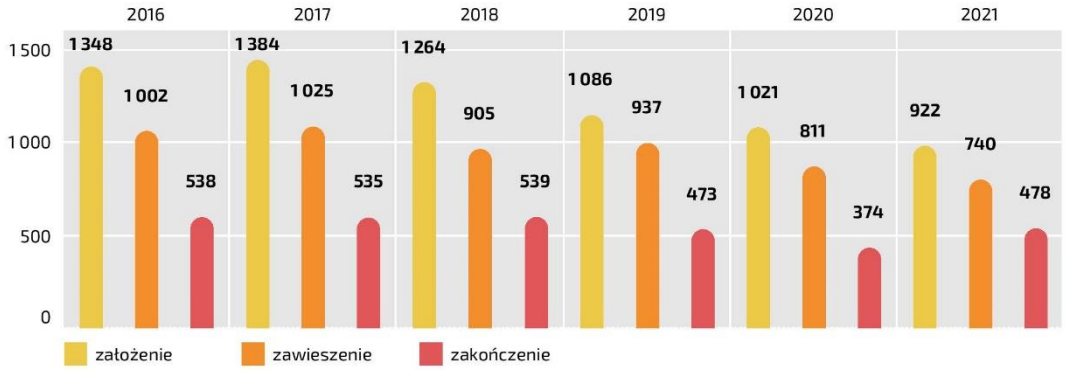
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wskaźnik liczby podmiotów prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku wynosił 126. **Jest on wyższy niż wartość osiągnięta przez województwo śląskie (100) i kraj (106), co świadczy o wyższym stopniu innowacyjności tyskiej gospodarki.**

Wykres 60. Wnioski zrealizowane w CEIDG

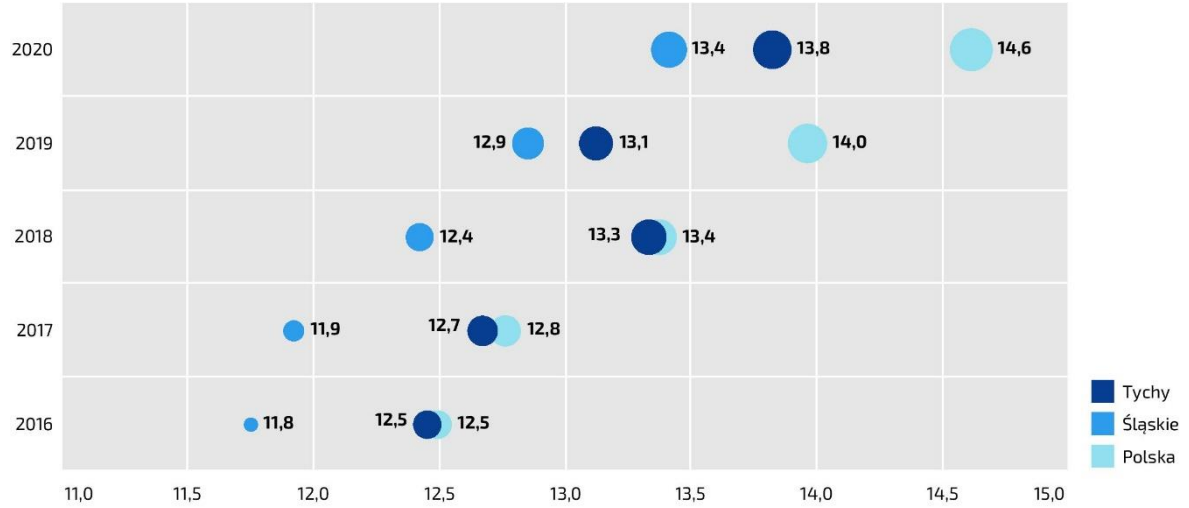
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z hurtowni danych CEIDG.

Analizując liczbę wniosków zrealizowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), można zauważyć zmiany i zmniejszenie wartości tego wskaźnika (w stosunku do 2016 roku), zarówno w przypadku wniosków o założenie, zawieszenie, jak i zakończenie działalności gospodarczej. W 2021 roku widoczny jest wzrost w stosunku do roku 2020 liczby złożonych wniosków o zakończenie prowadzenia działalności o ponad 100, co może być następstwem wystąpienia pandemii COVID-19, której konsekwencje widoczne są szczególnie mocno w gospodarce. Przedstawione dane świadczą o większej dynamice rozwoju firm mających osobowość prawną (np. spółki z o.o.), w porównaniu do osób fizycznych rozpoczynających lub prowadzących działalność gospodarczą.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 61. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Podczas analizy poziomu przedsiębiorczości skupiono się również na wskaźniku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym, który dla Tychów w 2020 roku wyniósł 13,8 i był wyższy w porównaniu do województwa śląskiego (13,4), jednakże niższy w porównaniu do wartości dla kraju (14,6). Świadczy to o wyższym poziomie przedsiębiorczości w mieście, w porównaniu do sytuacji w województwie.

Wykres 62. Struktura wiekowa aktywnych przedsiębiorców w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z hurtowni danych CEIDG.

Według danych CEIDG w 2021 roku najliczniejszą grupę przedsiębiorców stanowiły osoby w wieku 40-49 lat (30,8%), a następnie 30-39 lat (23,9%). Przedsiębiorczość wśród osób młodych jest na niskim poziomie – zaledwie 6,5% mieszkańców do 30. roku życia prowadzi własną działalność. W Tychach widoczny jest **wysoki udział osób powyżej 60. roku życia w strukturze przedsiębiorców – w 2021 roku stanowiły one 21% ogółu przedsiębiorców.**

W związku z wystąpieniem pandemii COVID-19, miasto podjęło szereg działań mających na celu zniwelowanie jej negatywnych skutków dla gospodarki. W 2020 roku wprowadzono „Tyski pakiet

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

wsparcia dla przedsiębiorców", dzięki któremu podmioty najbardziej dotknięte obostrzeniami pandemicznymi mogły ubiegać się np. o zwolnienia i ulgi za czynsz w lokalach wynajmowanych przez gminę. Osoby objęte całkowitym zakazem prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie pandemii, zostały zwolnione z czynszu w budynkach gminnych. Dodatkowo, w 2020 roku w ramach „Dnia przedsiębiorcy" mieszkańcy miasta mogli skorzystać z porad specjalistów, uzyskać informacje dotyczące prawa pracy, przepisów podatkowych oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. W wydarzeniu uczestniczyło około 200 osób.

Urząd Miasta wraz z Tyskim Towarzystwem Budownictwa Społecznego (TTBS) podjęli współpracę w ramach inicjatywy pn. „Klucz do Biznesu", której celem była pomoc w znalezieniu siedziby lub lokalu przedsiębiorcom rozpoczynającym swój biznes lub prowadzącym firmę maksymalnie 5 lat. TTBS przeznaczyło na ten cel 14 lokali o powierzchni od 12 do 40 m^2, które są zlokalizowane w centrum miasta. Z pomocy skorzystało 6 podmiotów, które dodatkowo były zwolnione z czynszu przez okres trzech lat.

W celu pogłębienia oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy, przeanalizowano opracowywaną przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie prognozę zapotrzebowania na pracowników, dostępną na stronie www.barometrzawodow.pl. Jest to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach, dzieląca je na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe[36]. Poniżej przedstawiono definicję każdej z grup:

●	zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy),
●	zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców,
●	zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

[36] www.barometrzawodow.pl/strona/o-badaniu

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

DIAGNOZA

W niniejszej analizie skupiono się na zawodach deficytowych oraz zawodach nadwyżkowych. Poniżej przedstawiono prognozę na 2022 rok dla miasta Tychy.

Zawody deficytowe w 2022 roku	
Duży deficyt poszukujących pracy	
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	
Nauczyciele przedmiotów zawodowych	
Deficyt poszukujących pracy	
Blacharze i lakiernicy samochodowi	Nauczyciele przedszkoli
Dekarze i blacharze budowlani	Piekarze
Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	Pielęgniarki i położne
Fryzjerzy	Pracownicy ds. techniki dentystycznej
Kierowcy autobusów	Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	Technicy mechanicy
Kosmetyczki	Pracownicy służb mundurowych
Lekarze	Robotnicy budowlani
Magazynierzy	Spawacze
Mechanicy maszyn i urządzeń	Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki
Mechanicy pojazdów samochodowych	Sprzedawcy i kasjerzy
Murarze i tynkarze	Technicy budownictwa
Nauczyciele języków obcych i lektorzy	Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących	
Nadwyżka poszukujących pracy	
Na 2022 rok nie przewidziano nadwyżki poszukujących pracy w żadnym zawodzie.	

Porównując poprzednie lata, skupiono się na zawodach, w których odnotowuje się duży deficyt oraz nadwyżkę poszukujących pracy.

Duży deficyt poszukujących pracy	Nadwyżka poszukujących pracy
2017	
Duży deficyt poszukujących pracy	Nadwyżka poszukujących pracy
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorcy
Operatorzy obrabiarek skrawających	Pracownicy administracyjni i biurowi
Pielęgniarki i położne	Pracownicy ds. ochrony środowiska i bhp
Pracownicy obsługi ruchu szynowego	Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji
Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki	
Szefowie kuchni	
Technicy elektrycy	

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

2018	
Duży deficyt poszukujących pracy	Nadwyżka poszukujących pracy
Cukiernicy	Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorcy
Fryzjerzy	Sekretarki i asystenci
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	
Murarze i tynkarze	
Piekarze	
Pielęgniarki i położne	
Robotnicy budowlani	
Sprzedawcy i kasjerzy	
2020	
Duży deficyt poszukujących pracy	Nadwyżka poszukujących pracy
Cukiernicy	Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorcy
Fryzjerzy	
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	
Kucharze	
Murarze i tynkarze	
Nauczyciele przedszkoli	
Piekarze	
Robotnicy budowlani	
Spawacze	
Sprzedawcy i kasjerzy	
Szefowie kuchni	
2021	
Duży deficyt poszukujących pracy	Nadwyżka poszukujących pracy
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	Pracownicy administracyjni i biurowi
Nauczyciele przedmiotów zawodowych	
2022	
Duży deficyt poszukujących pracy	Nadwyżka poszukujących pracy
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	Na 2022 rok nie przewidziano nadwyżki poszukujących pracy w żadnym zawodzie
Nauczyciele przedmiotów zawodowych	

Wśród zawodów nadwyżkowych w ostatnich latach przede wszystkim wskazuje się na pracowników administracyjnych i biurowych – wynika to z dużej rotacji ofert pracy w tym sektorze oraz faktu, że w dużej mierze dotyczą one zatrudnienia subsydiowanego (staże). W tej grupie zawodów pojawili się również gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorcy – liczba osób zainteresowanych wykonywaniem tego zawodu jest duża, natomiast liczba ofert pracy na lokalnym rynku niska, ponadto pracodawcy często preferują zatrudniać na te stanowiska osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności. **W 2022 roku nie prognozuje się nadwyżki poszukujących pracy, co należy uznać za pozytywne zjawisko.**

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Grupa zawodów deficytowych była nieco bardziej zróżnicowana na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Wśród zawodów, w których pracodawcom najtrudniej było znaleźć pracowników byli: **kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych**. Branża transportowa rozwija się, a oferty kierowane są również do cudzoziemców, podobnie jak w przypadku operatorów obrabiarek skrawających, mimo to obserwowany jest deficyt pracujących. Ponadto, jak wynika z przedstawionych danych, pojawiły się zawody z szeroko rozumianej **branży gastronomicznej** – szefowie kuchni, piekarze, kucharze czy cukiernicy. Deficyt w tej branży wynika m.in. z jej specyfiki – praca w weekendy, w późnych godzinach, niezadowalające zarobki, jak również z faktu, że osoby posiadające konkretne umiejętności często decydują się na prowadzenie własnego biznesu. Sporą grupę stanowią też zawody z **branży technicznej**, jak np. murarze i tynkarze, robotnicy budowlani, spawacze czy technicy elektrycy. Deficyt pracowników w tej grupie wynika przede wszystkim z nieaktualnych uprawnień pracowników, zbyt długiej przerwy w wykonywaniu zawodu, dezaktualizacji kwalifikacji, względów zdrowotnych, ale również rozwoju szarej strefy. Ponadto widoczna jest również luka pokoleniowa, czyli brak młodej wykwalifikowanej kadry – często są to osoby tylko po ukończeniu kursu, bez wymaganych umiejętności praktycznych. Prognozy na 2021 i 2022 rok jako zawody z dużym deficytem wskazywały **nauczycieli praktycznej nauki zawodu i nauczycieli przedmiotów zawodowych,** co wynika w większości przypadków z braku wystarczającej liczby specjalistów, jak również z niechęci do podejmowania pracy w szkole, m.in. z uwagi na niskie wynagrodzenie.

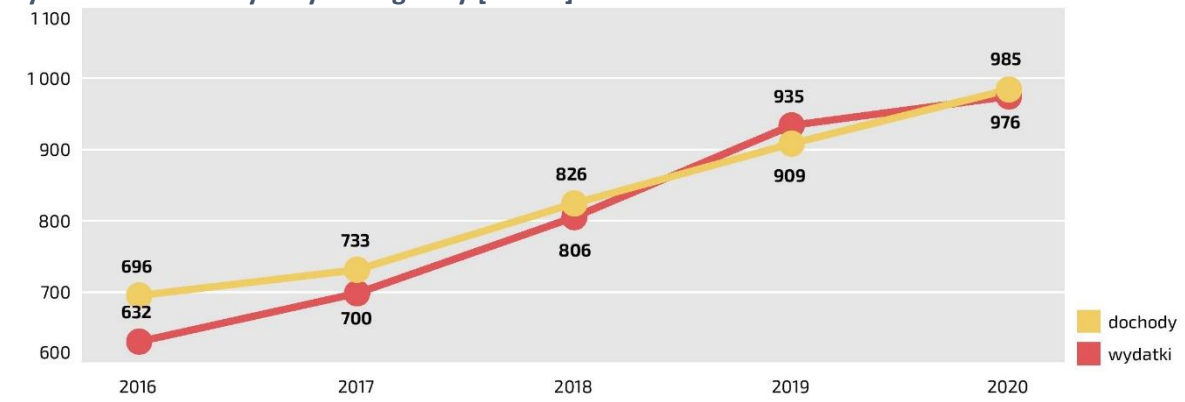
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

4.3. Finanse samorządowe

Analiza budżetu miasta Tychy ma na celu pokazanie sytuacji budżetowej miasta oraz zmian, jakie zaszły na przestrzeni ostatnich pięciu lat, tj. od 2016 do 2020 roku.

Wykres 63. Dochody i wydatki gminy [mln zł]

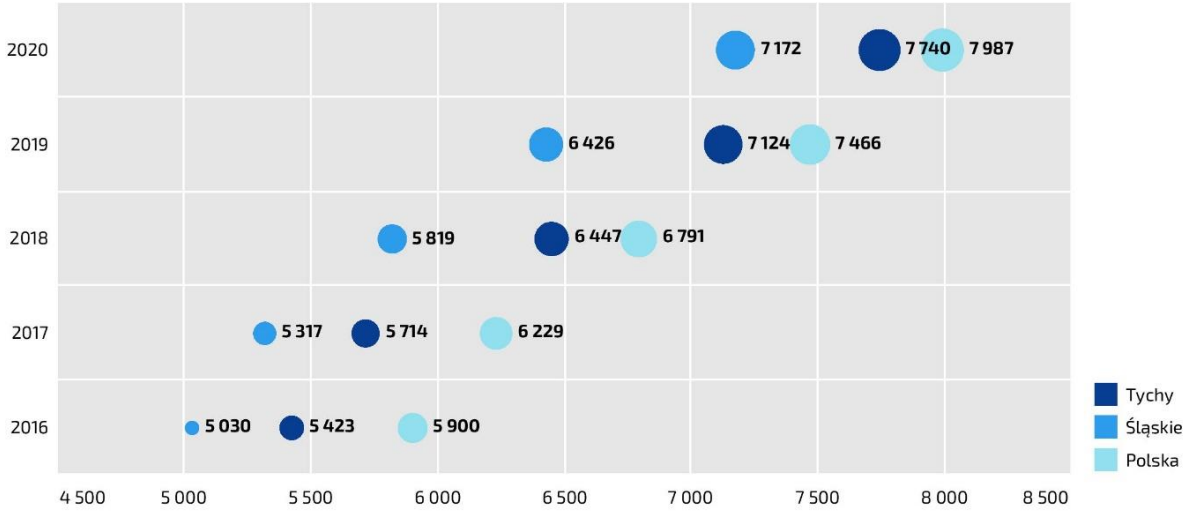

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Obserwowana nadwyżka budżetowa

Dochody budżetu miasta w 2020 roku wynosiły 985 mln zł i były o około 41,5% wyższe w stosunku do 2016 roku. W analizowanym okresie o blisko 55% wzrosły również wydatki budżetu miasta, które w 2020 roku wyniosły ponad 976 mln zł. **Sytuację budżetową miasta można uznać za korzystną**. W latach 2016-2020 w Tychach widoczna była nadwyżka budżetowa, jednakże różnica między dochodami a wydatkami z roku na rok się zmniejsza. Deficyt budżetowy odnotowano jedynie w 2019 roku, kiedy to wydatki przerosły dochody o około 26 mln zł. Przyrost wydatków w analizowanym okresie był wyższy, niż przyrost dochodów, co świadczy o niekorzystnej sytuacji i może zostać uznane za czynnik niepokojący, którego odzwierciedlenie widoczne będzie w najbliższych latach.

Wykres 64. Dochody gminy na 1 mieszkańca [zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

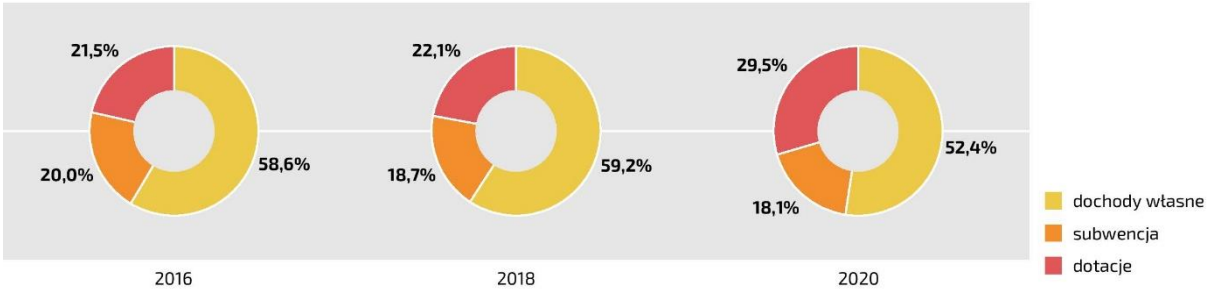
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

W Tychach w ostatnich pięciu latach konsekwentnie odnotowywano wzrost dochodów na 1 mieszkańca. W 2016 roku wynosiły one 5423 zł, a w 2020 roku wzrosły do 7740 zł. Obecnie dochody na 1 mieszkańca w mieście są wyższe niż wartość dla województwa śląskiego (7172 zł). W porównaniu do kraju (7987 zł), dochody na 1 mieszkańca w mieście są o około 250 zł niższe.

Analizując sytuację finansową miasta, skupiono się na dwóch poziomach: strukturze dochodów, która pozwala na ocenę stabilności i niezależności budżetu jednostki od sytuacji gospodarczej oraz na obiektywnej ocenie, która przedstawiona została za pomocą wskaźników oceny finansowej za lata 2018-2020, opracowywanej przez Ministerstwo Finansów.

Wykres 65. Struktura dochodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Po analizie wielkości dochodów skupiono się na ich strukturze. **W strukturze dochodów miasta Tychy niezmiennie od pięciu lat dominują dochody własne**, co należy uznać za pozytywne z uwagi na możliwość swobodnego dysponowania tymi środkami w zakresie realizacji zadań własnych.

Tabela 15. Dochody własne miasta i środki zewnętrzne pozyskane w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody własne [zł]	407 953 642	434 736 625	488 669 187	493 397 396	516 330 766
Środki zewnętrzne [zł]	30 782 277	21 255 944	41 955 313	107 045 336	137 916 301

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i Urzędu Miasta Tychy.

W 2020 roku dochody własne wynosiły około 516 mln zł i w strukturze źródeł dochodów stanowiły 52,4% (o 6,2 pp. mniej w stosunku do 2016 roku). Ich udział w 2020 roku zmalał względem roku 2016 na rzecz wzrostu znaczenia dotacji (jako dotacja celowa klasyfikowany jest m.in. program 500+). Na spadek udziału dochodów własnych w 2020 roku mogła mieć wpływ pandemia COVID-19 i wynikające z niej zmiany w polityce miejskiej (m.in. zwolnienie z czynszu za najem pomieszczeń i obiektów gminnych, zamknięcie obiektów kultury i sportu). W 2020 roku w strukturze źródeł dochodów na drugim miejscu były dotacje (29,5%[37]), a następnie subwencje (18,1%).

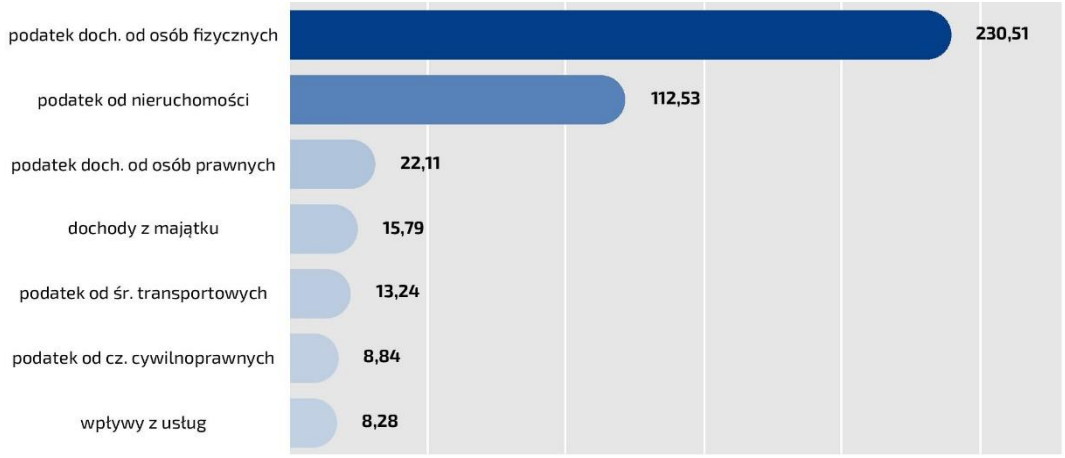
[37] W zestawieniu dotacje uwzględniają dotacje celowe z budżetu państwa, środki otrzymane ze źródeł pozabudżetowych i z funduszy celowych oraz dotacje z innych jednostek samorządu terytorialnego (bez środków z Unii Europejskiej).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

W analizowanym okresie rokrocznie wzrastały środki zewnętrzne pozyskane m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. W 2020 roku całkowita kwota środków zewnętrznych pozyskanych na finansowanie zadań bieżących oraz zadań inwestycyjnych wyniosła niemal 140 mln zł, co stanowi znaczną część dochodów miasta.

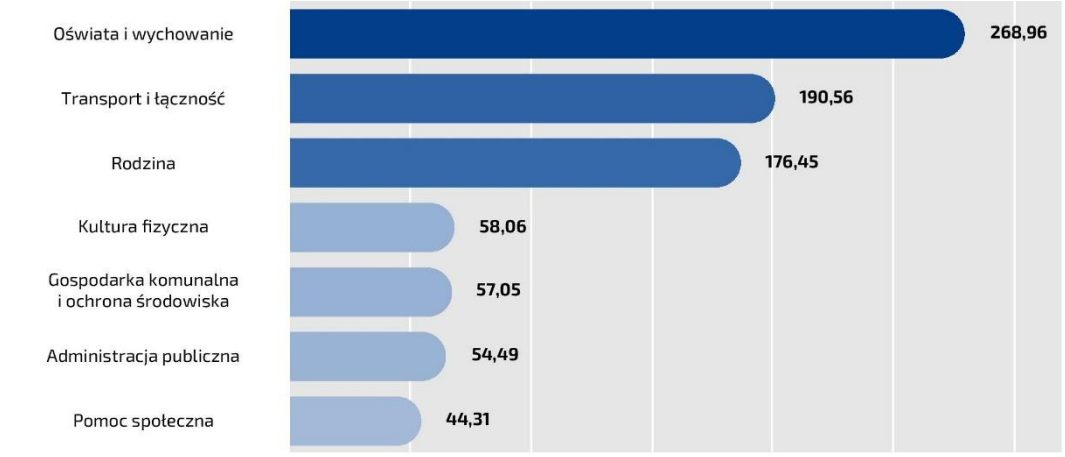
Wykres 66. Wybrane źródła dochodów własnych w 2020 roku [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na powyższym wykresie przedstawiono wybrane dochody własne. W kategorii dochodów własnych najważniejszym źródłem jest podatek od osób fizycznych – ponad 230 mln zł w 2020 roku. Drugim istotnym źródłem dochodów własnych jest podatek od nieruchomości (ponad 112 mln zł). Pozostałe odgrywają mniejszą rolę w kształtowaniu dochodów i budżetu miasta.

Wykres 67. Wybrane wydatki według Klasyfikacji Budżetowej w 2020 roku [mln zł]

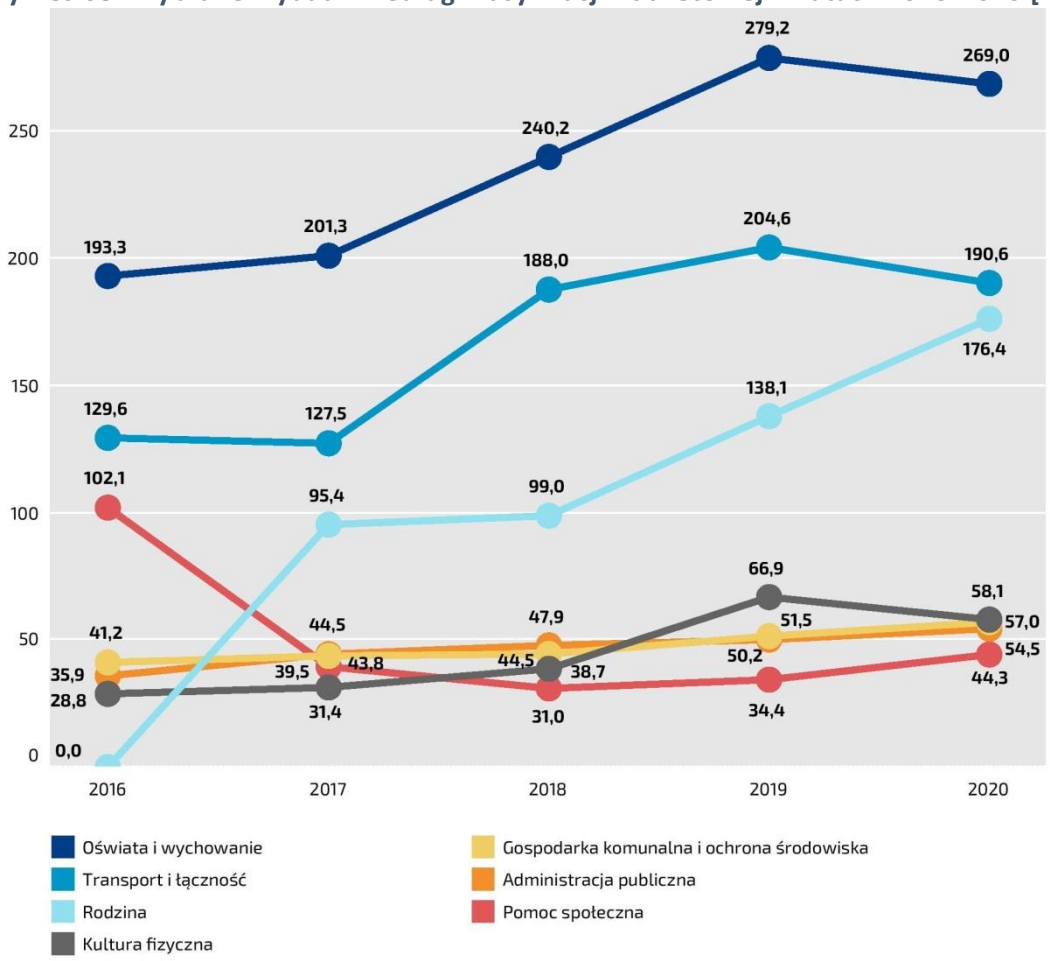
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2020 roku wydatki z budżetu miasta Tychy wyniosły prawie 976 mln zł. Na powyższym wykresie przedstawiono wybrane, podstawowe wydatki według Klasyfikacji Budżetowej w 2020 roku. Z analizy wydatków na poszczególne działy wynika, iż najwięcej w Tychach przeznaczono na oświatę i wychowanie (268,96 mln zł), następnie na transport i łączność (190,56 mln zł) oraz na rodzinę (176,45 mln zł).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 68. Wybrane wydatki według Klasyfikacji Budżetowej w latach 2016-2020 [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W strukturze wydatków w analizowanym okresie widoczny jest wzrost wydatków przeznaczonych na podstawowe sfery funkcjonowania miasta, a więc m.in. oświatę i wychowanie, transport i łączność, rodzinę, a także gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. Odnotowany w analizowanym okresie wzrost wydatków na infrastrukturę drogową, a także oświatę, był związany z realizacją kapitałochłonnych inwestycji dotyczących przebudowy drogi krajowej nr 44 oraz termomodernizacji placówek oświatowych. Znaczący wzrost widoczny był także w przypadku wydatków przeznaczonych na dział rodzina. Na dział rodzina w 2020 roku przeznaczono 176,4 mln zł. Odnotowany wzrost ma związek przede wszystkim z faktem, iż rok 2020 był pierwszym rokiem, w którym świadczenie z rządowego programu Rodzina 500+ było przyznawane również na pierwsze dziecko bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Zmniejszenie wydatków odnotowano natomiast w dziale pomoc społeczna, które w 2020 roku wyniosły 44,3 mln zł i były o 57,8 mln zł niższe niż w 2016 roku (102,1 mln zł).

W związku z pandemią COVID-19, w 2020 roku miasto zmuszone było do ponoszenia wcześniej nieplanowanych wydatków. Pokryto je, korzystając m.in. z rezerwy celowej na zadania z zakresu

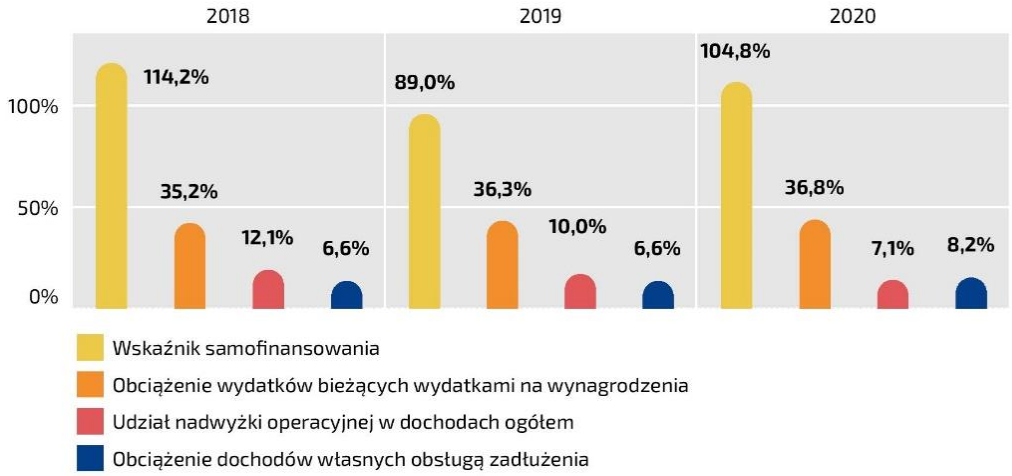
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

zarządzania kryzysowego, a także ograniczając część standardowych wydatków bieżących. Ponadto, korzystano ze źródeł zewnętrznych, takich jak dotacje z budżetu państwa oraz Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Analizę sytuacji finansowej Tychów oparto również na wskaźnikach oceny finansowej gminy opracowanych przez Ministerstwo Finansów.

Wykres 69. Wskaźniki oceny finansowej gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W niniejszej diagnozie posłużono się analizą następujących wskaźników:

Wskaźnik samofinansowania

Wartość tego wskaźnika informuje o tym, w jakim stopniu jednostka samorządu terytorialnego finansuje inwestycje środkami własnymi, czyli zdolność do samofinansowania. Na wartość tego wskaźnika składa się relacja dochodów majątkowych i nadwyżki operacyjnej do wydatków majątkowych. Wyższa wartość może świadczyć o mniejszym ryzyku utraty płynności finansowej w związku z nadmiernymi kosztami obsługi zadłużenia, ale również o niskim poziomie realizowanych inwestycji w stosunku do możliwości. Wskaźnik ten zmniejszył się z 114,2% w 2018 roku do 89,0% w 2019 roku, co oznacza, że gmina zwiększyła nakłady na wydatki majątkowe. Rok później nastąpił wzrost i wartość wskaźnika wynosiła 104,8%. Zmiana w tym zakresie wiąże się przede wszystkim z wysiłkiem inwestycyjnym ponoszonym przez gminę w ostatnich latach.

Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń

Wysoki poziom wydatków przeznaczanych na wynagrodzenia negatywnie wpływa na zarządzanie budżetem miasta ze względu na trudności i brak możliwości ograniczenia oraz restrukturyzacji tego rodzaju wydatków. W 2020 roku wskaźnik wyniósł 36,8%, a wzrost odnotowany względem 2018 roku był równy 1,6 pp. Średnia wartość tego wskaźnika dla miast na prawach powiatu była równa 41,5%, a maksymalna wartość wynosiła 50,7%. Można zatem uznać, że sytuacja w Tychach jest lepsza niż średnia dla miast na prawach powiatu.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem

Przez nadwyżkę operacyjną rozumie się dodatnią wartość wyniku bieżącego, czyli wyższą kwotę dochodów niż wydatków, która wskazuje na zdolności i możliwości jednostki do spłaty zobowiązań lub do finansowania wydatków o charakterze inwestycyjnym. Wybrany wskaźnik określa stopień, w jakim jednostka mogłaby zaciągnąć nowe zobowiązania, w stosunku do osiąganych dochodów. Wyższa wartość wskaźnika świadczy o większych możliwościach inwestycyjnych/większej możliwości zwiększenia wydatków bieżących. Ujemna wartość świadczy o tym, że jednostka samorządu terytorialnego nie wypracowuje nadwyżki operacyjnej. W przypadku Tychów wartość tego wskaźnika jest dodatnia (12,1% w 2018 roku), chociaż systematycznie spada, osiągając w 2020 roku wartość 7,1%. Oznacza to, iż zdolności inwestycyjne bazujące na środkach własnych miasta zmniejszają się.

Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia

W ramach tego wskaźnika uwzględnia się odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz spłatę rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek. Wyższa wartość tego wskaźnika może wskazywać na ryzyko wystąpienia trudności w regulacji zobowiązań finansowych jednostki. Wskaźnik ten w latach 2018 i 2019 utrzymywał się na tym samym poziomie (6,6%), a w 2020 roku wzrósł do 8,2%, co należy uznać za niekorzystne. Aktualnie jednak Tychy znajdują się w granicach bezpieczeństwa finansów i nie są zagrożone niewypłacalnością.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5. Diagnoza sfery przestrzennej

5.1. Zasoby mieszkaniowe

W niniejszym rozdziale przeanalizowano kwestie dotyczące rozwoju budownictwa mieszkaniowego, dostępności i wielkości zasobów mieszkaniowych w mieście, ich stanu technicznego i wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne. Polityka mieszkaniowa, będąca częścią polityki społecznej, ma na celu zbadanie i ocenę skali problemów oraz zapotrzebowania na mieszkania, a także wyrównywanie szans społecznych w zakresie ich dostępności. Tychy z uwagi na zlokalizowanie przy głównych ciągach komunikacyjnych, wysoką dostępność komunikacyjną, a także sąsiedztwo większych ośrodków są postrzegane jako miasto atrakcyjne do zamieszkania.

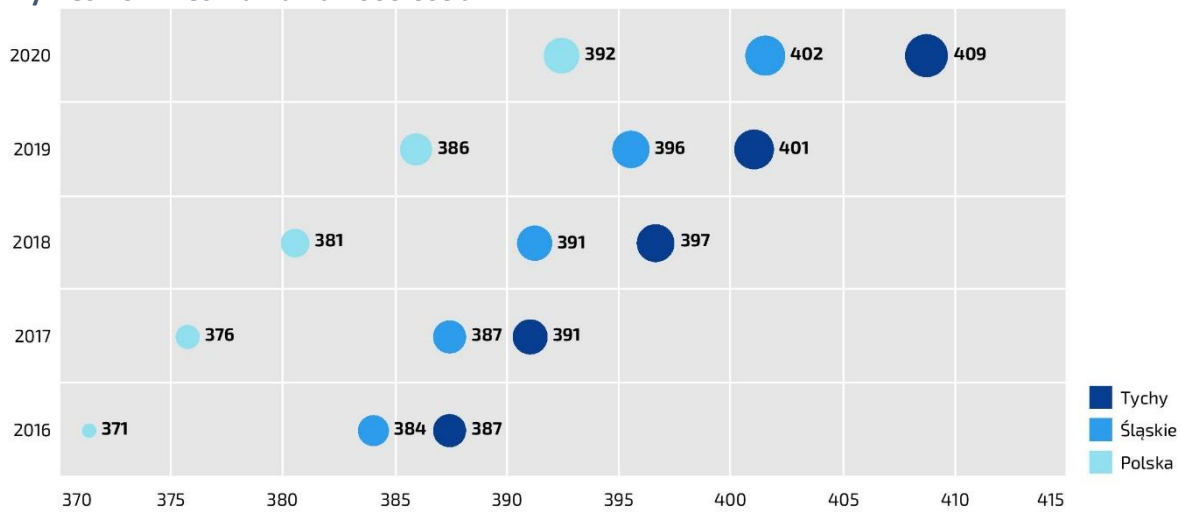
Tabela 16. Liczba mieszkań w Tychach w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	49 729	50 129	50 696	51 165	51 858

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W gminie widoczna jest rozbudowa zasobu mieszkaniowego. Wzrost liczby mieszkań ogółem w 2020 roku w stosunku do 2016 roku wynosił ponad 2 tys., a liczba mieszkań w 2020 roku była równa 51 858.

Wykres 70. Mieszkania na 1000 osób

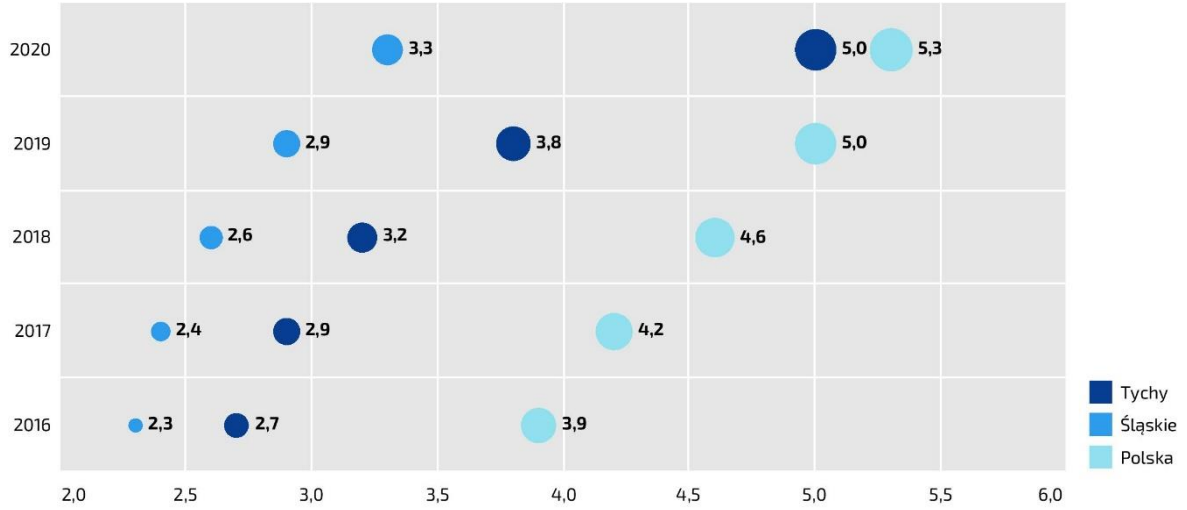
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przeliczeniu na 1000 osób wartość wskaźnika w 2020 roku wynosiła 409 i była wyższa niż wartość dla Polski (392) i zbliżona do wartości wojewódzkiej (402). Przedstawione dane świadczą o rozwoju polityki mieszkaniowej.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 71. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik dotyczący średniej trzyletniej liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób również jest wysoki – w 2020 roku wynosił 5,0, był zbliżony do średniej krajowej (5,3) i wyższy niż średnia dla województwa (3,3). Zauważalny był również większy przyrost wartości wskaźnika. W ostatnich pięciu latach zmiana wyniosła 2,3 w przypadku Tychów, podczas gdy dla Polski i województwa śląskiego odnotowano wzrost odpowiednio o 1,4 i 1,0.

Analizując dane udostępnione przez Wydział Gospodarki Lokalowej Urzędu Miasta Tychy, można zauważyć, że wśród gminnych zasobów mieszkaniowych w mieście dominują mieszkania komunalne. Ich liczba w 2020 roku była równa 4496. Drugie w kolejności są mieszkania z najmem socjalnym, których liczba w ostatnich pięciu latach uległa zmniejszeniu z 514 do 475. W Tychach najmniej jest mieszkań chronionych – w 2020 roku ich liczba była równa 11.

Tabela 17. Gminne zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania komunalne	4 675	4 542	4 461	4 458	4 496
Mieszkania socjalne	514	536	516	517	475
Mieszkania chronione	11	11	10	9	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Lokalowej Urzędu Miasta Tychy i BDL GUS.

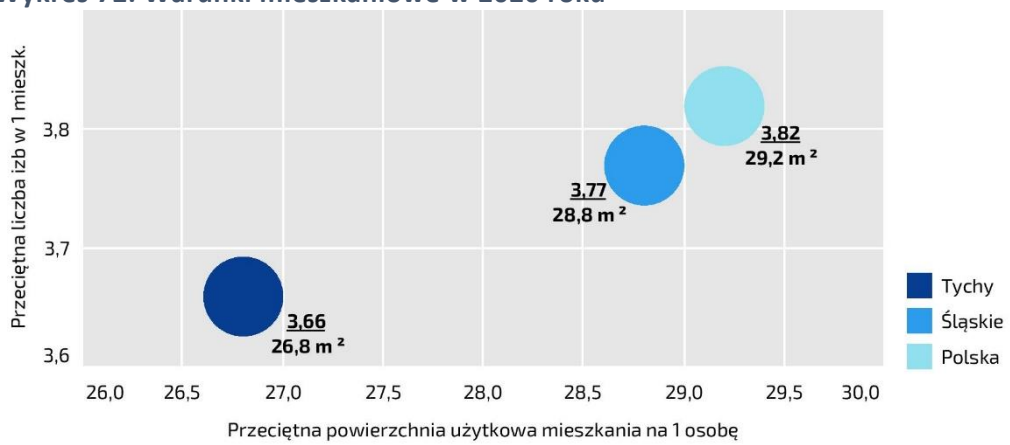
Wskazane wyżej lokale przewidziane są dla osób, których nie stać na kupno czy wynajem mieszkania na rynku, a ich sytuacja materialna jest trudna. Mieszkania chronione, będące formą pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnością, osób starszych i przewlekle chorych mają zapewnić osobom w nim zamieszkującym przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

w społeczeństwie lub zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie z najmem socjalnym otrzymują natomiast osoby znajdujące się w wyjątkowo złej sytuacji materialnej. Z uwagi na starzenie się społeczności, ważna jest rozbudowa gminnych zasobów mieszkaniowych, w szczególności mieszkań chronionych.

Wykres 72. Warunki mieszkaniowe w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Porównując warunki mieszkaniowe można zauważyć, że w Tychach przedstawiają się one nieco gorzej w odniesieniu do województwa śląskiego i kraju. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2020 roku w Tychach wynosiła 26,8 m^2, w przypadku województwa to 28,8 m^2, a w kraju osiągnęła średnią wartość 29,2 m^2. Podobnie jest w przypadku liczby izb w 1 mieszkaniu – ich przeciętna liczba dla Tychów była na poziomie 3,66, a nieco więcej odnotowano w województwie (3,77). Największa przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu dotyczy kraju i wynosi 3,82.

Tabela 18. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2020 roku

Wyszczególnienie	Udział mieszkań wyposażonych w wodociąg	Udział mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany	Udział mieszkań wyposażonych w łazienkę	Udział mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	Udział mieszkań wyposażonych w gaz sieciowy
Tychy	99,8%	99,8%	99,6%	98,3%	84,8%
Województwo śląskie	98,8%	95,6%	94,0%	82,4%	66,4%
Polska	97,0%	94,0%	91,8%	83,1%	57,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

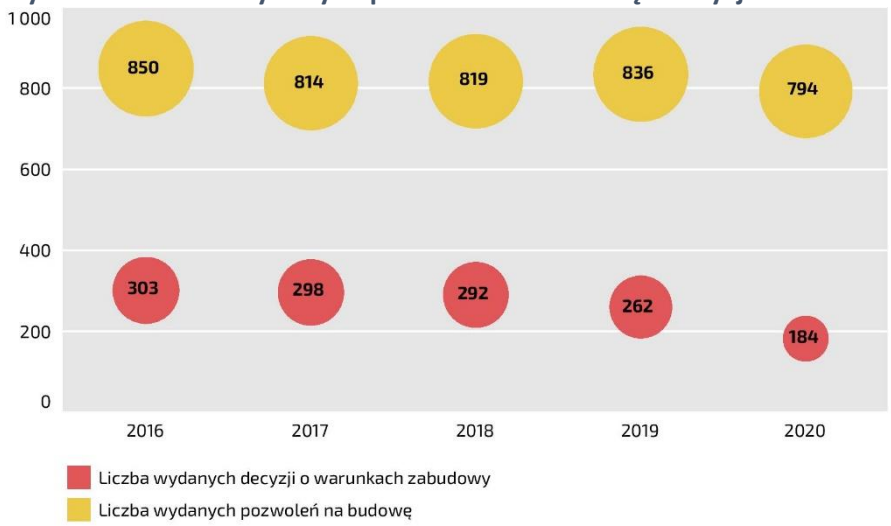
Badając warunki mieszkaniowe skupiono się również na dostępności i wyposażeniu mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. Niemal wszystkie mieszkania posiadają dostęp do wodociągu oraz wyposażone są w ustęp spłukiwany i łazienkę. Bardzo dobrze rozwinięta jest również sieć centralnego ogrzewania – w 2020 roku 98,3% mieszkań było wyposażonych w tego rodzaju instalację, co było wynikiem wyższym w porównaniu do wyniku województwa (82,4%) i kraju (83,1%). Nieco gorzej

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

przedstawia się wyposażenie w instalacje gazu sieciowego – dotyczy to blisko 85% mieszkań, ale wartość ta była wyższa niż w województwie (66,4%) i kraju (57,2%), co świadczy o tym, że dostępność i rozwój sieci jest w mieście na wyższym poziomie. Przemawiają za tym również prowadzone remonty. Według danych BDL GUS w 2020 roku dokonano remontu w 98 mieszkaniach komunalnych w celu podwyższenia ich standardu i zapewnieniu dostępności do centralnego ogrzewania i gazu sieciowego.

Wykres 73. Liczba wydanych pozwoleń na budowę i decyzji o warunkach zabudowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budownictwa i Wydziału Planowania Przestrzennego i Urbanistyki Urzędu Miasta Tychy.

Analizując dane Wydziału Budownictwa i Wydziału Planowania Przestrzennego i Urbanistyki Urzędu Miasta Tychy, można zauważyć stopniowy spadek liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. W 2020 roku wydano 184 takie decyzje (mniej o prawie 40% w stosunku do 2016 roku). Spadek ten może być związany ze wzrostem powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i przeznaczeniem terenu pod konkretne inwestycje.

Tabela 19. Pozwolenia wydane na budowę w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Pozwolenia na budowę ogółem	850	814	819	836	794
Pozwolenia na budowę budynków jednorodzinnych	115	120	136	146	135

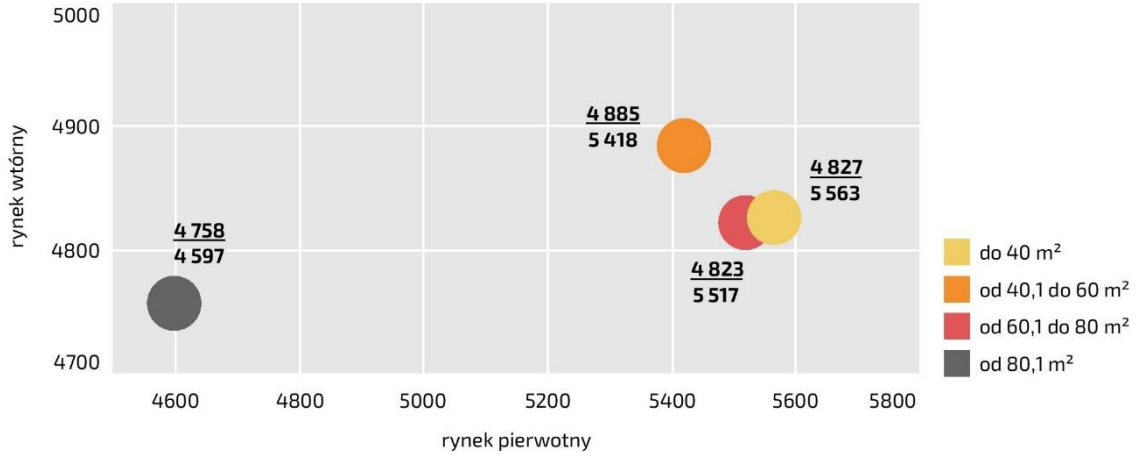
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ostatnich pięciu latach widoczny jest również spadek liczby wydanych pozwoleń na budowę, z 850 w 2016 roku do 794 w 2020 roku, w tym 135 na budowę nowych budynków jednorodzinnych. W tym roku powierzchnia gruntów pozostających w zasobie gminy pod budownictwo mieszkaniowe według danych BDL GUS była równa 2,2 ha.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

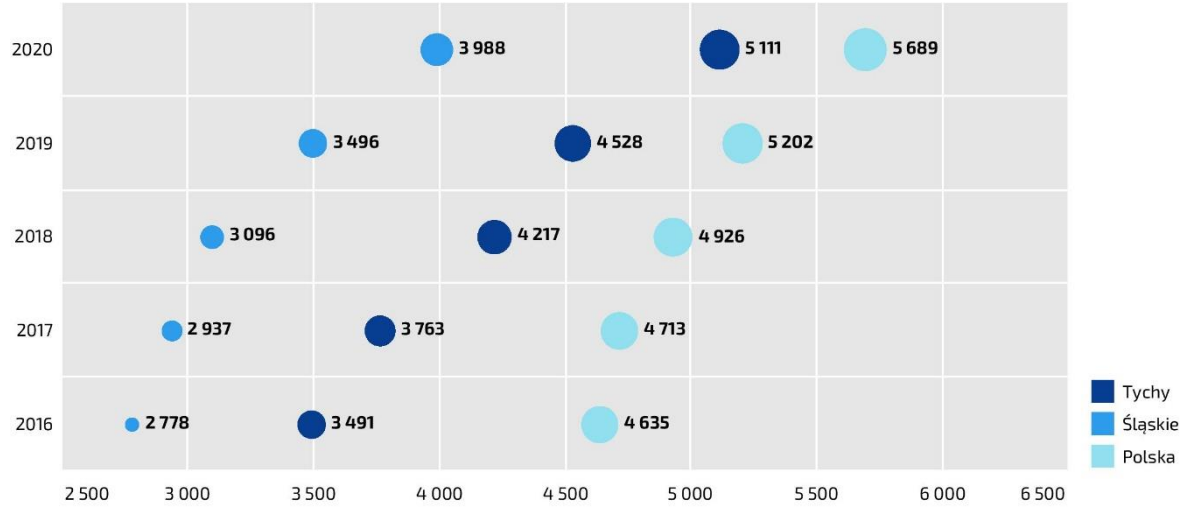
Wykres 74. Średnia cen za 1 m2 lokali mieszkalnych sprzedanych w 2020 roku [zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W celu oceny rynku nieruchomości w mieście Tychy posłużono się analizą cen za 1 m^2 lokali mieszkalnych. Można zauważyć, że ceny na rynku pierwotnym[38] są wyższe niż na rynku wtórnym[39], w przypadku mniejszych lokali (do 80 m^2). Nieznaczna przewaga i większe ceny na rynku wtórnym obserwuje się w przypadku lokali większych niż 80 m^2. W 2020 roku cena za 1 m^2 na rynku wtórnym wynosiła 4758 zł, natomiast na rynku pierwotnym była niższa i wynosiła 4597 zł. Z analizy danych wynika, że w przypadku rynku wtórnego najdroższe są mieszkania mające od 40,1 m^2 do 60 m^2 powierzchni, natomiast w przypadku rynku pierwotnego – mieszkania o powierzchni do 40 m^2.

Wykres 75. Średnia cen za 1 m2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych [zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

[38] Rynek pierwotny oznacza nowe nieruchomości, nieużywane mieszkania, domy sprzedawane przez deweloperów.

[39] Rynek wtórny oferuje lokale, które w momencie trafienia do sprzedaży są w posiadaniu innej osoby, obejmuje nieruchomości, które już wcześniej były użytkowane.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Średnia cena za metr kwadratowy lokali sprzedanych w ramach transakcji rynkowych wzrasta i jest wyższa niż wartość dla województwa śląskiego, ale niższa niż średnia dla kraju. W 2020 roku dla Tychów wynosiła 5111 zł.

Gmina posiada *Strategię rozwoju mieszkalnictwa Miasta Tychy na lata 2015-2020+*, w której przedstawiono następującą wizję: Tychy jako atrakcyjne miejsce zamieszkania, gmina z wszechstronną ofertą realizacji potrzeb mieszkaniowych, tworząca dobre warunki do inwestowania w budownictwo indywidualne, na sprzedaż i wynajem. Poniżej przedstawiono priorytety strategiczne w tym zakresie:

I	Rozwinięty rynek mieszkaniowy
II	Zrewitalizowane zasoby mieszkaniowe
III	Efektywna gospodarka mieszkaniowym zasobem gminy

Z punktu widzenia prowadzenia gospodarki mieszkaniowej, kluczowy jest rozwój zasobu mieszkaniowego, w szczególności w postaci mieszkań chronionych i z najmem socjalnym, szczególnie istotnego z uwagi na starzenie się społeczności lokalnej.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5.2. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja

W mieście obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy przyjęte Uchwałą Nr 0150/III/40/2002 Rady Miasta Tychy z dnia 18 grudnia 2002 r. (najnowszą zmianę w studium dotyczącą modyfikacji kierunków zagospodarowania w czterech obszarach wprowadzono w grudniu 2020 roku). Określa ono politykę przestrzenną gminy i najważniejsze kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Ponadto w zakresie planowania przestrzennego wskazuje się również miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które stanowią podstawę do wydawania decyzji administracyjnych.

Tabela 20. Plany zagospodarowania przestrzennego w mieście Tychy

Wyszczególnienie	Plany zagospodarowania przestrzennego ogółem	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem
2016	75	19,4%
2017	86	25,3%
2018	89	27,2%
2019	97	29,8%
2020	103	32,6%
2021	108	35,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2021 roku w mieście obowiązywały 108 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które obejmowały 35,6% jego powierzchni. W analizowanych latach odnotowano wzrost w liczbie obowiązujących planów rzędu 44%, co należy uznać za korzystne, ze względu na umożliwienie sprawniejszego prowadzenia procesów inwestycyjnych oraz większej kontroli gminy w zakresie planowania przestrzennego.

Analizując kwestie związane z planowaniem przestrzennym warto również skupić się na obowiązującym **Programie Rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023 (PRT)**. Na tyski obszar rewitalizacji składają się cztery podobszary: 1 (A – osiedle Anna), 6 (Czułów i Zwierzyniec Zachodni), 11 (H – osiedle Honorata i Ł –osiedle Łucja) oraz 16 (N – osiedle Natalia i O – osiedle Olga).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Dla każdego ze wskazanych podobszarów uzgodniono odrębną wizję wyprowadzenia ze stanu kryzysowego. Zjawiska i potrzeby rewitalizacyjne, które zdiagnozowane zostały na tych obszarach uzasadniają przyjęcie trzech operacyjnych celów programu:

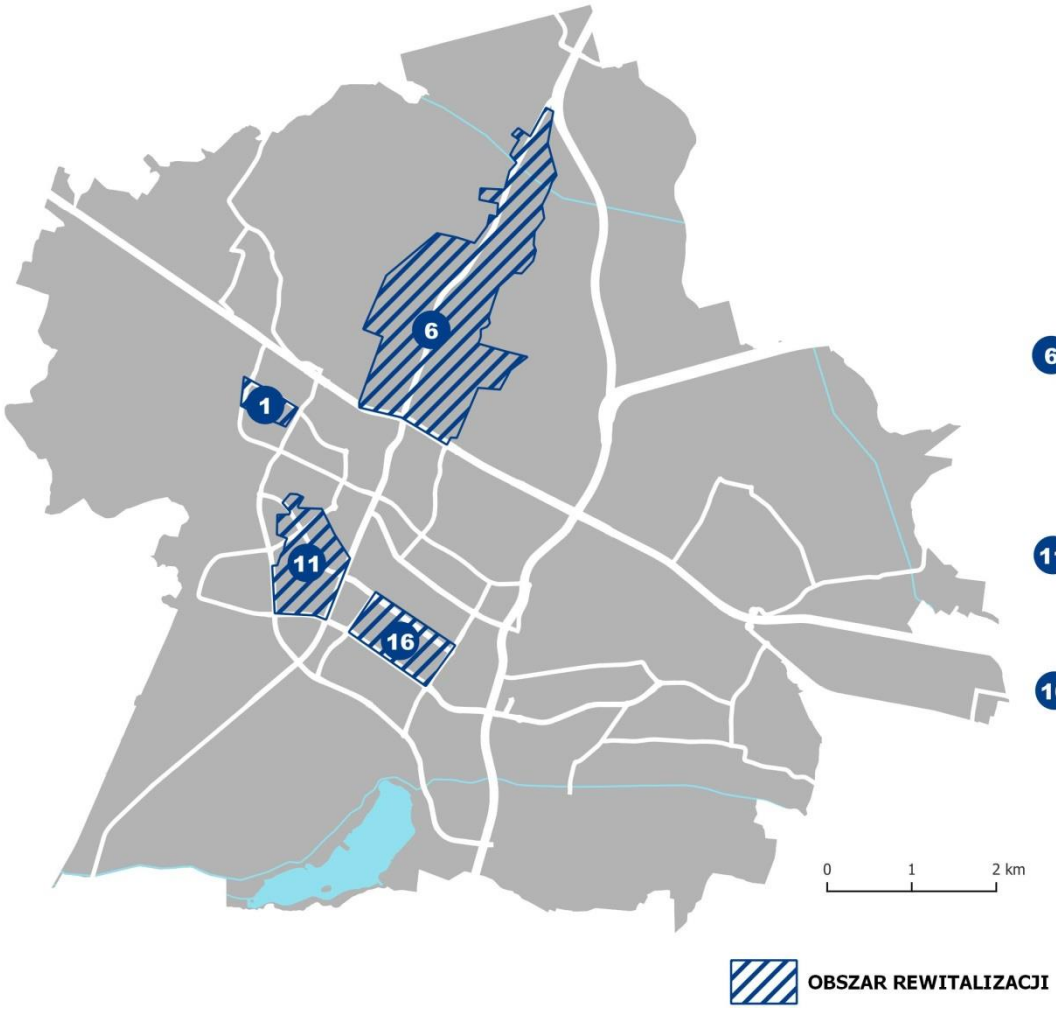
1	Skuteczne wsparcie w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji oraz długofalowe przeciwdziałanie kumulacji niekorzystnych zjawisk społecznych.
2	Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3	Zwiększenie walorów funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

W aktualnie obowiązującej wersji PRT (aktualizacja z 2019 roku) znajduje się 31 projektów rewitalizacyjnych, których łączny koszt wynosi 113 862 933,71 zł, przy perspektywie zrealizowania programu do 2023 roku. Poniżej przedstawiono mapę podstawowych działań rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Rysunek 6. Podstawowe działania rewitalizacyjne w mieście Tychy

PODSTAWOWE DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE:

1 PODOBSZAR 1

BAZA - BANK AKTYWNYCH LUDZI MIASTA
POTAŃCÓWKI NA OSIEDLU A
RENOWACJA OSIEDLA A
KULTOWE OSIEDLE A - osiedle A przyjazne twórcom
JUBILEUSZ OSIEDLA A
KŁADKA - SKWER MŁYNA. TOŻSAMOŚĆ, INTEGRACJA, WYPOCZYNEK
MULTIINTEGRA
THE TOWER
Turniej Polonia Tychy Cup im. Karola Grzesika dla dzieci z osiedla A oraz mecz pokazowy z legendami sportu w Tychach
Strefa Akceleracji B+R i Aktywizacji w Browarze Obywatelskim
Strefa Akceleracji i Aktywizacji w Browarze Obywatelskim (projekt szkoleniowo-stażowy – EFS)
Strefa Akceleracji Społecznej – projekt EFS
Centrum Nieelitarnej Sztuki Multimedialnej wraz z otoczeniem
Centrum Nieelitarnej Sztuki Multimedialnej poszerza horyzonty (projekt EFS)

6 PODOBSZAR 6

OSADA ZDROWO NA SPORTOWO
PO CO NAM OBRAZY
POZNAJEMY OSADĘ
TERMOMODERNIZACJA DZIELNICY OSADA W TYCHACH
ZAGOSPODAROWANIE TERENU OSADY
CENTRUM ANIMACJI SPOŁECZNO-KULTURALNEJ OSADA - ROZBUDOWA ŚWIETLICY ŚRODOWISKOWEJ

11 PODOBSZAR 11

AKTYWNY JAWOREK – budowa wielofunkcyjnych stref aktywności sportowo-rekreacyjnych
BAZA I PORTAL TYSKICH NGO
POZNAJ SĄSIADA – wspólne działanie w praktyce

16 PODOBSZAR 16

BAZA I PORTAL TYSKICH NGO
POZNAJ SĄSIADA – wspólne działanie w praktyce
PRZEBUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO OŚ. N-O
ZIELONA OŚ - CENTRUM
ZIELONA OŚ - OSIEDLA N i O

WSZYSTKIE PODOBSZARY:

CUS - CENTRUM USŁUG SPOŁECZNOŚCIOWYCH (EFS)
JAK SZUKAĆ PRACY
KULTURA OSIEDLA - OSIEDLE KULTURY
UTWORZENIE CENTRUM USŁUG SPOŁECZNOŚCIOWYCH ORAZ MIESZKAŃ CHRONIONYCH W TYCHACH (EFRR)
WŁASNA FIRMA - NOWE MOŻLIWOŚCI

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Tychy są jednym z większych miast w województwie śląskim pod względem liczby mieszkańców. **Wchodzą w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.** Struktura gospodarcza obszaru jest zróżnicowana. Jest on silnym ośrodkiem naukowym i badawczo-rozwojowym, a także zapewnia dostęp do usług wyższego rzędu. Z uwagi na przekształcenia i przeobrażenia obszaru, kluczowe jest wsparcie działań ukierunkowanych na metropolizację, wzmacnianie w zakresie dostępności inwestycyjnej, m.in. poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej wewnętrznej i zewnętrznej, a także realizację przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska.

Z uwagi na przynależność Tychów do związku metropolitalnego poniżej przywołano cele wskazane w **Programie działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022,** przewidziane do realizacji w gminach tworzących GZM:

1	Kształtowanie ładu przestrzennego, zrównoważona zielona metropolia
2	Rozwój publicznego transportu zbiorowego, zrównoważona mobilność miejska
3	Rozwój społeczny i gospodarczy obszaru związku metropolitalnego
4	Promocja związku metropolitalnego i jego obszaru
5	Rozwój instytucjonalny

Przedstawione cele będą realizowane za pomocą działań strategicznych, wśród których można wskazać istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego w mieście Tychy, jak również w całej metropolii, opracowanie Ramowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5.3. Infrastruktura, transport i łączność oraz sport i rekreacja

W niniejszym rozdziale przeanalizowano stan infrastruktury technicznej w mieście oraz skupiono się na analizie sytuacji transportowej i oferty sportowo-rekreacyjnej.

5.3.1. Infrastruktura

Długość sieci rozdzielczej (kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej) na 100 km^2 w porównaniu do wartości wojewódzkiej czy krajowej jest dużo wyższa w Tychach, przy czym najdłuższa w przypadku sieci wodociągowej – 563 km.

Tabela 21. Sieć kanalizacyjna, wodociągowa i gazowa

Rodzaj sieci	Sieć kanalizacyjna		Sieć wodociągowa		Sieć gazowa	
	Sieć rozdzielcza na 100 km^2	Udział ludności korzystającej z sieci	Sieć rozdzielcza na 100 km^2	Udział ludności korzystającej z sieci	Sieć rozdzielcza na 100 km^2	Udział ludności korzystającej z sieci
Tychy	452 km	100,0%	563 km	100,0%	420 km	84,9%
Województwo śląskie	141 km	78,9%	180 km	95,9%	138 km	64,4%
Polska	54 km	71,5%	100 km	92,2%	45 km	54,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Infrastruktura w mieście w zakresie dostępności do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej jest dobrze rozwinięta. Wszyscy mieszkańcy objęci są dostępem do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Odsetek osób korzystających z sieci gazowej wynosił w 2020 roku 84,9%, a wskaźnik ten jest znacząco wyższy w porównaniu do średniej dla województwa (64,4%) i kraju (54,2%).

Tychy zaopatrywane są w energię elektryczną z elektrowni systemowych (które wchodzą w skład Krajowego Systemu Elektroenergetycznego) przez stacje elektroenergetyczne Kopanina i Bieruń. W 2020 roku liczba odbiorców energii elektrycznej była równa 53 079, odnotowano wzrost w ostatnich pięciu latach o ponad 7%. Wraz ze wzrostem liczby odbiorców energii wzrasta również zużycie energii elektrycznej, które w 2020 roku wyniosło 96 660,28 MWh, a więc o ponad 5 000 MWh więcej w porównaniu do 2016 roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, zużycie energii elektrycznej w 2020 roku było równe 759,27 kWh.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Tabela 22. Sieć elektryczna w Tychach

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba odbiorców energii elektrycznej [osoby]	49 499	50 986	51 701	52 271	53 079
Zużycie energii elektrycznej [MWh]	91 319,11	93 146,82	93 022,47	92 961,51	96 660,28
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [MWh]	711,12	726,63	726,46	728,17	759,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zapewnieniem i dostawą ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania w mieście zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. w Tychach. Ponadto, w Tychach funkcjonuje TAURON Ciepło S.A. Zakład Wytwarzania Tychy, który posiada jeden z najnowocześniejszych w Europie bloków ciepłowniczych o mocy 50 MWe i 86 MWt z kotłem fluidalnym i turbiną ciepłowniczo-kondensacyjną, wytwarzający ciepło w skojarzeniu z energią elektryczną w wysokosprawnej kogeneracji. Dzięki temu węgiel spalany jest bardzo efektywnie i ekologicznie.

Liczba kotłowni[40] w 2020 roku była równa 82, w stosunku do 2016 roku odnotowano przyrost o 45. W ostatnich pięciu latach zwiększyła się również długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej, która w 2020 roku była równa 116 km. Sprzedaż energii cieplnej z roku na rok się zmniejsza, w 2020 roku wyniosła 3 026 326 GJ, w tym 91% przypada na budynki mieszkalne.

Tabela 23. Ciepłownictwo w Tychach

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba kotłowni	37	56	55	87	82
Długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej [km]	111,4	111,7	112,6	114,4	116,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

[40]Według definicji GUS – Kotłownie - Budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele ogrzewania lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

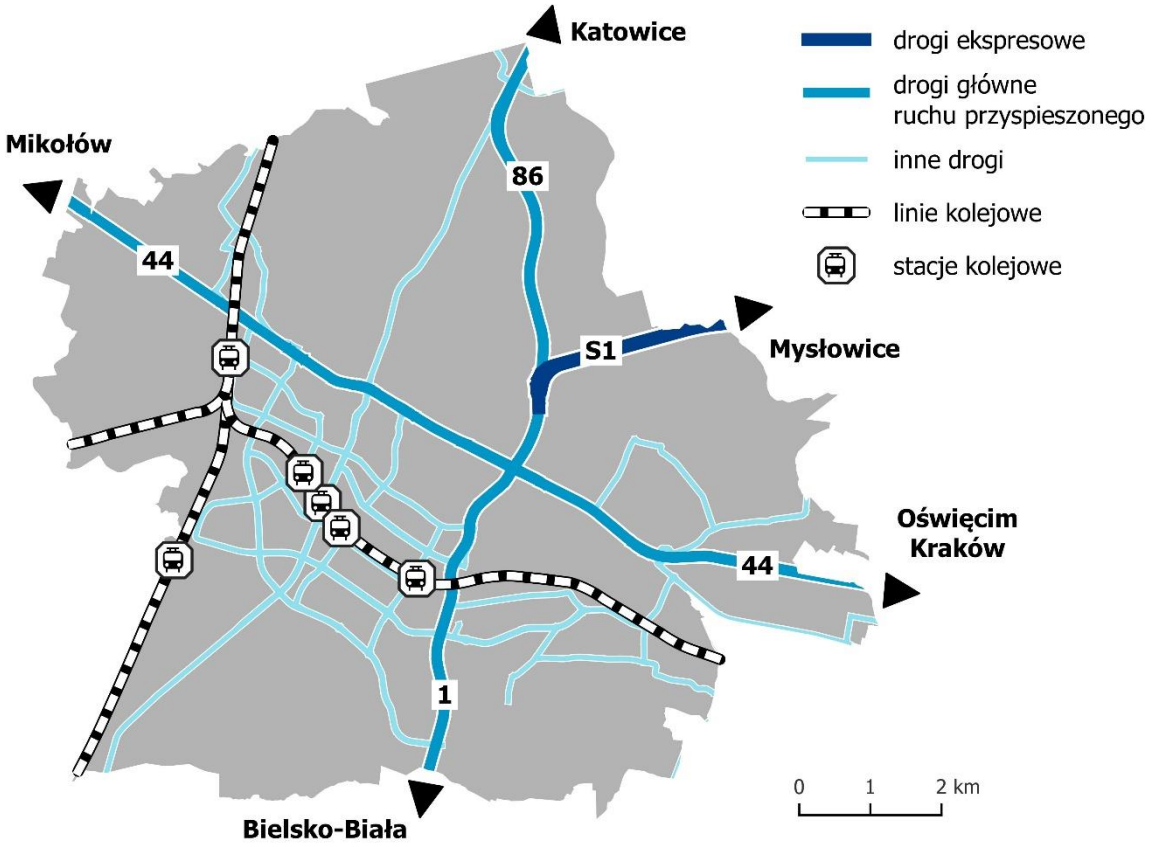
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5.3.2. Transport i łączność

Tyska sieć dróg w 2020 roku obejmowała prawie 290 km, w tym m.in. ok. 179 km dróg gminnych, ok. 88 km powiatowych i ok. 23 km krajowych. Główne drogi zlokalizowane na terenie miasta Tychy to:

●	DK1 – odcinek Tychy-Bielsko-Biała, będąca częścią międzynarodowego szlaku E75 (Norwegia-Grecja),
●	DK44 – relacja Gliwice-Kraków,
●	DK86 – relacja Podwarpie-Tychy,
●	S1 – wschodnia obwodnica GOP – relacja Tychy-Podwarpie.

Rysunek 7. Układ sieci transportowej w mieście Tychy

Źródło: opracowanie własne.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Poniżej przedstawiono dane dotyczące publicznych dróg gminnych i powiatowych w Tychach.

Tabela 24. Drogi według typu nawierzchni w Tychach w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020
Drogi publiczne gminne [km]		175,2	175,2	177,5	177,5	178,6
W tym:	o nawierzchni twardej	147,4	147,4	149,6	149,6	150,7
	o nawierzchni gruntowej	27,8	27,8	27,9	27,9	27,9
Drogi publiczne powiatowe [km]		85,8	85,8	88,4	88,4	88,4
W tym:	o nawierzchni twardej	85,0	85,0	87,6	87,6	87,6
	o nawierzchni gruntowej	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Całkowita długość dróg (gminne i powiatowe) [km]		261,0	261,0	265,9	265,9	267,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Większość tyskich dróg posiada nawierzchnię twardą, to około 90% wszystkich dróg. Drogi o nawierzchni gruntowej stanowią mniejszość – około 10%. Widoczne jest prowadzenie inwestycji z zakresu rozwoju infrastruktury drogowej, w ostatnich pięciu latach całkowita długość dróg zwiększyła się o około 5 km.

Zadania związane z utrzymaniem i modernizacją dróg prowadzone są przez Miejski Zarząd Ulic i Mostów (MZUiM), który jest jednostką organizacyjną Urzędu Miasta.

W 2020 roku w mieście realizowano wiele inwestycji drogowych mających na celu modernizację i rozwój infrastruktury oraz podniesienie bezpieczeństwa na drogach.

Największe inwestycje realizowane w Tychach w latach 2016-2020	
●	Budowa centrum przesiadkowego u zbiegu ulic Wyszyńskiego i Edukacji
●	Inteligentny System Zarządzania i Sterowania ruchem w Tychach
●	Budowa bezkolizyjnego węzła drogowego w rejonie ul. Turyńskiej i ul. Oświęcimskiej
●	Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim
●	Budowa bezkolizyjnego węzła drogowego w rejonie ul. Turyńskiej i ul. Oświęcimskiej
●	Połączenie ul. Grota Roweckiego z ul. Oświęcimską

Część zadań inwestycyjnych jest na etapie planu lub pozwolenia na budowę. W 2020 roku było to około 11 projektów. W tym samym roku przeprowadzono szereg bieżących remontów i napraw – wypełniono ubytki w jezdniach o łącznej powierzchni ponad 7000 m^2, ułożono asfaltowe nakładki na łącznej długości 7,5 km dróg oraz wyremontowano chodniki o długości 3410 m.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Tychach, oprócz realizacji wyżej wymienionych inwestycji, ma za zadanie utrzymywać przejezdność dróg (m.in. odśnieżanie, utrzymanie czystości), dokonywać napraw obiektów inżynierskich, konserwacji poboczy, rowów i przepustów, odwodnienia ulicznego, oznakowywania poziomego i pionowego oraz konserwacji sygnalizacji ulicznej.

Kolej

Przez Tychy przebiegają dwie linie kolejowe – S5 relacji Katowice-Zwardoń oraz S41 relacji Częstochowa - Tychy. **Od 2008 roku na odcinku Tychy-Katowice-Sosnowiec funkcjonuje Szybka Kolej Regionalna (SRK).** Obsługuje łącznie około 30 km linii kolejowej. Połączenia są realizowane głównie przez Koleje Śląskie. Uruchomienie SKR miało na celu rozbudowanie oferty przewozowej oraz zachęcenie do korzystania z transportu publicznego. W Tychach obowiązuje tzw. Taryfa Pomarańczowa, czyli bilet obowiązujący w pociągach, autobusach i trolejbusach na terenie miasta. W 2017 roku Tychy odebrały nagrodę za pomysł Szybkiej Kolei Regionalnej w ramach europejskiego konkursu „Let the Stars Shine", którego celem było wyłonienie najlepszych projektów miejskich realizowanych z wykorzystaniem środków unijnych. Tyski projekt SKR został zaprezentowany podczas wystawy w Brukseli razem z 45 innymi projektami z całej Unii Europejskiej.

Obecnie miasta Tychy i Katowice wraz z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią ubiegają się o dofinansowanie dwóch projektów dotyczących miasta Tychy w ramach programu Kolej Plus:

●	Przygotowanie alternatywnego połączenia aglomeracyjnego Tychy - Katowice Murcki - Katowice Ligota linią kolejową nr 142 – realizacja projektu będzie miała na celu zwiększenie oferty przewozowej oraz poprawę dostępności do transportu kolejowego mieszkańców południowo- wschodnich dzielnic Katowic.
●	Modernizacja infrastruktury pasażerskiej na stacji Tychy Miasto na linii kolejowej nr 179, jako poprawa dostępności do połączenia aglomeracyjnego relacji Katowice - Tychy Lodowisko – realizacja projektu przyczyni się do wzrostu konkurencyjności transportu kolejowego oraz poprawi dostępność architektoniczną (projekt na liście rezerwowej).

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 uzyskano dofinansowanie w wysokości 16 mln zł na przygotowanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej dla rewitalizacji liniowej infrastruktury kolejowej nr 140/169/179/885/138 połączenia: Orzesze Jaśkowice-Tychy-Baraniec-KWK Piast-Nowy Bieruń-Oświęcim. Inwestycję prowadzi PKP PLK. Rewitalizacja linii pozwoli na bezpośrednie połączenie Tychów z Oświęcimiem, a czas przejazdu (ok. 30 minut) będzie konkurencyjny w stosunku do podróży samochodem.

Dopełnieniem prowadzonej przez miasto polityki transportowej było wybudowanie dwóch centrów przesiadkowych z dwoma parkingami P&R („Parkuj i jedź") – przy głównym dworcu kolejowym

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

w Tychach oraz przy stacji Tychy Lodowisko. Trwa budowa trzeciego tego typu obiektu, umożliwiającego szybkie wydostanie się z miasta na drogę krajową DK1 w kierunku Katowic. Parking finansowany jest ze środków europejskich w ramach projektu „Budowa centrum przesiadkowego przy zbiegu ulic Wyszyńskiego i Edukacji w Tychach". Jego wartość wynosi prawie 15 mln zł.

Transport publiczny

Działalność przewozowa w Tychach realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. (PKM Tychy) oraz Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. (TLT).

PKM Tychy (spółka ze 100% udziałem Gminy Miasta Tychy) realizuje pracę przewozową zgodnie z umową zawartą z organizatorem komunikacji – Zarządem Transportu Metropolitalnego GZM. Na koniec 2020 roku PKM Tychy obsługiwało 55 linii, w tym 45 linii autobusowych oraz 10 mikrobusowych. Spółka dysponuje nowoczesnym taborem do przewozu osób (177 autobusów, z czego 20 stanowią mikrobusy) spełniającym normy emisji spalin EURO 6, a także normy drgań oraz hałasu. Średnia wieku pojazdów nie przekracza 6 lat. Dzięki wysokiej jakości usługom PKM Tychy zajęło drugie miejsce w Ogólnopolskim Rankingu Najlepszych Przedsiębiorstw Komunikacji Miejskiej za rok 2020 organizowanym przez „Dziennik Gazeta Prawna".

W 2020 roku PKM zrealizowało 9 338 721 wozokilometrów – o 0,8% mniej niż w 2016 roku. Również liczba przejazdów w stosunku do 2016 roku była niższa (o blisko 30%) i wynosiła 8 746 834. Wynikało to z ograniczeń w przemieszczaniu się, związanych z wystąpieniem pandemii COVID-19.

Tabela 25. Liczba przejazdów i wozokilometrów zrealizowanych przez PKM w Tychach w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
PKM liczba przejazdów	12 473 469	12 381 716	13 077 669	10 730 541	8 746 834
Liczba zrealizowanych wozokilometrów (wykonanych)	9 415 164	9 587 813	9 597 323	9 624 939	9 338 721

Źródło: dane PKM Tychy Sp. z o.o.

Na zlecenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii tyski PKM realizuje przewozy nie tylko na terenie miasta Tychy, ale także na terenie: Katowic, Gliwic, Mysłowic i Rudy Śląskiej oraz powiatów: mikołowskiego, bieruńsko-lędzińskiego, oświęcimskiego oraz pszczyńskiego.

Drugim podmiotem świadczącym publiczne usługi przewozowe są **Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. (TLT)** (spółka ze 100% udziałem Gminy Miasta Tychy).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

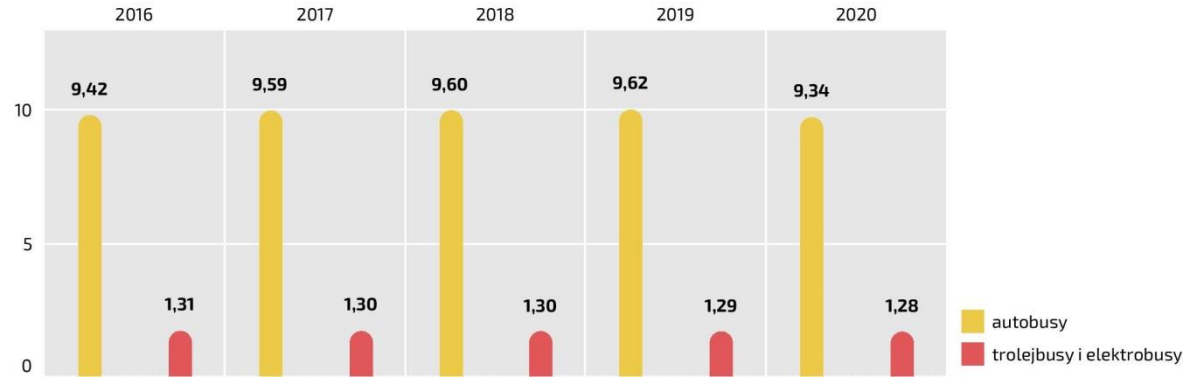
Tabela 26. Liczba przewożonych pasażerów i wozokilometrów zrealizowanych przez TLT w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zrealizowanych wozokilometrów	1 308 973	1 303 345	1 297 575	1 291 961	1 280 511
Liczba przewożonych pasażerów w tys. osób	7853	7820	7785	7751	7683

Źródło: dane TLT Sp. z o. o.

Na koniec 2021 roku TLT obsługiwały 8 linii oraz dysponowały flotą 28 pojazdów. W 2020 roku TLT zrealizowały 1 280 511 wozokilometrów – o 2,2% mniej niż w 2016 roku. W latach 2016-2020 liczba przewożonych pasażerów również zmniejszyła się o około 2,2% i w 2020 roku była równa 7683, co w części jest efektem zmniejszenia mobilności mieszkańców, wynikającej z pandemii oraz wprowadzonych ograniczeń i limitów osób w środkach komunikacji publicznej.

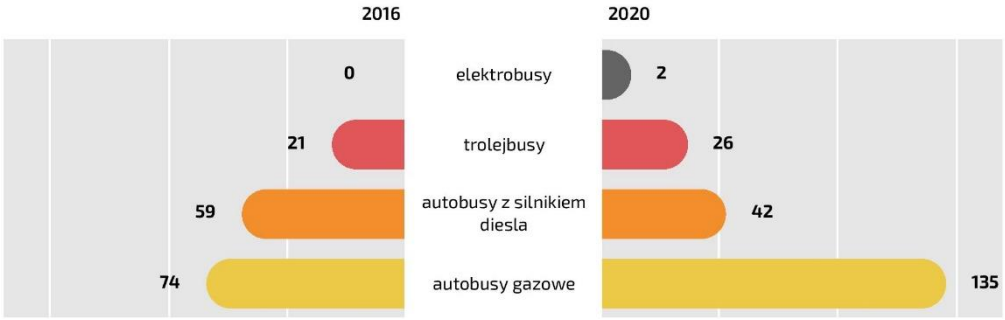
Wykres 76. Liczba zrealizowanych wozokilometrów [mln]

Źródło: dane PKM Tychy Sp. z o. o. i TLT Sp. z o. o.

Liczba zrealizowanych wozokilometrów w latach 2016-2020 kształtowała się na podobnym poziomie (niemal 11 mln), przy czym liczba wozokilometrów zrealizowanych przez autobusy znacząco przewyższała liczbę wozokilometrów zrealizowanych przez trolejbusy i elektrobusy.

Wykres 77. Liczba taboru w tyskich spółkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKM Tychy Sp. z o.o. i TLT Sp. z o. o.

Tabor komunikacyjny obejmuje zarówno pojazdy do przewożenia osób, jak i pojazdy serwisowe. Według danych przewoźników w 2020 roku w porównaniu z 2016 rokiem zwiększyła się liczba

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

autobusów gazowych, trolejbusów i elektrobusów. Natomiast zmniejszyła się liczba autobusów z silnikiem diesla.

Autobusy elektryczne i trolejbusy przyczyniają się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji wpływających na problem smogu w mieście. Ich pozytywną cechą jest także generowanie niższego poziomu hałasu w porównaniu do autobusów spalinowych.

W ubiegłej perspektywie unijnej (2014-2020) Gmina Miasta Tychy wraz ze spółkami PKM Tychy i TLT zrealizowała projekt pn. „Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim”. Inwestycja dofinansowana została ze środków Funduszu Spójności w Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Jego całkowita wartość wyniosła ponad 165 mln zł, w tym dofinansowanie UE ponad 113 mln zł. Zakres projektu obejmował:

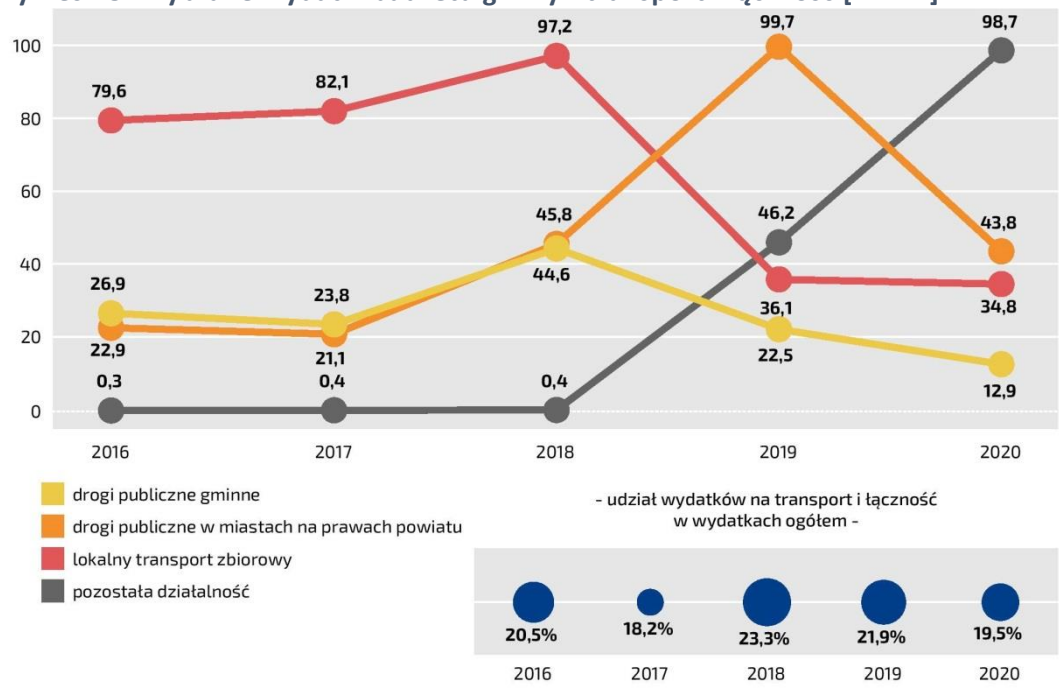
- zakup taboru autobusowego dla spółki PKM Tychy, w tym:
    - 51 autobusów zasilanych CNG, EURO 6,
    - 10 mikrobusów zasilanych ON, EURO 6,
- zakup 2 elektrobusów i 3 trolejbusów dla spółki TLT,
- zakup 2 pojazdów serwisowych do obsługi taboru autobusowego, EURO (PKM Tychy),
- zakup pojazdu pogotowia technicznego (do obsługi sieci trakcyjnej), EURO 6 (TLT),
- przebudowę zaplecza technicznego zajezdni autobusowej (PKM Tychy),
- budowę sieci trakcji trolejbusowej wraz z kontenerową stacją zasilającą (TLT).

Inwestycja przyczyniła się do poprawy funkcjonowania transportu publicznego na obszarze miasta. Dzięki realizacji projektu Spółki dysponują nowoczesnym taborem, którego średnia wieku nie przekracza 6 lat. Budowa trakcji trolejbusowej pozwoliła na uruchomienie nowego połączenia komunikacji publicznej - linii łączącej skupiska mieszkalne: osiedli W, Z, T oraz ułatwiła dostęp mieszkańców do ośrodka wypoczynkowego Paprocany. Równocześnie projekt przyczynił się do połączenia centrum miasta z ośrodkami edukacji, sportu, kultury, zakładami pracy i osiedlami mieszkaniowymi. Bezpośrednim efektem projektu jest wzrost atrakcyjności komunikacji zbiorowej, w tym poprawa bezpieczeństwa i komfortu podróżujących.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 78. Wybrane wydatki budżetu gminy - transport i łączność [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2020 roku łączne wydatki budżetu miasta na transport i łączność (dział 600 Klasyfikacji Budżetowej) wyniosły 190 562 940 zł, stanowiąc 19,5% ogółu wydatków. Kwota ta była o 47% wyższa niż w 2016 roku. Na powyższym wykresie przedstawiono główne grupy wydatków[41]. Analizując nakłady finansowe na drogi publiczne w miastach na prawach powiatu, można zauważyć gwałtowny wzrost od 2017 do 2019 roku, kiedy to osiągnęły wartość niemal 100 mln zł. Na wzrost wydatków w tym zakresie miało wpływ rozpoczęcie w 2018 roku dwóch kluczowych inwestycji drogowych: budowa bezkolizyjnego węzła drogowego w rejonie ul. Turyńskiej i ul. Oświęcimskiej oraz połączenie ul. Grota Roweckiego z ul. Oświęcimską, których celem było usprawnienie ruchu drogowego w mieście. W 2020 r. najwięcej przeznaczono na pozostałą działalność[42] - blisko 99 mln zł. Wpływ na to miało w szczególności przekazanie spółkom miejskim PKM sp. z o.o. oraz TLT sp. z o.o. blisko 88 mln zł na realizację zadania pn. „Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem elektrycznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim”[43].

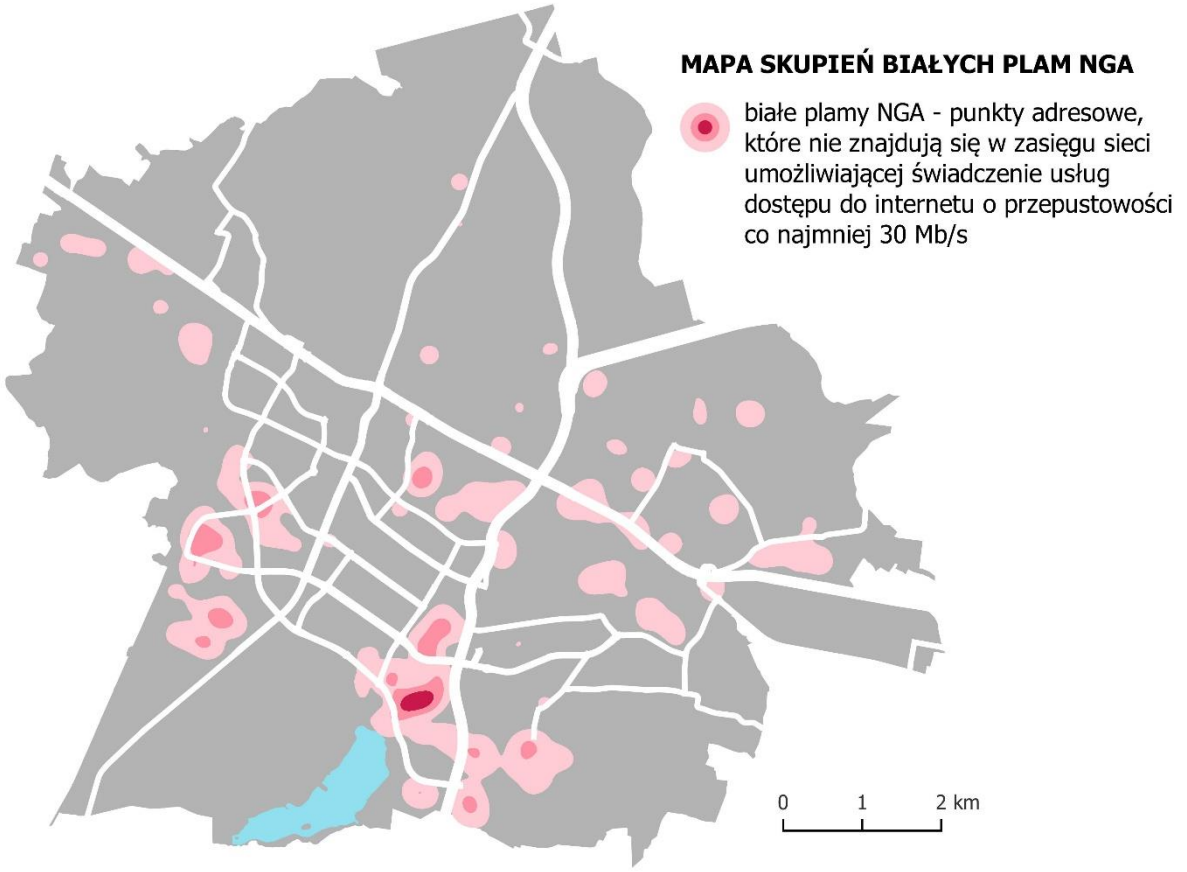
W niniejszej analizie skupiono się również na dziedzinie łączności, która została zbadana pod kątem dostępności do usług internetowych, jak również poziomu i deklarowanej chęci przez mieszkańców, wykorzystywania rozwiązań technologicznych i e-usług. Poniższa mapa przedstawia miejsca w mieście, w których zasięg Internetu jest ograniczony.

[41] Na wykresie nie zamieszczono marginalnych wydatków: infrastruktura kolejowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych.
[42] Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych lub związków powiatów na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych.
[43] Zarządzenie nr 0050/119/21 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie rocznego sprawozdania z wykonania budżetu miasta Tychy za 2020 rok.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Rysunek 8. Dostępność Internetu w mieście

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapbook.uke.gov.pl/.

Z analizy mapy wynika, że najlepszą dostępnością Internetu charakteryzuje się północna część miasta. Najgorzej wygląda sytuacja w południowej części, w szczególności w okolicach Jeziora Paprocańskiego. Wśród operatorów świadczących usługi w mieście wskazuje się operatorów komercyjnych, m.in. Netia, UPC, Vectra, Orange, T-mobile, Play.

Z uwagi na wystąpienie pandemii w 2020 roku wzrosło znaczenie Internetu i usług elektronicznych. W 2020 roku przeprowadzono w Tychach ankietę, której celem było poznanie opinii mieszkańców na temat usług internetowych. Z wyników ankiety zawartych w Raporcie o stanie miasta Tychy za 2020 rok wynika, że szybkość i sposób załatwienia spraw drogą elektroniczną za pośrednictwem Urzędu Miasta Tychy pozytywnie (bardzo dobrze bądź dobrze) ocenia 54% ankietowanych. Ponadto 85% zdeklarowało, że chciałoby korzystać w przyszłości z e-usług, co przemawia za koniecznością prowadzenia działań na rzecz rozbudowy sieci internetowej w gminie. Wyniki ankiety wykazały również, że z e-usług najchętniej korzystają osoby w wieku 26-55 lat. W okresie pandemii wzrosło zainteresowanie mieszkańców kontem na platformie „eUrząd – tyski portal informacyjno-płatniczy" oraz założeniem profilu zaufanego. Miasto powinno wdrożyć działania mające na celu wzmocnienie kompetencji cyfrowych, w szczególności wśród seniorów, by byli w stanie skorzystać z udogodnień oferowanych w różnych instytucjach, dotyczących załatwienia spraw przez Internet. Od 2015 roku

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

w Tychach działa usługa **NaTYCHmiastowy SMS**, dzięki której mieszkańcy mogą otrzymywać informacje o działalności urzędu, wydarzeniach kulturalnych, konsultacjach społecznych, itp. W 2020 roku z usługi korzystało 14 761 subskrybentów. Miasto posiada także własną aplikację mobilną **Mobilne Tychy**, z której korzystają zarówno turyści, jak i mieszkańcy. W aplikacji można znaleźć informacje dotyczące ciekawych obiektów w mieście, bieżących wydarzeń kulturalnych czy sportowych. Przez aplikację można także zgłosić różne usterki i problemy napotkane w przestrzeni miejskiej, np. uszkodzenie nawierzchni jezdni czy oświetlenia ulicznego. W 2020 roku aplikacja miała ponad 16 tys. pobrań.

Centrum Usług Wspólnych (jednostka organizacyjna gminy) zrealizowało w 2020 roku projekt pn. „Budowa sieci komputerowej na potrzeby centralizacji usług Miasta Tychy". W ramach projektu dokonano modernizacji infrastruktury informatycznej, dzięki czemu usprawniono działanie systemu, podniesiono poziom bezpieczeństwa oraz przygotowano sieć do dalszego rozwoju usług elektronicznych. Wartość projektu wyniosła 2 988 725,44 zł.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5.3.3. Sport i rekreacja

Na jakość życia Tyszan wpływa m.in. dostępność terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, obiektów sportowych, terenów zielonych oraz oferty sportowo-rekreacyjnej.

Analizując obszar działalności sportowej w mieście skupiono się na danych dotyczących klubów i sekcji sportowych oraz członków klubów.

Tabela 27. Kluby, sekcje sportowe i członkowie w latach 2016, 2018, 2020[44]

Wyszczególnienie	2016	2018	2020
Kluby	30	30	32
członkowie	2 467	4 597	4 852
sekcje sportowe	51	56	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ostatnich pięciu latach widoczny jest wzrost liczby klubów sportowych, sekcji i członków klubów. W 2020 roku w Tychach funkcjonowały 32 kluby sportowe, wśród których można wskazać m.in. Akademię Piłki Nożnej, Górniczy Klub Sportowy, czy Tyski Klub Siatkarski. W analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby członków klubów o ponad 96%, w 2020 ich liczba wynosiła 4852. Liczba sekcji sportowych w 2020 roku była równa 57, to jest o 6 więcej w stosunku do 2016 roku. Wśród ważniejszych sekcji sportowych można wskazać: hokej na lodzie, koszykówkę, piłkę nożną, kajakarstwo, lekkoatletykę czy kolarstwo.

Miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową. Na terenie Tychów zlokalizowane są następujące obiekty sportowe: Stadion Miejski, Arena Lekkoatletyczna, Hala Sportowa, Kryta Pływalnia, Wodny Park Tychy, Stadion Zimowy i lodowiska sezonowe (sztucznie mrożone), dwa „Orliki", ogólnodostępne boiska wielofunkcyjne, zespół boisk sportowych, boisko do golfa, boisko do futbolu amerykańskiego, pump track, skate park, korty tenisowe i liczne siłownie zewnętrzne.

Wśród najważniejszych obiektów sportowych należy wymienić m.in.:

Stadion Miejski	Jeden z najnowocześniejszych na Śląsku, otwarty w 2015 roku, mieszczący ponad 15 tys. osób. Stadion spełnia wymogi FIFA i UEFA, dzięki czemu możliwe jest organizowanie meczów na poziomie międzynarodowym. Jest to także miejsce spotkań biznesowych – obiekt posiada trzy sale konferencyjne. Na stadionie działa Klub Biznesu GKS Tychy, mający na celu integrację środowiska biznesowego.

[44] W BDL GUS dane za lata 2017 i 2019 nie są dostępne.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wodny Park Tychy	Otwarty w 2018 roku, posiadający unikalne atrakcje, takie jak pierwsza w Polsce zjeżdżalnia z pionowym startem i symulator surfingu. Ponadto, w obiekcie można skorzystać z łaźni piwnych, amfiteatru słońca, basenu ze sztuczną falą i plaży. Powierzchnia dachu w parku pokryta jest folią EFTE, umożliwiającą opalanie naturalnym światłem słonecznym wewnątrz budynku. W 2020 roku park oferował m.in. bezpłatne godziny dla seniorów w strefie rekreacyjnej oraz bezpłatne lekcje pływania dla uczniów szkół podstawowych.
Kompleks Sportowy Paprocany	Zespół boisk przeznaczonych do różnych dyscyplin sportowych (koszykówka, siatkówka) wraz z ogólnodostępną siłownią i wypożyczalnią sprzętu pływającego.
Boisko treningowe do golfa	Otwarte w 2019 roku boisko pole przeznaczone do treningu lub nauki gry w golfa pod okiem profesjonalnego trenera. Na terenie obiektu działa Tyski Klub Golfowy.
Stadion Zimowy Tychy	Jeden z najnowocześniejszych tego typu obiektów w Polsce. Posiada siłownię, saunę, pomieszczenie do masażu, salę ćwiczeń. Na tym stadionie rozgrywane są ligowe mecze hokejowe. Ze względu na eksploatację obiektu miasto planuje wybudować drugie lodowisko. Koszt inwestycji szacowany jest na około 15 mln zł. Ponadto w 2021 roku powołano Śląski Dom Hokeja – projekt ma na celu promocję regionu i podtrzymywanie tradycji hokejowych.

W 2020 roku miasto, oprócz dokonywania bieżących napraw na istniejących obiektach sportowych, realizowało nowe inwestycje z zakresu infrastruktury sportowej, takie jak:

Arena lekkoatletyczna	Spełniająca wymogi Polskiego Związku Lekkiej Atletyki oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Federacji Lekkoatletycznych IAAF, dzięki czemu możliwe jest rozgrywanie na niej oficjalnych zawodów lekkoatletycznych. Na budowę obiektu uzyskano dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 20 626 408,43 zł.
Przystań sportów wodnych przy Jeziorze Paprocańskim (MARINA)	W 2020 roku oddano do użytku budynek wraz z niezbędną infrastrukturą. Nowoczesny obiekt został wyróżniony w Nagrodzie Architektonicznej „Polityki” za 2020 rok.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

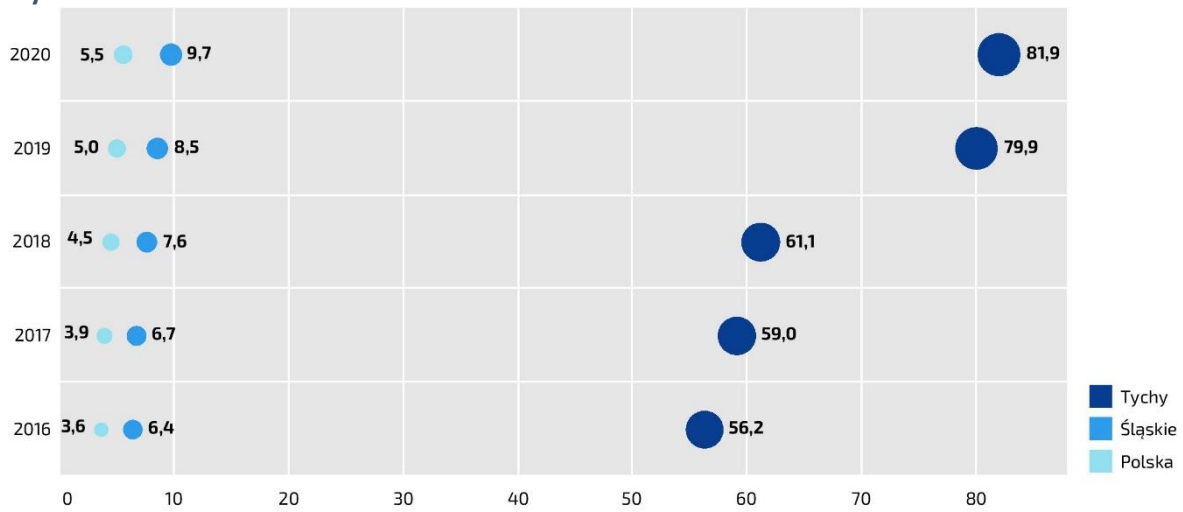
http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Boisko do futbolu amerykańskiego

Zmodernizowano do uprawiania futbolu amerykańskiego wcześniej istniejące boisko, przebudowano układ komunikacyjny dla pieszych oraz wyposażono w elementy małej architektury. Koszt inwestycji zamknął się kwotą 3 473 823,84 zł.

Analizując sferę rekreacji, warto zwrócić uwagę na poziom dostępności ścieżek rowerowych w gminie. Na terenie Tychów znajduje się dziewięć tras rowerowych o łącznej długości około 67 km. W 2020 roku wybudowano 1,5 km nowych dróg rowerowych, a 7 km poddano modernizacji. Ponad 6 km ścieżek rowerowych wyremontowano dzięki dofinansowaniu z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (4,17 mln zł).

Wykres 79. Ścieżki rowerowe na 100 km2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Tychach długość ścieżek na 100 km^2 wynosi 81,9 km i jest dużo wyższa niż wartość dla województwa (9,7 km) czy kraju (5,5 km). Największą dynamikę zmian odnotowano w 2019 roku – długość ścieżek rowerowych wynosiła 79,9 km na 100 km^2 (więcej o 18,8 km w stosunku do 2018 roku).

W ramach Inteligentnego Systemu Zarządzania Ruchem w mieście zostaną zainstalowane kamery wykrywające rowerzystów, które wpłyną na poprawę bezpieczeństwo na drogach.

Ponadto, w mieście istnieje system bezobsługowej wypożyczalni rowerów – tzw. Tyski Rower, będący uzupełnieniem oferty komunikacji miejskiej. W 2020 roku wypożyczalnia dysponowała 60 rowerami, a rekord wypożyczeń rowerów wyniósł 2888 w lipcu. Rowery można wypożyczać i zwracać na 7 stacjach w mieście lub na stacjach w innych miastach GZM, a także w Goczałkowicach-Zdroju i Pszczynie. W Tychach znajduje się 20 samoobsługowych rowerowych stacji naprawczych, w których można dokonać drobnych napraw lub uzupełnić powietrze w oponach.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Ważną funkcję rekreacyjną pełnią ogólnodostępne obiekty plenerowe infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Na terenie Tychów funkcjonują 22 parki i skwery, 32 place zabaw i inne miejsca rekreacji dzieci oraz 23 plenerowe miejsca rekreacji sportowo-ruchowej. Dostępność parków i terenów zieleni osiedlowej wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców i estetykę przestrzeni.

Tabela 28. Powierzchnia terenów zieleni w latach 2016 i 2020

Tereny zieleni	2016	2020
parki spacerowo - wypoczynkowe	247,14 ha	212,29 ha
Zieleńce	8,68 ha	6,02 ha
zieleń uliczna	190,00 ha	223,94 ha
tereny zieleni osiedlowej	146,56 ha	157,59 ha
Cmentarze	21,66 ha	21,66 ha
lasy gminne	10,23 ha	9,80 ha
Ogółem	624,27 ha	631,30 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2020 roku powierzchnia terenów zieleni w Tychach wynosiła 631,30 ha. W ostatnich pięciu latach ich udział nieznacznie się zwiększył i w 2020 roku stanowiły 7,72% powierzchni gminy. W porównaniu ze średnim wynikiem województwa śląskiego, a także kraju, Tychy charakteryzuje zatem wysoki odsetek powierzchni terenów zieleni.

Tabela 29. Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni [%]

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Tychy	7,63	7,28	7,42	7,08	7,72
Woj. Śląskie	1,39	1,35	1,36	1,36	1,38
Polska	0,57	0,57	0,58	0,58	0,58

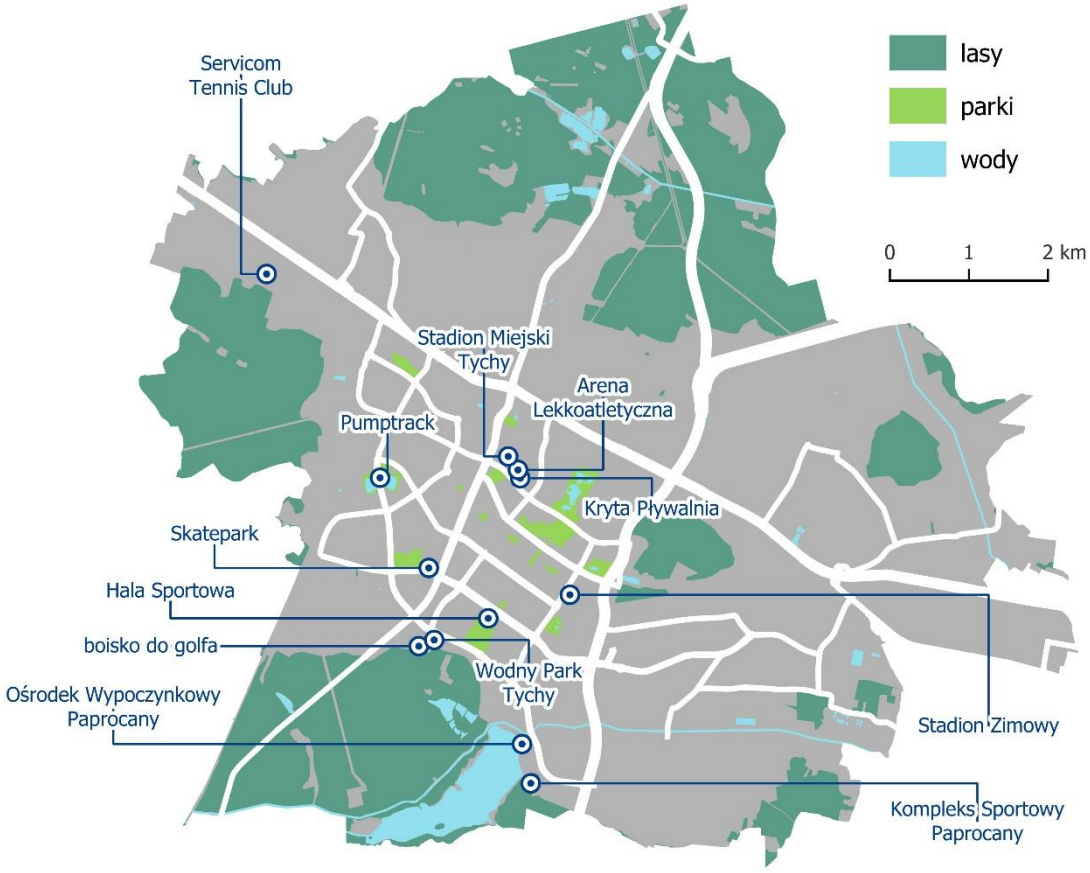
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższa mapa przedstawia lokalizację najważniejszych obiektów sportowych w gminie oraz rozmieszczenie lasów i parków na terenie gminy.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Rysunek 9. Tereny zielone i obiekty sportowe w mieście Tychy

Źródło: opracowanie własne.

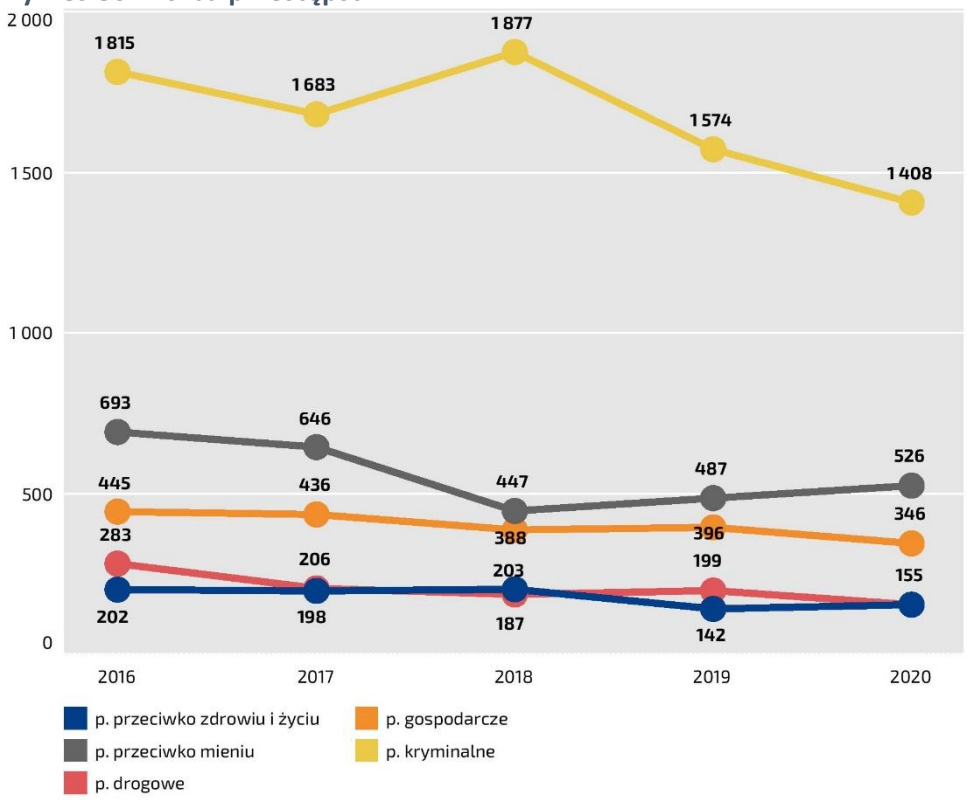
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5.4. Bezpieczeństwo

Przez bezpieczeństwo publiczne rozumie się warunki oraz instytucje chroniące życie i zdrowie obywateli, jak również ich mienie i majątek, przed różnego rodzaju zagrożeniami. W niniejszym rozdziale skupiono się na analizie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, jak również wielkości i skali naruszeń prawa, a także występowaniu miejscowych zagrożeń. Poziom bezpieczeństwa przekłada się na jakość życia mieszkańców miasta. Za bezpieczeństwo na terenie Tychów odpowiadają przede wszystkim Komenda Miejska Policji w Tychach oraz Straż Miejska w Tychach.

Wykres 80. Liczba przestępstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tychach.

Analizując kategorie przestępstw, niezmiennie od pięciu lat najczęściej popełniane są przestępstwa kryminalne (1408 w 2020 roku), a następnie przeciwko mieniu (526 w 2020 roku). W podziale na kategorie czynów zabronionych, w latach 2016-2019 w Tychach najczęściej dokonywano przestępstw dotyczących prowadzenia samochodów w stanie nietrzeźwości, natomiast w 2020 roku najczęściej popełniano oszustwa. Od 2018 roku liczba przestępstw kryminalnych maleje, odwrotnie niż w przypadku przestępstw przeciwko mieniu, gdzie ich liczba od 2018 wzrasta.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

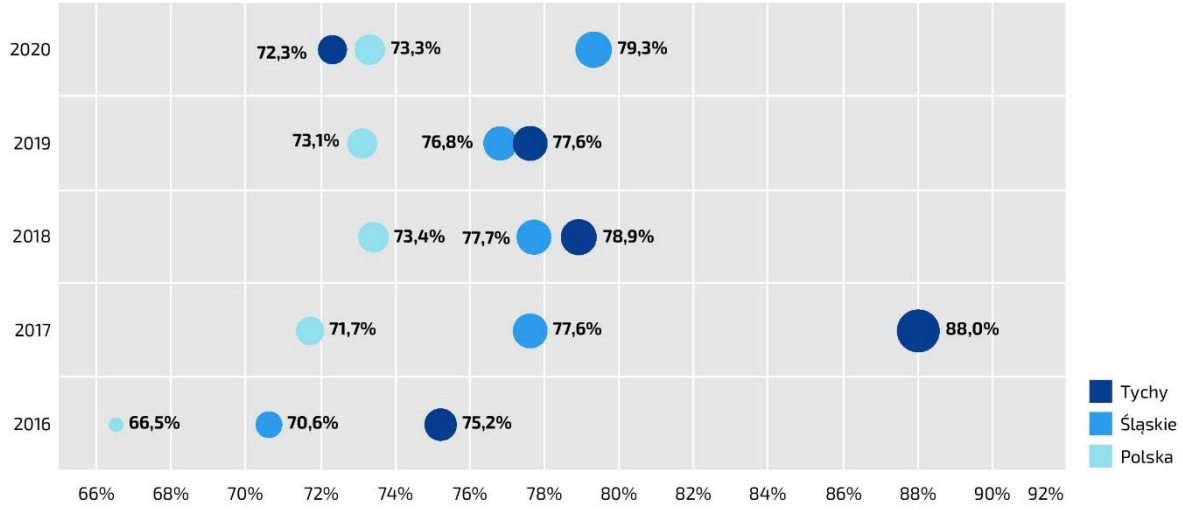
Tabela 30. Przestępczość w podziale na poszczególne kategorie czynów zabronionych w latach 2016-2020

Kategoria czynów zabronionych	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian
Oszustwo	382	303	372	352	350	-8,4%
Kradzież	382	418	292	302	300	-21,5%
Kradzież z włamaniem	264	176	109	135	164	-37,9%
Nietrzeźwi kierujący	471	475	424	445	129	-72,6%
Zniszczenie mienia	192	147	140	144	110	-42,7%
Przestępstwa narkotykowe	77	90	96	118	74	-3,9%
Uszkodzenie ciała	110	74	101	90	63	-42,7%
Rozbój	27	33	28	18	15	-44,4%
Pobicie	17	17	23	11	15	-11,8%
Przeciwko funkcjonariuszom	35	21	23	20	11	-68,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tychach.

Jak wynika z danych prezentowanych w powyższej tabeli, w Tychach odnotowuje się spadek liczby czynów zabronionych w latach 2016-2020. Największą dynamikę zmian obserwuje się w przypadku liczby nietrzeźwych kierujących, a także w przypadku przestępstw przeciwko funkcjonariuszom.

Wykres 81. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

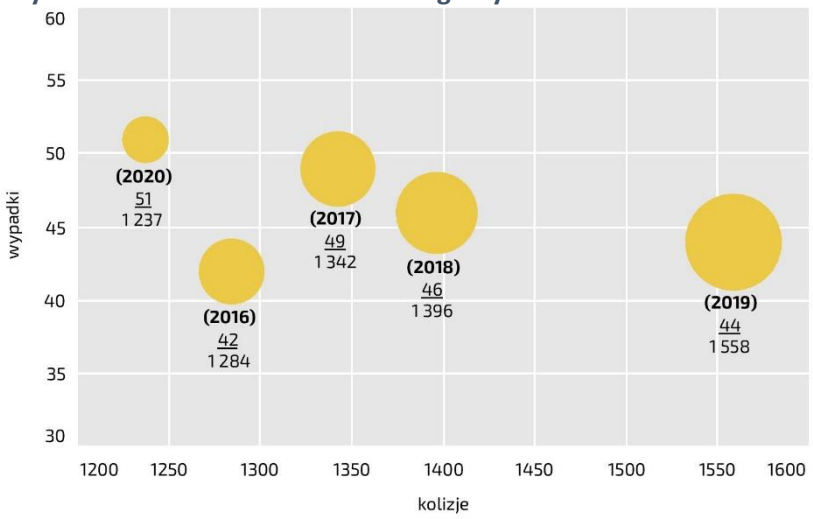
Analizując poziom bezpieczeństwa warto skupić się również na wskaźniku wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję. W przypadku Tychów największą wartość wskaźnika

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

odnotowano w 2017 roku (na poziomie 88,0%), natomiast w 2020 roku wynosił on już 72,3% (odnotowano spadek rzędu 16 pp). Poziom wykrywalności przestępstw w mieście w 2020 roku był na zbliżonym poziomie co w kraju (73,3%) i na niższym niż wskaźnik dla województwa śląskiego (79,3%).

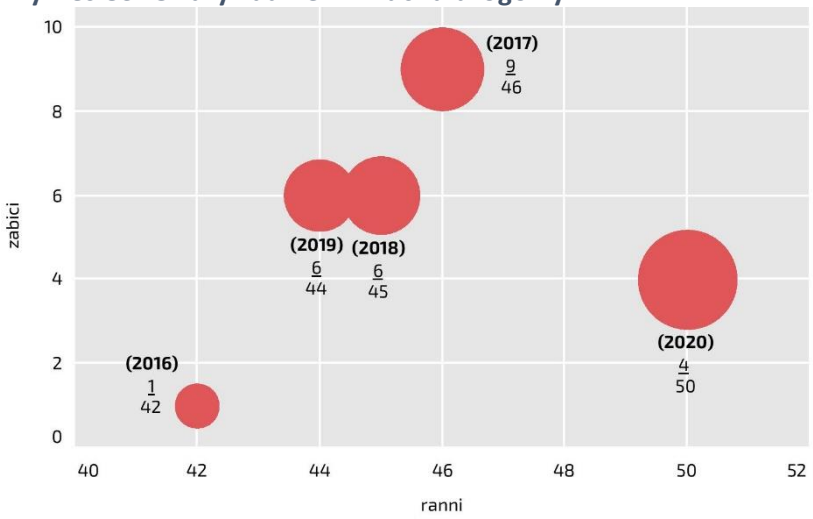
Wykres 82. Zdarzenia w ruchu drogowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tychach.

W przypadku zdarzeń w ruchu drogowym, w latach 2016-2020 odnotowano spadek ich liczby na poziomie 2,9%. W 2020 roku liczba wypadków była równa 51, a liczba kolizji 1237. W porównaniu do roku poprzedniego, liczba kolizji zmniejszyła się o 321, na co wpływ mogło mieć między innymi zmniejszenie mobilności mieszkańców z powodu pandemii COVID-19 i wprowadzone ograniczenia w przemieszczaniu się.

Wykres 83. Ofiary zdarzeń w ruchu drogowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tychach.

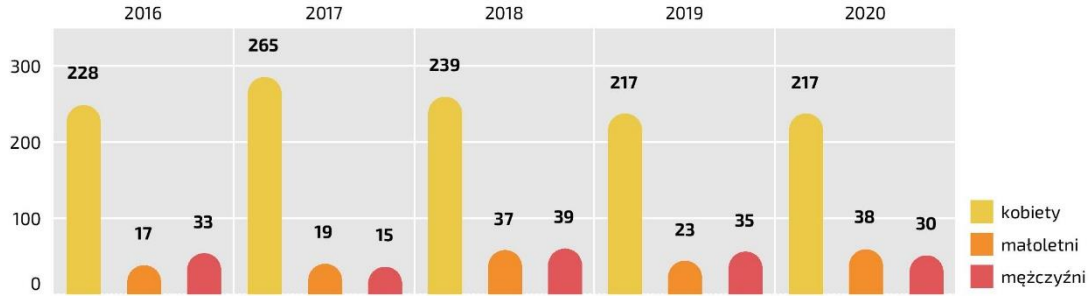
Mimo zmniejszenia się liczby zdarzeń w ruchu drogowym, można zauważyć, że w 2020 roku liczba rannych w wypadkach samochodowych, była najwyższa (50) w ostatnich pięciu latach.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizując problemy bezpieczeństwa warto również zwrócić uwagę na statystyki dotyczące ofiar przemocy i osób podejrzewanych o przemoc.

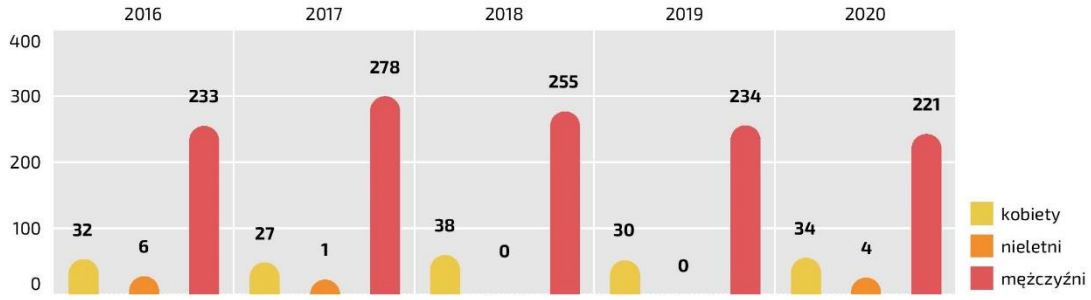
Wykres 84. Ofiary przemocy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tychach.

Liczba ofiar przemocy w 2020 roku była równa 285, zarejestrowano ich wzrost w stosunku do 2016 roku o 2,5%. W strukturze ofiar przemocy dominowały kobiety (76%), następnie małoletni (13,5%), a później mężczyźni (10,5%).

Wykres 85. Osoby podejrzewane o przemoc

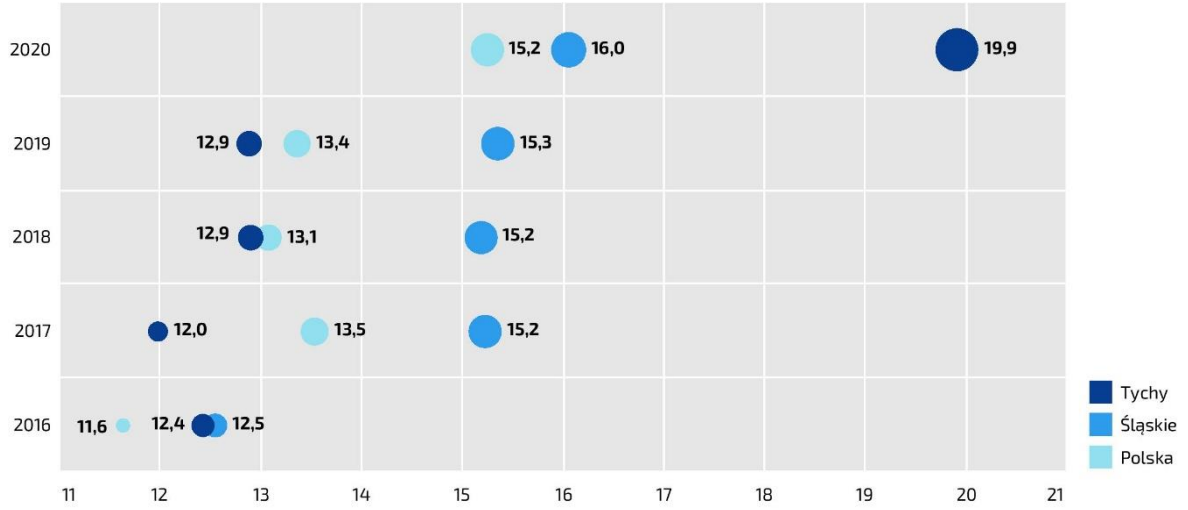
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Tychach.

Odwrotnie kształtuje się podział osób podejrzewanych o przemoc – w 2020 roku było ich 259, z czego 85% stanowili mężczyźni. W porównaniu do roku 2016, liczba osób podejrzewanych o przemoc spadła o prawie 5%.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

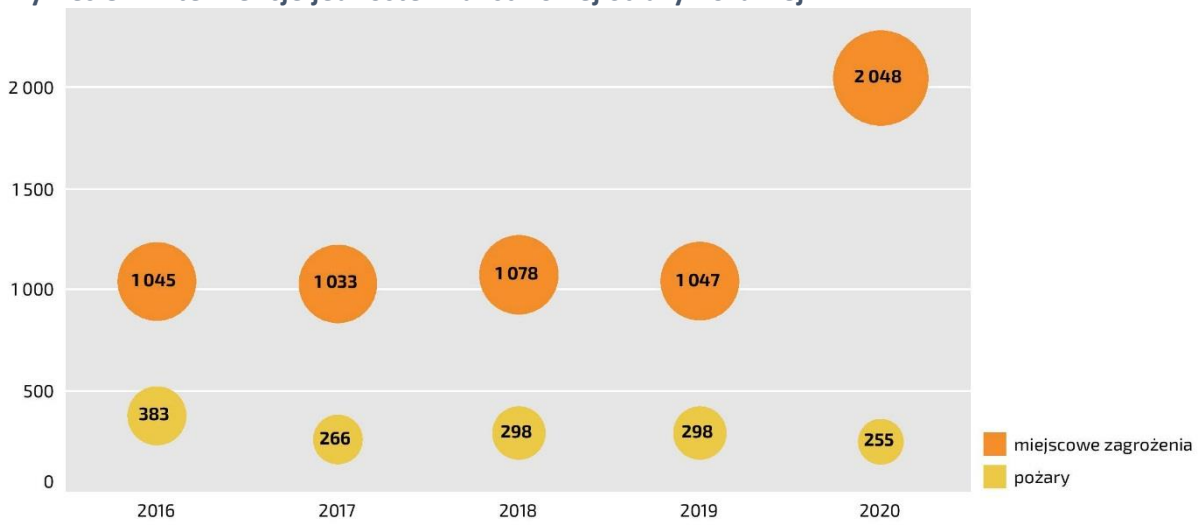
Wykres 86. Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

Według danych GUS w 2020 roku nastąpił znaczny wzrost ogólnych zdarzeń wymagających interwencji Państwowej Straży Pożarnej. Wskaźnik w przeliczeniu na 1000 osób wyniósł 19,9, to o 7 więcej w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik ten był również wyższy niż średnia dla województwa (16,0) i kraju (15,2).

Wykres 87. Interwencje jednostek Państwowej Straży Pożarnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

W tym samym roku wystąpił również wzrost liczby miejscowych zagrożeń[45] – odnotowano ich 2048 (blisko o połowę więcej niż w 2019 roku). Zmniejszyła się natomiast liczba interwencji jednostek Państwowej Straż Pożarnej związanych z wystąpieniem pożaru, z 383 w 2016 roku do 255 w 2020 roku.

[45] Miejscowe zagrożenie definiuje się jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, nie będące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego **usunięcie** skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. Do miejscowych zagrożeń zalicza się m.in. nagłe uszkodzenia urządzeń, pojazdów i obiektów (zdarzenia budowlane, awarie infrastruktury komunalnej, skutki silnych wiatrów i opadów deszczu).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Istotna z punktu widzenia ochrony i zapewnienia bezpieczeństwa w Tychach jest również **Straż Miejska**, która w 2020 roku liczyła 39 funkcjonariuszy i odnotowała w ramach swojej działalności 11 235 skarg i interwencji. Jednostka realizowała zadania związane m.in. z „Akcją Zima", nadzorem monitoringu miejskiego, kontrolą imprez masowych, palenisk domowych, wyłapywaniem dzikich i bezpańskich zwierząt, itp.

Straż realizowała swoje zadania również we współpracy z Policją w Tychach – m.in. akcja „Bezpieczna droga do szkoły", „Bezpieczna woda", „Bezpieczne wakacje". W 2020 roku podejmowała się także zadań związanych z zapobieganiem negatywnym skutkom pandemii, takich jak: rozwożenie środków ochrony osobistej, kontrola miejsc publicznych pod kątem przestrzegania obostrzeń pandemicznych, pomoc w przystosowaniu Oddziału Zakaźnego oraz transport próbek od osób zakażonych wirusem SARS-COV2 do badań laboratoryjnych.

Na poziom odczuwanego bezpieczeństwa mieszkańców i jego wzrost ma wpływ obecność **Systemu Monitoringu Wizyjnego**, który w 2020 roku obejmował 35 kamer obrotowych i 76 stacjonarnych – łącznie 111 urządzeń. Monitoring jest cennym źródłem informacji o zdarzeniach, które wymagają interwencji służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo miasta. Materiał z monitoringu, który zarejestrował wykroczenie lub przestępstwo, jest zabezpieczany i oddawany funkcjonariuszom Policji w Tychach lub innym uprawnionym służbom.

W tym obszarze skupiono się również na uwarunkowaniach wynikających z położenia i możliwych zagrożeń naturalnych. W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy* wśród zagrożeń naturalnych mogących wystąpić na terenie jednostki wymienia się przede wszystkim zagrożenie powodziowe. W przeszłości powodzie występowały głównie w obrębie dwóch rzek – Gostyni i Mlecznej. Znaczące skutki powodziowe występowały także wokół Jeziora Paprocańskiego oraz w dolinach: Potoku Wilkowyjskiego, Tyskiego, Mąkołowieckiego i Paprocańskiego. Na terenie Tychów nie występują zagrożenia geologiczne tj. związane z osuwaniem się mas ziemnych związane z naturalnym ukształtowaniem terenu.

Na terenie miasta Tychy, częściej niż zagrożenia naturalne występują zagrożenia pochodzenia antropogenicznego, takie jak:	
Przekroczenie norm emisji hałasu	Głównymi emitorami hałasu są drogi krajowe (Beskidzka, Mikołowska i Oświęcimska) oraz linia kolejowa nr 139 (Katowice-Zwardoń). Z tego względu w 2019 roku przyjęto **Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Tychy do roku 2022**, którego celem jest obniżenie poziomu hałasu na terenach, na których jest on przekroczony.
W Tychach głównymi źródłami mogącymi stwarzać zagrożenie są linie wysokiego i średniego napięcia, stacje transformatorowe, a także stacje bazowe telefonii komórkowej.	**Promieniowanie elektromagnetyczne**

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Ryzyko awarii lub wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych	Zwiększone ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej dotyczy przede wszystkim trzech zakładów: Kompanii Piwowarskiej S.A. Browary Tyskie – ulica Mikołowska 5, Rytm-L Sp. z o.o. – ulica Strefowa 14, Zakładu Produkcji Estrów Metylowych Bioagra-Oil S.A. w Tychach – ulica Przemysłowa 64.
Główne źródła potencjalnego znacznego zanieczyszczenia środowiska	Dotyczy to głównie dziewięciu zakładów zlokalizowanych na terenie Tychów, które posiadają tzw. pozwolenie zintegrowane na prowadzenie instalacji mogących w razie awarii spowodować znaczne zanieczyszczenie środowiska. Są to: Kompania Piwowarska S.A. Browary Tyskie - ulica Mikołowska 5, Zakład Celulozy i Papieru w Czułowie – ulica Katowicka 182, Komagra Sp. z o.o., Bioagra-Oil S.A. – ulica Przemysłowa 60, Lear Corporation Poland II Sp. z o.o. – ulica Serdeczna 40, Zakład Handlowo- Usługowy ROSA Sp. z o.o. - ulice Towarowa 13 i Cielmicka 16, a także zakłady Fiat Auto Poland S.A. – ulica Turyńska 100 oraz Elektrociepłownia Tychy S.A. – ulica Przemysłowa 47 i oczyszczalnia ścieków w Urbanowicach – ulica Lokalna 14.
Inne zagrożenia	Związane np. z terenami zdegradowanymi wymagającymi rekultywacji.

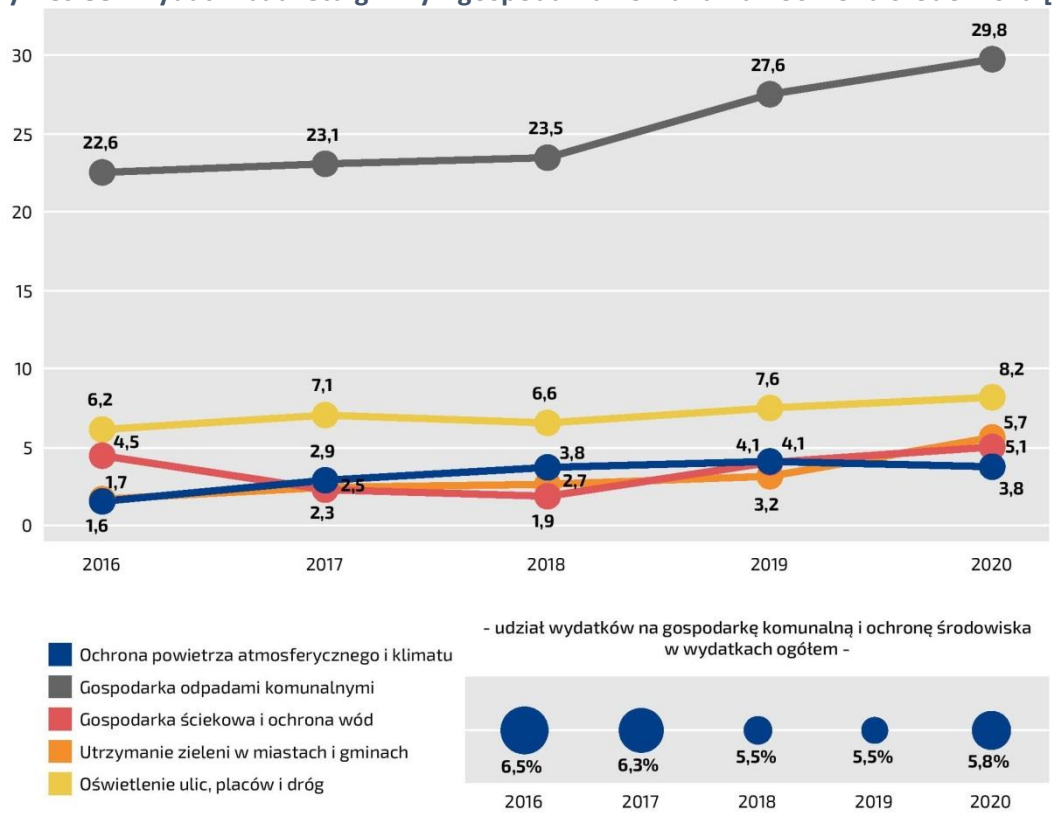
Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

5.5. Ochrona środowiska

Kwestie omawiane w niniejszym rozdziale są istotne m.in. z uwagi na postępujący kryzys klimatyczny, jak również wpływ jakości środowiska przyrodniczego na życie i zdrowie mieszkańców. W analizie skupiono się na aspekcie związanym z gospodarką odpadami, zużyciem wody, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE), jak również poziomem zanieczyszczeń i wydatkami w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska.

Wykres 88. Wydatki budżetu gminy - gospodarka komunalna i ochrona środowiska [mln zł]

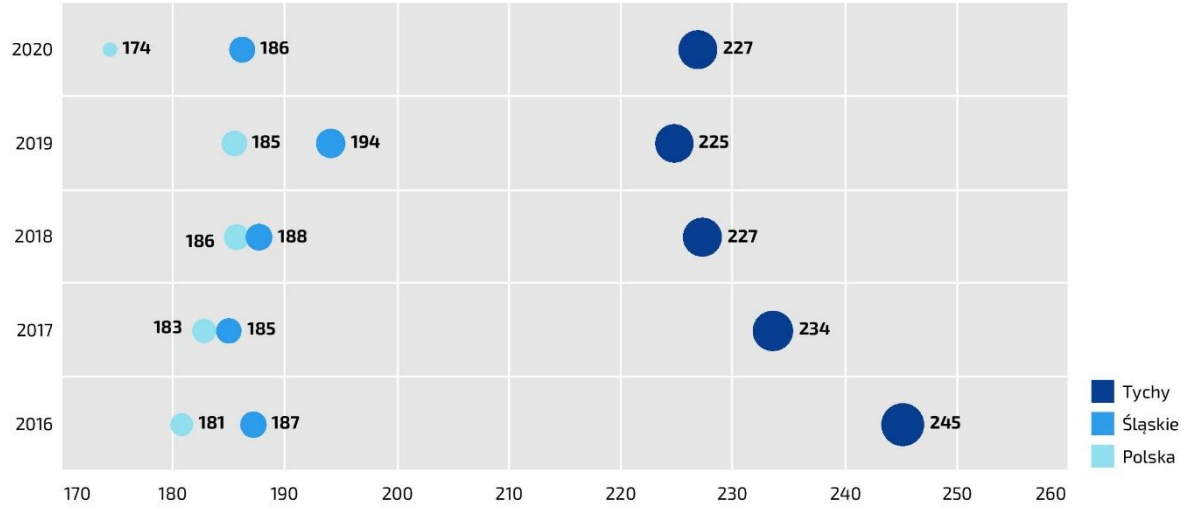
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2020 roku na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska przeznaczono ponad 50 mln zł, co stanowi 5,8% wydatków budżetu miasta. Zauważalne jest stopniowe zmniejszanie się udziału tych wydatków, w ostatnich pięciu latach o około 0,7 pp. Najwięcej środków przeznacza się na gospodarkę odpadami komunalnymi (29,8 mln zł w 2020 roku), a kolejno na oświetlenie ulic, placów i dróg (8,2 mln zł w 2020 roku).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

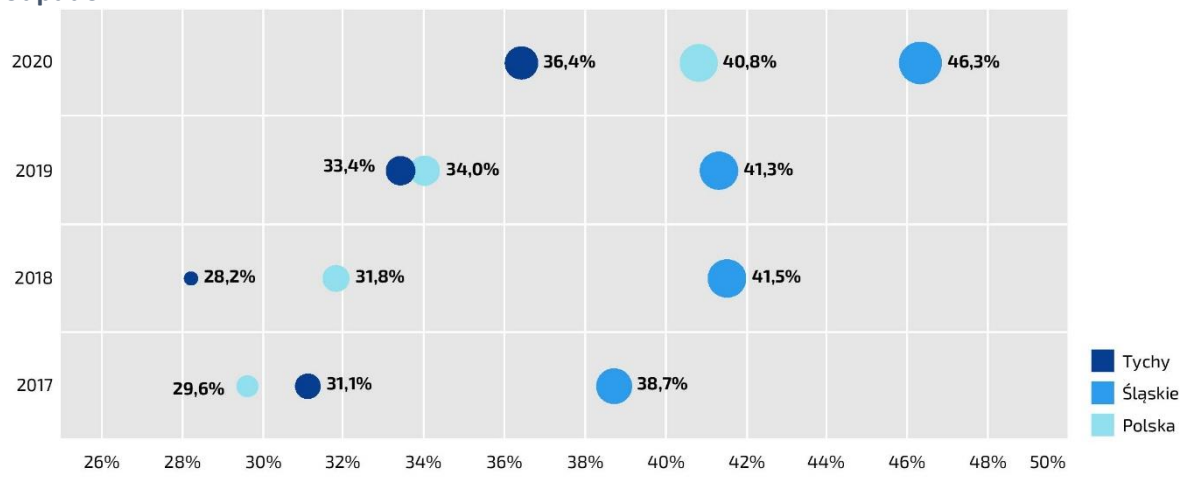
Wykres 89. Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując kwestie dotyczące odpadów można zauważyć, że sytuacja w mieście przedstawia się gorzej w porównaniu do danych dla województwa śląskiego czy kraju. Waga zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstwa domowego przypadająca na 1 mieszkańca w 2020 roku wynosiła 227 kg, czyli więcej od wartości dla województwa (186 kg) czy Polski (174 kg).

Wykres 90. Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów

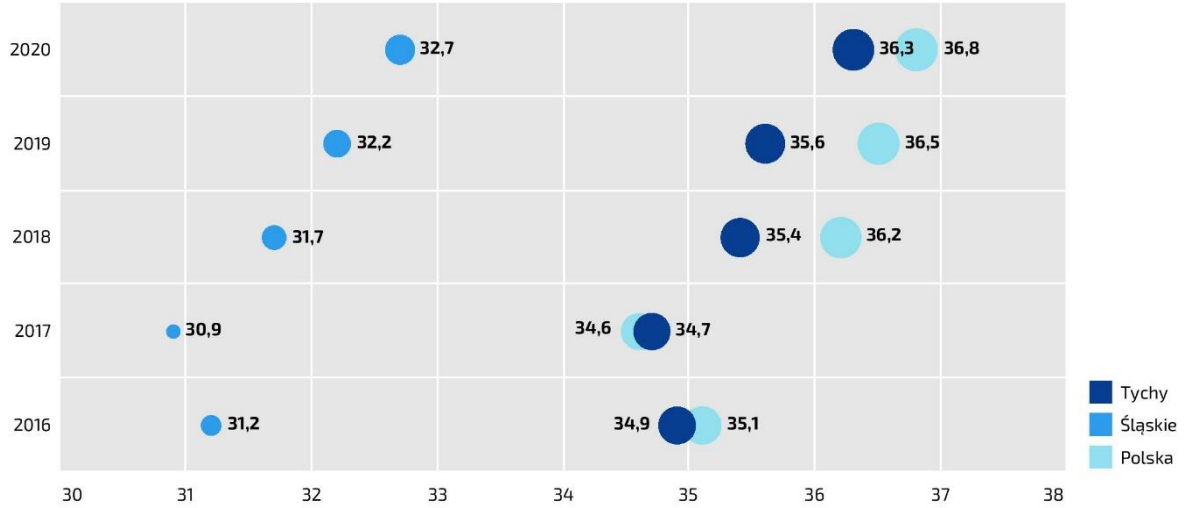
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Gorzej przestawia się również odsetek odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych. Mimo odnotowanego w latach 2017-2020 wzrostu o 5,3 pp., odsetek ten w Tychach kształtuje się na poziomie 36,4% i jest niższy w porównaniu do wartości wojewódzkiej (46,3%) i krajowej (40,8%).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

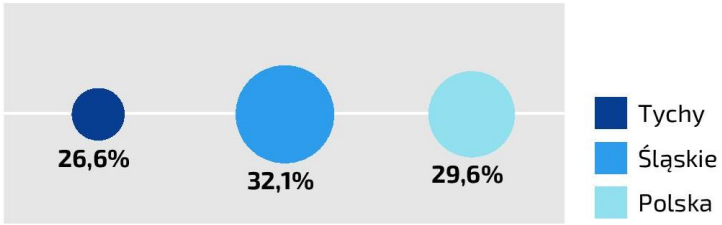
Wykres 91. Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [dm3]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zauważa się również wzrost zużycia wody z wodociągów na 1 korzystającego, z 34,9 dm^3 w 2016 roku do 36,3 dm^3 w 2020 roku, co powoduje większe nakłady na jej oczyszczanie, jak również pogarszanie jakości środowiska przyrodniczego. Analizując dane udostępnione przez Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach można zauważyć, że ponad 67% sprzedaży wody dotyczy gospodarstw domowych. Szacunkowo w 2020 roku całkowite roczne zużycie wody na osobę w gospodarstwie domowym wyniosło 37 574 litrów, to o ponad 900 litrów więcej niż w 2016 roku.

Wykres 92. Lesistość w 2020 roku

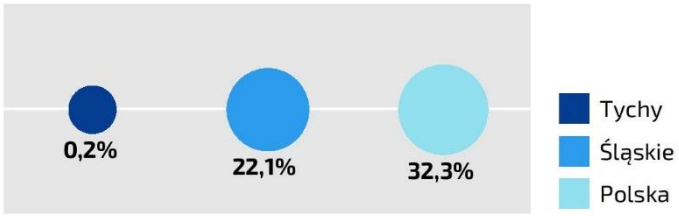
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2020 roku wskaźnik lesistości dla Tychów wynosił 26,6%, czyli mniej niż w przypadku województwa (32,1%) i Polski (29,6%). Warto podkreślić, iż Tychy położone są pomiędzy dwoma dużymi kompleksami leśnymi. Od północy miasto otacza pas Lasów Katowicko-Murckowskich, a od południa i zachodu Lasów Pszczyńskich. Powierzchnia gruntów leśnych ogółem w 2020 roku wynosiła 2287,46 ha. Większość lasów zlokalizowanych na terenie miasta (94,8%) stanowi własność Skarbu Państwa, lasy prywatne stanowią około 4,8%, a lasy gminne – 0,4%. W 2020 roku wskaźnik lesistości dla Tychów wynosił 26,6%, czyli mniej niż w przypadku województwa (32,1%) i Polski (29,6%).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 93. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem

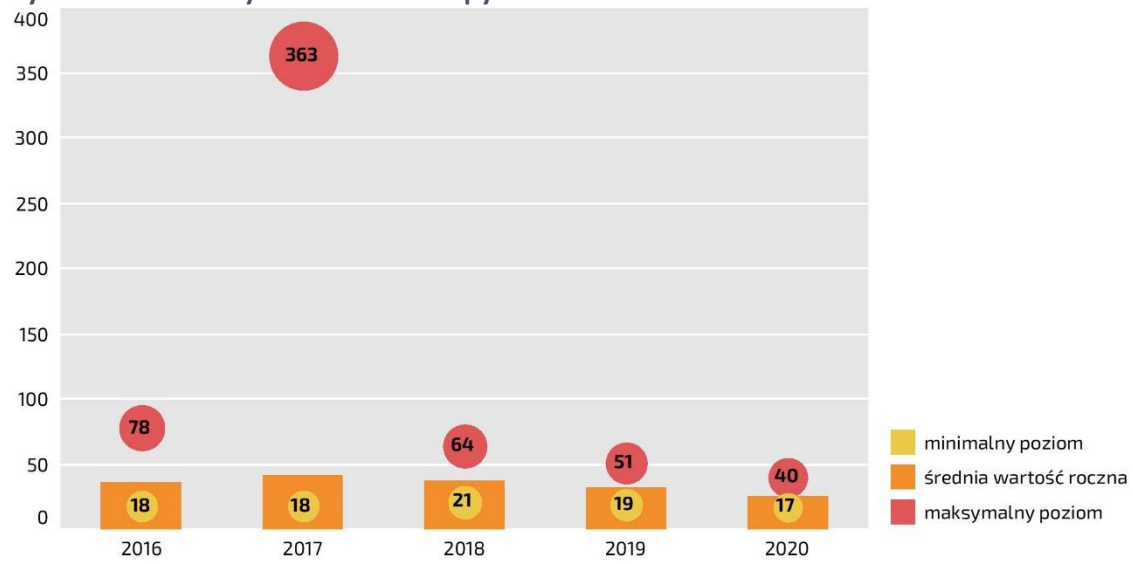

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział powierzchni prawnie chronionych w Tychach jest niewielki – w 2020 roku wynosił zaledwie 0,2%, z uwagi na występowanie na terenie gminy wyłącznie jednego użytku ekologicznego Paprocany, o powierzchni około 20 ha.

Kwestie dotyczące ochrony środowiska wiążą się również z ochroną powietrza i klimatu, na które w 2020 roku przeznaczono około 3,8 mln zł. Negatywny wpływ na jakość powietrza w Tychach wywiera tzw. niska emisja, której źródłem jest przede wszystkim emisja zanieczyszczeń z ruchu drogowego i paliw spalanych w piecach gospodarstw domowych.

Wykres 94. Zanieczyszczenie miasta pyłem PM10

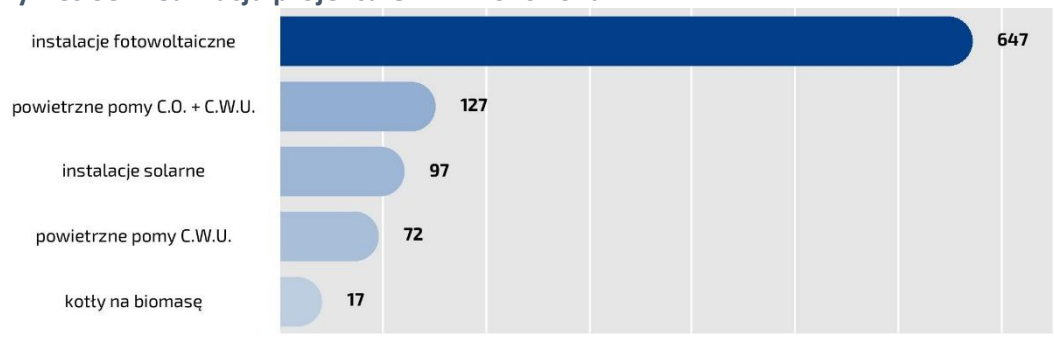
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie miasta Tychy za 2020 rok.

Na występowanie zjawiska smogu wpływają głównie pyły zawieszone w powietrzu – PM2,5 i PM10. Według danych *Raportu o stanie miasta Tychy za 2020 rok*, od 2017 roku odnotowuje się zmniejszenie zanieczyszczenia miasta pyłem PM10. W 2017 roku jego stężenie osiągnęło maksymalny poziom 363, w 2020 roku zmniejszyło się do 40, co jest korzystne z uwagi na negatywny wpływ tego rodzaju zanieczyszczeń na jakość życia mieszkańców.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wykres 95. Realizacja projektu OZE w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie miasta Tychy za 2020 rok.

Na poprawę jakości powietrza ma wpływ m.in. realizacja projektu *Odnawialne źródła energii (OZE) szansą na poprawę jakości powietrza w Tychach,* na który miasto pozyskało dofinansowanie ze środków unijnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). W 2020 roku zamontowano 960 instalacji w 684 budynkach mieszkalnych, z których najpopularniejsze były: instalacje fotowoltaiczne (647), powietrzne pompy ciepła C.O. + C.W.U (127) oraz instalacje solarne (97).

W 2020 roku realizowano V etap **Programu Ograniczania Niskiej Emisji (PONE)**, obejmujący m.in. 382 inwestycje, w tym:

•	wymiana kotłów węglowych, gazowych i olejowych na kotły nowszej generacji, bardziej ekologiczne,
•	termomodernizacje budynków – ocieplenie ścian, dachów oraz wymianę okien.

Łączny koszt modernizacji za 2020 rok wyniósł 5 856 505,71 zł. Na realizację wszystkich etapów PONE w latach 2016-2020 wydano łącznie 26 862 462,80 zł. W ramach programu m.in. wymieniono kotły, zainstalowano kolektory słoneczne, wymieniono okna czy ocieplono ściany budynków.

Wśród obowiązujących programów mających wpływ na kształtowanie jakości środowiska, warto wymienić również przyjętą w 2017 roku **Aktualizację Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Tychy na lata 2015 – 2020 z perspektywą do roku 2023**. Program ten zakłada ograniczenie niskiej emisji poprzez dopłaty do wymiany nieekologicznych źródeł ciepła, instalacji paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych oraz przeprowadzenia termomodernizacji budynków.

Istotny z punktu widzenia ochrony środowiska jest **Plan adaptacji Miasta Tychy do zmian klimatu do roku 2030**, który powstał w celu przygotowania mieszkańców i władz do świadomego reagowania na zmiany klimatu i zagrożenia z tym związane. Podejmowane działania są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, podnosząc odporność miasta na zachodzące zmiany środowiskowe, takie jak:

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

●	występowanie wyższych temperatur maksymalnych,
●	występowanie fal upałów,
●	występowanie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”,
●	występowanie deszczy nawalnych,
●	występowanie powodzi nagłych/powodzi miejskich,
●	występowanie powodzi od strony rzek,
●	długotrwałe okresy bezopadowe,
●	występowanie okresów bezopadowych z wysoką temperaturą,
●	występowanie okresów niżówkowych,
●	występowanie przekroczeń norm stężeń,
●	występowanie smogu,
●	występowanie silnego i bardzo silnego wiatru,
●	występowanie burz (w tym burz z gradem).

Zaplanowane działania adaptacyjne dotyczą czterech najbardziej wrażliwych sektorów miasta Tychy: zdrowia publicznego/grup wrażliwych, transportu, energetyki oraz gospodarki wodnej. W planie zawarto trzy rodzaje działań: informacyjno-edukacyjne, podnoszące świadomość mieszkańców, organizacyjne, związane z wdrażaniem nowych procedur oraz techniczne, dotyczące inwestycji strukturalnych.

Ponadto, w marcu 2022 roku został uchwalony **Program Ochrony Środowiska dla miasta Tychy na lata 2022-2025 z perspektywą do 2029 roku**, uwzględniający nowe wymogi środowiskowe i legislacyjne oraz zmiany w nadrzędnych dokumentach strategicznych dotyczących ochrony środowiska.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

6. Analiza benchmarkingowa

Przeprowadzenie analizy benchmarkingowej miało na celu porównanie Tychów z innymi miastami oraz ocenę ich pozycji względem wybranych jednostek. Wyniki uzyskane na drodze takiej analizy umożliwiają zdiagnozowanie potencjałów rozwojowych miasta oraz jego deficytów w sferze społecznej, gospodarczej, a także przestrzennej.

Analizie poddano kluczowe dane odzwierciedlające sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną w Tychach i trzech miast położonych na terenie województwa śląskiego, charakteryzujących się podobnym poziomem rozwoju i liczbą mieszkańców, wśród których znalazły się: Bielsko-Biała, Dąbrowa Górnicza i Gliwice. Przeprowadzona analiza pokazuje różnice między wartością wskaźnika dla poszczególnych miast a średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej oraz między dynamiką zmian odnotowanych w mieście i grupie porównawczej. Wyższa dynamika w grupie przyjmuje wartości dodatnie (poprawiające się dla analizowanego miasta), a niższa od średniej – wartości ujemne (pogarszające się).

Oceny dokonano, analizując wartości wskaźnika syntetycznego, który obejmował wartości dla wskaźników za 2020 rok oraz uwzględniał dynamikę zmian w latach 2016-2020. Poniżej przedstawiono sposób interpretacji prezentowanych danych.

- sytuacja gorsza niż średnia w grupie porównawczej - poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej	- sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej - poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej
Ocena poziomu rozwoju jednostki	
- sytuacja gorsza niż średnia w grupie porównawczej - pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej	- sytuacja lepsza niż średnia w grupie porówanwczej - pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Struktura demograficzna - analiza benchmarkingowa

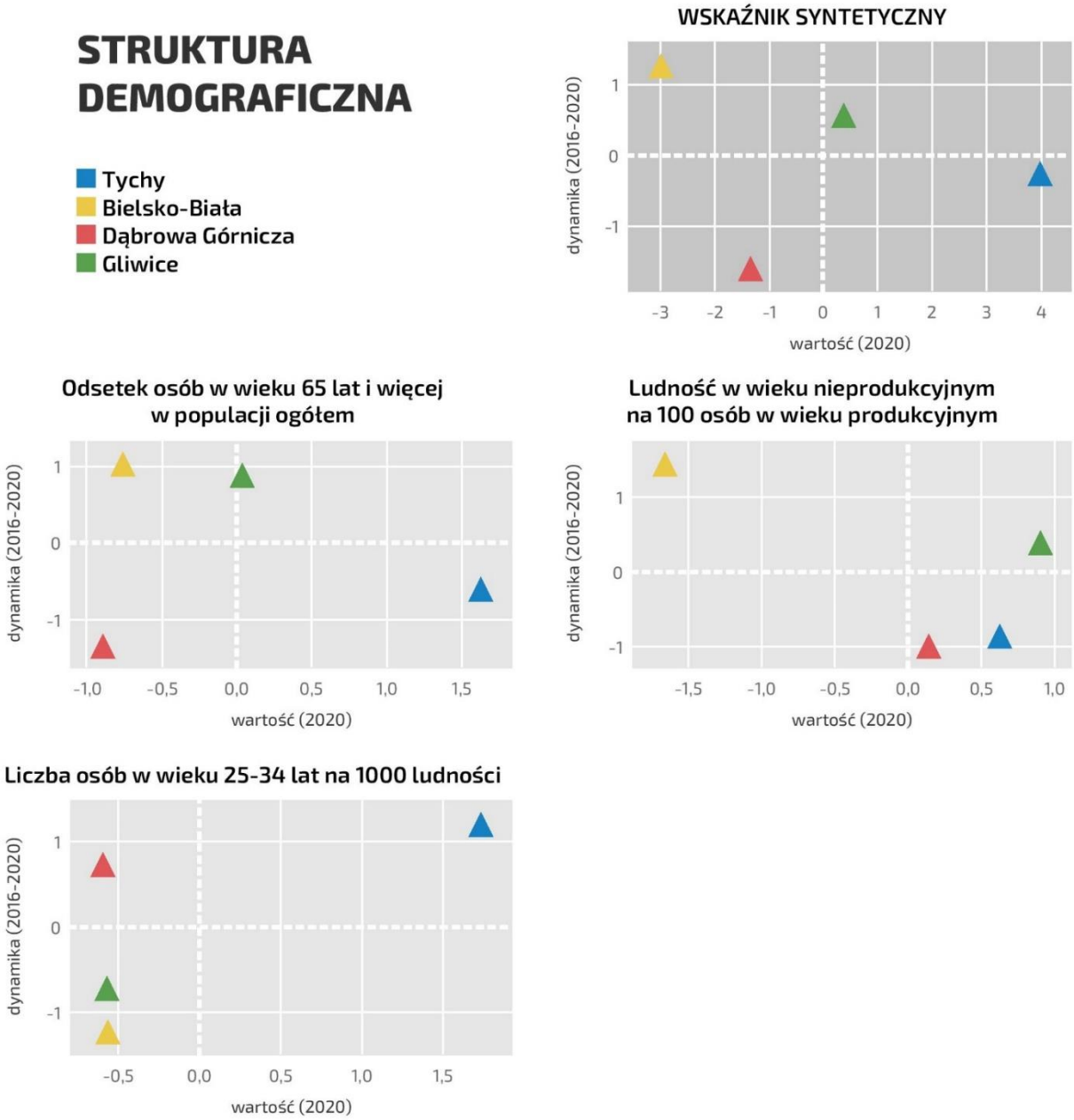
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	W analizie skupiono się na porównaniu sytuacji w wybranych jednostkach pod względem dynamiki postępujących procesów starzenia się społeczności lokalnej oraz zmniejszających się zasobów siły roboczej.
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	
Liczba osób w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	

Tabela 31. Struktura demograficzna – wartość wskaźników wybranych do analizy

Miasto	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	Liczba osób w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców
Bielsko-Biała	77,2	22,0	146,19
Dąbrowa Górnicza	74,6	22,1	146,03
Gliwice	73,5	21,4	146,15
Tychy	73,9	20,2	158,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

Analiza porównawcza pokazuje, że sytuacja w Tychach jest stosunkowo najkorzystniejsza pod względem liczby osób w wieku 25-34 lata. Osoby te charakteryzują się największą mobilnością w strukturze społecznej. W Tychach sytuacja pod tym względem w ostatnich pięciu latach uległa poprawie i kształtuje się powyżej średniej w grupie porównawczej. Kluczowe jest zatem ograniczanie odpływu tej grupy mieszkańców poprzez zapewnienie atrakcyjnych warunków do życia. Poprawa sytuacji charakteryzuje również Dąbrowę Górniczą. Pozostałe jednostki (Bielsko-Biała, Gliwice) cechują się pogorszeniem sytuacji w ostatnich pięciu latach, a więc zmniejszaniem się zasobów kapitału ludzkiego i liczby osób, które mogą stanowić główną siłę napędową w rozwoju jednostki.

W trakcie analizy skupiono się również na zbadaniu struktury wiekowej mieszkańców i postępujących procesów starzenia. Dąbrowa Górnicza i Tychy są miastami, w których w ostatnich pięciu latach

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

nastąpiło pogorszenie sytuacji względem zmiany w obrębie grupy porównawczej. Dąbrowę Górniczą, wśród analizowanych jednostek, charakteryzuje najbardziej niekorzystna sytuacja. Dynamika zmian odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w tym mieście jest najwyższa, przez co dystans między jednostkami porównawczymi się zwiększa. W 2020 roku w Dąbrowie Górniczej odsetek osób powyżej 65. roku życia wynosił 22,1% i był najwyższy wśród analizowanych. Wartość tego wskaźnika w ostatnich pięciu latach wzrosła o 4,4 pp. W przypadku Tychów odsetek osób w tym wieku w 2020 roku był najniższy i wynosił 20,2%, co klasyfikuje je jako gminę o lepszej sytuacji niż średnia w grupie porównawczej. Jednakże dynamika zmian w Tychach była wyższa niż w Bielsku-Białej i Gliwicach, co wskazuje wyraźnie, że przewaga miasta w tym zakresie w porównaniu do innych się zmniejsza, a potencjał lokalnego rynku pracy słabnie. Potwierdzeniem tego są również dane dotyczące liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Na zmianę wartości tego wskaźnika wpływ mają przede wszystkim procesy starzenia się (najbardziej widoczne w Dąbrowie Górniczej), niewielki wzrost udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, a przede wszystkim zmniejszające się zasoby ludności w wieku produkcyjnym. Lepsza sytuacja niż średnia w grupie oraz poprawa względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej charakteryzuje Gliwice, zatem można uznać, że sytuacja demograficzna w tej gminie jest najbardziej korzystna, co pokazuje również wartość wskaźnika syntetycznego.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

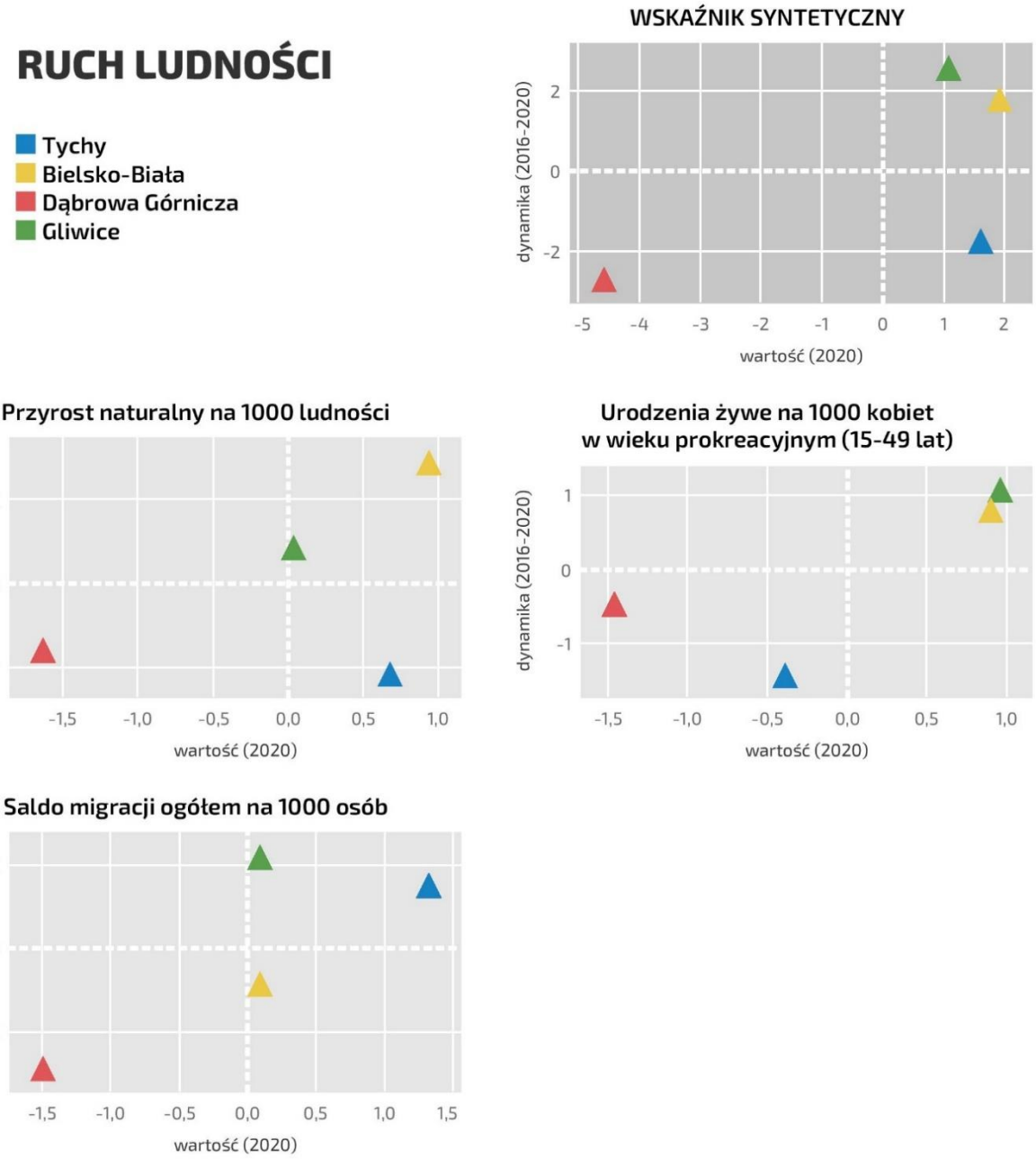
Ruch ludności – analiza benchmarkingowa	
Przyrost naturalny na 1000 osób	W analizie skupiono się na porównaniu sytuacji w wybranych jednostkach pod względem dynamiki postępujących procesów starzenia się społeczności lokalnej oraz zmniejszających się zasobów siły roboczej.
Urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)	
Saldo migracji ogółem na 1000 osób	

Tabela 32. Ruch ludności - wartość wskaźników wybranych do analizy

Miasto	Przyrost naturalny na 1000 osób	Urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)	Saldo migracji ogółem na 1000 osób
Bielsko-Biała	-3,58	40,4	-1,90
Dąbrowa Górnicza	-7,06	33,4	-2,80
Gliwice	-4,80	40,6	-1,90
Tychy	-3,93	36,6	-1,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

W przypadku analizowanych jednostek wartość przyrostu naturalnego w ostatnich pięciu latach była na poziomie ujemnym, zatem mówimy o ubytku naturalnym, co jest niekorzystną sytuacją. W 2020 roku z uwagi na wystąpienie pandemii COVID-19 zmiany w tym zakresie były znaczące – wystąpił drastyczny wzrost liczby zgonów. Wśród analizowanych jednostek, najgorsza sytuacja była tylko w Dąbrowie Górniczej. Zarówno w Dąbrowie Górniczej, jak i w Tychach nastąpiło pogorszenie względem zmiany sytuacji w grupie porównywanych jednostek, a dynamika zmian była najwyższa. Uzupełnieniem tego wskaźnika są dane dotyczące liczby urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku prokreacyjnym. Współczynnik płodności kształtuje się najlepiej dla Bielska-Białej i Gliwic, a przewaga w tym zakresie nad pozostałymi jednostkami się zwiększa. Współczynnik ten jest ściśle związany z zastępowalnością pokoleń. Niższa wartość wskaźnika ma istotny wpływ na zmniejszanie się populacji jednostki i pogłębianie obserwowanej zapaści demograficznej. Sytuacja ta przedstawia się

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

najgorzej dla Tychów i Dąbrowy Górniczej. Istotnym zjawiskiem mającym wpływ na kształtowanie się struktury demograficznej jest również saldo migracji. Ujemne saldo migracji świadczy o niższej atrakcyjności osiedleńczej jednostek, a także występujących w miastach procesach suburbanizacyjnych. Skala tego problemu jest najbardziej zauważalna w Dąbrowie Górniczej, gdzie saldo migracji w 2020 roku wynosiło -2,8. Pogorszenie sytuacji względem analizowanych jednostek charakteryzuje również miasto Bielsko-Biała. Natomiast lepszą sytuację obserwuje się w Tychach i Gliwicach, gdzie dynamika zmian była najwyższa, a skala poziomu emigracji była niższa niż w pozostałych jednostkach. Podsumowując – należy podkreślić, że analiza wskaźnika syntetycznego wyraźnie wskazuje na pogarszającą się sytuację w Tychach i Dąbrowie Górniczej oraz konieczność podjęcia działań mających na celu wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej oraz prowadzenie kompleksowej polityki społecznej w tym obszarze.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia – analiza benchmarkingowa

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej	Do analizy wybrano wskaźniki, które pozwoliły na analizę w zakresie zapotrzebowania mieszkańców na pomoc społeczną, a tym samym ocenę stopnia ubożenia społeczeństwa, ale również stopnia samodzielności mieszkańców. Wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia umożliwiły porównanie jednostek pod kątem dostępności usług medycznych, których rozwój jest istotnym wyzwaniem z uwagi na obserwowane procesy starzenia się społeczności.
Kwota świadczeń rodzinnych na 1 mieszkańca	
Lekarze pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. osób	
Pielęgniarki i położne pracujące wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. osób	
Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji Q dział 86 PKD (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) na 1000 zarejestrowanych podmiotów	

Tabela 33. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej	Kwota świadczeń rodzinnych na 1 mieszkańca	Lekarze pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. osób	Pielęgniarki i położne pracujące wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. osób	Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji Q dział 86 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów	Ludność na aptekę ogólnodostępną
Bielsko-Biała	1,6	220,5	39,3	93,5	59,1	2783
Dąbrowa Górnicza	2,0	165,5	23,8	43,7	51,3	3033
Gliwice	2,4	175,9	34,9	65,4	56,8	2766
Tychy	2,2	162,8	18,5	43,7	62,9	3732

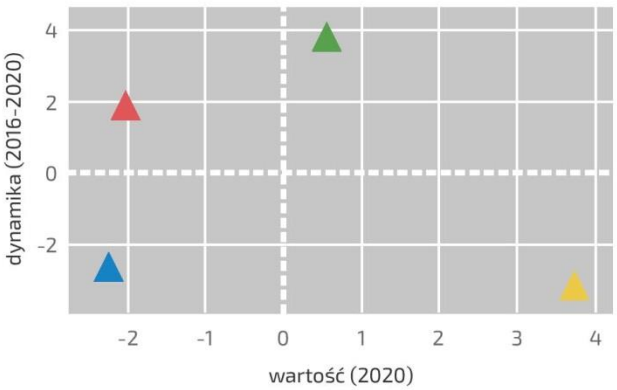
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

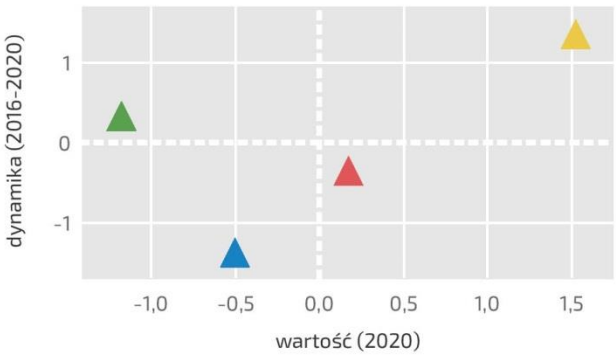
POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

- Tychy
- Bielsko-Biała
- Dąbrowa Górnicza
- Gliwice

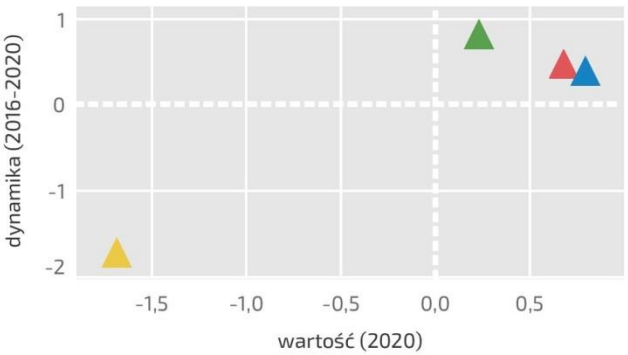
WSKAŹNIK SYNTETYCZNY

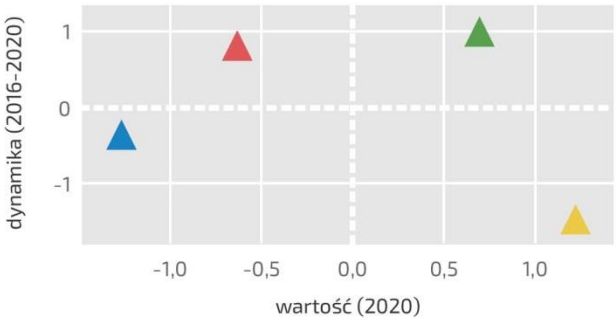
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej

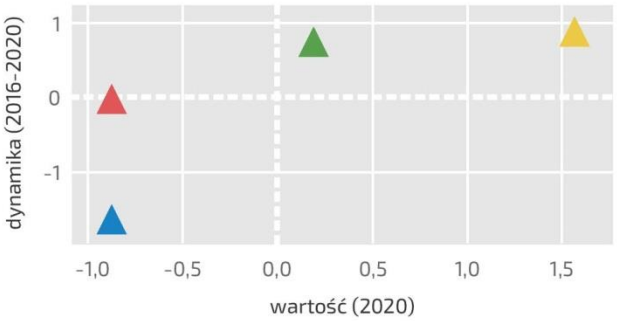
Kwota świadczeń rodzinnych na 1 mieszkańca

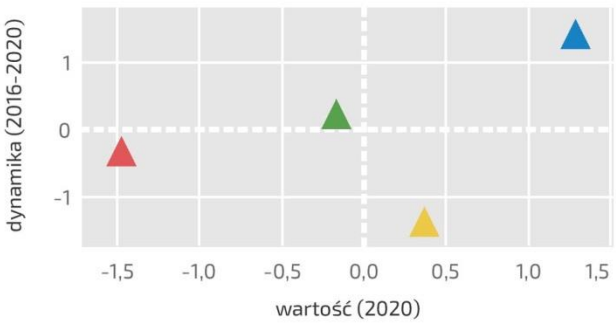
Lekarze pracujący wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. ludności

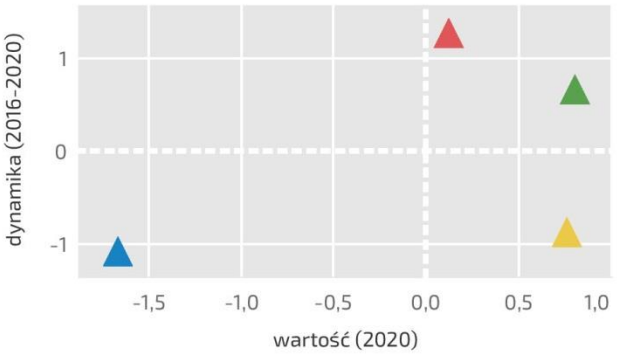
Pielęgniarki i położne pracujące wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. ludności

Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji Q dział 86 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów

Ludność na aptekę ogólnodostępną

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizy zapotrzebowania na pomoc społeczną w poszczególnych jednostkach dokonano w oparciu o kwotę udzielanych świadczeń oraz na podstawie zasięgu korzystania z pomocy społecznej. We wskazanych miastach obserwuje się poprawę sytuacji i zmniejszanie się poziomu korzystania z pomocy społecznej. Najlepszą sytuację odnotowuje w 2020 roku Bielsko-Biała, tam również dynamika zmian i spadek zapotrzebowania na pomoc społeczną był najwyższy, mimo wystąpienia w 2020 roku pandemii COVID-19. Sytuację gorszą niż średnia w grupie porównawczej obserwuje się w Gliwicach i Tychach. Co więcej, Tychy są miastem, w którym sytuacja w zakresie zapotrzebowania na pomoc społeczną charakteryzowała się najniższą dynamiką zmian. Kwota świadczeń rodzinnych na 1 mieszkańca w Tychach była najniższa, jednakże dynamika zmian w tym zakresie i wzrost tej kwoty (zaraz po Bielsku-Białej) jest jednym z wyższych. Kwota świadczeń rodzinnych na 1 mieszkańca wzrosła z 132,3 zł w 2016 roku do 162,8 zł w 2020 roku.

Zbadanie poziomu dostępności placówek ochrony zdrowia oraz sytuacji z zakresu opieki medycznej umożliwiła analiza wskaźnika liczby podmiotów prowadzących działalność w sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna na 1000 zarejestrowanych podmiotów, jak również dane dotyczące dostępności personelu medycznego. W grupie porównawczej Tychy posiadają najwięcej podmiotów, które prowadzą działalność w sekcji Q, a dynamika zmian i obserwowany rozwój tego rodzaju placówek był tu najwyższy w ostatnich pięciu latach. Pozwala to uznać, że sytuacja w zakresie liczby podmiotów opieki społecznej i ochrony zdrowia jest najkorzystniejsza, co jest istotne z uwagi na obserwowane zmiany w strukturze ludności oraz zmiany popytu na usługi publiczne w tym zakresie. Jednakże dostępność lekarzy i pielęgniarek w tym mieście, względem grupy porównawczej, jest najniższa. Najlepiej pod tym względem wpada Bielsko-Biała i Gliwice. Podobnie jest w przypadku liczby aptek. Ich dostępność w Tychach jest najniższa względem pozostałych miast. Istotne jest zatem dostosowanie poziomu podaży usług publicznych związanych z pomocą społeczną i ochroną zdrowia do obserwowanego popytu, jak również w odniesieniu do prognozowanych zmian.

Analizując wskaźnik syntetyczny w obszarze pomocy społecznej i ochrony zdrowia, można zauważyć, że najkorzystniejsza obecnie sytuacja w relacji do grupy porównawczej charakteryzuje miasto Gliwice, a jego przewaga nad pozostałymi jednostkami się zwiększa. Najgorsza sytuacja względem grupy porównawczej występuje w Tychach – dynamika zmian jest najwyższa, a obecna sytuacja jest gorsza niż w pozostałych miastach, co świadczy o konieczności rozwoju i zwiększenia dostępności do usług i placówek medycznych w Tychach, jak również o większym zapotrzebowaniu na pomoc społeczną.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

Edukacja - analiza benchmarkingowa	
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	Wybrane wskaźniki umożliwiły porównanie jednostek pod kątem dostępności do placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych, jak również porównanie jakości i poziomu nauczania w miastach.
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	
Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe	
Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem	
Wyniki egzaminu maturalnego (języki polski, matematyka, język angielski)	

Tabela 34. Edukacja i wychowanie - wartość wskaźników wybranych do analizy

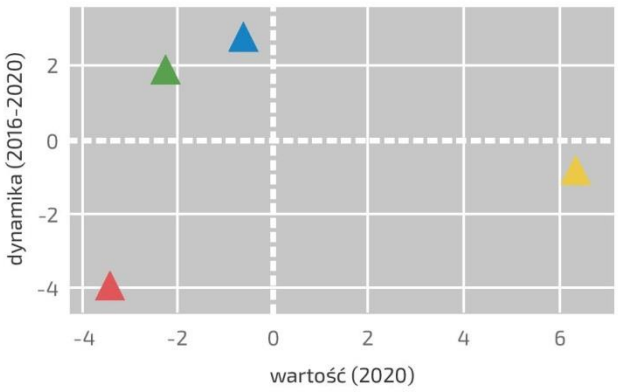
Miasto	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe	Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem	Wyniki egzaminu maturalnego		
					języki polski	matematyka	język angielski
Bielsko-Biała	12,1	102,4	104,94	30,7	60,75	58,74	81,09
Dąbrowa Górnicza	15,1	94,4	99,08	27,4	53,28	53,95	78,67
Gliwice	17,9	89,3	96,83	23,8	57,34	57,24	81,57
Tychy	22,0	97,5	97,30	27,6	52,57	53,92	80,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS i mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/.

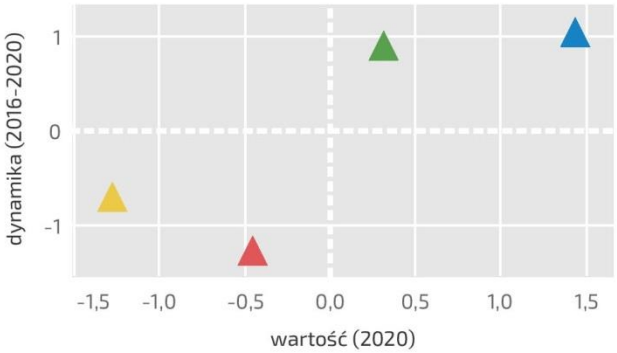
EDUKACJA I WYCHOWANIE

- Tychy
- Bielsko-Biała
- Dąbrowa Górnicza
- Gliwice

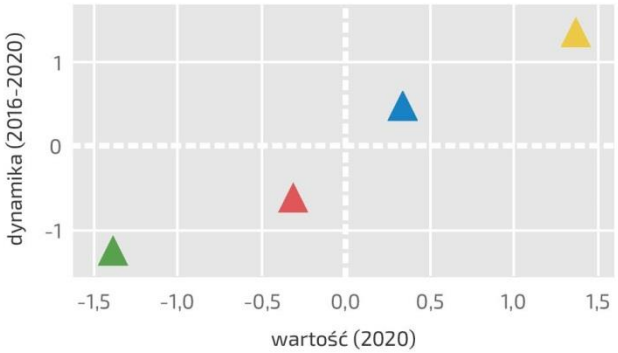
WSKAŹNIK SYNTETYCZNY

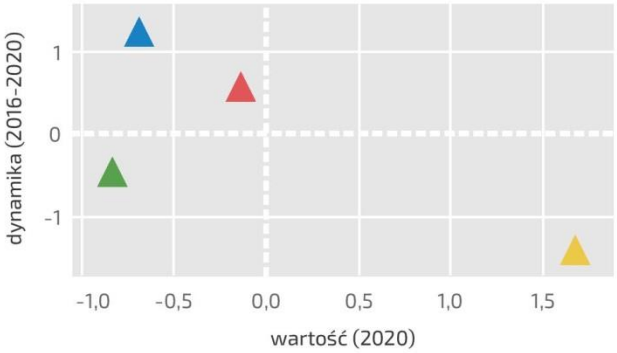
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach

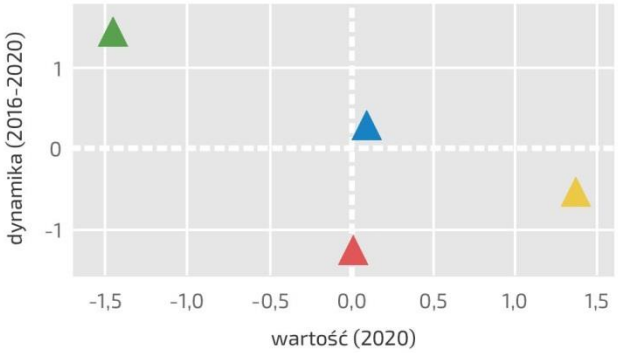
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

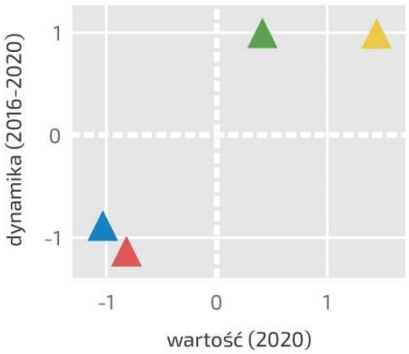
Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe

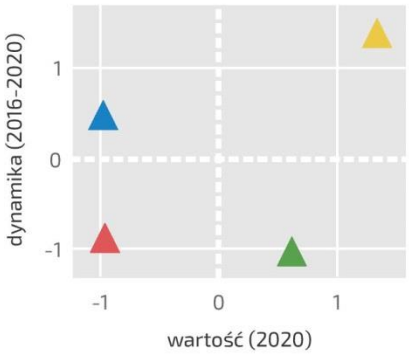
Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem

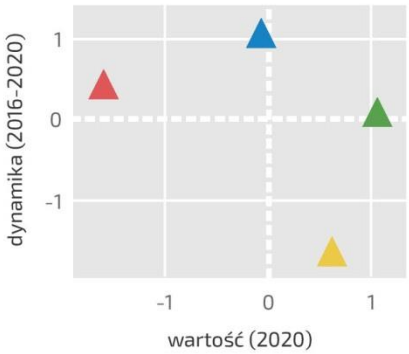
Wyniki egzaminu maturalnego - język polski

Wyniki egzaminu maturalnego - matematyka

Wyniki egzaminu maturalnego - język angielski

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Gliwice i Tychy to miasta, w których odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach był najwyższy, podobnie jak dynamika zmian w tym obszarze. Widoczne jest duże zapotrzebowanie na tego rodzaju placówki, z uwagi na chęć powrotu młodych rodziców na rynek pracy, zatem zmiany w tym zakresie należy uznać za pozytywne. Podobnie jest z upowszechnieniem opieki przedszkolnej. W tym przypadku najlepsza sytuacja charakteryzuje Tychy i Bielsko-Białą. W przypadku Bielska-Białej odsetek dzieci w 2020 roku przekroczył 100%, co świadczy o tym, że z placówek zlokalizowanych w tym mieście korzystają również dzieci z okolicznych gmin. Najgorzej na tle do grupy wypadają Gliwice, gdzie odsetek dzieci korzystających z opieki przedszkolnej w 2020 roku nie przekraczał 90%, a zmiany odnotowane w ostatnich pięciu latach wynosiły 6,3 pp. W 2020 roku wydatki na oświatę i wychowanie w Tychach stanowiły 27,6% i jest to jedna z wyższych wartości (zaraz po Bielsku Białej – 30,7%). Wysoki udział wydatków na oświatę i wychowanie świadczy o zapewnieniu lepszego finansowania zadań z tego zakresu, co powinno znaleźć odzwierciedlenie m.in. w standardzie i jakości nauczania.

W Tychach, Dąbrowie Górniczej oraz Gliwicach sytuacja dotycząca skolaryzacji jest gorsza niż średnia w grupie porównawczej. Lepsza sytuacja charakteryzuje Bielsko-Białą, gdzie współczynnik kształtował się na poziomie powyżej 100%. Na tle analizowanych miast tylko Tychy odnotowały wzrost współczynnika skolaryzacji w ostatnich pięciu latach – o około 0,5 pp.

W celu oceny poziomu nauczania w placówkach ponadpodstawowych skupiono się na wynikach egzaminu maturalnego. Dane pokazują, że najwyższe wyniki uzyskują uczniowie z języka angielskiego, najniższe natomiast z matematyki. Można zauważyć, że wyniki w Tychach są zbliżone do wyników uzyskanych w Dąbrowie Górniczej. Wyjątek stanowił egzamin z języka angielskiego – średnia dla Tychów była równa 80,4%, a dynamika zmian w ostatnich pięciu latach była najwyższa. W 2016 roku średni wynik z egzaminu z języka angielskiego był na poziomie 72,8%, zatem odnotowano wzrost o 7,6 pp. W przypadku wyników z języka polskiego, w Tychach sytuacja jest gorsza niż średnia w grupie porównawczej i odnotowano pogorszenie się wyników w ostatnich pięciu latach.

Wskaźnik syntetyczny oraz poszczególne dane jednoznacznie wskazują na wyższy, w porównaniu do pozostałych jednostek, poziom rozwoju w zakresie edukacji i wychowania w Bielsku-Białej, jednakże obserwuje się pogorszenie sytuacji względem zmian w grupie porównawczej. Poprawę sytuacji obserwuje się w Tychach i Gliwicach. Niekorzystna sytuacja charakteryzuje natomiast Dąbrowę Górniczą.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

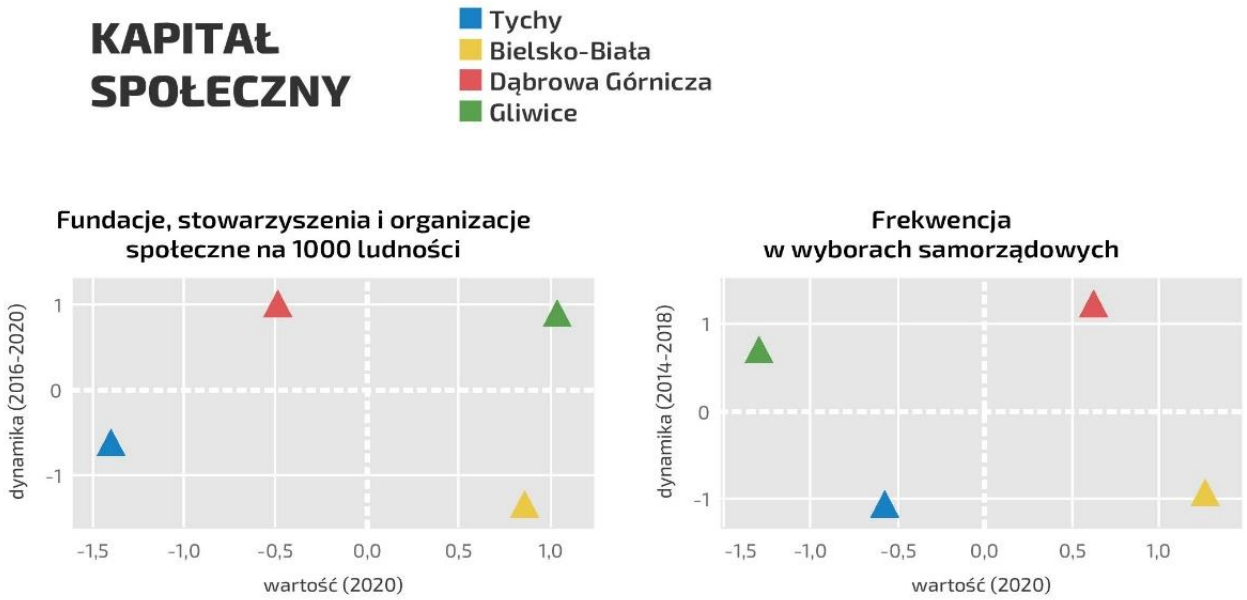
Kapitał społeczny - analiza benchmarkingowa	
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 osób	Do analizy wybrano wskaźniki, które obrazują poziom aktywności obywatelskiej oraz stan trzeciego sektora.
Frekwencja w wyborach samorządowych	

Tabela 35. Kapitał społeczny - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2018 i 2020 roku

Miasto	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 osób w 2020 roku	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku
Bielsko-Biała	3,83	54,7
Dąbrowa Górnicza	2,69	53,6
Gliwice	3,98	50,3
Tychy	1,92	51,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i www.wybory2018.pkw.gov.pl.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

Analizując poziom kapitału społecznego, można zauważyć, że sytuacja w Tychach na tle analizowanych jednostek przedstawia się najgorzej. Dynamika zmian jest niska, a wskaźnik dotyczący liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 osób osiąga najniższe wartości (1,92). Najwyższą dynamikę zmian w tym obszarze obserwuje się w Dąbrowie Górniczej i Gliwicach. Tam również wartość wskaźnika była najwyższa, a sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej. Bielsko-Biała jest miastem, w którym sytuacja dotycząca wielkości trzeciego sektora przedstawia się korzystniej niż w grupie porównawczej, jednakże w ostatnich pięciu latach zauważa się spadek wartości tego wskaźnika. Drugim wskaźnikiem wybranym do analizy, świadczącym o poziomie aktywności obywatelskiej mieszkańców, jest frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014 i 2018. W przypadku każdej z analizowanych jednostek, frekwencja w porównywanych latach wzrasta. Jednakże dla Tychów wynosiła 51,6% i była jedną z niższych (zaraz po Gliwicach – 50,3%). Przedstawione dane pokazują, że najwyższym poziomem aktywności, w porównaniu do pozostałych jednostek, charakteryzuje się Dąbrowa Górnicza i zauważalna jest poprawa sytuacji względem zmiany w grupie porównawczej (podobnie jest w przypadku Gliwic).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Kultura – analiza benchmarkingowa	
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 osób	Wybrane do analizy dane pozwolą na zbadanie znaczenia sektora kultury oraz dostępności lokalnej oferty w poszczególnych miastach. Rozwinięta oferta kulturalna, organizowane wydarzenia i imprezy mają istotny wpływ na budowanie lokalnego kapitału społecznego i integrację mieszkańców oraz rozwój społeczny i jakość życia.
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	
Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji R dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów	
Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem	

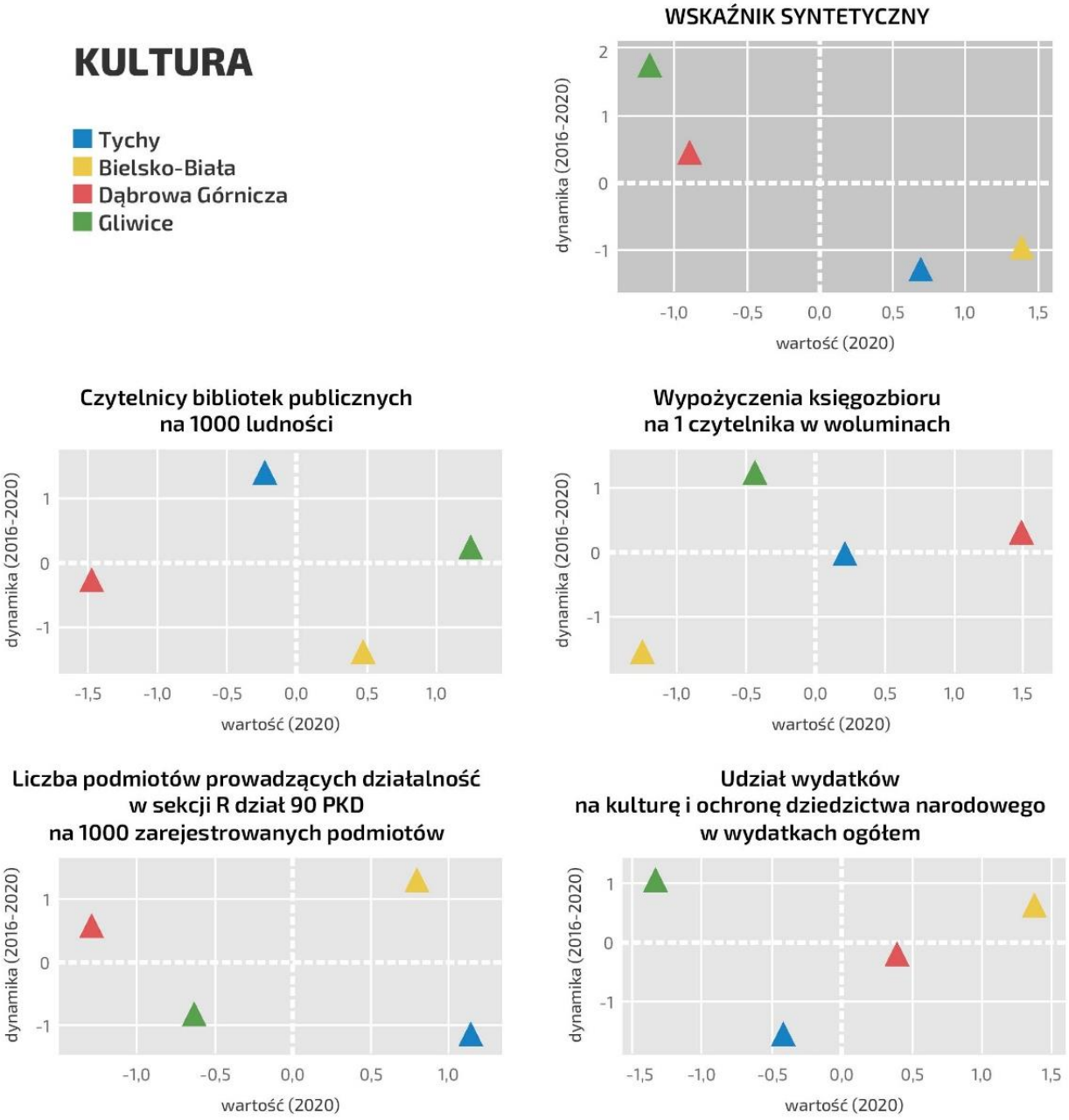
Tabela 36. Kultura - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 osób	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	Liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji R dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów	Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem
Bielsko-Biała	197	13,6	4,58	2,5
Dąbrowa Górnicza	139	23,7	3,73	2,1
Gliwice	220	16,6	4,00	1,3
Tychy	176	19,0	4,72	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

O dostępności do usług kulturalnych świadczy wskaźnik liczby podmiotów prowadzących działalność związaną z kulturą i rozrywką (sekcja R, dział 90). W przypadku porównywanych miast najlepsza sytuacja występuje w Bielsku-Białej, tam również dynamika zmian była najwyższa, co wskazuje na to, że oferta kulturalno-rozrywkowa w mieście rozwija się szybciej. Przemawia za tym również wysoki udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w mieście. Pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej, w odniesieniu do liczby podmiotów, charakteryzuje Gliwice i Tychy, co wynika z niższej dynamiki zmian. Warto zauważyć, że liczba podmiotów prowadzących działalność kulturalno-rozrywkową w tych miastach zwiększa się, a w przypadku Tychów jest jedną z wyższych w analizowanej grupie (4,72). Spadek liczby czytelników

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

bibliotek jest tendencją ogólnopolską, którą odnotowano również w miastach wybranych do analizy (wyjątek stanowią Tychy). W Tychach nastąpiła poprawa sytuacji względem grupy porównawczej, jednakże liczba czytelników w przeliczeniu na 1000 osób (176) jest na niższa niż w przypadku Bielska-Białej (197) i Gliwic (220). Niższe wartości wskaźnika liczby czytelników, jak również zmniejszanie się liczby wypożyczeń w 2020 roku może być wynikiem ograniczeń w funkcjonowaniu bibliotek z powodu na pandemii COVID-19. Dąbrowa Górnicza jest miastem, które charakteryzuje się najniższą liczbą czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców (139) i jednocześnie najwyższą liczbą wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach (23,7 w 2020 roku). Drugie w kolejności są Tychy (19,0).

Na podstawie wskaźnika syntetycznego można stwierdzić, że Tychy i Bielsko-Białą charakteryzuje sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej, jednakże to Gliwice i Dąbrowa Górnicza odnotowały poprawę sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej, zatem cechują się wyższym potencjałem do rozwoju oferty kulturalnej niż pozostałe jednostki.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Rynek pracy – analiza benchmarkingowa	
Stopa bezrobocia rejestrowanego	Wybrane wskaźniki umożliwiły zbadanie stanu lokalnego rynku pracy i porównanie z sytuacją w poszczególnych miastach, a także zbadanie poziomu elastyczności i dopasowania strukturalnego lokalnego rynku pracy.
Pracujący na 1000 osób w wieku produkcyjnym	
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	

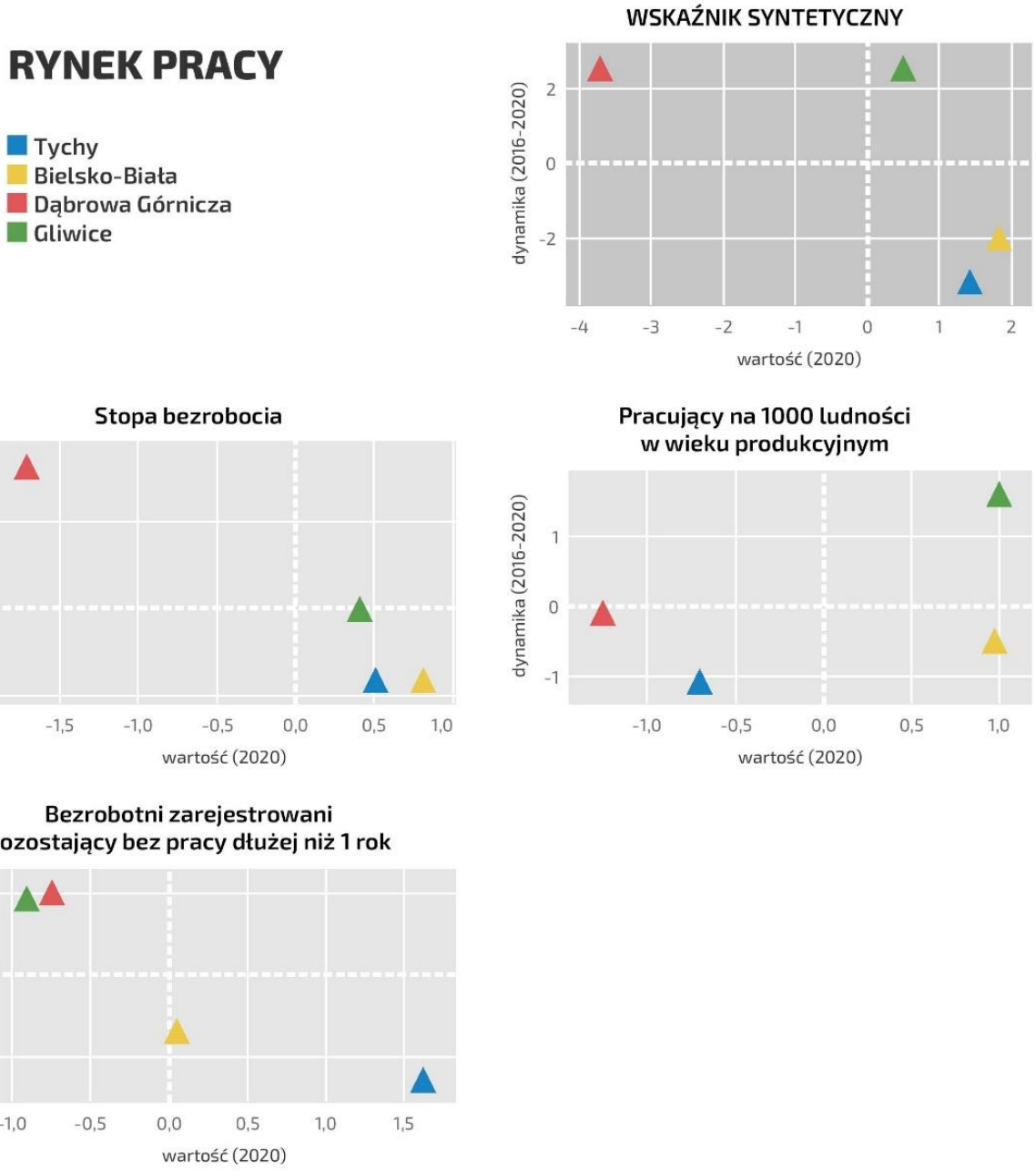
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 37. Rynek pracy - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Stopa bezrobocia rejestrowanego	Pracujący na 1000 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok
Bielsko-Biała	2,7	820	781
Dąbrowa Górnicza	5,2	610	943
Gliwice	3,1	822	976
Tychy	3,0	662	461

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

W przypadku liczby pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym, sytuację gorszą oraz pogorszenie sytuacji względem grupy porównawczej odnotowano w Tychach i Dąbrowie Górniczej. Dynamika zmian była najniższa w Tychach, gdzie w 2016 roku liczba pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 613,8 i w 2020 roku wzrosła nieznacznie do 661,9. Poprawę w tej kwestii, w porównaniu do sytuacji pozostałych jednostek, w ostatnich pięciu latach odnotowano tylko w Gliwicach – tam również wartość wskaźnika pracujących jest najwyższa.

Analiza porównawcza pokazuje, że skala problemu bezrobocia w Tychach jest na niższym poziomie w porównaniu do sytuacji pozostałych analizowanych jednostek. Stopa bezrobocia w 2020 roku była stosunkowo niska (3,0) i widoczne są pozytywne zmiany w tym zakresie. Jednakże dynamika zmian w tym zakresie w Tychach była jedną z niższych i ich przewaga względem pozostałych miast się zmniejsza. Największą zmianę odnotowano w Dąbrowie Górniczej, gdzie stopa bezrobocia jest wyższa

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

niż w pozostałych miastach i wskaźnik jest gorszy niż w grupie. Charakterystykę rynku pracy uzupełnia również wskaźnik dotyczący bezrobocia długookresowego. Gliwice i Dąbrowa Górnicza są miastami, w których liczba bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż rok była największa, jednak w obu jednostkach widoczna jest poprawa sytuacji względem grupy porównawczej. Najkorzystniej przedstawia się sytuacja w Tychach, gdzie skala problemu bezrobocia długookresowego nie jest taka wysoka, jednak w porównaniu do wysokiej dynamiki zmian, odnotowanej w innych ośrodkach, Tychy charakteryzuje pogorszenie sytuacji względem zmiany w grupie porównawczej. Liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż rok w Tychach zmniejszyła się w ostatnich pięciu latach z 698 do 461. Wskaźnik syntetyczny pokazuje, że najlepszym stanem lokalnego rynku pracy i poprawą sytuacji względem grupy porównawczej charakteryzują się Gliwice. Lepsza sytuacja charakteryzuje Tychy i Bielsko-Białą. Najgorsza sytuacja obserwowana jest w Dąbrowie-Górniczej, a więc miasto charakteryzuje się niższym poziomem elastyczności i dopasowania strukturalnego oraz gorszym stanem lokalnego rynku pracy, w porównaniu do pozostałych jednostek.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Przedsiębiorczość – analiza benchmarkingowa	
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wskaźniki umożliwiły zbadanie potencjału rozwoju oraz innowacyjności gospodarki, a także poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców.
Relacja podmiotów nowo rejestrowanych a wykreślonych podmiotów w rejestrze REGON	
Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

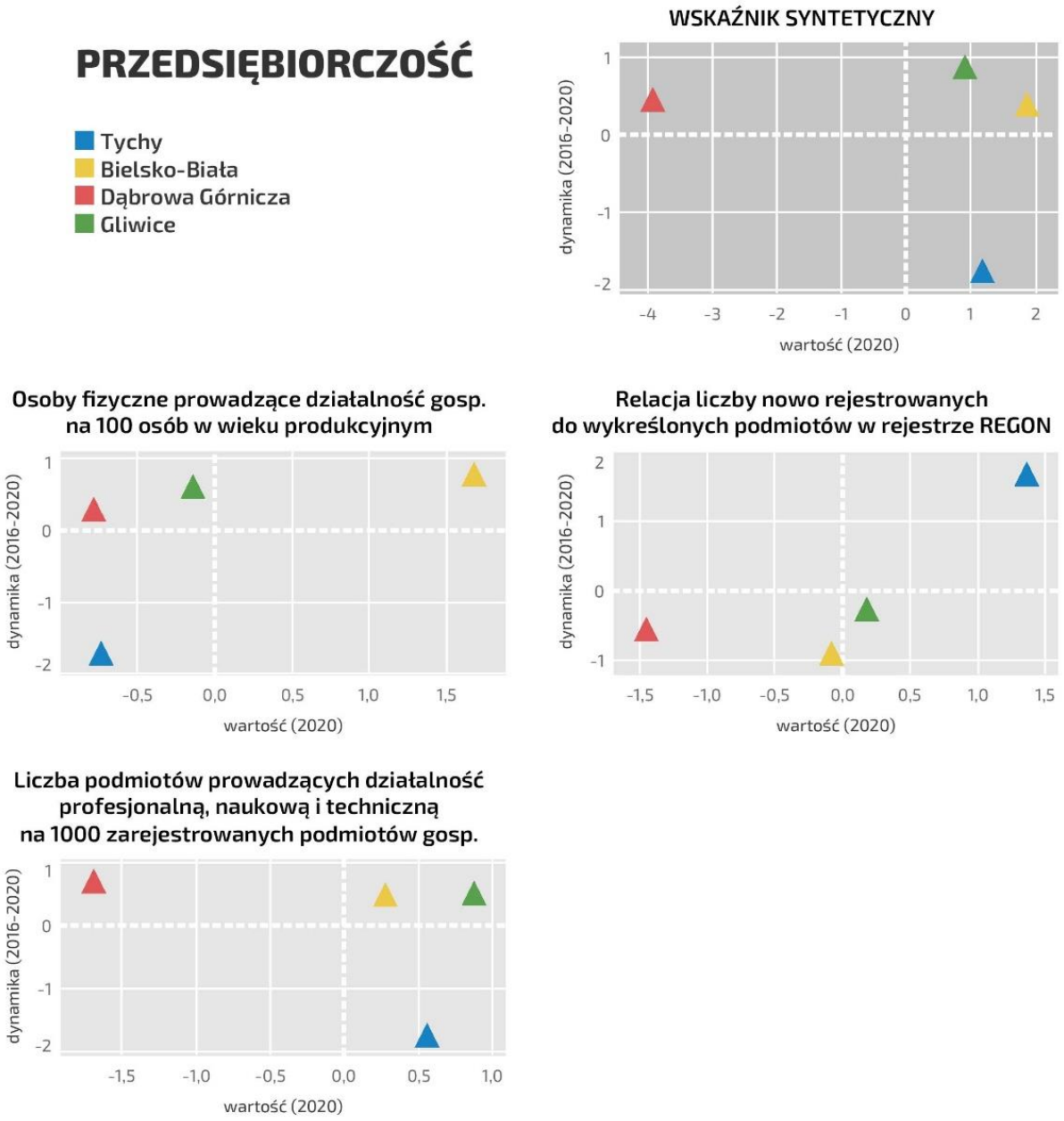
Tabela 38. Przedsiębiorczość - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	Relacja podmiotów nowo rejestrowanych a wykreślonych podmiotów w rejestrze REGON	Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
Bielsko-Biała	19,4	1,7	122,4
Dąbrowa Górnicza	13,7	1,6	97,0
Gliwice	15,2	1,7	130,0
Tychy	13,8	1,8	126,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wskaźnik syntetyczny dotyczący rozwoju przedsiębiorczości najlepiej przedstawia się dla Gliwic i Bielska-Białej. Oba miasta charakteryzuje sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej oraz zwiększanie się przewagi nad innymi porównywanymi ośrodkami, czego potwierdzeniem są wyniki poszczególnych wskaźników wybranych do analizy. W przypadku Tychów przewaga się zmniejsza, choć jednocześnie sytuacja nadal jest lepsza niż w grupie porównawczej. Najgorzej na tle analizowanych miast przedstawiają się dane dla Dąbrowy Górniczej, co świadczy o niższym poziomie przedsiębiorczości w tym mieście. Wartość wskaźnika liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym świadczy o większym potencjale

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

rozwoju gospodarki lokalnej i przedsiębiorczości, co charakteryzuje w szczególności Bielsko-Białą. Relacja podmiotów nowo rejestrowanych do wykreślonych pozwala na ocenę zmian koniunktury gospodarczej. We wszystkich porównywanych miastach relacja ta jest na poziomie dodatnim, co świadczy o przewadze podmiotów nowo rejestrowanych nad wyrejestrowywanymi i poprawie koniunktury gospodarczej. Tychy charakteryzują się najlepszą wartością tego wskaźnika i największą dynamiką zmian w tym zakresie, względem średniej w grupie porównawczej. Wskazane miasta specjalizują się w produkcji części i akcesoriów do pojazdów silnikowych produkcji pojazdów samochodowych (Bielsko-Biała, Gliwice, Tychy) oraz produkcji surówki, żelazostopów, żeliwa, stali oraz w przypadku Dąbrowy Górniczej – wyrobów hutniczych. Skupiono się na zbadaniu poziomu innowacyjności lokalnych gospodarek, wyrażonych liczbą podmiotów prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną, wymagającą wiedzy specjalistycznej. Sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej charakteryzuje Gliwice, Bielsko-Białą i Tychy, jednakże w Tychach widoczne jest zmniejszanie się przewagi z uwagi na najniższy poziom dynamiki zmian i przyrostu liczby podmiotów zaklasyfikowanych do sekcji M (podmioty prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną). Dąbrowa Górnicza charakteryzuje się niższym poziomem innowacyjności w porównaniu do pozostałych jednostek, jednakże w ostatnich pięciu latach nastąpiła poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej, a dynamika zmian w tym zakresie była tam najwyższa wśród analizowanych miast.

Analizując syntetyczny wskaźnik dotyczący przedsiębiorczości, można zauważyć, że lepszą sytuacją i zwiększaniem przewagi w tym obszarze charakteryzują się Bielsko-Biała i Gliwice. W przypadku Tychów poziom rozwoju przedsiębiorczości jest wyższy niż średnia w grupie porównawczej, jednak przewaga ta maleje z uwagi na mniejszą niż w przypadku pozostałych miast dynamikę zmian w ostatnich pięciu latach.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

Finanse samorządowe –analiza benchmarkingowa	
Dochody gminy na 1 mieszkańca	Analiza wskaźników pozwoliła na ocenę poziomu zamożności porównywanych jednostek, kondycji finansowej, sposobów finansowania oraz porównania poziomu realizowanych inwestycji.
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	
Udział wydatków na administrację w wydatkach ogółem	
Udział wydatków majątkowych budżetu gminy przypadających na 1000 mieszkańców	
Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	
Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia	

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 39. Finanse samorządowe - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Dochody gminy na 1 mieszkańca	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	Udział wydatków na administrację w wydatkach ogółem	Udział wydatków majątkowych budżetu gminy przypadających na 1000 mieszkańców	Wskaźniki oceny finansowej gminy	
					Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia
Bielsko-Biała	8151	50,5	5,8	1780	5,6	12,5
Dąbrowa Górnicza	7789	59,4	6,8	1439	6,5	6,2
Gliwice	8897	60,6	4,9	2036	12,2	3,8
Tychy	7740	52,4	5,6	1608	7,1	8,2

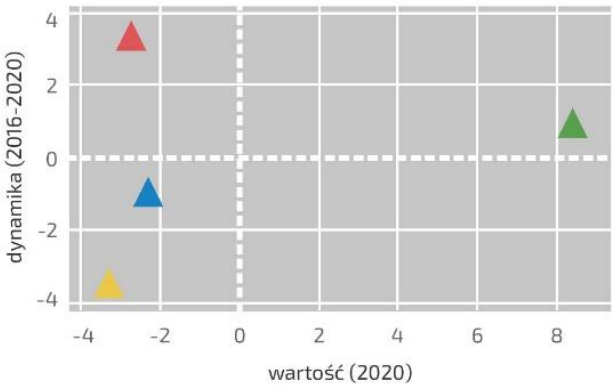
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

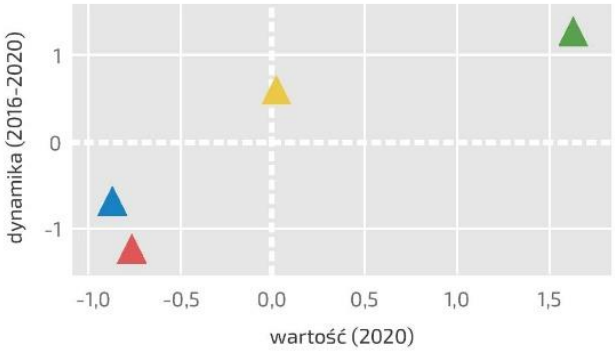
FINANSE SAMORZĄDOWE

- Tychy
- Bielsko-Biała
- Dąbrowa Górnicza
- Gliwice

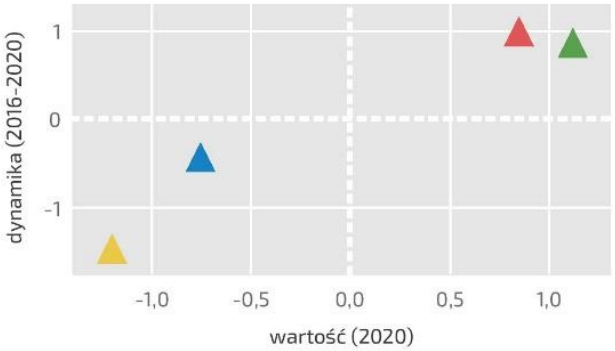
WSKAŹNIK SYNTETYCZNY

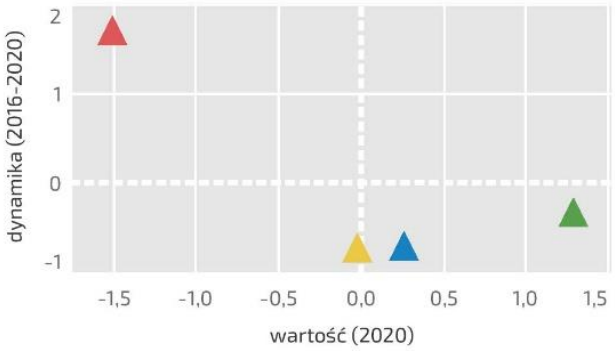
Dochody miasta na 1 mieszkańca

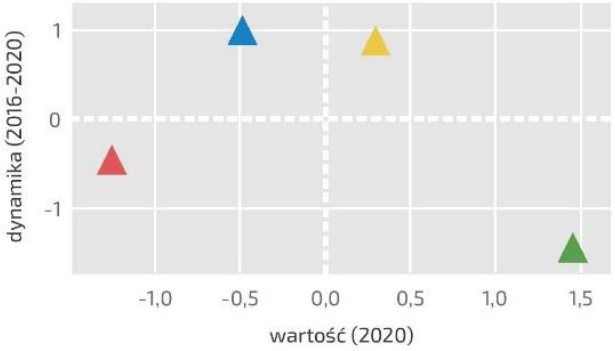
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

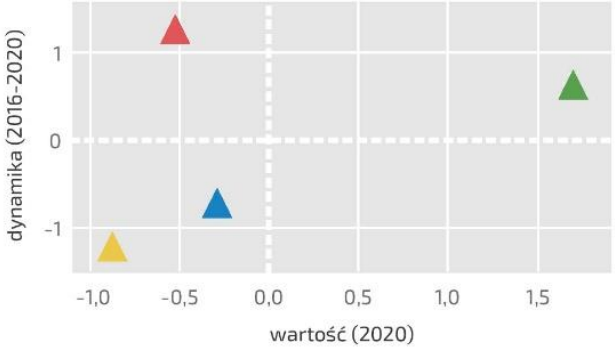
Udział wydatków na administrację w wydatkach ogółem

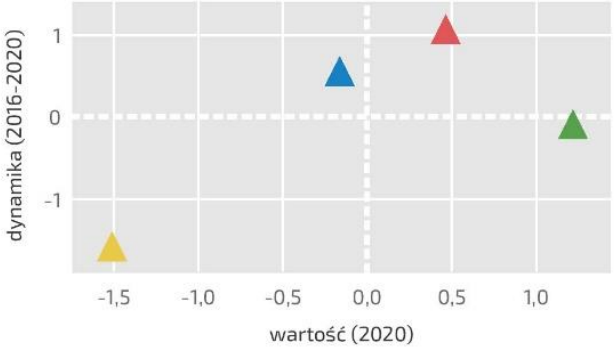
Wydatki majątkowe budżetu miasta przypadające na 1 mieszkańca

Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem

Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Tychy, w porównaniu do analizowanych jednostek, charakteryzują się najniższymi dochodami na 1 mieszkańca, a ich wzrost i dynamika zmian była jedną z niższych. Podobnie jest w przypadku udziałów dochodów własnych w dochodach ogółem. W Tychach w 2020 roku stanowiły one 52,4%. Wartość ta była jedną z niższych, zaraz po Bielsku Białej (50,5%), co świadczy o mniejszej swobodzie w dysponowaniu posiadanymi środkami w obu miastach. We wszystkich porównywanych jednostkach wielkość wydatków na administrację się zmniejsza. W 2020 roku stanowiły one największą część w budżecie miasta Dąbrowy Górniczej (6,8%), natomiast w przypadku Tychów udział wydatków na administrację w 2020 roku był najniższy wśród analizowanych jednostek i wyniósł 5,6%. Dynamika zmian w ostatnich pięciu latach w tych dwóch miastach jest niewielka. Wydatki majątkowe świadczą o wysokości nakładów na prowadzenie inwestycji w zakresie realizacji zadań własnych. Ich udział w przeliczeniu na 1000 mieszkańców był najwyższy w Gliwicach (2036), a najniższy w Dąbrowie Górniczej (1439). Dla Tychów udział wydatków majątkowych budżetu gminy przypadających na 1000 mieszkańców w 2020 roku wynosił 1608, a dynamika zmian w porównaniu do pozostałych jednostek była najwyższa. W ostatnich pięciu latach odnotowano wzrost o 1110. Analizując wskaźniki opracowane przez Ministerstwo Finansów można zauważyć, że obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia jest jednym z wyższych w Tychach (8,2%), zaraz po Bielsku-Białej (12,5%). Za pozytywny należy uznać jeden z większych (zaraz po Gliwicach) udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem, który w Tychach w 2020 roku wyniósł 7,1%. Wskazuje to na wyższe zdolności i możliwości jednostki do spłaty zobowiązań lub finansowania wydatków inwestycyjnych, niż w przypadku Bielska-Białej czy Dąbrowy Górniczej. Analiza wskaźnika syntetycznego dotyczącego finansów samorządowych jednostek wykazuje, że jest sytuacja jest najlepsza w Gliwicach, a ich przewaga nad pozostałymi miastami się zwiększa. Wskaźnik syntetyczny kształtuje się natomiast gorzej dla Tychów i Bielska-Białej, jest niższy niż w grupie porównawczej, a dysproporcja się powiększa.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Zasoby mieszkaniowe – analiza benchmarkingowa	
Mieszkania na 1000 osób	Wybrane wskaźniki pozwalają m.in. na określenie stopnia zamożności i sytuacji materialnej mieszkańców, jak również poziomu rozwoju gospodarki mieszkaniowej, która po części przekłada się na atrakcyjność osiedleńczą jednostek.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	
Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób	
Średnia cen za 1 m2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych	

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 40. Zasoby mieszkaniowe - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Mieszkania na 1000 osób	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób	Średnia cen za 1 m^2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych
Bielsko-Biała	431	30,1	760	4813
Dąbrowa Górnicza	432	26,6	328	3978
Gliwice	459	28,6	930	4613
Tychy	409	26,8	632	5111

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Z analizy sytuacji dotyczącej gospodarki mieszkaniowej w poszczególnych miastach wynika, że jest ona najkorzystniejsza w Gliwicach. Tychy, podobnie jak Dąbrowę Górniczą, charakteryzuje pogorszenie sytuacji względem grupy porównawczej w ostatnich pięciu latach, a sytuacja jest gorsza niż średnia w grupie. Warunki mieszkaniowe w Tychach można uznać za przeciętne. Średnia powierzchnia użytkowa na 1 osobę w 2020 roku wyniosła w tym mieście 26,8 m^2 i była jedną z niższych. Dynamika zmian w tym zakresie jest jednak lepsza niż w przypadku Dąbrowy Górniczej i Bielska-Białej. Nieco gorzej przedstawia się natomiast stopień rozwoju budownictwa mieszkaniowego wyrażony liczbą mieszkań oraz średnią trzyletnią liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 osób w Tychach w 2020 roku

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

była najniższa (409), podobnie jak dynamika zmian (przyrost o 21 w ostatnich pięciu latach). Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 osób jest najniższa w Dąbrowie Górniczej i wynosiła w 2020 roku tylko 328. Dla Tychów wartość tego wskaźnika wyniosła 632. Najlepiej pod tym względem kształtuje się sytuacja w Gliwicach, a ich przewaga nad pozostałymi jednostkami się powiększa. Ponadto analizując średnią cenę za 1 m^2 lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych, sytuacja w Tychach wypada niekorzystnie. W 2020 roku kwota ta była równa 5111 zł, a dynamika zmian w ostatnich pięciu latach była najwyższa. Wysokie ceny nieruchomości mogą być z jednym z elementów wpływających na ograniczenie atrakcyjności osiedleńczej. Analizując wskaźnik syntetyczny można zauważyć, że sytuacja gospodarki mieszkaniowej najlepiej przedstawia się w Gliwicach, a przewaga nad pozostałymi miastami się zwiększa. Tychy charakteryzuje pogorszenie sytuacji względem zmiany w grupie porównawczej, a sytuacja obecnie jest gorsza niż średnia dla analizowanych jednostek.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Infrastruktura, transport i łączność oraz sport i rekreacja – analiza benchmarkingowa

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Wybrane wskaźniki mają na celu zobrazowanie dostępności infrastruktury na terenie miast, jak również ponoszone nakłady w tym zakresie, świadczące o systematycznym rozwoju infrastruktury technicznej.
Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	
Ścieżki rowerowe na 100 km^2	
Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem	

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

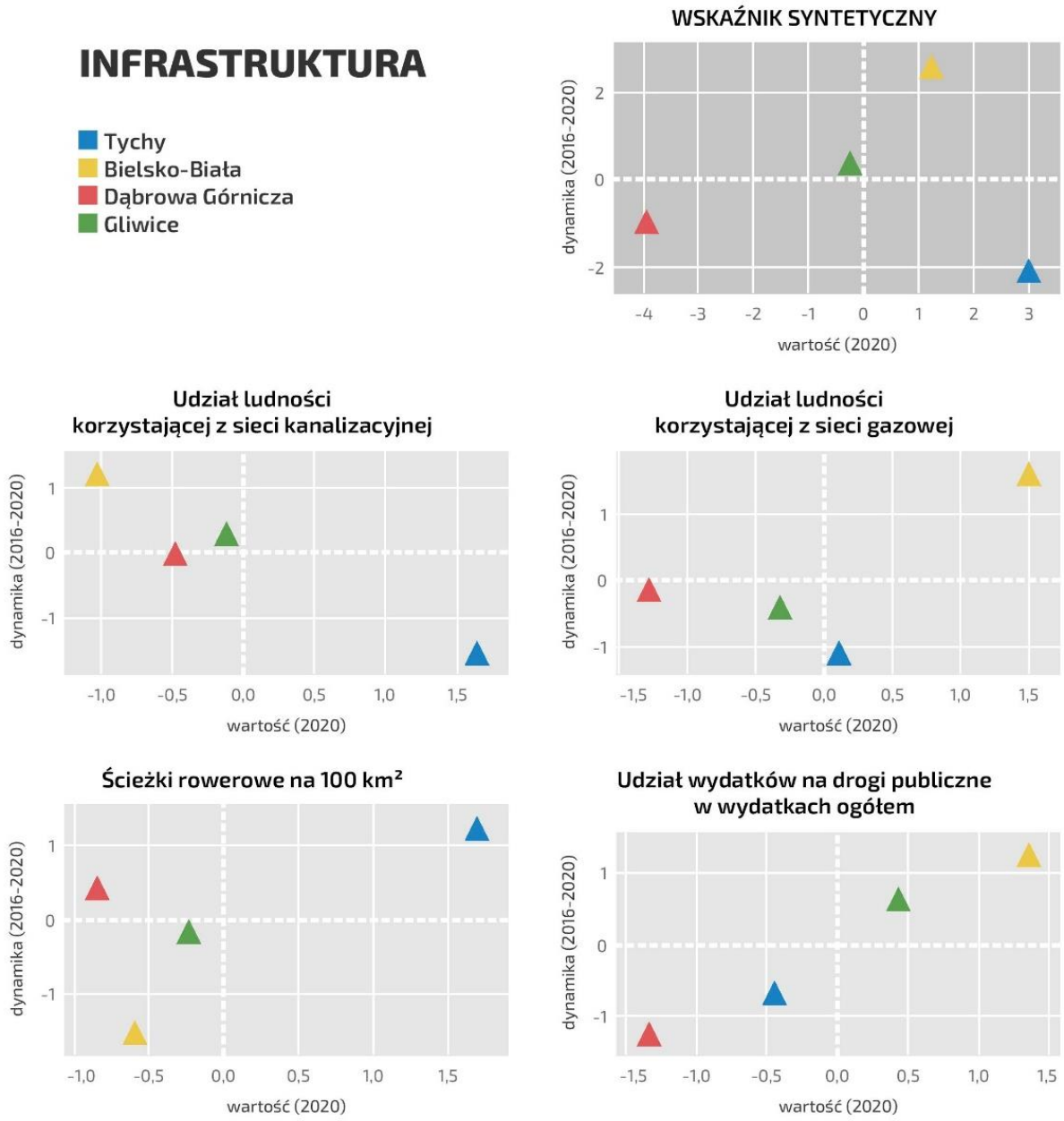
Tabela 41. Infrastruktura, transport i łączność - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Udział ludności korzystającej z sieci gazowej	Ścieżki rowerowe na 100 km^2	Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem
Bielsko-Biała	85,9	92,3	27,7	11,5
Dąbrowa Górnicza	88,8	77,5	21,7	3,0
Gliwice	90,7	82,6	36,2	8,6
Tychy	100	84,9	81,9	5,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizując dane dotyczące dostępności infrastruktury można zauważyć, że wysoka wartość wskaźnika syntetycznego i najlepsza sytuacja charakteryzują Bielsko-Białą i Tychy. Tychy znacząco dominują nad pozostałymi jednostkami w zakresie poziomu rozwoju i dostępności sieci kanalizacyjnej oraz dostępności ścieżek rowerowych. Wszyscy mieszkańcy Tychów korzystają z sieci kanalizacyjnej, a więc sytuacja ta jest lepsza niż w pozostałych jednostkach, a dynamika zmian jest najsłabsza ze względu na to, że sieć jest już w pełni rozwinięta. W przypadku ścieżek rowerowych ich długość w 2020 roku była równa 81,9 na 100 km^2, a dynamika zmian największa, co świadczy o ciągłej rozbudowie dróg i tras rowerowych, która przekłada się na wzrost jakości życia mieszkańców.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Niekorzystnie przestawia się natomiast sytuacja w Bielsku-Białej i Gliwicach. Mimo niskiej dostępności ścieżek rowerowych, miasta te charakteryzuje najwyższy udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem, kolejno 11,5% dla Bielska-Białej i 8,6% dla Gliwic. W przypadku Tychów udział wydatków w 2020 roku był na poziomie 5,8% i był niższy niż w 2016 roku (o 2,1 pp.), co świadczyć może o niższym poziomie prowadzonych inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej i okołodrogowej. Wpływ na kształtowanie się wskaźnika syntetycznego infrastruktury ma również dostępność sieci gazowej. W Bielsku-Białej jest ona najwyższa (92,3% korzystających z sieci), a najniższa w Dąbrowie Górniczej (82,6%). Sytuacja w Tychach jest lepsza niż średnia w grupie porównawczej, jednakże z uwagi na zmniejszenie się odsetka osób korzystających z gazu w ostatnich latach (spadek o 0,8 pp.), przewaga nad pozostałymi jednostkami w tym zakresie się zmniejsza.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Bezpieczeństwo publiczne – analiza benchmarkingowa	
Przestępstwa stwierdzone przez Policję o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców	W celu zbadania poczucia bezpieczeństwa w miastach, przeanalizowano wskaźniki dotyczące najczęstszych kategorii czynów karalnych, poziomu ich wykrywalności jak również występujących miejscowych zagrożeń.
Przestępstwa stwierdzone przez Policję o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców	
Przestępstwa drogowe stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców	
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	
Pożary na 1000 mieszkańców	
Miejscowe zagrożenia na 1000 mieszkańców	

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 42. Bezpieczeństwo publiczne - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Przestępstwa stwierdzone przez Policję o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców	Przestępstwa stwierdzone przez Policję o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	Pożary na 1000 mieszkańców	Miejscowe zagrożenia na 1000 mieszkańców
Bielsko-Biała	15,9	7,65	1,54	74,6	1,71	9,69
Dąbrowa Górnicza	16,71	18,34	1,76	80,8	3,19	9,88
Gliwice	17,13	10,51	1,69	70,5	2,54	9,58
Tychy	13,6	3,46	1,01	72,3	2,01	16,14

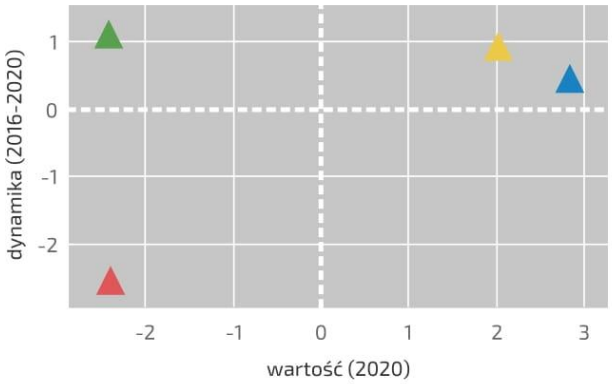
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

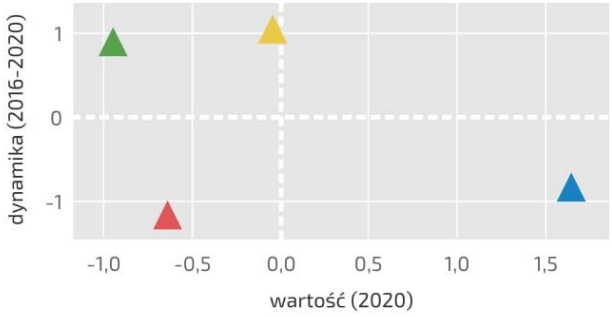
BEZPIECZEŃSTWO

- Tychy
- Bielsko-Biała
- Dąbrowa Górnicza
- Gliwice

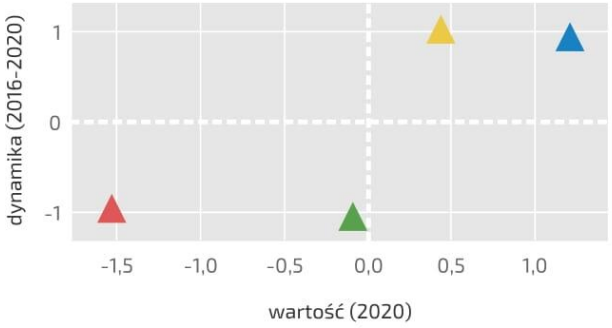
WSKAŹNIK SYNTETYCZNY

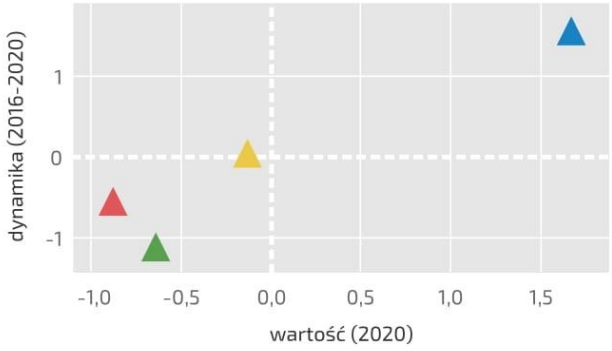
Przestępstwa stwierdzone przez Policję o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców

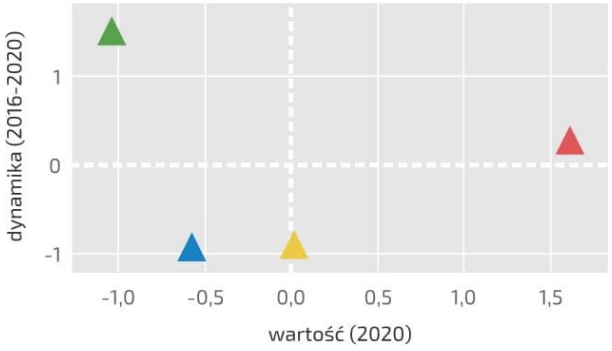
Przestępstwa stwierdzone przez Policję o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców

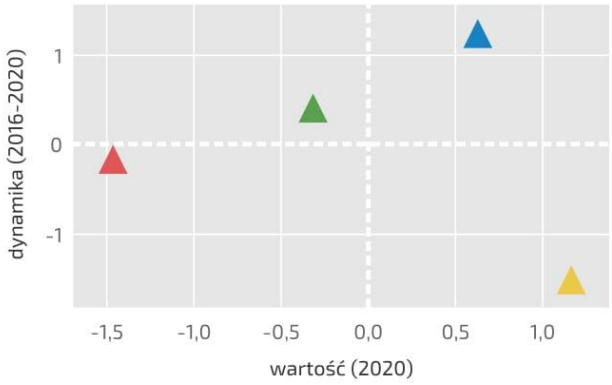
Przestępstwa stwierdzone przez Policję drogowe na 1000 mieszkańców

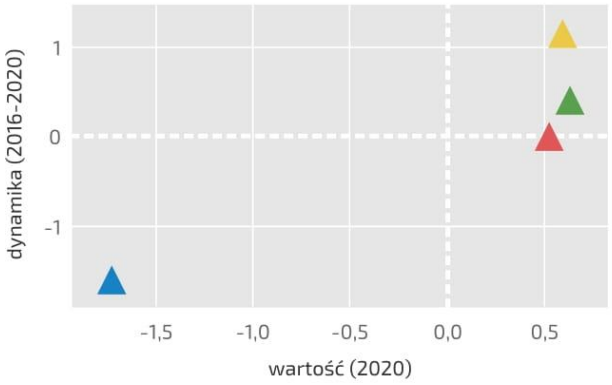
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję

Pożary na 1000 ludności

Miejscowe zagrożenia na 1000 ludności

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analizując liczbę przestępstw o charakterze kryminalnym i gospodarczym można zauważyć, że w przypadku Tychów, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wartości wskaźników są najniższe na tle analizowanych jednostek. Dynamika zmian, a więc zmniejszenie się liczby popełnianych przestępstw, również jest jedną z wyższych w Tychach. Dąbrowa Górnicza i Gliwice to miasta, w których w ostatnich pięciu latach, odnotowano wzrost wartości wskaźnika popełnianych przestępstw o charakterze gospodarczym, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Również analiza danych dotyczących przestępstw drogowych, wskazuje, że sytuacja w Tychach kształtuje się najlepiej (1,01 na 1000 mieszkańców), najgorzej natomiast w Gliwicach (1,69).

Skuteczność działań prowadzonych przez policję oraz liczba naruszeń prawa przekłada się na jakość życia mieszkańców i poziom odczuwanego bezpieczeństwa. Wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję w Tychach w 2020 roku wynosiła 72,3% i była jedną z niższych, zaraz po Gliwicach (70,5%). Tychy charakteryzują się pogorszeniem sytuacji względem grupy porównawczej, z uwagi na spadek o 2,9 pp. wykrywalności przestępstw w ostatnich pięciu latach. Największą dynamikę odnotowano natomiast w Gliwicach, wzrost o blisko 15 pp.

Liczba miejscowych zagrożeń na 1000 mieszkańców w 2020 roku w Tychach wynosiła 16,14 i była zdecydowanie wyższa niż średnia dla grupy porównawczej. Wartość wskaźnika dla pozostałych miast wynosiła niecałe 10. Lepiej w przypadku Tychów przedstawia się sytuacja dotyczą pożarów na 1000 mieszkańców, była ona jedną z niższych i wynosiła w 2020 roku 2,01, a dynamika zmian w tym zakresie była najwyższa.

Wskaźnik syntetyczny dotyczący bezpieczeństwa przedstawia się najlepiej dla Tychów i Bielska-Białej, co pozwala uznać, że poziom bezpieczeństwa w tych miastach jest wyższy w porównaniu do Gliwic i Dąbrowy Górniczej.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – analiza benchmarkingowa

Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	Wybrane wskaźniki mają na celu zobrazowanie dostępności infrastruktury na terenie miast, jak również ponoszonych nakładów w tym zakresie, świadczących o systematycznym rozwoju infrastruktury technicznej.
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	
Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego	
Udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem	

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

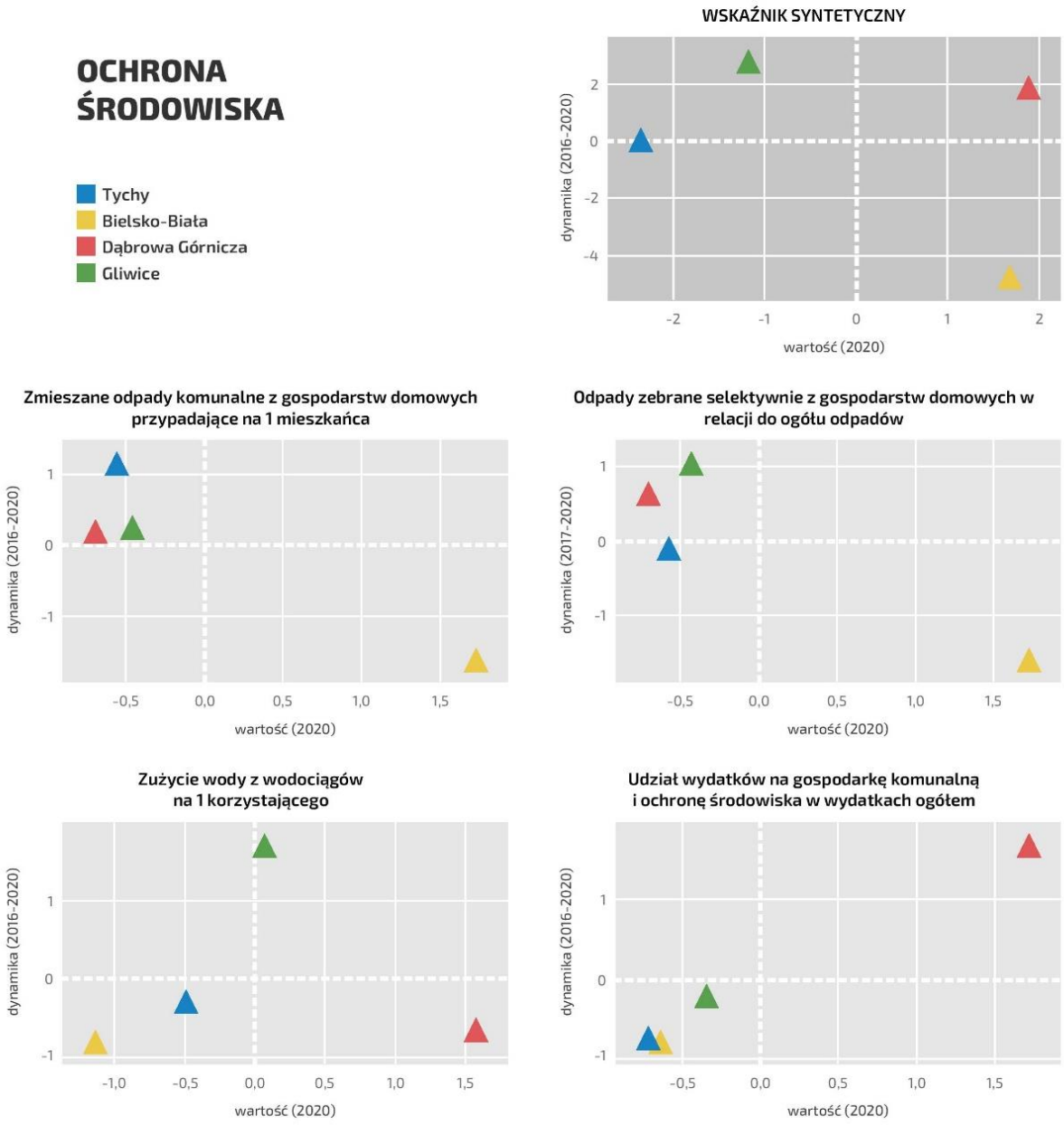
Tabela 43. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska - wartość wskaźników wybranych do analizy w 2020 roku

Miasto	Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego	Udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem
Bielsko-Biała	23,8	90,9	37,8	6,3
Dąbrowa Górnicza	238,9	33,3	31,5	18,6
Gliwice	218,0	39,8	35	7,8
Tychy	226,8	36,4	36,3	5,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Tychy, zaraz po Dąbrowie Górniczej, są miastem, w którym wielkość zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca była jedną z wyższych i wynosiła 226,8 kg. Nieco lepiej jest w Gliwicach – 218 kg na mieszkańca. Wysokie wartości tego wskaźnika świadczą o gorszej jakości środowiska przyrodniczego oraz niskim stopniu skuteczności systemu segregacji odpadów i edukacji mieszkańców w tym zakresie. Podobnie było pod względem ilości odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych. W przypadku Dąbrowy Górniczej odsetek wynosił 33,3%, dla Tychów kształtował się na poziomie 36,4%, a dla Gliwic był równy 39,8%. Najlepiej sytuacja przedstawia się w mieście Bielsko-Biała, gdzie na 1 mieszkańca

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

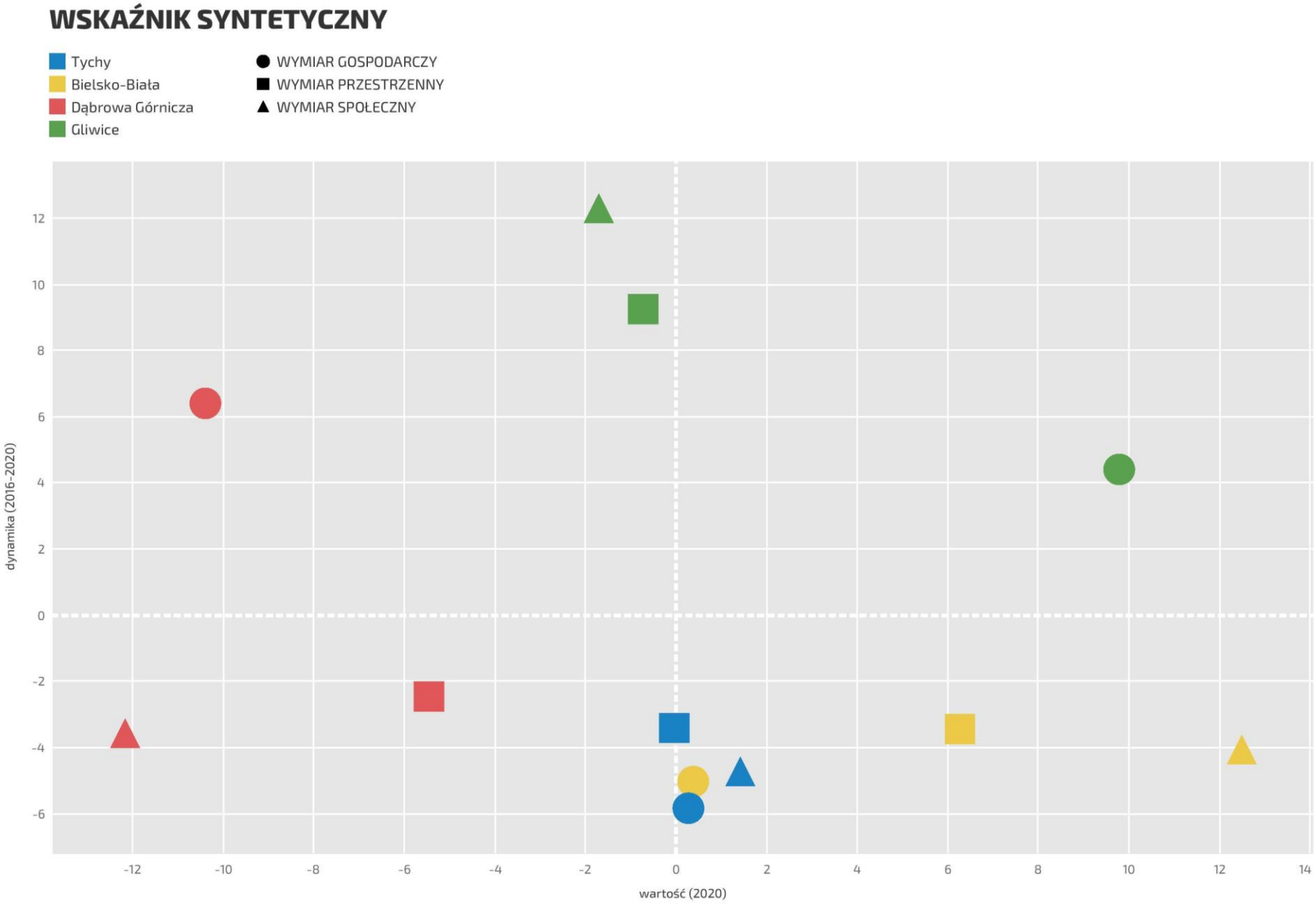
przypadały niecałe 24 kg zmieszanych odpadów, a odsetek odpadów zebranych selektywnie wynosił ponad 90%. Tychy, Gliwice i Dąbrowa Górnicza odnotowują aktualnie gorszą sytuację niż średnia w grupie porównawczej (z uwagi na pozytywną sytuację obserwowaną w Bielsku-Białej), jednakże sytuacja ulega poprawie i wzrasta świadomość ekologiczna wśród mieszkańców. Inaczej jest w przypadku zużycia wody. Gliwice są jedynym z czterech analizowanych miast, w którym w ostatnich pięciu latach zmniejszyło się zużycie wody na 1 korzystającego. W Tychach dynamika zmian była niższa, jednak zużycie wody na 1 mieszkańca jest jednym z wyższych, co powoduje zwiększenie nakładów na jej oczyszczanie. W przeliczeniu na 1 korzystającego, zużycie wody było najmniejsze w 2020 roku w Dąbrowie Górniczej i wynosiło 31,5 m^3.

W niniejszym obszarze przeanalizowano również udział wydatków przeznaczanych na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. Udział ten dla Tychów, Gliwic i Bielska-Białej jest na zbliżonym poziomie i waha się od około 5 do 8%.

Sytuacja w Tychach na tle pozostałych jednostek jest gorsza, co może świadczyć o niższej świadomości mieszkańców dotyczącej ochrony i dbania o środowisko, jak również niskiej świadomości pogarszania się jakości środowiska przyrodniczego.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Analiza benchmarkingowa umożliwiła porównanie Tychów z wybranymi miastami o podobnej funkcji i charakterystyce w strukturze osiedleńczej kraju oraz ocenę pozycji względem tych jednostek. Na podstawie analizowanych wcześniej wskaźników dotyczących poszczególnych aspektów funkcjonowania miasta, opracowano wskaźnik syntetyczny rozwoju ośrodków w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W sferze społecznej zarówno Tychy, jak i Bielsko-Biała charakteryzowały się lepszą sytuacją niż średnia w grupie porównawczej. Mimo iż gminy te były liderem wśród analizowanych miast, ich przewaga się zmniejsza. Dynamika zmian w tym obszarze była nieco niższa w Tychach niż w Bielsku-Białej. Sytuacją gorszą niż średnia charakteryzowały się Gliwice i Dąbrowa Górnicza. Biorąc pod uwagę dynamikę zmian, można zauważyć, że Dąbrowa Górnicza rozwija się najwolniej, a dystans od pozostałych miast się zwiększa. Poziom rozwoju w sferze gospodarczej jest podobny dla Bielska-Białej i Tychów (z niewielką przewagą Bielska-Białej). Mimo iż miasta te charakteryzują się sytuacją lepszą niż średnia w grupie porównawczej, ich przewaga się zmniejsza, ponieważ rozwijają się one nieco wolniej niż Gliwice i Dąbrowa Górnicza i niż średnia dla grupy.

Gliwice są liderem wśród analizowanych miast pod względem rozwoju w sferze gospodarczej. Dynamika zmian w tym mieście była jedną z wyższych, co powoduje, że przewaga nad pozostałymi jednostkami się zwiększa. Dąbrowa Górnicza odnotowała poprawę sytuacji gospodarczej w ostatnich pięciu latach, jednakże sytuacja jest gorsza niż przeciętna w porównywanych miastach.

Ostatni z wskaźników dotyczy rozwoju w sferze przestrzennej. Sytuację lepszą niż średnia w grupie porównawczej odnotowało miasto Bielsko-Biała. Dynamika zmian w tym zakresie była niższa w Tychach, zatem można wnioskować, że rozwijają się one nieco wolniej niż Bielsko-Biała. Pozostałe miasta (Dąbrowa Górnicza i Gliwice) charakteryzują się gorszą sytuacją niż średnia w grupie porównawczej. Gliwice, mimo iż nie są liderem na tle analizowanych miast, rozwijają się szybciej i odnotowały poprawę względem zmiany sytuacji w grupie. W Dąbrowie Górniczej sytuacja jest gorsza niż przeciętna i dystans pomiędzy miastami stale się powiększa.

Z przeprowadzonej analizy benchamarkingowej wynika, że poziom rozwoju Tychów jest zbliżony do rozwoju Bielska-Białej. Przewagę Bielska-Białej zauważa się w sferze społecznej i gospodarczej, jednakże w wymiarze gospodarczym dynamika zmian w Tychach była korzystniejsza, a pogorszenie sytuacji w porównaniu do Bielska-Białej mniejsze. Gliwice są miastem, które odnotowało poprawę względem zmian w grupie porównawczej w każdej ze sfer, są również liderem pod względem rozwoju w sferze gospodarczej. Dąbrowę Górniczą charakteryzuje sytuacja gorsza niż przeciętna w analizowanej grupie i rozwija się ona wolniej niż pozostałe miasta. Jednakże przedstawione dane wskazują na zmiany w wymiarze gospodarczym i poprawę sytuacji w ostatnich pięciu latach, co powoduje zmniejszanie się dystansu do pozostałych jednostek.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

7. Podsumowanie prac diagnostyczno-badawczych

Niniejszy rozdział przedstawia kluczowe wnioski wynikające z przeprowadzonych prac diagnostyczno-badawczych. Zapisy te stanowić będą integralną część Strategii Rozwoju Miasta Tychy 2030+, zgodnie z art. 10e. ust. 3.[46] ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583). Najważniejsze potencjały oraz wyzwania, z którymi będzie mierzyć się miasto, wynikające z przeprowadzonych badań zaprezentowano poniżej.

SFERA SPOŁECZNA

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Potencjały		Wyzwania	
+	Systematyczne dostosowywanie oferty usług publicznych do zmieniającej się struktury demograficznej mieszkańców	Zmniejszająca się liczba mieszkańców w wieku żłobkowym (0-2 lata) i przedszkolnym (3-6 lat)	–
		Zmniejszająca się systematycznie liczba mieszkańców	–
+	Wysoki odsetek mieszkańców w wieku 35-39 lat	Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej	–
		Niekorzystne prognozy demograficzne do roku 2030, przewidujące dalszy spadek liczby mieszkańców	–
+	Wzrastająca liczba mieszkańców w wieku 7-18 lat	Utrata zasobów kapitału ludzkiego w wieku 25-34 w wyniku migracji (tzw. „drenaż mózgów”)	–

[46] Art. 10e. ust. 3. Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), przygotowanej na potrzeby tej strategii (…).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

Analiza zjawisk i procesów demograficznych zachodzących w Tychach w ostatnich 10 latach pokazuje stałą tendencję spadku liczby mieszkańców. Według danych Banku Danych Lokalnych[47] (BDL) Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w ostatniej dekadzie liczba ludności miasta zmniejszyła się o 1,9%. Większą dynamikę zmian obrazują dane pozyskane z Urzędu Miasta Tychy (spadek o 5,8%). W 2020 roku według statystki prowadzonej przez urząd, miasto zamieszkiwały 120 534 osoby, czyli o ponad 6 tysięcy mniej niż według statystki BDL GUS (126 871). Pomimo wskazanych różnic, wszystkie pozyskane dane potwierdzają stopniowy i systematyczny ubytek liczby ludności.

Negatywne zjawiska demograficzne będą zachodzić w Tychach także w kolejnych latach. Prognozy do 2030 roku również nie są optymistyczne – liczba ludności zmniejszy się prawdopodobnie o blisko 6,0% w kolejnych latach i wyniesie około 112 tys. osób. Wśród czynników wpływających na spadek tempa rozwoju demograficznego w mieście, wskazuje się ujemny przyrost naturalny (ubytek naturalny obserwowany w mieście jest także konsekwencją wzrostu liczby zgonów w 2020 roku, spowodowanego pandemią i zachorowalnością na COVID-19) oraz obserwowany proces suburbanizacji i związane z tym ujemne saldo migracji.

Ponadto w Tychach obserwuje się wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w 2020 roku był na poziomie 20,2% i wartość ta była wyższa w porównaniu do wartości wojewódzkiej (19,8%) i ogólnopolskiej (18,1%). Mimo obserwowanych procesów związanych ze starzeniem się społeczności lokalnej, dominującą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (57,5% w 2020 roku), w tym najliczniejszą grupą są mieszkańcy w wieku 35-39 lat. Z uwagi na to, samorząd powinien realizować przedsięwzięcia mające na celu nie tylko dostosowanie oferty do osób najstarszych, ale również podejmować działania po to, by ograniczyć odpływ osób w wieku produkcyjnym. Systematyczny rozwój usług dostosowanych do potrzeb tej grupy mieszkańców, wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej oraz podnoszenie jakości życia pozwoli na zatrzymanie mieszkańców w Tychach.

[47] Bank Danych Lokalnych stanowi zbiór niezbędnych **informacji** statystycznych wykorzystywanych w niniejszym opracowaniu jako źródło danych służących do opracowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

RUCH LUDNOŚCI

Potencjały		Wyzwania	
+	Pozytywny wizerunek miasta wśród mieszkańców	Suburbaniacja i związane z tym ujemne saldo migracji	–
		Ograniczona atrakcyjność osiedleńcza miasta	–
		Ujemny przyrost naturalny	–
+	Przywiązanie mieszkańców do miejsca	Odpływ młodych mieszkańców do innych miast	–
		Skokowy napływ ludności uchodźczej i osiedlanie się jej w mieście – konieczność zapewnienia m.in. mieszkania, wsparcia socjalnego, edukacji, pracy, opieki społecznej i zdrowotnej, itp.	–

Problemem w mieście jest niska atrakcyjność migracyjna, jednakże w opinii blisko 90% ankietowanych mieszkańców, Tychy są dobrym miejscem do życia, a ponad 75% chce pozostać w mieście w perspektywie najbliższych pięciu lat. O niskiej atrakcyjności osiedleńczej miasta świadczą jednak ujemne wartości salda migracji. W 2020 roku saldo migracji osiągnęło wartość -1,2 na 1000 osób. W przypadku analizy migracji poszczególnych grup wieku, negatywne zmiany widoczne są w szczególności w przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Zmiany w tym zakresie mogą mieć związek z dwoma zjawiskami: drenażem mózgów i postępującą suburbanizacją. Młodzi mieszkańcy wyjeżdżają w celu kształcenia się do innych ośrodków i często po zakończeniu studiów pozostają w większym mieście (Katowice, Kraków). Suburbanizacja związana jest z przenoszeniem się mieszkańców na tereny podmiejskie i obszary wiejskie, z uwagi na czynniki przyciągające, jakimi są m.in. niższe koszty życia czy panujące tam warunki – cisza i spokój. Nieco odmienny trend zauważa się w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym. Mimo iż saldo migracji w tej grupie również jest na poziomie ujemnym, z uwagi na postępujące procesy starzenia się społeczności i rosnące potrzeby oraz oczekiwania w zakresie dostępności do opieki zdrowotnej, obserwowane jest zjawisko powrotu do miasta osób w wieku poprodukcyjnym. Obecna sytuacja geopolityczna i wojna w Ukrainie powoduje napływ uchodźców do miasta. Migracje uchodźców i ich wsparcie, stanowić będzie obecnie wyzwanie dla miasta.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Potencjały		Wyzwania	
+	Prorodzinna polityka miasta	Ograniczony dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym m.in. usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w społeczności lokalnej w formach środowiskowych oraz usług sąsiedzkich	−
+	Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Brak dostatecznej liczby mieszkań chronionych dla seniorów	−
+	Systematyczna realizacja zadań z zakresu polityki senioralnej	Niewystarczające wsparcie szkoleniowe w zakresie podnoszenia kwalifikacji dla opiekunów i wolontariuszy pracujących z seniorem	−
+	Zwiększająca się dostępność do placówek opieki zdrowotnej w mieście	Niski poziom deinstytucjonalizacji usług społecznych w mieście (niewystarczająca oferta świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w formule środowiskowej)	−
+	Poprawa standardu infrastruktury lecznictwa zamkniętego (modernizacje, remonty, zakup doposażenia)	Niedostateczne dostosowanie przestrzeni publicznej miasta do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w tym występowanie barier architektonicznych)	−
		Niska dostępność do specjalistycznych usług medycznych	−
		Brak Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w mieście	−
		Zmniejszające się zasoby personelu medycznego	−

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

Wśród głównych potencjałów w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej i ochrony zdrowia wymienić można spadek odsetka mieszkańców miasta korzystających z pomocy społecznej, prowadzoną przez miasto politykę prorodzinną oraz realizację projektów senioralnych. Miasto sukcesywnie poszerza zasoby infrastruktury dedykowanej osobom starszym, aczkolwiek istnieje ciągła potrzeba zwiększania liczby mieszkań chronionych dla seniorów. Biorąc pod uwagę zmiany w strukturze wiekowej ludności (postępujący proces starzenia się społeczeństwa), niezbędne jest zapewnienie specjalistycznych i efektywnych form pomocy osobom starszym, tj. wysokiej jakości usług opiekuńczych oraz usług, świadczonych w mieszkaniach chronionych. W związku z faktem, że seniorzy są grupą społeczną, obciążoną dużym ryzykiem izolacji i wykluczenia społecznego, konieczne jest również zintensyfikowanie działań w zakresie form dotarcia do nich z informacją o przygotowanej i dostępnej w mieście ofercie. Z uwagi na zmianę zapotrzebowania na pomoc społeczną, związaną w szczególności z systematycznym wzrostem liczby osób ze szczególnymi potrzebami, kluczowa jest intensyfikacja działań w tym zakresie oraz dalszy rozwój wraz z profesjonalizacją usług dedykowanych tej grupie mieszkańców.

Analiza obszaru pomocy społecznej w zakresie wsparcia rodzin oraz jego charakteru wskazuje, iż jest ono kierowane do osób ze szczególnymi potrzebami oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z powodów zdrowotnych. W 2020 roku najwięcej rodzin otrzymało zasiłek ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę, ubóstwo i niepełnosprawność. Tendencja ta w ostatnich latach nie ulegała zmianie i wskazane powody przyznawania pomocy w Tychach były najczęstszymi w ostatnich pięciu latach. Kluczowa jest intensyfikacja działań w tym zakresie oraz dalszy rozwój wraz z profesjonalizacją usług dedykowanych tej grupie mieszkańców.

Analizując obszar ochrony zdrowia należy zwrócić uwagę na fakt, że w mieście w ostatnich pięciu latach odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze opieki zdrowotnej na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych o blisko 12%. Wartość tego wskaźnika dla Tychów w 2020 roku wynosiła 62,9 i była wyższa w porównaniu do województwa śląskiego (55,2) i Polski (54,3), co wskazuje na stosunkowo wyższą dostępność placówek opieki zdrowotnej w mieście. W opinii mieszkańców jednakże, jest ona nadal niewystarczająca. Dostępność do specjalistycznych usług medycznych oceniło negatywnie 67,1% mieszkańców, nieco lepiej oceniona została dostępność do podstawowych usług opieki medycznej (48,6% negatywnych wskazań i 45,5% pozytywnych). Istotnym deficytem obserwowanym w mieście, mimo obecności Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego oraz szeregu działań inwestycyjnych mających na celu poprawę jego standardu (termomodernizacja, modernizacja wentylacji i kanalizacji, remont i przebudowa oddziału neonatologicznego) jest brak Szpitalnego Oddziału Ratunkowego i możliwości skorzystania z natychmiastowej pomocy w miejscu zamieszkania. Według 92,2% badanych podniesienie jakości oferowanych usług medycznych, jest istotne dla dalszego rozwoju Tychów.

Istotnym problemem w obszarze ochrony zdrowia są również zmniejszające się zasoby personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek i położnych).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Potencjały		Wyzwania	
+	Upowszechnienie opieki żłobkowej i przedszkolnej	Przeciętna jakość nauczania na poziomie ponadpodstawowym	–
		Niższe wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego i matematyki, w stosunku do wartości wojewódzkiej i krajowej	–
+	Wyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty w porównaniu do średniej dla województwa i kraju	Niewystarczający poziom kompetencji kluczowych uczniów na wszystkich szczeblach edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji językowych, matematycznych, naukowo-technicznych oraz kompetencji społeczno-obywatelskich, innowacyjności i przedsiębiorczości	–
		Niższe zainteresowanie szkolnictwem zawodowym - stereotypizacja i negatywne pojmowanie społeczne szkolnictwa zawodowego	–
		Niewystarczająca promocja szkolnictwa zawodowego	–
		Deficyt nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz nauczycieli przedmiotów zawodowych	–
		Niewystarczające doradztwo zawodowe w VII i VIII klasach szkoły podstawowej	–
		Niewystarczające wyposażenie pracowni i laboratoriów w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych	–

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

		Konieczność dostosowywania wyposażenia pracowni i laboratoriów w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych do zmieniających się trendów na rynku pracy/edukacji	–
		Wysoki poziom konkurencyjności między szkołami z aglomeracji górnośląskiej	–

W niniejszym obszarze przeprowadzono analizę dostępności i jakości funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobki, przedszkola) oraz analizę poziomu nauczania w tyskich szkołach. Jak wynika z dostępnych danych, w ostatnich pięciu latach wartość odsetka dzieci objętych opieką żłobkową wzrosła z 12,4% do 22,0% w 2020 roku. Sytuacja ta świadczy o dostępności do infrastruktury placówek opiekuńczo-wychowawczych, ale również o chęci korzystania z tej formy opieki przez rodziców. W porównaniu do wartości dla województwa śląskiego (12,1%) i Polski (12,8%), dostępność opieki żłobkowej w Tychach jest na dużo wyższym poziomie. Ponadto, w ostatnich pięciu latach wzrósł również odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Tychach. W 2020 roku jego wartość była bliska 98%, co daje wartość wyższą o 12,6 pp. niż w roku 2016. Warto zaznaczyć również, że odsetek ten jest wyższy od wartości dla województwa (91,3%), czy kraju (90,1%).

W Tychach funkcjonują placówki oświatowe, kształcące na różnych poziomach i w różnych kierunkach. Jednakże jakość i standardy nauczania stanowią istotne wyzwanie. Jako potencjał uznać można wyższe w porównaniu do województwa i kraju wyniki egzaminu ósmoklasisty, uzyskane w 2021 roku. Najlepsze wyniki uczniowie uzyskali z języka angielskiego – 73,1%, a różnica w wynikach w odniesieniu do średniej krajowej (65,9%) i wojewódzkiej (67,0%) była największa.

Wyniki uzyskane przez uczniów z egzaminu maturalnego z języka polskiego i matematyki w 2021 roku wyniosły odpowiednio 52,6% i 53,9% i były niższe niż średnia dla województwa, czy kraju. Wyższe wyniki odnotowano w przypadku egzaminu z języka angielskiego, gdzie średnia dla Tychów wyniosła 80,3%, dla województwa śląskiego 77,5%, a dla kraju 76,3%. Przytoczone dane wskazują na konieczność podnoszenia standardów nauczania w szkołach ponadpodstawowych zlokalizowanych w mieście, m.in. poprzez realizację działań podnoszących poziom kompetencji kluczowych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji językowych, matematycznych, naukowo-technicznych oraz kompetencji społeczno-obywatelskich, innowacyjności i przedsiębiorczości. O niższej w porównaniu do województwa i kraju jakości kształcenia świadczy również pozycja tyskich szkół w rankingu „Perspektywy 2022". Tylko jedna ze szkół kształcących na średnim poziomie uzyskała tytuł złotej szkoły. Dodatkowym potwierdzeniem tego stanu rzeczy są wyniki uzyskane podczas przeprowadzonego na potrzeby strategii badania ankietowego wśród mieszkańców. Wnika z niego, że w zakresie edukacji szkolnej najwyżej oceniana jest edukacja prowadzona w szkołach podstawowych (60,9% pozytywnych ocen). Znacznie gorzej oceniona została edukacja ponadpodstawowa: ogólnokształcąca otrzymała blisko 52% pozytywnych odpowiedzi, a techniczna i zawodowa – około 43%. Przedstawione wyniki świadczą

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

o deficytach w systemie edukacji na poziomie średnim (w szczególności technicznym i zawodowym). Obszar szkolnictwa zawodowego w Tychach wymaga podjęcia kompleksowych działań, związanych m.in. z jego promocją wśród uczniów szkół podstawowych, zwiększeniem jakości nauczania oraz dostosowania go do aktualnych potrzeb rynku pracy. Konieczność zmian w szkolnictwie zawodowym wymuszają m.in. globalizacja, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe technologie oraz zmiany w organizacji pracy. Ważne, aby szkolnictwo zawodowe uwzględniało te wszystkie trendy, gwarantowało wysoką jakość kształcenia i odpowiadało na potrzeby regionalnego rynku pracy. Istotnym problemem jest również bardzo niska świadomość uczniów, dotycząca potrzeb rynku pracy i własnego rozwoju edukacyjnego i zawodowego. Dyrekcja i nauczyciele twierdzą, iż uczniowie nie mają sprecyzowanych planów zawodowych (82% ma potrzebę poznania sposobów osiągnięcia celów zawodowych, 47% nie jest w stanie określić swoich mocnych i słabych stron, 82% chce wziąć udział w zajęciach z doradcą zawodowym). Prognoza zapotrzebowania na pracowników, opracowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w 2021 roku wskazuje duży deficyt nauczycieli praktycznej nauki zawodu i nauczycieli przedmiotów zawodowych, co wynika m.in. z braku wystarczającej liczby specjalistów, jak również z niechęci do podejmowania pracy w szkole m.in. z uwagi na mało atrakcyjne wynagrodzenie. Na poziom jakości nauczania w znacznym stopniu wpływa również wyposażenie szkół podstawowych i ponadpodstawowych w nowoczesne pracownie i laboratoria, które należy na bieżąco dostosowywać do zmieniających się potrzeb rynku pracy i edukacji.

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Potencjały		Wyzwania	
+	Poczucie tyskiej tożsamości wśród mieszkańców	Niedostateczne działania promocyjne budujące tożsamość lokalną (w tym wśród dzieci i młodzieży)	−
+	Otwartość władz na inicjatywy mieszkańców		
+	Prowadzenie świadomej polityki samorządowej odpowiadającej na potrzeby mieszkańców	Utrzymująca się na stałym poziomie frekwencja w Budżecie Obywatelskim	−
+	Wzrost frekwencji w wyborach samorządowych		
+	Funkcjonowanie Tyskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (od 2007 roku)	Niski poziom zaangażowania mieszkańców na podejmowane przez miasto inicjatywy	−
+	Utworzenie Punktu Wsparcia Cudzoziemców		

Z przeprowadzonego w 2021 roku badania ankietowanego mieszkańców wynika, że blisko 48% dostrzega otwartość władz na ich inicjatywy. Tyski samorząd systematycznie otwiera się na potrzeby mieszkańców, realizując różne procesy partycypacyjne i komunikacyjne. Jedną z tych form jest Budżet Obywatelski (BO). Obserwuje się jednak, że frekwencja udziału mieszkańców w BO i wyborze priorytetowych dla okolicy działań utrzymuje się od 2019 roku na stałym, 15% poziomie. Zauważa się natomiast stopniowy wzrost frekwencji w wyborach samorządowych, z 39,5% w 2014 roku do 51,6% w 2018 roku, co świadczy o wzroście zaangażowania i zainteresowania sprawami miasta wśród społeczności lokalnej. Gmina kładzie nacisk na aktywizację i zaangażowanie wszystkich grup mieszkańców. Osoby młode od 2018 roku mogą głosować w Młodzieżowym Budżecie Obywatelskim, wskazując działania i przedsięwzięcia, mające na celu stworzenie odpowiednich warunków i oferty czasu wolnego. Dodatkowo, dzięki funkcjonowaniu Młodzieżowej Rady Miasta, tyska młodzież może wyrazić swoje zdanie i zaproponować rozwiązania i przedsięwzięcia konieczne z ich perspektywy. W przypadku seniorów, należy wspomnieć o działalności Tyskiej Rady Seniorów oraz obecności m.in. Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy klubów seniora, które umożliwiają seniorom uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach. Aktywność seniorów w mieście jest stosunkowo niska, a udział osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej wynosił w 2020 roku 0,4%. Jednakże odnotowano niewielki wzrost w porównaniu do 2016 roku (udział wynosił 0,1%).

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

KULTURA

Potencjały		Wyzwania	
+	Funkcjonowanie wielu instytucji kultury, również o znaczeniu ponadlokalnym	Konieczność ciągłego rozwijania oferty kulturalno-rozrywkowej w mieście, dostosowanej do oczekiwań i potrzeb mieszkańców	−
+	Różnorodność oferty kulturalno-rozrywkowej	Niski poziom zainteresowania ofertą kulturalną wśród młodzieży w wieku 13-19 lat oraz z grupie wiekowej 30-50	−
+	Wzrastająca liczba różnego rodzaju imprez i wydarzeń kulturalnych w mieście	Ograniczone możliwości infrastrukturalne do zorganizowania stałej wystawy prezentującej historię miasta	−
		Brak infrastruktury stałej, niezbędnej do organizacji imprez kulturalnych	−

Tychy zapewniają dostęp do różnorodnej oferty kulturalno-rozrywkowej, zarówno dla mieszkańców miasta, jak i otaczających gmin. Blisko 68% osób biorących udział w badaniu ankietowym pozytywnie oceniło działalność instytucji kultury. W swojej ofercie miasto posiada teatr, kino, muzeum i galerie, bibliotekę oraz centra kultury, które prowadzą i organizują wiele wydarzeń. Liczba imprez z roku na rok rośnie (wyjątek stanowił 2020 roku, na co wpływ miało wystąpienie pandemii COVID-19).

Za rozwojem oferty kulturalnej przemawia również stopniowy wzrost liczby podmiotów, które prowadzą działalność związaną z kulturą i rozrywką (Sekcja R, dział 90). W 2018 roku liczba podmiotów prowadzących działalność w tej sekcji była najwyższa i wynosiła 5,0 na 1000 podmiotów gospodarczych. Z uwagi na obserwowane zmiany w strukturze demograficznej, kluczowy jest systematyczny rozwój i poszerzanie oferty, dostosowanej do rosnących oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Oferta powinna być kierowana przede wszystkim w stronę starszej grupy mieszkańców i równocześnie być wystarczająco interesująca dla młodszej części społeczności, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej i przyciągnięcia nowych mieszkańców do Tychów.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

SFERA GOSPODARCZA

RYNEK PRACY

Potencjały		Wyzwania	
+	Niższa stopa bezrobocia w porównaniu do skali ogólnopolskiej, w 2020 roku na poziomie 3%	Wzrost bezrobocia w 2020 roku jako konsekwencja pandemii COVID-19	–
+	Wysoki poziom aktywności zawodowej mieszkańców	Zmiany struktury bezrobocia – wzrost bezrobocia długookresowego	–

Widocznym potencjałem w mieście jest rosnąca aktywność zawodowa mieszkańców. W 2020 roku liczba osób pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 662 i była wyższa niż średnia wojewódzka i krajowa. W stosunku do 2016 roku odnotowano wzrost o około 7,8%. Pozytywnym zjawiskiem jest również niższa stopa bezrobocia, w porównaniu do średniej ogólnopolskiej. W latach 2016-2019 stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszyła się o 1,4 pp. i w 2019 roku wynosiła 2,0%. Wskazany wynik jest niższy w porównaniu do średniej ogólnopolskiej (5,2%) oraz wartości wojewódzkiej (3,6%), co wskazuje, że skala problemu bezrobocia w Tychach była wyraźnie na niższym poziomie. Z uwagi na wystąpienie pandemii COVID-19, liczne zwolnienia, zakończenie i zawieszanie prowadzonych działalności w mieście, odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych. Ich liczba w 2020 roku była równa 1903 osób i wzrosła w stosunku do 2019 roku o blisko 53%. W strukturze bezrobotnych dominują kobiety, stanowiąc 54% osób pozostających bez pracy. Zmianie uległa również struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. W Tychach widoczny jest trend dotyczący zmniejszenia się skali bezrobocia krótkookresowego na rzecz wydłużania czasu pozostawania bez pracy.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Potencjały		Wyzwania	
+	Miasto atrakcyjne dla przedsiębiorców - dostępność komunikacyjna, sąsiedztwo dużych rynków zbytu, chłonność rynku pracy	Dominacja branży motoryzacyjnej	−
+	Funkcjonowanie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefy Tyskiej jako podmiotu tworzącego miejsca pracy oraz obsługującego inwestorów	Odpływ młodzieży z miasta	−
+	Dominacja sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw		
+	Wzrost postawy przedsiębiorczości wśród mieszkańców	Brak infrastruktury służącej rozwojowi innowacyjności (w zakresie gospodarki zielonej)	−
+	Wyższy w porównaniu do kraju i województwa poziom innowacyjności tyskiej gospodarki	Niski odsetek przedsiębiorców do 30 roku życia	−

Tychy są atrakcyjne pod względem prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycji, w szczególności z uwagi na położenie, a co za tym idzie – dostępność komunikacyjną, sąsiedztwo dużych rynków zbytu, a także funkcjonowanie Tyskiej Podstrefy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W strukturze gospodarki według sekcji PKD dominują podmioty z sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny, w tym głównej mierze związane z naprawą pojazdów samochodowych i motocyklowych (22,6%). Drugą grupę z odsetkiem 12,6% stanowią podmioty prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną. Analizując tendencje dotyczące liczby podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie w przeliczeniu na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, można zauważyć niewielki wzrost w 2020 roku. Wartość wskaźnika osiągnięta przez województwo śląskie (100) i kraj (106), jest niższa w porównaniu do miasta (126 na 1000 zarejestrowanych podmiotów), co świadczy o wyższym stopniu innowacyjności tyskiej gospodarki. Mimo pozytywnej tendencji i wzrostu liczby podmiotów, widoczny jest deficyt infrastruktury służącej rozwojowi innowacyjności, szczególności jeśli chodzi o gospodarkę zieloną. Istotnym potencjałem w mieście jest wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców, za którym przemawia wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 osób. W latach 2016-2020 wskaźnik wzrósł z 77 do 79. Wzrosła również wartość wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym, który dla Tychów w 2020 roku wyniósł 13,8 i był wyższy w porównaniu do województwa śląskiego (13,4), jednakże niższy w porównaniu

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

do wartości dla kraju (14,6). W strukturze wiekowej przedsiębiorców dominują osoby w wieku produkcyjnym, w szczególności od 30 do 49 lat. Wysokim odsetkiem odznacza się również udział przedsiębiorców powyżej 60. roku życia (21%). Niski odsetek natomiast dotyczy osób do 30 roku życia (6,5%). Ważne jest zatem prowadzenie działań mających na celu stworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia działalności w mieście, poprzez zachęty i ulgi dla przedsiębiorców, co przyczyni się również do ograniczenia zjawiska emigracji młodych ludzi.

FINANSE SAMORZĄDOWE

Potencjały		Wyzwania	
+	Wysoka zdolność samorządu do samofinansowania – dochody własne stanowią ponad 50% źródeł dochodów	Niestabilna polityka podatkowa kraju, utrudniająca planowanie i zarządzanie finansami samorządów	−
+	Wzrost dochodów na 1 mieszkańca w 2020 roku. Dochody na 1 mieszkańca Tychów wyższe, niż w województwie śląskim		
+	Doświadczenie gminy miasta Tychy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (unijnych i krajowych) na realizację inwestycji i przedsięwzięć społecznych		

W mieście w ostatnich pięciu latach widoczny jest wzrost dochodów na 1 mieszkańca o ponad 2000 zł. W 2020 roku wielkość dochodów była równa 7740 zł i była wyższa niż średnia dla województwa śląskiego. Za pozytywne należy uznać również rosnące dochody miasta oraz przewagę dochodów własnych, które stanowią ponad 52%, co daje możliwość swobodnego dysponowania tymi środkami. Jednakże zauważa się stopniowe zmniejszanie ich udziału na rzecz wzrostu dotacji (w 2020 roku stanowiły blisko 30%). W ostatnich latach odnotowano wzrost dochodów w dziale pomoc społeczna i rodzina, które w 2020 roku stanowiły 22,6% ogółu wydatków. Zmiany i wzrost dochodów w tym zakresie mają związek przede wszystkim z wystąpieniem początkiem 2020 roku pandemii COVID-19. Obecna sytuacja finansowa miasta jest korzystna, widoczna jest przewaga dochodów nad wydatkami (wyjątek stanowił rok 2019, kiedy odnotowano deficyt budżetowy), jednakże obserwowane procesy, rosnąca inflacja, reformy podatkowe i niestabilna sytuacja stanowią utrudnienie w planowaniu oraz zarządzaniu finansami samorządów. Za korzystne należy uznać również rosnący udział w budżecie gminy środków unijnych i krajowych. W perspektywie 2014-2020+ Tychy pozyskały ponad 515 mln zł bezzwrotnych środków finansowych. Jest to

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

znacznie więcej, niż w poprzedniej perspektywie finansowej 2007-2013, w której gmina pozyskała ponad 316 mln zł. Środki te pozwoliły na realizację projektów inwestycyjnych m.in. z zakresu ochrony środowiska, niskoemisyjnego taboru, infrastruktury drogowej, jak również projektów społecznych, związanych ze wsparciem mieszkańców miasta w różnych obszarach.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

SFERA PRZESTRZENNA

ZASOBY MIESZKANIOWE

Potencjały		Wyzwania	
+	Rozwój budownictwa mieszkaniowego (wzrost liczby mieszkań w ciągu ostatnich 5 lat)	Niewystarczające zasoby mieszkaniowe, w tym mała liczba mieszkań pod wynajem oraz mieszkań komunalnych	–
		Niska dostępność terenów pod zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną	–
+	Wykorzystanie potencjału Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (wsparcie w zwiększaniu liczby i jakości mieszkań w mieście)	Wyższa cena za 1m^2 lokali mieszkalnych, w porównaniu do województwa	–
+	Pozyskiwanie przez Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych środków na dofinansowanie z różnych źródeł na remonty mienia komunalnego, wsparcie w uzyskiwaniu dofinansowania dla właścicieli prywatnych	Nasilające się zjawisko suburbanizacji	–

W mieście widoczny jest rozwój budownictwa mieszkaniowego. Liczba mieszkań w 2020 roku była równa 51 858 (o ponad 2000 mieszkań więcej niż w 2016 roku). Polepszająca się na rynku nieruchomości sytuacja związana jest między innymi z działalnością Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. oraz Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych. Jednostki te realizują inwestycje przyczyniające się do wzrostu liczby mieszkań o wysokim standardzie zamieszkania. Mimo to, analizując dane dotyczące gminnych zasobów mieszkaniowych, widoczne jest zmniejszenie się liczby mieszkań komunalnych (z 4675 w 2016 roku do 4496 w 2020 roku), jak również mieszkań z najmem socjalnym (z 514 w 2016 roku do 475 w 2020 roku). Wskazane lokale przeznaczone są dla osób będących w trudnej sytuacji materialnej. Ankietowani mieszkańcy, wskazując zadania mające istotny wpływ na rozwój miasta, jako najmniej istotne wskazali te dotyczące bezpośrednio budownictwa mieszkaniowego, a blisko 28% respondentów miało problem z jednoznaczną oceną możliwości wynajmu lub zakupu mieszkania. Z uwagi na postępujące procesy starzenia się społeczności lokalnej, a także napływ

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

ludności uchodźczej, zauważa się deficyty i niedostatecznie rozwiniętą gospodarkę mieszkaniową, w szczególności w zakresie mieszkań przeznaczonych pod wynajem oraz mieszkań komunalnych. W celu wzmocnienia pozytywnego wizerunku Tychów jako miejsca do zamieszkania oraz podniesienia atrakcyjności osiedleńczej, za uzasadnione uznaje się prowadzenie działań wskazanych w *Strategii rozwoju mieszkalnictwa miasta Tychy na lata 2015-2020+.* Ponadto, w związku z nasilającym się zjawiskiem suburbanizacji, konieczne jest podejmowanie działań związanych z zagęszczeniem tkanki miejskiej i poprawą stanu technicznego istniejących budynków w celu zapobieżenia odpływu mieszkańców z centralnych części miasta.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE I REWITALIZACJA

Potencjały		Wyzwania	
+	Realizacja zapisów zawartych Programie Rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023	Niski odsetek powierzchni gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – w 2021 roku około 35%	−
+	Uporządkowanie i harmonia między elementami składowymi przestrzeni i funkcjami struktury przestrzennej – zachowanie ładu przestrzennego	Niewystarczająca liczba atrakcyjnych przestrzeni publicznych integrujących mieszkańców, zbyt duże natężenie ruchu w dwóch głównych przestrzeniach publicznych (Plac Baczyńskiego i jezioro Paprocańskie), a co za tym idzie – spadek ich atrakcyjności	
+	Rozpoczęcie budowy wielofunkcyjnego centrum miasta		−
+	Dążenie do rozwoju Tychów zgodnie z koncepcją „miasta 15-minutowego” (zagęszczenie funkcjonalne tkanki miejskiej)	Brak odniesienia do *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* w opracowywaniu strategii branżowych	−

Z punktu widzenia planowania przestrzennego ważny jest dalszy rozwój i uchwalanie nowych miejscowych planów zagospodarowania, w celu zachowania ładu przestrzennego. Obecnie około 35% powierzchni miasta pokryte jest miejscowymi planami zagospodarowania

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

przestrzennego. Kluczowe jest zróżnicowanie przeznaczenia terenów i ich optymalne zagospodarowanie, z uwzględnieniem terenów inwestycyjnych, jak również przeznaczonych pod zabudowę domów jednorodzinnych/wielorodzinnych. Ważną kwestia jest także dbałość o zachowanie komplementarności dokumentów strategicznych ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*. Istotnym potencjałem, który przyczynić się może do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej miasta oraz rozwoju oferty rekreacyjnej, jest zagospodarowanie terenu Jeziora Paprocańskiego. Ponadto, budowa wielofunkcyjnego centrum miasta wpłynie na zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Tychów oraz przyczyni się do zwiększenia dostępności miejsc integracji społecznej. Mieszkańcy miasta wśród jego negatywnych aspektów wymieniają bowiem niewystarczającą liczbę atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz zbyt duże natężenie ruchu w dwóch głównych miejscach - na Placu Baczyńskiego i przy jeziorze Paprocańskim, co wpływa na spadek ich atrakcyjności. Istotnym więc potencjałem, który może przyczynić się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej miasta oraz rozwoju oferty rekreacyjnej, jest identyfikacja i zagospodarowanie kolejnych przestrzeni integrujących mieszkańców.

INFRASTRUKTURA, TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ ORAZ SPORT I REKREACJA

Potencjały		Wyzwania	
+	Wysoki poziom rozwoju infrastruktury sieciowej – sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej	Zły stan techniczny kanalizacji deszczowej	−
+	Dobra dostępność i systematyczna rozbudowa ścieżek rowerowych – w 2020 roku długość ścieżek rowerowych na 100 km^2 wynosiła 81,9 km	Brak połączeń rowerowych z gminami ościennymi (Kobiór, Bieruń)	−
+	Atrakcyjna lokalizacja, dobra dostępność komunikacyjna i rozwinięty transport publiczny		
+	Dobra jakość dróg w mieście	Niewystarczająca infrastruktura dla rozwoju sportów zimowych na lodzie	−

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

+	Rozwinięta infrastruktura sportowa i kulturalna	Niższa dostępność do sieci internetowej w południowej części miasta	−
+	Funkcjonowanie Szybkiej Kolei Regionalnej Tychy – Katowice – Sosnowiec		
+	Plany ograniczenia ruchu samochodowego w centralnych dzielnicach miasta, ożywienie ruchu pieszego	Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych	−
+	Wdrożenie Inteligentnego Systemu Transportu w mieście	Konieczność dostosowania miasta do możliwości mobilnych osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami oraz do potrzeb dzieci (zwiększenie bezpieczeństwa)	−
+	Zmodernizowane główne drogi krajowe (DK1 i DK44) Nowoczesny tabor autobusowy i trolejbusowy, dobra dostępność do sieci przystankowej jako elementy zachęcające do korzystania z transportu publicznego	Niezadowalający stan techniczny dróg gminnych i powiatowych, w dzielnicach podmiejskich	−
+	Transport publiczny dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (100% autobusów niskopodłogowych)	Niewystarczający poziom wykorzystania elementów błękitno-zielonej infrastruktury w rozwiązaniach drogowych (powierzchnie przepuszczalne, rowki, niecki, itd, gdzie może spływać deszczówka)	−
		Niższa dostępność do bezprzewodowej sieci internetowej w dzielnicach podmiejskich w stosunku do strefy śródmiejskiej	−
		Brak połączenia kolejowego na odcinku Tychy – Bieruń – Oświęcim – Kraków	−

Tychy charakteryzują się wysokim poziomem rozwoju i dostępnością infrastruktury sieciowej – sieci kanalizacji sanitarnej, wodociągowej i gazowej. Istotnym problemem w zakresie infrastruktury jest natomiast zły stan techniczny kanalizacji deszczowej. Niewątpliwym atutem miasta jest jego lokalizacja, dobra dostępność komunikacyjna oraz rozwinięty transport publiczny, jak również

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

stan infrastruktury drogowej – blisko 90% stanowią drogi o nawierzchni twardej. Atutem jest również funkcjonowanie Szybkiej Kolei Regionalnej Tychy – Katowice - Sosnowiec, działającej na terenie konurbacji górnośląskiej, a także realizacja projektu związanego z wdrożeniem Inteligentnego Systemu Transportu. Wśród kluczowych problemów wskazywanych przez mieszkańców miasta znajduje się natomiast niewystarczająca liczba miejsc parkingowych.

Wśród widocznych potencjałów należy podkreślić również dostępność ścieżek rowerowych, których długość w 2020 roku w przeliczeniu na 100 km^2 wynosiła 81,9 km. Uzupełnieniem oferty rekreacyjnej w mieście jest istnienie systemu bezobsługowej wypożyczalni rowerów tzw. Tyski Rower. Jednakże mimo systematycznej rozbudowy ścieżek na terenie Tychów, widoczny jest brak połączeń rowerowych z gminami ościennymi (Kobiór, Bieruń). Co więcej, niezbędne jest dostosowanie do możliwości mobilnych osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami, a także zwiększenia bezpieczeństwa ruchu pieszego.

Miasto posiada w swojej ofercie różne obiekty infrastruktury sportowej m.in.: Stadion Miejski, Wody Park, Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany czy Stadion Zimowy. Dostępność miejsc i obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej buduje atrakcyjność osiedleńczą obszaru. Ofertę sportową i rekreacyjną pozytywnie ocenia blisko 78% ankietowanych, a dobrą dostępność ścieżek rowerowych podkreśliło ponad 84% z nich. Mimo widocznych potencjałów, miasto boryka się z niewystarczającą dostępnością infrastruktury jeśli chodzi o rozwój sportów zimowych na lodzie.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Potencjały		Wyzwania	
+	Zmniejszająca się liczba przestępstw i zdarzeń w ruchu drogowym	Wzrost liczby interwencji jednostek Państwowej Straży Pożarnej w 2020 roku	−
+	Funkcjonowanie w mieście Systemu Monitoringu Wizyjnego	Niższy wskaźnik wykrywalności przestępstw (72,3%) w porównaniu do województwa (79,3%)	−
+	Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców – około 80% badanych postrzega miasto jako bezpieczne	Niewystarczające doświetlenie niektórych ulic, placów i przejść dla pieszych	−

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51

W ostatnich pięciu latach w Tychach odnotowywano spadek liczby czynów zabronionych. Największą dynamikę zmian obserwuje się w przypadku liczby nietrzeźwych kierujących, a także w przypadku przestępstw przeciwko funkcjonariuszom. Pozytywne zmiany widoczne są także w przypadku zdarzeń drogowych. W 2020 roku odnotowano łącznie 1288 kolizji i wypadków drogowych, to jest o 2,9% mniej niż w 2016 roku. Na poziom odczuwanego bezpieczeństwa ma wpływ również obecność Systemu Monitoringu Wizyjnego w mieście oraz wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw, który utrzymuje się na poziomie powyżej 70%. Jednakże jest on niższy niż wartość dla województwa. Analizując wyniki uzyskane w ankiecie przeprowadzonej na potrzeby opracowania strategii można zauważyć, że blisko 80% respondentów czuje się bezpiecznie w Tychach, co bezpośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Potencjały		Wyzwania	
+	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia powietrza w stosunku do roku 2010	Zanieczyszczenie środowiska pyłami zawieszonymi i CO2 w szczególności w okresie zimowym	–
		Niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej (w tym niski poziom wykorzystywania zielonych dachów, ścian, ogrodów deszczowych)	–
		Nieefektywna w zakresie energetycznym infrastruktura zabudowy jednorodzinnej	–
		Niewystarczające dostosowanie infrastruktury i terenów miejskich do postępujących zmian klimatycznych	–
+	Wdrażanie instalacji OZE w budynkach mieszkalnych – w 2020 roku zrealizowano inwestycje w ponad 680 budynkach	Niski poziom wdrażania rozwiązań z zakresu zagospodarowania wód opadowych	–
		Zanieczyszczenie wód Jeziora Paprocańskiego	–

http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=499075

+	Dobra dostępność terenów zielonych	Zbyt mała liczba wdrożonych instalacji OZE w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej	
		Wyższa w porównaniu do województwa czy kraju ilość zmieszanych odpadów przypadających na 1 mieszkańca – w 2020 roku ponad 220 kg	–
+	Realizacja przez miasto działań z zakresu poprawy jakości powietrza: PONE, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, modernizacja oświetlenia na energooszczędne, opracowanie Planu Adaptacji do zmian klimatu, itp.	Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	–
		Postępujący kryzys klimatyczny i możliwość wystąpienia ekstremalnych zjawisk (w szczególności powodzi)	–
		Niedostosowanie systemu kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych	–
		Rewitalizacja parków miejskich i ich dostosowanie do zmian klimatu	–

Mimo zmniejszenia się poziomu zanieczyszczeń w mieście w ostatnich pięciu latach, blisko 60% respondentów negatywnie ocenia jakość powietrza w mieście. Wpływ na to ma przede wszystkim niska emisja, pochodząca ze spalania paliw w gospodarstwach indywidualnych, co widoczne jest szczególnie w okresie zimowym, jak również zanieczyszczenia związane z nadmiernym ruchem drogowym. Samorząd konsekwentnie realizuje przedsięwzięcia i inwestycje mające na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Duży nacisk kładzie się na zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w mieście, m.in. poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła czy instalacji solarnych. Prowadzenie tych działań jest szczególnie istotne z uwagi na niską efektywność energetyczną zarówno budynków użyteczności publicznej, jak i gospodarstw indywidualnych. Z uwagi na postępujący kryzys klimatyczny w gminie realizuje się również zapisy *Planu adaptacji miasta Tychy do zmian klimatu do roku 2030*, mające na celu wdrażanie działań ograniczających negatywne skutki ekstremalnych zjawisk, zapobieganie ich wystąpieniu, jak również podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Interwencji wymagają w szczególności aspekty dotyczące zagospodarowania wód opadowych, dostosowania systemu kanalizacji deszczowej/parków miejskich do zmian klimatycznych oraz ochrony i poprawy jakości środowiska przyrodniczego m.in. Jeziora Paprocańskiego.

Data wygenerowania dokumentu: 2024-03-28 20:39:51